

การวิเคราะห์ความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียน
กรณีศึกษาจังหวัดนนทบุรี

นายเรืองยศ ทองโศภิน

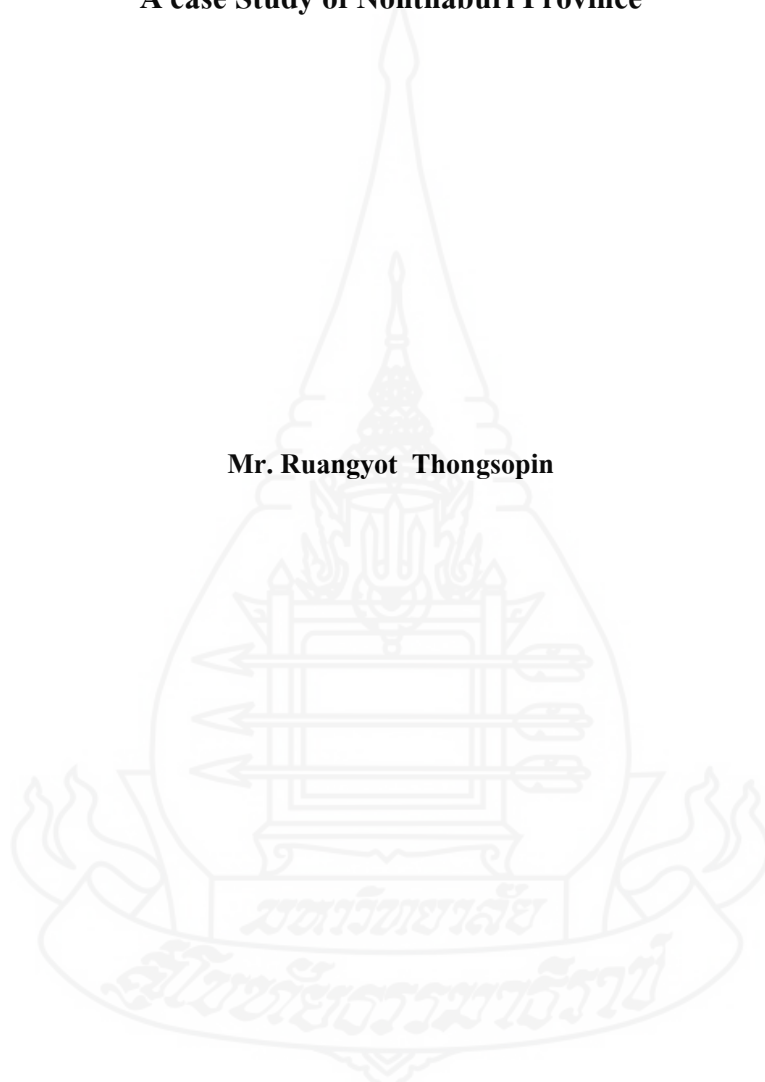
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2553

An Analysis of Willing to Pay for Conservation of Durian Plantation Area:

A case Study of Nonthaburi Province

Mr. Ruangyot Thongsopin

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension

School of Agricultural Extension and Cooperatives

Sukhothai Thammathirat Open University

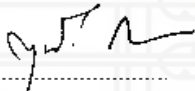
2010

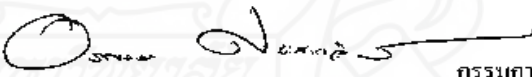
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์ความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียน
กรณีศึกษาจังหวัดนันทบุรี
ชื่อและนามสกุล นายเรืองยศ ทอง โสภิน
แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร
สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. สุพันธ์ สีสังข์
2. รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ศรีเสาวลักษณ์

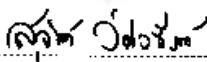
วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2554

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์พรชัย พิระบุตร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุพันธ์ สีสังข์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ศรีเสาวลักษณ์)

..... ประธานกรรมการในจิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสวศิริรามนท์)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยได้รับความกรุณาอนุเคราะห์เป็นอย่างสูงยิ่งจากท่านอาจารย์พรชัย พิระบูล ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. สุนันท์ สีสังข์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ศรีเสาวลักษณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และผศ. อธิทิพล ศรีเสาวลักษณ์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ แนวความคิดทางด้านวิชาการ และติดตามการทำวิทยานิพนธ์นี้มาตลอดพร้อมทั้งให้โอกาสและกำลังใจตลอดเวลาที่ศึกษา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่กรุณาให้ความรู้ทางด้านวิชาการ และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่อำนวยความสะดวกทุกด้าน ซึ่งมีผลทำให้การศึกษาประสบผลสำเร็จ พร้อมกันนี้ต้องขอขอบคุณ พี่ ๆ เพื่อน ๆ ทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณอริญญา ทรงบัณฑิต คุณเบญจวรรณ แจ่มเจริญ คุณกิตติ มั่นกัตัญญ คุณนันทนา พันธุ์สุนทร คุณฉลวย บุญมาก คุณฉัฐวุฒิ ชื่นชูใจ คุณญานิสรา คชสาร และคุณกัญญา สุทัศน์ ที่อำนวยความสะดวกพร้อมทั้งช่วยเหลือสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้จนบรรลุผลสำเร็จ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ เกษตรจังหวัดนนทบุรี เกษตรอำเภอมืองนนทบุรี เกษตรอำเภอบางกรวย และเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ขอขอบพระคุณประชาชนทั่วไปที่เป็นตัวแทนใน 10 เขตของกรุงเทพมหานครและเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูลกับผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณกัลยาณี ทองโสภิน ค.ช. ปวรุตม์ ทองโสภิน เป็นบุคคลสำคัญที่คอยติดตามให้กำลังใจ สนับสนุนการศึกษาครั้งนี้จนสัมฤทธิ์ผลตามเจตนารมณ์ที่วางไว้

ในส่วนที่เป็นคุณค่าและคุณความดีที่สามารถอำนวยความสะดวกของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบแต่บิดา มารดา ตลอดจนคณาจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่านที่กรุณาถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและประสบการณ์ทางด้านวิชาการตั้งแต่อดีตจนสำเร็จการศึกษาในระดับนี้

เรืองยศ ทองโสภิน

กรกฎาคม 2554

ชื่อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์ความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียน กรณีศึกษาจังหวัดนนทบุรี
ผู้วิจัย นายเรืองยศ ทองโสภิน **รหัสนักศึกษา** 2529001014 **ปริญญา** เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สีสังข์ (2) รองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ศรีเสาวลักษณ์
ปีการศึกษา 2553

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมกลุ่มเป้าหมาย (2) ความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์โดยใช้วิธี Contingent Valuation Method: CVM (3) ความคิดเห็น/ความต้องการของเกษตรกรและการเปลี่ยนแปลงพื้นที่การปลูกทุเรียนนนท์ (4) ระบบการผลิตและการดูแลรักษาทุเรียนนนท์ และ (5) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปลูกและดูแลรักษาทุเรียนนนท์

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ประชาชนทั่วไปที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี อีกกลุ่มคือ ผู้ปลูกทุเรียนจังหวัดนนทบุรี

กลุ่มประชาชนทั่วไป การดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธี Contingent Valuation Method: CVM ในการประเมินมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ ใช้การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression) ด้วยการคำนวณแบบ parametric และ non parametric พบว่ามูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายรวมของกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรีเท่ากับ 985.71 ล้านบาทและ 732.89 ล้านบาท อาจกล่าวได้ว่าเป็นมูลค่าสูงสุด และมูลค่ากลางที่สามารถใช้ในการรณรงค์ระดมทุน ในขณะที่เกี่ยวกับการตั้งคำถามความเต็มใจที่จะจ่ายครั้งนี้ใช้แบบ single bound dichotomous สรุปได้ว่าหากมีการลงคะแนนเพื่อสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนแล้วเสียงส่วนใหญ่จะสนับสนุนโครงการถ้ากำหนดให้จ่ายเงินจำนวน 100 บาทต่อครัวเรือนและเมื่อคูณกับจำนวนครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรีจะมีมูลค่าเท่ากับ 284 ล้านบาทซึ่งเป็นมูลค่าต่ำสุด ฉะนั้นในการรณรงค์ควรจะนำมูลค่าต่ำสุดมาใช้ในการรณรงค์ในครั้งนี้ เพราะถ้าหากราคาสูงกว่า 100 บาทโอกาสที่จะไม่ได้รับการสนับสนุนนั้นย่อมมีสูง สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายมี 5 ปัจจัยคือ อายุ การศึกษา รายได้ สถานภาพสมรส ราคาที่กำหนด โดยปัจจัยเหล่านี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99% และมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นไปตามคาดหมายที่ได้กำหนดไว้

กลุ่มผู้ปลูกทุเรียนนนท์ ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุโดยเฉลี่ย 60 ปี ถือครองที่ดินเฉลี่ย 2 แปลงต่อครัวเรือน โดยเฉลี่ยครัวเรือนละ 5 ไร่ ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 4,616บาท/ไร่/ปี และมีรายได้เฉลี่ย 24,240 บาท/ไร่/ปี จำหน่ายผลผลิตในงานเทศกาลต่างๆ สภาพปัญหาในการผลิตได้แก่ รากเน่าโคนเน่า หนอน ค้าง กระจอก/หนู และน้ำ มีวิธีการแก้ไขที่คล้ายกัน ด้านการเปลี่ยนแปลงต่อพื้นที่ทุกคนทราบว่าปัจจุบันพื้นที่ปลูกทุเรียนลดลงเนื่องจากการขยายตัวของหมู่บ้านจัดสรร และมีความเห็นว่ารัฐควรมีมาตรการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนเพื่อไม่ให้สูญหายไปประเด็นสำคัญคือเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมอย่างยิ่งในการเกษตร โดยเฉพาะทุเรียน ซึ่งเป็นผลไม้ที่มีชื่อเสียงมีมูลค่าทางเศรษฐกิจและมีประวัติความเป็นมายาวนาน นอกจากนี้มีความเห็นว่า การสนับสนุนปัจจัยที่ใช้ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูสวนและการสร้างจิตสำนึกมีส่วนช่วยให้เกษตรกรกลับมาช่วยกันอนุรักษ์ฟื้นฟูสวนทุเรียนนนท์ต่อไป อย่างไรก็ตามทัศนคติของทั้งสองกลุ่มทั้งผู้บริโภคและผู้ผลิตเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ กลุ่มประชาชนทั่วไปในฐานะผู้บริโภคให้ความสำคัญกับการจัดตั้งกองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์โดยส่วนใหญ่สนับสนุนเงินจำนวน 100 บาทต่อครัวเรือน ในขณะที่เดียวกันผู้ปลูกทุเรียนนนท์ในปัจจุบันเกือบทั้งหมดก็มีความประสงค์ที่จะอนุรักษ์ฟื้นฟูสวนทุเรียนต่อไป

คำสำคัญ ความเต็มใจที่จะจ่าย **Contingent Valuation Method** พื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์

Thesis title: An Analysis of Willing to Pay for Conservation of Durian Plantation Area: A case Study of Nonthaburi Province

Researcher: Mr. Ruangyot Thongsopin; **ID:** 2529001014 **Degree:** Master of Agriculture (Agricultural Extension); **Thesis advisors:** (1) Dr. Sunan Seesang, Associate Professor; (2) Dr. Orapan Srisawalak, Associate Professor; **Academic year:** 2011

Abstract

The objectives of this research were to study (1) socio-economic background of the target group (2) the willingness to pay for protection of Nonthaburi-durian production area by using through the Contingent Valuation Method: CVM (3) opinions/needs of farmers over diminishing production area of durian in Nonthaburi (4) production and control system of durian, and (5) problems and recommendations on production and control of Nonth-durian.

Respondents of this research were divided into two groups namely, general public both in Bangkok and Nonthaburi province, and durian producers in Nonthaburi province.

General public were asked their willingness to pay for measures to protect durian production areas by using Contingent Valuation Method. The determinants for decision-making was analysed by using Logistic Regression. Mean Willingness to pay values were estimated by using both parametric and non-parametric statistics were 347 Baht/household and 258 Baht/household respectively. The total willingness of the general public in Bangkok and Nonthaburi province using MWTP estimates from parametric and non-parametrics were 985.71 and 732.89 million Baht respectively. These figures can be used to reflect maximum and mean values for funding mobilization campaign. The value that the majority of the people were willing to pay was 100 Baht/household. Multiplying this value by the number of population in Bangkok and Nonthaburi province, the total value will be 284 million Baht which can be used to reflect the minimum estimated value. Factors influencing the willingness to pay for were significantly related to age, education, income, marital status and the Bid price ($P < .01$) and the coefficient signs accord with a priori expectations found as expected value.

The average age of durian producers in Nonthaburi province was 60 years, Land holding of 5 *rais* with 2 plots per household, cost of production of 4,616 Baht and income of 24,240 Baht per *rai* per year Problems in production were Phytophthora root and foot rots, seed borers, squirrel/rat and water supply. Similar methods were used to address these problems. On durian production area, most people knew that the planted area has been steadily reducing due to expansion of urban built up areas The general opinion was also that the authorities should try to introduce measures to reverse this declining trend. This is because agricultural land in Nonthaburi is among the most fertile and most suitable for the production of durians which is the king of fruits and high economic value with its long history. Moreover, they viewed that support should be provided to create awareness and incentives for producers to protect and conserve of the remaining durian production area. The importance of protecting whatever durian production areas were shared by both consumers and producers. The majority of the consumers were willing to support the proposal that households should contribute 100 Baht to establish a Fund to Preserve Durian Production Area in Nonthaburi. Those who were still producing durians on the other hand, confirm that they have no intention to convert durian production for other land uses.

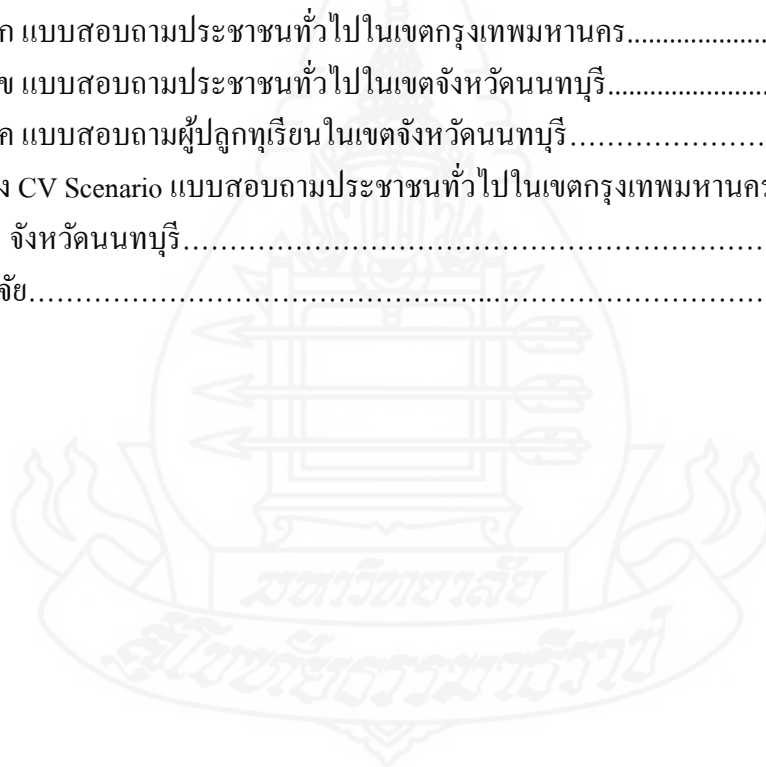
Keywords: Willingness to pay. Contingent Valuation Method. Nonthaburi durian production area.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
เหตุผลและความจำเป็น.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
ประเด็นปัญหาการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิดทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์.....	12
ผลการวิจัยการประเมินมูลค่าจากการใช้และไม่ได้เกิดจากการใช้ของประเทศไทย และต่างประเทศ.....	19
ผลงานวิจัยเชิงนโยบายของประเทศไทยและต่างประเทศ.....	26
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
โครงสร้างแบบสอบถาม.....	51
การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
กลุ่มประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานครและนนทบุรี.....	65
กลุ่มตัวอย่างผู้ปลูกทุเรียนนนท์.....	91
บทที่ 5 สรุปรการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	114
สรุปรการวิจัย.....	114
อภิปรายผล.....	120
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และการปลูกทุเรียนนนท์.....	127
บรรณานุกรม.....	129
ภาคผนวก.....	132
ก แบบสอบถามประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร.....	133
ข แบบสอบถามประชาชนทั่วไปในเขตจังหวัดนนทบุรี.....	145
ค แบบสอบถามผู้ปลูกทุเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี.....	157
ง CV Scenario แบบสอบถามประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานครและ จังหวัดนนทบุรี.....	165
ประวัติผู้วิจัย.....	178

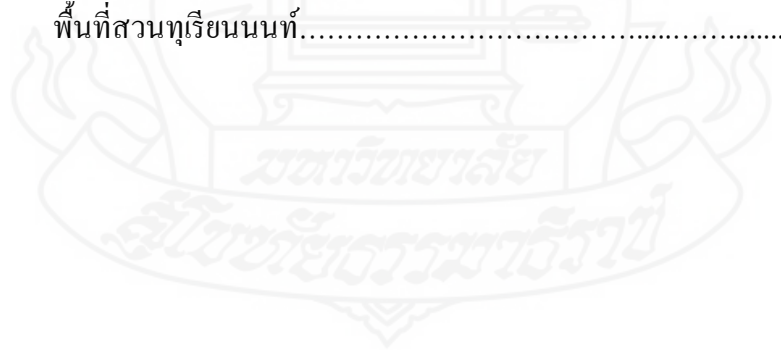

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1	ประเภทการใช้ที่ดินจังหวัดนนทบุรี..... 2
ตารางที่ 1.2	สมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับความเต็มใจที่จะจ่าย..... 9
ตารางที่ 2.1	มาตรการควบคุมด้านกายภาพ แนวปฏิบัติและผู้รับผิดชอบหลัก และนำไปปฏิบัติ..... 31
ตารางที่ 2.2	มาตรการควบคุมด้านผังเมือง แนวปฏิบัติและผู้รับผิดชอบหลัก และนำไปปฏิบัติ..... 35
ตารางที่ 2.3	มาตรการควบคุมด้านอาคาร แนวปฏิบัติและผู้รับผิดชอบหลัก และนำไปปฏิบัติ..... 39
ตารางที่ 2.4	มาตรการควบคุมด้านสิ่งแวดล้อม แนวปฏิบัติและผู้รับผิดชอบหลัก และนำไปปฏิบัติ..... 41
ตารางที่ 3.1	จำนวนตัวอย่างและเขตในกรุงเทพมหานคร..... 50
ตารางที่ 3.2	จำนวนตัวอย่างและอำเภอในจังหวัดนนทบุรี..... 50
ตารางที่ 4.1	ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปกลุ่มตัวอย่าง..... 66
ตารางที่ 4.2	สถานภาพทางสังคมกลุ่มตัวอย่าง..... 67
ตารางที่ 4.3	สถานภาพทางเศรษฐกิจกลุ่มตัวอย่าง..... 68
ตารางที่ 4.4	ทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาทั่วไปและสิ่งแวดล้อม..... 69
ตารางที่ 4.5	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการคุ้มครองพื้นที่เกษตรและปัญหาสิ่งแวดล้อม..... 70
ตารางที่ 4.6	ทัศนคติต่อการอนุรักษ์พื้นที่ปลูกผลไม้..... 72
ตารางที่ 4.7	ความรู้และความคุ้นเคยเกี่ยวกับผลไม้ไทย..... 74
ตารางที่ 4.8	ความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียน จำแนกตามราคา Bid Price..... 75
ตารางที่ 4.9	ความมั่นใจที่จะจ่ายเพื่อการคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียน..... 76
ตารางที่ 4.10	ความเต็มใจที่จะจ่ายสำหรับราคา Bid Price: Censored..... 77
ตารางที่ 4.11	ความเต็มใจที่จะจ่ายต่ำกว่าราคา Bid Price ที่กำหนด..... 79
ตารางที่ 4.12	สาเหตุที่สนับสนุนกองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์..... 80
ตารางที่ 4.13	สาเหตุที่ไม่สนับสนุนกองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์..... 82
ตารางที่ 4.14	ความน่าเชื่อถือของข้อมูล..... 83

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.15 ทศนคติเกี่ยวกับปัจจัยที่จะทำให้มีผู้สนับสนุนกองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์.....	84
ตารางที่ 4.16 ตัวแปร ความหมาย และความน่าจะเป็นของตัวแปร.....	86
ตารางที่ 4.17 ผลจากการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจโดยใช้ Logistic Regression.....	87
ตารางที่ 4.18 สภาพเศรษฐกิจและสังคมผู้ปลูกทุเรียน.....	92
ตารางที่ 4.19 จำนวนถือครองที่ดินและขนาดที่ดิน.....	94
ตารางที่ 4.20 ชนิดพันธุ์ทุเรียนนนท์.....	95
ตารางที่ 4.21 ต้นทุนและรายได้.....	97
ตารางที่ 4.22 การตลาดและแหล่งทุน.....	99
ตารางที่ 4.23 ปัญหาในการปลูกทุเรียน.....	100
ตารางที่ 4.24 การแก้ไขปัญหาโรคพืช.....	102
ตารางที่ 4.25 การแก้ไขปัญหาโรคแมลงศัตรูพืช.....	104
ตารางที่ 4.26 การแก้ไขปัญหาโรคไวรัสพืช สัตว์ศัตรูพืชและปัญหาเกี่ยวกับน้ำ.....	106
ตารางที่ 4.27 ทศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์.....	108
ตารางที่ 4.28 ทศนคติเกี่ยวกับรัฐควรรอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่สวนทุเรียนนนท์.....	110
ตารางที่ 4.29 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่สวนทุเรียนนนท์.....	111

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1	แผนที่การใช้ที่ดินจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2550..... 3
ภาพที่ 1.2	แผนที่การใช้ที่ดินจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2552..... 4
ภาพที่ 1.3	องค์ประกอบของมูลค่าเศรษฐกิจรวมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม..... 7
ภาพที่ 3.1	แผนที่สถานการณ์ปัจจุบันจำนวนพื้นที่ปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี..... 53
ภาพที่ 3.2	ความสำคัญของพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์..... 54
ภาพที่ 3.3	สาเหตุที่ทำให้พื้นที่ปลูกทุเรียนลดลง..... 55
ภาพที่ 3.4	มาตรการภาครัฐในการอนุรักษ์ฟื้นฟูพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์..... 56
ภาพที่ 3.5	งบประมาณการส่งเสริมเฉลี่ยต่อไร่..... 56
ภาพที่ 3.6	มาตรการทางด้านผังเมือง..... 57
ภาพที่ 3.7	แนวคิดการจัดตั้งกองทุนฯ..... 58
ภาพที่ 3.8	รายละเอียดเกี่ยวกับการนำเงินไปใช้ในกิจกรรม..... 59
ภาพที่ 3.9	โครงสร้างการบริหารกองทุนฯ..... 60
ภาพที่ 3.10	วิธีการสมทบกองทุนฯ..... 61
ภาพที่ 3.11	บทบาทหน้าที่ของผู้จัดเก็บ..... 61
ภาพที่ 3.12	ประชาพิจารณ์ความเห็นในการจัดตั้งกองทุนฯ..... 62
ภาพที่ 3.13	ประชาพิจารณ์ความเห็นในการจัดตั้งกองทุนฯ..... 63
ภาพที่ 3.14	ข้อความกล่าวข่าก่อนตัดสินใจสมทบเข้ากองทุนฯ..... 64
ภาพที่ 4.1	ความเต็มใจที่จะจ่ายจำแนกตามราคา Bid Priceรวม 325 ตัวอย่าง..... 77
ภาพที่ 4.2	ความเต็มใจที่จะจ่ายจำแนกตามราคา Bid Price 150 ตัวอย่าง ในเขตกรุงเทพมหานคร..... 78
ภาพที่ 4.3	ความเต็มใจที่จะจ่ายจำแนกตามราคา Bid Price 175 ตัวอย่าง ในเขตจังหวัดนนทบุรี..... 78

บทที่ 1

บทนำ

1. เหตุผลและความจำเป็น

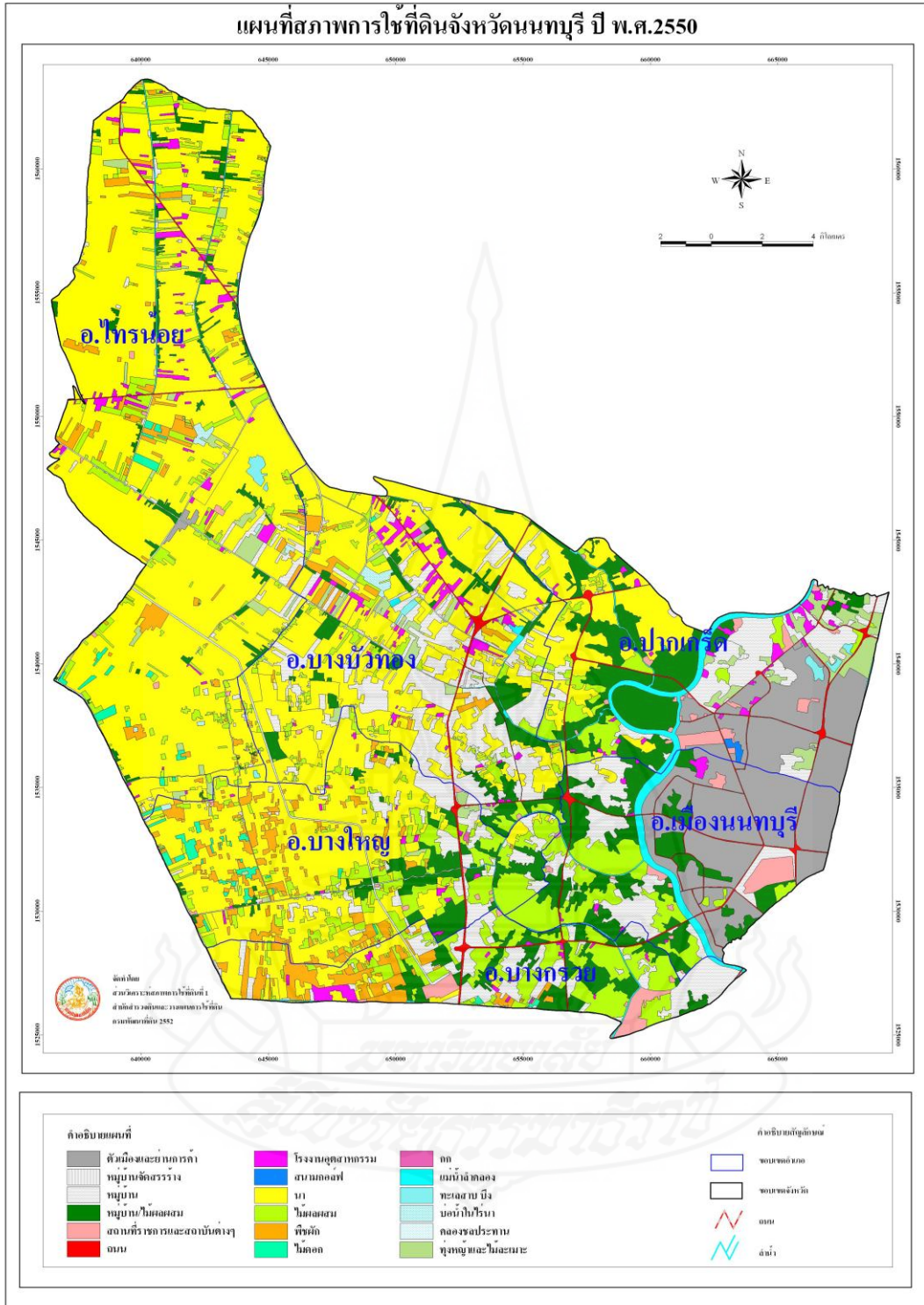
จากนโยบายของรัฐที่ต้องการกระจายความเจริญจากกรุงเทพมหานครไปสู่จังหวัดปริมณฑล ได้แก่ นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร และนครปฐม ทำให้แผนพัฒนาเมืองในระยะเวลาต่อมาได้รวมพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลเป็นพื้นที่เป้าหมายเดียวกัน โดยรวมเรียกว่ากรุงเทพมหานครและปริมณฑลทำให้เกิดการพัฒนาในหลายด้าน เช่น ระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ โรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น การพัฒนานั้นได้แผ่ขยายไปสู่จังหวัดปริมณฑลอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะจังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานคร ซึ่งประชากรบางส่วนยังประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ทำสวนผลไม้ เป็นต้น จังหวัดนนทบุรีมีพื้นที่ทั้งหมด 388,939 ไร่ และจากการสำรวจสภาพการใช้ที่ดินของจังหวัดนนทบุรี โดยสำนักสำรวจและวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน พบว่า ในปี พ.ศ. 2550 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างมีสัดส่วนประมาณ ร้อยละ 28.3 (110,372 ไร่) และเมื่อนำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2552 นั้นมีอัตราการเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างไร พบว่า พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้น โดยมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 32.8 (127,620 ไร่) นั่นหมายถึงพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างขยายตัวเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 17,250 ไร่ ในขณะที่พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างขยายตัวเพิ่มขึ้น จึงส่งผลให้พื้นที่เกษตรกรรมจะลดลง หากเมื่อพิจารณาถึงพื้นที่เกษตรกรรมว่ามีสัดส่วนที่ลดลงหรือไม่นั้นพบว่า ในปี พ.ศ. 2550 มีพื้นที่เกษตรกรรมร้อยละ 65.6 (255,393 ไร่) เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2552 พบว่า พื้นที่เกษตรกรรมลดลงเหลือร้อยละ 61.2 (238,191 ไร่) หรือคิดเป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่หายไปประมาณ 17,202 ไร่ ซึ่งสอดคล้องกับการขยายตัวของพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างที่เพิ่มขึ้นทำให้พื้นที่เกษตรกรรมลดลง ดังตารางที่ 1.1 และภาพที่ 1.1, 1.2

ตารางที่ 1.1 ประเภทการใช้ที่ดินจังหวัดนนทบุรี

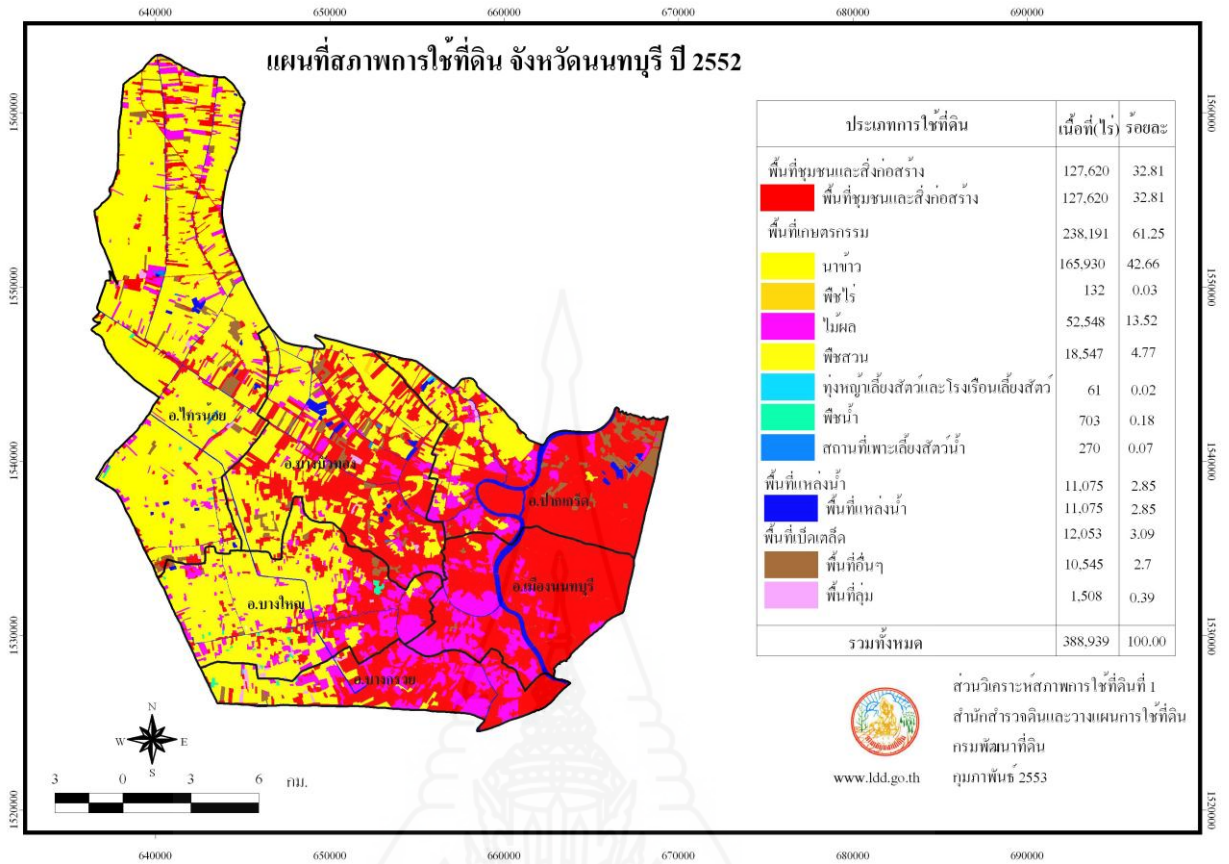
สรุปประเภทการใช้ที่ดินจังหวัดนนทบุรี					
สัญลักษณ์	ประเภทการใช้ที่ดิน	ปี พ.ศ. 2550		ปี พ.ศ. 2552	
		เนื้อที่		เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ	ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	110,372	28.38	127,620	32.81
A	พื้นที่เกษตรกรรม	255,393	65.67	238,191	61.25
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	10,919	2.8	11,075	2.85
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	12,255	3.15	12,053	3.09
	รวม	388,939	100	388,939	100

หมายเหตุ : สำนักสำรวจและวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ปี พ.ศ. 2550 และปี พ.ศ. 2553

ภาพที่ 1.1 การใช้ที่ดินจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2550
ที่มา : สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน

ภาพที่ 1.2 การใช้ที่ดินจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2552
ที่มา : สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าพื้นที่เกษตรกรรมของจังหวัดนนทบุรีในช่วง 3 ปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันพื้นที่การเกษตรกรรมมีประมาณร้อยละ 65 หรือมากกว่าครึ่งนั้นหมายถึงยังเป็นพื้นที่เกษตรกรรมคือ พื้นที่นาและสวนผลไม้ ผลผลิตที่สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดนนทบุรีอย่างมากคือผลไม้ และผลไม้ที่เป็นที่รู้จักมากที่สุดนั่นคือ **ทุเรียน** ที่มีรสชาติเข้มข้น มีกลิ่นหอม แฉะง่าย กล่าวได้ว่าอร่อยที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ หากย้อนกลับไปในอดีตประมาณ 20 ปีก่อน จังหวัดนนทบุรีมีพื้นที่ปลูกทุเรียนนับหมื่นไร่ จากภาวะน้ำท่วมใหญ่เมื่อปี พ.ศ.2538 – 2539 และ พ.ศ. 2545 กระทั่งในปัจจุบันทำให้พื้นที่ลดลงส่งผลให้ในปัจจุบันพื้นที่ปลูกทุเรียนเหลือเพียงประมาณ 2,698.5 ไร่ ในปี พ.ศ. 2550¹ นอกจากนี้ปัญหาภัยธรรมชาติยังมีปัญหาที่เกิดจากการพัฒนาของมนุษย์การขยายความเจริญด้านโครงสร้างพื้นฐานที่การกระจายความเจริญไปสู่ปริมณฑลผลที่ตามมาทำให้พื้นที่ปลูกทุเรียนกลายเป็นที่อยู่อาศัย การก่อสร้างหมู่บ้านจัดสรรเกิดขึ้นมากมายเพื่อรองรับกับความต้องการ ปัญหาที่ตามมาคือน้ำเน่าเสียจากหมู่บ้านปล่อยลงสู่ลำคลอง นอกจากนี้ในเรื่องของการตัดถนนนำไปสู่การเปลี่ยนเส้นทางเดินของน้ำ การพัฒนาท้องถิ่นของหน่วยราชการ อีกทั้งพื้นที่ปลูกทุเรียนนั้นยังต้องแข่งขันกับแรงเสียดทานจากราคาที่ดินที่มีราคาสูงอย่างมากที่จะเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรขายที่ดิน ทั้งหมดล้วนเป็นสาเหตุที่ทำให้พื้นที่ปลูกทุเรียนของจังหวัดนนทบุรีลดลงจนน่าวิตก ฉะนั้นกล่าวได้ว่า **“หากพื้นที่เกษตรกรรมคงอยู่ ทุเรียนนนท์ก็อยู่”**

อย่างไรก็ตามการรักษาพื้นที่ปลูกทุเรียนนั้นมีความสำคัญมากไม่ใช่เพียงที่จะรักษาพื้นที่ปลูกเท่านั้น ผลผลิตทุเรียนนนท์ยังมีความสำคัญมากเช่นกัน เนื่องจากเป็นผลไม้ที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจค่อนข้างสูง ตลาดผู้บริโภคมีความต้องการ นอกจากนั้นยังมีประวัติความเป็นมายาวนานตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงปัจจุบันและมีคุณค่าทางจิตใจเนื่องจากเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดนนทบุรีควรค่าแก่การคุ้มครองรักษาไว้ ดังคำขวัญของจังหวัดนนทบุรีที่ได้กล่าวว่า **“พระตำหนักสง่างาม ลือนามสวนสมเด็จ เกาะเกร็ดแหล่งดินเผา วัดเก่านามระบือ เลื่องลือทุเรียนนนท์งามน่ายลศูนย์ราชการ”** ส่วนสาเหตุที่ได้้นำประชาชนในกรุงเทพมหานครมาเปรียบเทียบกับจังหวัดนนทบุรีเนื่องจากว่าเป็นกลุ่มที่มีอำนาจซื้อมากกว่าและเป็นประชาชนที่อยู่ใกล้พื้นที่จังหวัดนนทบุรีเนื่องจากจังหวัดนนทบุรีเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของคนกรุงเทพมหานครจึงต้องมีการศึกษาว่าประชาชนทั่วไปในกรุงเทพมหานครและนนทบุรีเต็มใจที่จะอนุรักษ์อย่างไรเป็นรูปธรรมหรือไม่ และผู้ปลูกทุเรียนมีทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

¹ ทะเบียนเกษตรกรและพื้นที่ปลูกทุเรียนจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2550 สำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรี

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมกลุ่มเป้าหมาย
- 2.2 เพื่อศึกษาความเต็มใจจ่ายเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์โดยใช้วิธี Contingent Valuation Method: CVM
- 2.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็น/ความต้องการของเกษตรกรและการเปลี่ยนแปลงพื้นที่การปลูกทุเรียนนนท์
- 2.4 เพื่อศึกษาระบบการผลิตและการดูแลรักษาทุเรียนนนท์
- 2.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปลูกและดูแลรักษาทุเรียนนนท์

3. ประเด็นปัญหาการวิจัย

- 3.1 พื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ลดลง
- 3.2 ความเต็มใจจ่ายเพื่อการคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภายใต้กรอบแนวคิดการวิจัยนี้ได้นำทฤษฎีการประเมินมูลค่าทางด้านเศรษฐศาสตร์มาเป็นกรอบในการดำเนินการซึ่งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้นถือได้ว่าเป็นสินค้าสาธารณะ (Public good) ที่สินค้าหรือบริการบางอย่างมีราคาตลาดหรืออาจไม่มีราคาตลาดแต่ที่สำคัญมีมูลค่าทางเศรษฐกิจและสามารถวัดเป็นตัวเงินได้โดยใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ซึ่งสามารถแบ่งมูลค่าทางเศรษฐกิจได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ได้แก่ มูลค่าที่เกิดจากการใช้ (use-value) และมูลค่าที่ไม่ได้เกิดจากการใช้ (non-use value)

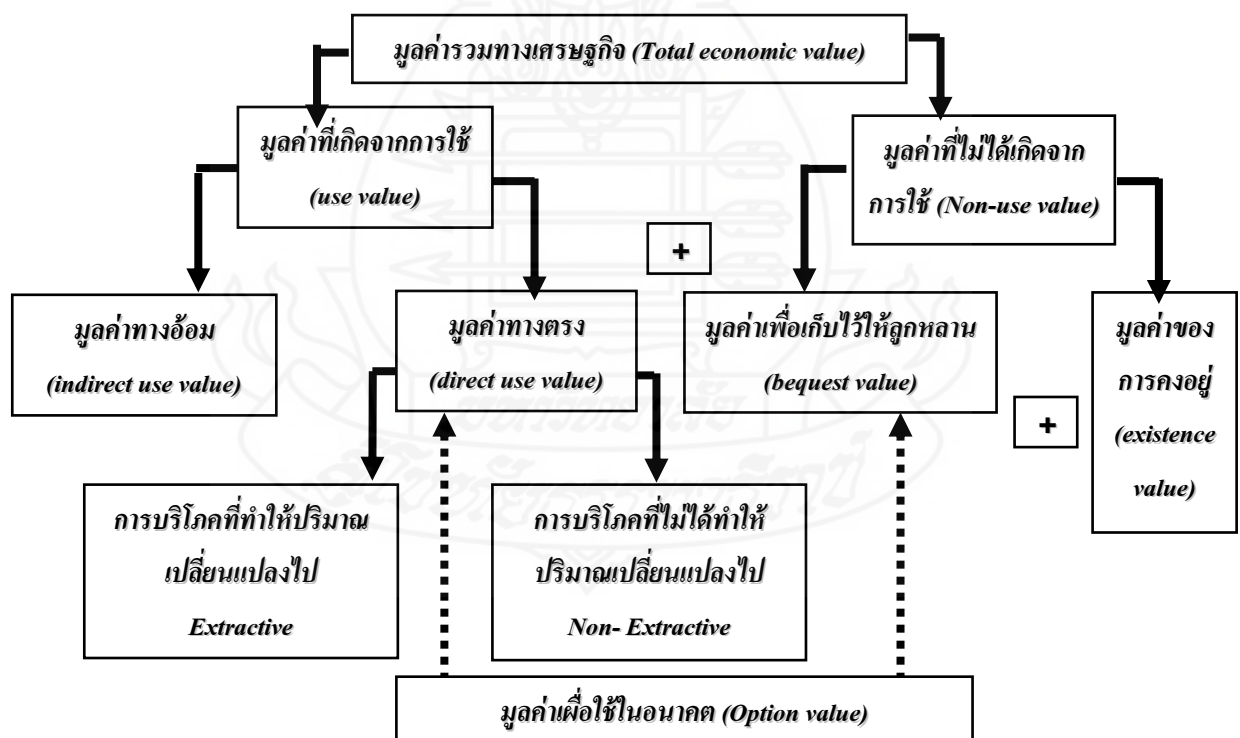
4.1 มูลค่าที่เกิดจากการใช้ (use-value) แบ่งได้ 2 ประเภท คือ มูลค่าที่เกิดจากการใช้ทางตรง (direct use value) และมูลค่าที่เกิดจากการใช้ทางอ้อม (indirect use value) และมูลค่าเพื่อใช้ (option value)

4.1.1 มูลค่าที่เกิดจากการใช้ทางตรง (direct use value) สามารถแบ่งได้เป็นสองลักษณะ คือ การใช้แบบ **extractive** คือ การที่มนุษย์ได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและทำให้ปริมาณทรัพยากรลดน้อยลงไป เช่น การใช้น้ำเพื่อการปลูกทุเรียน เป็นต้น ส่วนการใช้แบบ **non-extractive** คือ การที่มนุษย์ใช้ประโยชน์ทรัพยากรในลักษณะที่ไม่ได้ทำให้ปริมาณลดลงแต่อาจทำให้คุณภาพเปลี่ยนแปลงไป เช่น การใช้ที่ดินในการปลูกทุเรียนโดยขาดการบำรุงรักษาดิน เป็นต้น

4.1.2 มูลค่าที่เกิดจากการใช้ทางอ้อม (*indirect use value*) เป็นประโยชน์ที่ได้จากทรัพยากรธรรมชาติในลักษณะเช่น ส่วนประกอบของต้นทุเรียน เช่น ใบช่วยในการดูดซับก๊าซคาร์บอน เป็นต้น

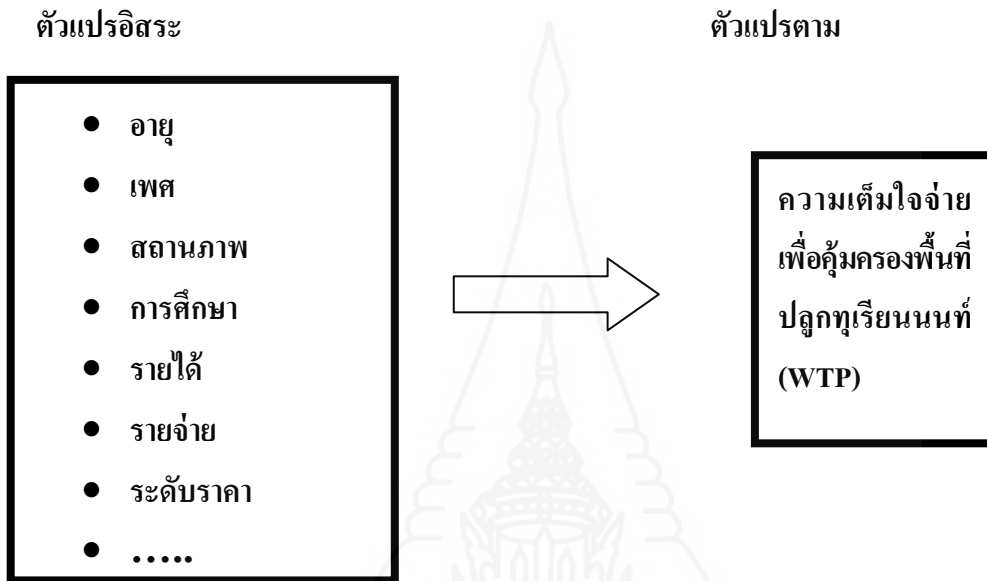
4.1.3 มูลค่าเพื่อใช้ (*Option value*) หมายถึง แม้ว่าบางคนอาจจะไม่ได้ใช้ประโยชน์จากทุเรียนและพื้นที่ปลูกพื้นที่ปลูกทุเรียน แต่ต้องการที่จะเก็บรักษาคู่มือทุเรียนและพื้นที่ปลูกนั้นไว้ใช้ประโยชน์ในอนาคตหรือในวันข้างหน้า

4.2 มูลค่าที่ไม่ได้เกิดจากการใช้ (*non-use value*) เป็นมูลค่าที่คนไทยให้ความสำคัญกับทุเรียนและพื้นที่ปลูกในการรักษาไว้ให้คงอยู่แม้จะไม่ได้ใช้ประโยชน์จากผลผลิตและพื้นที่ปลูกก็ตาม เรียกว่า มูลค่าเพื่อการคงอยู่ (*existence value*) และถ้าหากคนทั่วไปให้ความสำคัญกับผลผลิตและพื้นที่ปลูกโดยที่จะรักษาไว้ให้คนรุ่นหลังหรือลูกหลานได้ใช้ประโยชน์ในอนาคต เรียกว่า มูลค่าที่เก็บไว้ให้กับคนรุ่นหลัง (*bequest value*) เช่น ทุเรียนเมืองนนท์มีคนจำนวนไม่น้อยที่ไม่เคยได้บริโภคทุเรียนนนท์และในอนาคตก็ไม่คิดที่จะบริโภค แต่สำหรับคนไทยคิดว่าทุเรียนเมืองนนท์มีค่าของการคงอยู่ เพียงรู้ว่าจังหวัดนนทบุรียังมีพื้นที่ปลูกทุเรียนเท่ากับพันธุ์ทุเรียนนนท์ที่ยังมีอยู่ก็เพียงพอแล้ว นอกจากนั้นทุเรียนนนท์ก็อาจจะมี *bequest value* ด้วยคือ มูลค่าของทุเรียนนนท์เพื่อที่จะรักษาไว้ให้เป็นของลูกหลานคนไทย

ภาพที่ 1.3 องค์ประกอบของมูลค่าเศรษฐกิจรวมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ที่มา : อรพรรณ ณ บางช้าง ศรีเสาวลักษณ์ (2553: 2-3) โครงการประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของ
ทรัพยากร ในอุทยานแห่งชาติ

สำหรับเครื่องมือที่จะใช้ในการประเมินมูลค่าความเต็มใจจ่าย (WTP) ในการอนุรักษ์
 คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนได้ใช้เทคนิค Contingent Valuation Method: CVM ทำการประเมิน
 มูลค่าที่ไม่ได้เกิดจากการใช้ซึ่งได้กำหนดกรอบแนวคิดของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามไว้ข้างล่าง
 ดังนี้

5. สมมติฐานการวิจัย

ความเต็มใจที่จะจ่ายของกลุ่มตัวอย่างประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานครและ
 จังหวัดนนทบุรีเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนพื้นที่ให้คงอยู่นั้นได้กำหนดสมมติฐานดังนี้คือ

5.1 ความเต็มใจที่จะจ่ายขึ้นอยู่กับราคาที่จะจ่ายและตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจสังคม

5.2 ความเต็มใจที่จะจ่ายของคนนนทบุรีไม่เท่ากับความเต็มใจที่จะจ่ายของคน
 กรุงเทพมหานคร

Willing to Pay (WTP) = ความเต็มใจจ่ายของประชาชนทั่วไป

จากตารางที่ 1.2 สมมติฐานของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์หรือมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ระหว่าง ตัวแปรนั้น ตัวแปรที่คาดว่าจะเป็นเครื่องหมายบวก ได้แก่ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา
 หมายถึง กลุ่มที่อายุมาก กลุ่มที่มีรายได้สูง ระดับการศึกษาสูง จะมีความเต็มใจที่จะจ่ายมากกว่ากลุ่ม
 ที่อายุน้อยหรือกลุ่มวัยหนุ่มสาว มีรายได้ต่ำและมีระดับการศึกษาต่ำ ส่วนเครื่องหมายลบ หมายถึง
 ราคา (Bid Price) คาดว่าความเต็มใจที่จะจ่ายจะลดลงเมื่อราคา (Bid Price) สูงขึ้นในขณะเดียวกัน

ความเต็มใจที่จะจ่ายจะสูงขึ้นเมื่อราคา (Bid Price) ต่ำลง สำหรับ Location หรือตัวแปรหุ่นนั้น กลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครคาดว่าจะมีความเต็มใจที่จะจ่ายน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างในเขตจังหวัดนนทบุรี

ตารางที่ 1.2 สมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับความเต็มใจที่จะจ่าย

ตัวแปร	ความหมายของตัวแปร	ความน่าจะเป็นค่าสัมประสิทธิ์
Age	อายุ: จำนวนปีที่ระบุ	+
Gender	เพศ: เพศของผู้ตอบ ชาย=1 หญิง=0	?
Married	สถานภาพสมรส: โสด=0 สมรส=1 หม้าย/หย่าร้าง=2	?
Education	ระดับการศึกษา: จำนวนปีที่เรียนหนังสือ	+
income	รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบ	+
Location	กรุงเทพมหานคร = 1 นนทบุรี = 0	-
Bid	ราคาที่กำหนดเพื่อถามความเต็มใจจ่าย	-

6. ขอบเขตการศึกษา

กิจกรรมที่จะดำเนินการภายใต้การศึกษานี้มี 4 กิจกรรมหลักๆ ดังนี้

6.1 รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ในการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎีและงานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน การประเมินมูลค่าที่เกิดจากการใช้และไม่ได้เกิดจากการใช้จากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และนักวิชาการ ในรูปของสื่อต่าง ๆ เช่น เอกสาร สิ่งพิมพ์ วารสาร และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

6.2 รวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการออกแบบสอบถามทั้งหมด 400 ตัวอย่าง ในลักษณะของการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว จากประชาชนทั่วไปจำนวน 300 ตัวอย่างโดยเทคนิค CVM ในการประเมินความเต็มใจจ่าย ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Quota sampling โดยแบ่งเป็น

- ประชาชนทั่วไปในกรุงเทพมหานคร 150 ตัวอย่าง
- ประชาชนทั่วไปในจังหวัดนนทบุรี 175 ตัวอย่าง
- ผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี 90 ตัวอย่าง

- และสุดท้ายเป็นการทดสอบแบบสอบถาม สำหรับกลุ่มประชาชนทั่วไป 60 ตัวอย่างและอีก 10 ตัวอย่างสำหรับทดสอบผู้ปลูกทุเรียนนนท์ รวมเป็น 485 ตัวอย่าง

6.3 ร่างแบบสอบถาม ทดสอบและออกแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามชุดเดียวแต่กลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์ 2 กลุ่ม แบบหนึ่งใช้สัมภาษณ์ประชาชนทั่วไปจากกลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี อีกแบบหนึ่งใช้สัมภาษณ์ผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี

6.4 วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำรายงาน

7. นิยามศัพท์เฉพาะ²

7.1 มูลค่าที่ไม่ได้เกิดจากการใช้ (Non Use Value) หมายถึง มูลค่าที่มนุษย์สะท้อนถึงการให้ความสำคัญกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อที่จะรักษาไว้ให้คงอยู่โดยไม่คิดที่จะใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติทั้งในปัจจุบันและอนาคตเพียงรู้สึกพอใจว่าทรัพยากรธรรมชาตินั้นยังคงอยู่ที่เพียงพอ เรียกว่า **มูลค่าเพื่อการคงอยู่ (existence value)** ถ้าหากมนุษย์ให้ความสำคัญกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยที่จะรักษาไว้ให้คนรุ่นหลังหรือลูกหลานได้ใช้ประโยชน์ในอนาคต มีลักษณะเป็นมูลค่าที่ไม่ได้เกิดจากการใช้เช่นกันเรียกว่า **มูลค่าที่เก็บไว้ให้กับคนรุ่นหลัง (bequest value)** เช่น ในกรณีของทุเรียนเมืองนนท์มีคนจำนวนไม่น้อยเคยบริโภคหรือบางคนที่ไม่เคยได้บริโภคทุเรียนนนท์หรือในอนาคตก็ไม่คิดที่จะบริโภค เนื่องจากมีราคาสูง และผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการ แต่สำหรับคนไทยคิดว่าทุเรียนเมืองนนท์มีค่าของการคงอยู่ เพียงรู้ว่าจังหวัดนนทบุรียังมีพื้นที่ปลูกทุเรียนเท่ากับชนิดพันธุ์ทุเรียนนนท์ก็ยังมีอยู่ก็เพียงพอแล้ว

7.2 **Willing to pay (WTP)** คือ ความเต็มใจที่จะจ่ายของกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนทั่วไปในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร และนนทบุรีเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์

7.3 **ราคา (Bid Price)** คือ ราคาหรือจำนวนเงินที่กำหนดในการสอบถามความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์

7.4 **ทุเรียนนนท์** หมายถึง ทุเรียนที่มีรสชาติดีมีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงเป็นที่ต้องการของตลาดเนื่องจากพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์เป็นที่ราบลุ่มและเป็นแหล่งทับถมของตะกอนดินที่ประกอบไปด้วยธาตุอาหารหลักต่าง ๆ ที่ทุเรียนและไม้ผลทุกชนิดต้องการและที่สำคัญคือมีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนานมีคุณค่าทางจิตใจเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดนนทบุรี

² อรรถพร ณ บางช้าง ศรีเสาวลักษณ์ โครงการประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของทรัพยากรในอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2552

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 8.1 มูลค่าความเต็มใจจ่ายเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์
- 8.2 ความคิดเห็นและความต้องการของเกษตรกรเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์
- 8.3 ทราบถึงระบบการผลิตและการดูแลรักษาทุเรียนนนท์
- 8.4 ข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ในบทที่ 2 ของการทบทวนวรรณกรรม แบ่งเนื้อหาได้เป็น 3 ส่วนหลัก ๆ ดังนี้ ส่วนแรก แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ ส่วนที่สองเป็นการทบทวนผลงานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินมูลค่าที่ไม่ได้เกิดจากการใช้ด้วยวิธี Contingent Valuation Method: CVM และการประเมินมูลค่าที่เกิดจากการใช้ด้วยวิธี Travel cost Method : TCM ซึ่งเป็นการประเมินมูลค่าทางด้านนันทนาการ โดยการประเมินมูลค่าจากการคำนวณต้นทุนในการเดินทางมาท่องเที่ยว สถานที่นั้น ๆ สำหรับสาเหตุที่ต้องทบทวนวรรณกรรมทั้งสองวิธีเนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้นมีมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการใช้และมูลค่าที่ไม่ได้เกิดจากการใช้ในตัวทรัพยากรเอง เช่น อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ ในความสวยงามของอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว ซึ่งค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวนั้นนำมาคำนวณเป็นมูลค่าที่เกิดจากใช้ (use value) ทางด้านนันทนาการออกมาเป็นตัวเงินได้ด้วยเทคนิค TCM และในขณะเดียวกันอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ยังมีมูลค่าที่ไม่ได้เกิดจากการใช้ (Non-use value) สามารถประเมินมูลค่าโดยใช้เทคนิค CVM ประเมินความเต็มใจจ่ายของคนไทยเพื่อการดูแลอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ที่บางคนอาจจะคิดหรือไม่คิดที่จะมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์เลยก็ได้แต่มีความเต็มใจที่จ่ายเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูพื้นที่อุทยานแห่งชาติเพื่อให้คงอยู่หรือเก็บไว้ให้ลูกหลานในอนาคต สอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้

ส่วนสุดท้ายเกี่ยวกับผลงานวิจัยในเชิงนโยบายเกี่ยวกับการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมและมาตรการบังคับใช้เกี่ยวกับที่ดิน และการส่งเสริมการอนุรักษ์ฟื้นฟูอุทยานแห่งชาติ

1. แนวคิดทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้นถือว่าเป็นสินค้าสาธารณะ (Public good) ที่สินค้าหรือบริการบางอย่างมีมูลค่าราคาตลาดหรืออาจจะไม่มีมูลค่าราคาตลาด แต่ที่สำคัญ คือ มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ และสามารถวัดมูลค่าที่เป็นตัวเงินได้ โดยใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์¹

---

¹ อรรถพร ณ บางช้าง ศรีเสาวลักษณ์ โครงการประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของทรัพยากรในอุทยานแห่งชาติ 2552

จากการจัดทำคู่มือการศึกษาพัฒนาการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย พ.ศ. 2543)² กล่าวคือ Contingent Valuation Method: CVM เป็นวิธีที่มีความคล่องตัวมากและสามารถนำไปประเมินมูลค่าได้ทุกประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของการตั้งคำถามที่จะสัมภาษณ์ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์นั้นเป็นการประเมินมูลค่าที่ไม่ได้เกิดจากการใช้โดยนำวิธีการ Contingent Valuation Method: CVM มาเป็นเครื่องมือในการประเมินความพึงพอใจหรือความเต็มใจของประชาชนทั่วไปที่จะจ่ายเงินเพื่อสมทบกองทุนเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ให้คงอยู่หรือเก็บไว้ให้คนรุ่นต่อไปในอนาคต ดังที่ได้ทราบกันแล้วว่าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้นมีมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการใช้และไม่ได้เกิดจากการใช้ ซึ่งภายใต้กรอบของการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับ CVM เป็นการประเมินมูลค่าที่ไม่ได้เกิดจากการใช้ และในขณะเดียวกันก็สามารถที่จะประเมินมูลค่าที่เกิดจากการใช้ได้ด้วยวิธี TCM เป็นการวัดความพึงพอใจแบบเปิดเผยเกี่ยวกับความพึงพอใจในการเดินทางมายังสถานที่แห่งหนึ่ง

1.1 เครื่องมือในการประเมินมูลค่าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม³

ในทางเศรษฐศาสตร์เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมูลค่าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

- 1) วิธีวัดการเปลี่ยนแปลงของประสิทธิภาพการผลิต (Change in Productivity)
- 2) วิธีวัดความพึงพอใจเปิดเผย (Revealed Preference)
- 3) วิธีวัดความพึงพอใจทางตรง (Stated Preference)

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการประเมินมูลค่าที่ไม่ได้เกิดจากการใช้ (Non Use Value) ซึ่งจะอยู่ในกลุ่มวิธีวัดความพึงพอใจทางตรง (Stated Preference) มีรายละเอียดดังนี้

1.1.1 วิธีวัดความพึงพอใจทางตรง (Stated Preference)

สำหรับวิธีนี้สามารถใช้วัดมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ทั้งสองประเภท คือ มูลค่าที่เกิดจากการใช้ (Use Value) และมูลค่าที่ไม่ได้เกิดจากการใช้ (Non Use Value)

² สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย การจัดทำคู่มือการศึกษาพัฒนาการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม 2543

³ อรรถพร ณ บางช้าง ศรีเสาวลักษณ์ โครงการประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของทรัพยากรในอุทยานแห่งชาติ 2552

ในการใช้มูลค่าที่เกิดจากการใช้ (Use Value) นี้เป็นการใช้มูลค่าจากการใช้ประโยชน์ทางตรงในลักษณะของ (non – extractive) กล่าวคือเป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในลักษณะที่ไม่ได้ทำให้ปริมาณลดลงแต่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านคุณภาพ เช่น การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร โดยขาดการบำรุงรักษาจึงทำให้คุณภาพดินเสื่อมโทรม นอกจากนี้ ยังสามารถใช้มูลค่าจากการใช้ประโยชน์ทางอ้อมได้อีกด้วย โดยทั่วไปแล้วการวัดความพึงพอใจในทางตรง (Stated Preference) จะใช้ในการประเมินมูลค่าที่ไม่ได้เกิดจากการใช้หรือ (non - use value) ได้แก่ มูลค่าของการคงอยู่และมูลค่าที่เก็บไว้ให้ลูกหลานได้ใช้ประโยชน์ในอนาคต

ดังที่ได้กล่าวในสองวิธีแรกข้างต้นในการประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อาศัยราคาตลาดและศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภค ถือว่าเป็นการประเมินทางอ้อมและความพึงพอใจของผู้บริโภคสำหรับสินค้าและบริการที่มีการซื้อขายผ่านตลาดนั้นสามารถวัดได้จากการตัดสินใจว่าจะซื้อหรือไม่ซื้อในสินค้านั้นและบริการนั้น ในทางเศรษฐศาสตร์ เรียกการตัดสินใจนี้เป็นการเปิดเผย (Reveal) ความพึงพอใจ (preference) ของผู้บริโภค แต่ในหลายกรณีมนุษย์ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยตรง ซึ่งการไม่ได้ใช้ประโยชน์นั้นไม่ได้หมายความว่าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้นไม่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ

สำหรับสินค้าและบริการประเภทนี้ไม่สามารถที่จะใช้วิธีการประเมินทางอ้อมโดยการวัดความพึงพอใจเปิดเผย (revealed preference) ได้ นั่นก็จะใช้วิธีการประเมินทางตรงซึ่งส่วนใหญ่จะใช้เพื่อการประเมินมูลค่าที่ไม่ได้เกิดจากการใช้ (non - use value) เนื่องจากสินค้าและบริการบางอย่างนั้นไม่มีการซื้อขายผ่านตลาดและไม่มีราคาตลาด เช่น คนทั่วไปมีความต้องการให้พื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์คงอยู่หรือเก็บไว้ให้คนรุ่นต่อไปในอนาคต หรือต้องการให้ทุเรียนนนท์ที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดนนทบุรีและเป็นที่รู้จักของคนทั้งประเทศให้คงอยู่เพื่อไม่ให้สูญพันธุ์ ซึ่งความต้องการในสิ่งเหล่านี้แฝงด้วยมูลค่าทางเศรษฐกิจแต่ไม่ได้เป็นสินค้าและบริการที่มีการซื้อขายกันในตลาดและไม่มีราคาตลาดทำให้ไม่สามารถหามูลค่าทางเศรษฐกิจ (economic value) ของสินค้าและบริการได้ จึงต้องใช้วิธีการประเมินทางตรง โดยเทคนิค CVM

การประเมินทางตรง โดยเทคนิค CVM จะใช้วิธีการสำรวจผู้บริโภค โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุความพึงพอใจหรือความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์จากสถานการณ์ที่ได้มีการสมมติขึ้น (hypothetical context) เป็นการวัดโดยวิธี Stated Preference (SP)

โดยใช้วิธีการออกแบบสอบถามเพื่อที่จะหาความพึงพอใจหรือความเต็มใจของแต่ละบุคคล โดยการตั้งคำถามว่า “ท่านเต็มใจที่จะจ่ายเท่าไร” หรือ “ท่านเต็มใจที่จะจ่าย xxx บาทหรือไม่” เช่น ท่านจะเต็มใจที่จะจ่ายเงินเท่าไรหรือท่านเต็มใจที่จะจ่าย xxx บาทหรือไม่ เพื่อเข้า

กองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ เป็นต้น หรืออาจจะสร้างทางเลือกหลาย ๆ ทางเลือก และให้ผู้ตอบระบุว่าต้องการทางเลือกไหน โดยทั่วไปแล้ววิธีการนี้จะใช้ก็ต่อเมื่อไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับมูลค่าหรือราคาตลาด ในการตัดสินใจว่าจะใช้เครื่องมือการประเมินมูลค่าแบบใดขึ้นอยู่กับประเภทของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและลักษณะของผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ได้ใช้ Contingent Valuation Method: CVM เป็นเครื่องมือการประเมินมูลค่าที่ไม่ได้เกิดจากการใช้ (non - use value) โดยทบทวนวรรณกรรมในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย 1) กรอบทฤษฎี CVM 2) ขั้นตอนการประเมินที่สำคัญ 5 ขั้นตอนของ CVM 3) ผลงานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินมูลค่าด้วยวิธี CVM ของประเทศไทยและต่างประเทศ และ 4) ผลงานวิจัยในเชิงนโยบาย ดังนี้

1.2 กรอบทฤษฎี Contingent Valuation Method: CVM ⁴

เทคนิค CVM ส่วนใหญ่จะใช้ในการประเมินมูลค่าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ไม่ได้เกิดจากการใช้เป็นสินค้าและบริการที่ไม่มีการซื้อขายผ่านตลาด นอกจากนี้ CVM ยังจัดอยู่ในการประเมินมูลค่าทางตรงที่เรียกว่า Stated Preference ภายใต้หลักการของ CVM สิ่งที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการสอบถามความพึงพอใจหรือความเต็มใจที่จะจ่าย คือ สถานการณ์สมมติ (hypothetical scenario) ในการดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังมีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงภายใต้สถานการณ์สมมติ คือ “การให้ข้อมูลมากเกินไปก็ไม่ดีหากน้อยเกินไปก็ไม่ได้เพราะจะมีผลต่อการตัดสินใจต่อผู้ตอบแบบสอบถาม”

หลักการ CVM ตั้งอยู่บนสมมติฐานดังนี้คือ อรรถประโยชน์ของผู้บริโภคหรือความพึงพอใจของบุคคลคนหนึ่งก่อนที่จะมีการดำเนินการใด ๆ เพื่อการปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อม คือ

$$V_0 = V(Y, P, E_0, Z)$$

โดย

Y= รายได้

P= ราคา

E_0 = คุณภาพสิ่งแวดล้อมก่อนที่จะมีการดำเนินการ

Z= ตัวแปรอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่ออรรถประโยชน์ของผู้บริโภค

⁴ รศ. ดร. อรรถพรณ ฒ บางช้าง ศรีเสาวลักษณ์ การศึกษามูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของโลมาในประเทศไทย : กันยายน 2552

หลังจากได้มีการดำเนินการปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นแล้วอรรถประโยชน์หรือความพึงพอใจของผู้บริโภคจะเปลี่ยนแปลงไป ดังสมการต่อไปนี้

$$V_1 = V(Y, P, E_1, Z)$$

ฉะนั้น V_1 คือ ความพึงพอใจของผู้บริโภคเมื่อมีการปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมแล้ว โดยสมมติฐาน คือ V_1 จะมีค่ามากกว่า V_0 นั้นหมายความว่า ผู้บริโภคย่อมมีความพึงพอใจมากกว่าเมื่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมดีขึ้น คือ E_1 มีค่ามากกว่า E_0

การที่จะปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นนั้นต้องมีต้นทุนในการดำเนินการ จึงมีการกำหนดเหตุการณ์สมมติ (CV Scenario) ว่าถ้าต้องมีการระดมทุนจากประชาชนทั่วไปเพื่อที่จะนำไปดำเนินการปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น ผู้ตอบแบบสอบถามในฐานะประชาชนคนหนึ่งจะมีความเต็มใจที่จะจ่ายเงินส่วนตัว (willingness to pay) เพื่อสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามมาตรการที่เสนอนั้น ถ้าผู้บริโภคมีความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น นั้นหมายถึงการยอมรับสภาพที่รายได้จะต้องลดลง ดังสมการต่อไปนี้

$$V_1 = Y - WTP, P, E_1, Z$$

จากสมการข้างต้น หมายความว่า อรรถประโยชน์ที่ได้จากการมีคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้นต้องแลกกับรายได้ส่วนหนึ่งที่ผู้ตอบยินดีที่จะจ่ายนั้น ไม่สามารถที่จะนำไปบริโภคสินค้าบริการอื่น ๆ หมายความว่า $Y - WTP$ หรือรายได้หักด้วยความเต็มใจที่จะจ่ายเงินจำนวนนี้

สำหรับความเต็มใจที่จะจ่าย Willingness to pay: WTP จะมากหรือน้อยขึ้นกับอิทธิพลของตัวแปรต่างๆของผู้ตอบ ได้แก่ ราคา (Bid) หรือมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่าย อาจขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา รายได้ รายจ่าย ฯลฯ

1.3 ขั้นตอนที่สำคัญของการประเมินมูลค่าโดยใช้ CVM⁵

โดยทั่วไปแล้วขั้นตอนการประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจโดยใช้ CVM มี 5 ขั้นตอนหลัก ๆ ที่สำคัญดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดการเปลี่ยนแปลง ของปริมาณและคุณภาพของสินค้าและบริการจากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ต้องการประเมิน ข้อมูลที่จะสื่อให้กับผู้ตอบ

⁵ Kevin Boyle : Contingent Valuation in Practice and LAN J. Bateman et.al, Economic Valuation with Stated Preference Techniques a Manual

แบบสอบถามเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงซึ่งอาจจะเป็นใน “เชิงปริมาณ” และ “เชิงคุณภาพ” เนื่องมาจากมาตรการที่เสนอ ตัวอย่างเช่น มาตรการในการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ เพื่อมิให้พื้นที่ปลูกทุเรียนลดลงเป็นที่อยู่อาศัย หรือการบำบัดน้ำเสียจากชุมชนก่อนปล่อยลงสู่แม่น้ำลำคลองซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการปลูกทุเรียนนนท์ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดกลุ่มคนที่จะถูกระทบจากการเปลี่ยนแปลงและหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ว่าหน่วยเป็น “บุคคล” หรือ “ครัวเรือน” ซึ่งโดยทั่วไปความเต็มใจที่จะจ่ายควรเป็นระดับครัวเรือน และบุคคลที่จะให้สัมภาษณ์นั้นควรจะเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือสมาชิกในครอบครัวที่เป็นคนตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้จ่ายภายในครัวเรือน (Mitchell and Carson, 1989)

ขั้นตอนที่ 3 การเลือกวิธีการเก็บข้อมูล ในการเก็บข้อมูลนั้นมีหลายวิธี ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว การสอบถามทางโทรศัพท์ การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ เป็นต้น นักเศรษฐศาสตร์ที่มีบทบาทเกี่ยวกับการพัฒนาวิธี CVM ได้แก่ Richard Carson และ National Oceanic Atmospheric Administration หรือ NOAA “แนะนำให้ใช้วิธีสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว ซึ่งจะมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ในส่วนของข้อดี นักสัมภาษณ์สามารถที่จะอธิบายคำถามหรือข้อมูลที่ผู้ตอบต้องการคำอธิบายที่ชัดเจน ในขณะที่เดียวกันก็จะมีข้อเสีย คือ ผู้สัมภาษณ์อาจจะโน้มน้าวหรือชี้นำคำตอบซึ่งจะมีผลต่อค่าความเต็มใจที่จะจ่าย (WTP) ได้และนอกจากนี้ยังมีค่าใช้จ่ายสูงอีกด้วย” สรุปได้ดังนี้คือ ไม่ว่าจะใช้วิธีใดในการเก็บข้อมูล เนื้อหาสาระในแบบสอบถามจะต้องมีความ น่าเชื่อถือ และ เป็นกลาง คือ ไม่พยายามเสนอปัญหาให้รุนแรงเกินความเป็นจริงเพื่อที่จะโน้มน้าวผู้ให้สัมภาษณ์ตอบไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดจำนวนตัวอย่าง ขึ้นอยู่กับระดับความแม่นยำของการวิเคราะห์ที่ต้องการและงบประมาณที่มีอยู่ แต่โดยทั่วไปแล้วการวิเคราะห์โดยใช้ CVM ต้องใช้จำนวนตัวอย่างค่อนข้างมาก (Michell และ Carson ,1989) การกำหนดจำนวนตัวอย่างไม่สามารถทำได้ตามวิธีปกติที่การกำหนดจำนวนตัวอย่างเป็นส่วนต่อจำนวนประชากร แต่การกำหนดจำนวนตัวอย่างใน CVM ขึ้นอยู่กับค่าความแปรปรวน Variance หากมีการศึกษาที่ใช้ CVM ที่สามารถอ้างอิงได้ก็จะต้องพิจารณาในเรื่องของค่าความแปรปรวนเพื่อที่จะได้กำหนดจำนวนตัวอย่าง หากไม่มีการศึกษาที่อ้างอิงได้ก็จะต้องใช้วิธีการทดสอบแบบสอบถามและดูค่าความแปรปรวนจากข้อมูลที่ได้จากการ Pretest และนอกจากนั้นการกำหนดจำนวนตัวอย่างยังขึ้นอยู่กับอัตราการตอบแบบสอบถาม Response Rate เช่นการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ก็จะต้องคำนึงถึงจำนวนคนที่ตอบกลับมา

และประเด็นอื่นที่ต้องคำนึงถึงในการกำหนดจำนวนตัวอย่าง คือ องค์ประกอบของแบบสอบถามว่าในการวิเคราะห์ต้องการแบ่งจำนวนตัวอย่างออกเป็นกี่กลุ่มย่อย (split sample)

ยังต้องแบ่งหลายกลุ่มจำนวนตัวอย่างยิ่งเพิ่มขึ้น Boyle สรุปว่า สิ่งที่ต้องคำนึงถึง คือระดับความแม่นยำของการวิเคราะห์ที่ต้องการ โดยเฉพาะในการประเมินมูลค่าความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการกำหนดนโยบายและการชดเชยต่าง ๆ หากผลการวิเคราะห์มีความคลาดเคลื่อนมาข้อมไม่เป็นผลดี และถ้าจำนวนตัวอย่างมีความแตกต่างกันมาก จะเพิ่มความแม่นยำของการวิเคราะห์มากขึ้น และยืนยันความถูกต้องของผลการวิเคราะห์ได้อีกด้วย

ขั้นตอนที่ 5 การเขียน CV Scenario มีความสำคัญมากในขั้นตอนหนึ่งของการใช้ CVM ในความหมายของ CV Scenario คือ การอธิบายเกี่ยวกับปัญหาของความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมรวมทั้งการนำเสนอมาตรการปรับปรุงแก้ไขเพื่อที่จะฟื้นฟูทรัพยากรให้กลับสู่สภาพเดิม เนื่องจากตามที่ได้กล่าวแล้วนั้นว่าทรัพยากรธรรมชาติไม่มีมูลค่าตลาดในกระบวนการวิจัยโดยใช้ CVM จึงต้องสร้างตลาดสมมติขึ้นมา ซึ่งโดยทั่วไปจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์รวมถึงโครงการหรือมาตรการที่จะแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมหรือปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น ซึ่งสถานการณ์ที่สมมติขึ้นมาเพื่อที่จะถามผู้ให้สัมภาษณ์ว่าเต็มใจที่จะจ่ายหรือไม่ในการที่จะสนับสนุนนโยบายให้ครัวเรือนทุกครัวเรือนจ่าย และวิธีการในการระดมทุน ตัวอย่างเช่น เมื่อให้ข้อมูลสถานการณ์สมมติเกี่ยวกับทุเรียนนนท์ สภาพปัญหาพื้นที่การปลูกเริ่มที่จะลดลง หากไม่มีมาตรการคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ ในอนาคตข้างหน้าทุเรียนนนท์ก็คงจะสูญพันธุ์เหมือนกับสัตว์ป่าบางชนิดในปัจจุบันที่สูญพันธุ์จากประเทศไทยไปแล้ว จึงถามผู้ให้สัมภาษณ์ว่าท่านเต็มใจที่จะจ่ายเงินหรือไม่ เพื่อสมทบเข้ากองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ให้คงอยู่ เป็นต้น

ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 นั้นมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการตอบเพราะเนื้อหาสาระนั้น ต้องมีความเป็นกลางและต้องชี้ให้เห็นว่าความแตกต่างของความคิดเห็นนั้นเป็นสิ่งที่ยอมรับได้และต้องมีความน่าเชื่อถือ เช่น การจะศึกษาความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ ผู้วิจัยจะต้องค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับทุเรียนนนท์ในเรื่องของ ประวัติ สายพันธุ์ของทุเรียนนนท์เป็นอย่างไร ก็ชนิด และมีปัจจัยเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์อย่างไร มีมาตรการอย่างไรในการอนุรักษ์คุ้มครอง เป็นต้น

2. ผลการวิจัยการประเมินมูลค่าจากการใช้และไม่ได้เกิดจากการใช้ของประเทศไทยและต่างประเทศ

2.1 ผลงานวิจัยของประเทศไทย

ศรีสุดา ลอยผา (2532:167-203) ประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดสงขลา โดยใช้วิธี *TCM* และ *CVM* ในการประเมินมูลค่าทางนันทนาการ (*Use Value*) ในปี พ.ศ. 2530 ได้เท่ากับ 11.07 ล้านบาทและ 3.30 ล้านบาทตามลำดับ และมูลค่าปัจจุบันของ *Use Value* ตลอดอายุโครงการ 25 ปีที่ประเมินโดย *TCM* อยู่ระหว่าง 83.91 และ 126.19 ล้านบาท ส่วนมูลค่าที่ประเมินโดย *CVM* มีค่าระหว่าง 25.01 ล้านบาท และ 37.62 ล้านบาท และต่อมา

นภาพร วงศ์พินิจ (2534) ใช้การประเมินมูลค่าโดย *TCM* ประเมินมูลค่าทางนันทนาการ (*Use Value*)สวนหลวงร.9 กรุงเทพมหานคร พบว่า มูลค่าประโยชน์ทางนันทนาการมีมูลค่าเท่ากับ 60,956,788 บาทต่อปี (ราคาปี พ.ศ. 2534)

นอกจากนี้ยังได้มีการประเมินมูลค่าในสวนสาธารณะในต่างจังหวัดเช่นกัน สุรธนา ช่างสาร พ.ศ. 2535 สวนสาธารณะพระราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้ *TCM* ประเมินมูลค่าจากนันทนาการ (*Use Value*) พบว่า มีมูลค่าเท่ากับ 6.43 ล้านบาทต่อปี (ราคาปี พ.ศ. 2533) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบมูลค่าทางด้านนันทนาการกับสวนสาธารณะในกรุงเทพมหานครแล้วมีมูลค่าที่ต่างกันมาก อาจจะเป็นเพราะระยะเวลา ความสะดวก และค่าใช้จ่ายในการเดินทางเป็นปัจจัยสำคัญทำให้มูลค่าแตกต่างกัน และในปีเดียวกัน บำรุง จิระอรุณ พ.ศ. 2535 ได้ประเมินมูลค่าทางนันทนาการสวนจตุจักร โดยใช้ *TCM* เช่นกัน พบว่า มูลค่าจากนันทนาการที่ได้ 76,429,800 บาทต่อปีซึ่งสูงกว่ากมลลา ชินพงศ์ พ.ศ. 2532 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมูลค่าของเงินเนื่องจากมีระยะเวลาการประเมินมูลค่าที่ห่างกันประมาณ 3 ปี จากนั้น สยาม อรุณศรีมรกต พ.ศ. 2535 ได้ประเมินมูลค่าทางนันทนาการเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้วิธี *TCM* พบว่า มูลค่าประโยชน์ทางนันทนาการมีมูลค่าเท่ากับ 1,117,153 บาทต่อปี (ราคาปี พ.ศ. 2535)

และอีกสองปีต่อมา นันทนา ลิ้มประยูร (2537) ใช้วิธีการประเมิน *TCM* ประเมินมูลค่าทางนันทนาการ *Use Value* และ *CVM* ในการประเมินมูลค่าเพื่อใช้ *Option Value* และมูลค่าของการคงอยู่ *Existence Value* พื้นที่เกาะเสม็ด จังหวัดระยองพบว่า มูลค่าที่ได้จากการใช้ *TCM* เท่ากับ 27.15 ล้านบาทต่อปี และมูลค่าที่ประเมินโดย *CVM* นั้น มูลค่า *Option Value* เท่ากับ 108.53 ล้าน

บาทต่อปี และมูลค่าของ *Existence Value* เท่ากับ 3,604.86 ล้านบาทต่อปีและมีมูลค่าเศรษฐกิจรวม *Total Economic Value* เท่ากับ 3,738.88 ล้านบาทต่อปี

TDRI and HIID (2538) ใช้วิธี TCM ประเมินมูลค่า *Use Value* และ *CVM* ในการประเมินมูลค่า *Non-Use Value* อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พื้นที่ 1,355,397 ไร่ พบว่า มูลค่า *Use Value* เท่ากับ 1,420 บาทต่อครั้ง ส่วนเกินของผู้บริโภค (*consumer surplus*) เท่ากับ 870 บาท และ *Non-use* ในส่วนของนักท่องเที่ยว เท่ากับ 730 บาทต่อคนต่อปี นอกจากนี้ *Non-Use* ในส่วนของประชาชนทั่วไป (*non-visitor*) เท่ากับ 183 บาทต่อคนต่อปี สำหรับความยินดีที่จะจ่ายค่าผ่านประตู สำหรับนักท่องเที่ยวไทยเท่ากับ 22 บาทต่อคนต่อครั้ง ส่วนนักท่องเที่ยวต่างชาติมูลค่าอยู่ระหว่าง 50-125 บาทต่อคนต่อครั้ง มูลค่าทางเศรษฐกิจรวมเขาใหญ่เท่ากับ 3,080 ล้านบาทต่อปี ในปีเดียวกัน **TDRI and HIID พ.ศ. 2538** ความเต็มใจที่จะจ่ายในการบำบัดน้ำเสียจังหวัดภูเก็ต โดยใช้ *CVM* (*Bidding Game*) พบว่า ความยินดีที่จะจ่ายเฉลี่ยเท่ากับ 2.08 บาทต่อลูกบาศก์เมตร หรือ 79 บาทต่อเดือน ต่ำกว่าต้นทุนบำบัดน้ำเสียซึ่งเท่ากับ 7 บาทต่อลูกบาศก์เมตร

พิมลวรรณ แยมอยู่ (2539) ใช้วิธี TCM ในการประเมินมูลค่านันทนาการ (*Use Value*) สวนสาธารณะเบญจสิริ พื้นที่ 29 ไร่ ในปี พ.ศ. 2538 มีมูลค่าเท่ากับ 13.07 ล้านบาท ต่อปี หรือ ประมาณ 450,000 บาทต่อไร่ ในปีเดียวกัน **Wanlaya Supphatchai พ.ศ. 2539** โดยใช้ *CVM* ในการประเมินมูลค่าความยินดีที่จะจ่ายของผู้ใช้เรือโดยสารสำหรับโครงการบำบัดน้ำเสียคลองมหานาค และคลองแสนแสบ พบว่า ความยินดีที่จะจ่ายเฉลี่ยเท่ากับ 360 บาทต่อคนต่อปี

สมบัติ แซ่เฮอ อธิศรี อิศรางกูร ณ อยุธยาและสมเกียรติ เรืองจันทร์ (2541) อุทยานแห่งชาติ ดอยอินทนนท์และน้ำตกแม่สา จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้วิธี *Contingent Ranking* และ *CVM* ในการกำหนดค่าธรรมเนียมเข้าชมอุทยานฯ พบว่า ค่าเข้าชมอุทยานแห่งชาติอินทนนท์ เท่ากับ 40 บาทต่อคนต่อครั้ง ส่วนค่าเข้าชมน้ำตก แม่สา เท่ากับ 20 บาทต่อคนต่อครั้ง และไม่ควรถูกเก็บค่าเข้าชมอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย ในปีเดียวกัน **วรภรณ์ ปัญญาวัตติ Terrence Veeman และสมคิด แก้วทิพย์ พ.ศ. 2541** ประเมินความเต็มใจที่จะจ่ายของเกษตรกรเพื่อให้มีน้ำชลประทาน โดยใช้วิธี *CVM* (*Close-ended*) พบว่า ค่า *Mean* ของความเต็มใจที่จะจ่ายเท่ากับ 61 บาทต่อไร่ต่อปี และค่า *Median* ความเต็มใจที่จะจ่ายเท่ากับ 50 บาทต่อไร่ต่อปี หรือเท่ากับ 0.142 – 0.172 บาทต่อลูกบาศก์เมตร **กรมป่าไม้และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2541** เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง พื้นที่ 1.7 ล้านไร่ โดยใช้ราคาตลาด (*Market Valuation*) และ *CVM* ในการประเมิน *Use Value* และ *Non-Use Value* พบว่า การใช้ประโยชน์ทางตรง (*Direct Use Value*) และ *Non-Use Value* โดยประเมินจากคนที่อยู่บริเวณแนวเขตกันชนเท่ากับ 9 ล้านบาทต่อปี ส่วน *Use Value* และ *Non-Use Value* ทำการประเมินจากคนที่เคยเข้าไปพื้นที่เท่ากับ 38 ล้านบาทต่อปี และสุดท้ายประเมินจากกลุ่มคนที่ไม่เคยใช้พื้นที่

Non-Use Value มีค่าเท่ากับ 28,383 ล้านบาทต่อปี คิดเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจรวมเท่ากับ 28,430 ล้านบาทต่อปี

ศูนย์เศรษฐศาสตร์นิเวศพาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2542) ทำการศึกษาอุทยานแห่งชาติแม่ยม โดยใช้วิธี *Environment as Factor Input* ในการประเมิน *Use Value* ของการเป็นแหล่งทรัพยากรชีวภาพและใช้วิธี *Market Value* ประเมิน *Use value* ของการเป็นแหล่งดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์ใช้ *CVM* เพื่อประเมิน *Use Value* ของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และประเมิน *Non-Use Value* พบว่า มูลค่าของการเป็นแหล่งทรัพยากรชีวภาพ อยู่ระหว่าง 40.64 – 121.38 ล้านบาทต่อปี รวมถึงมูลค่าที่ผลิตภัณฑ์จากป่า ระหว่าง 40 – 112 ล้านบาทต่อปี และมูลค่าพันธุ์กรรมไม้สัก ระหว่าง 0.64-9.38 ล้านบาทต่อปี มูลค่าสะสมของการเป็นแหล่งดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์ในปีเริ่มต้น อยู่ระหว่าง 42.32 – 871.47 ล้านบาทต่อปี และมูลค่าต่อปีอยู่ระหว่าง 0.32 – 3.47 ล้านบาทต่อปี และมูลค่าของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เท่ากับ 41 ล้านบาทต่อปี นอกจากนี้มูลค่าที่ไม่ได้เกิดจากการใช้ประโยชน์ เท่ากับ 114 ล้านบาทต่อปี ซึ่งมูลค่าเศรษฐกิจรวมอยู่ระหว่าง 3,783 – 6,406 ล้านบาท

ฉวีวรรณ สุขมงคลรัตน์ (2543:167-203) ใช้วิธี *TCM* ในการประเมิน *Use Value* ทางด้านนันทนาการ และใช้ *CVM* ประเมินมูลค่าของ *Use Value*, *Non-Use Value*, *Option Value* อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง พบว่า มูลค่าการใช้ประโยชน์ของแนวปะการังด้านนันทนาการจากวิธี *TCM* มีค่าเท่ากับ 219,808,390 บาท มูลค่าด้านการใช้ประโยชน์ *Use Value* ด้วยการใช้วิธี *CVM* ในการท่องเที่ยวในพื้นที่เท่ากับ 5,325,179.49 บาทต่อปี โดยนักท่องเที่ยวมีความเต็มใจจ่ายเฉลี่ยเป็นเงิน 21.51 บาทต่อคนต่อครั้ง และผู้ประกอบการมีความเต็มใจจ่ายเฉลี่ย 1,543.68 บาทต่อรายต่อปี ส่วนมูลค่าที่ไม่ได้เกิดจากการใช้ *Non-Use Value* ซึ่งเป็นการประเมินมูลค่าเพื่อไว้ใช้ในอนาคต *Option Value* ของปะการังด้านการท่องเที่ยวเท่ากับ 64,589,546.56 บาทต่อปี โดยนักท่องเที่ยวที่ไม่ได้ชมปะการังเต็มใจจ่ายเฉลี่ย 24.03 บาทต่อคนต่อครั้ง และผู้ประกอบการที่สนับสนุนด้านการท่องเที่ยวมีความยินดีจ่ายเฉลี่ย 642.48 บาทต่อปี ส่วนประชาชนทั่วไปในจังหวัดตราดยินดีจ่ายเฉลี่ย 64.81 บาทต่อคนต่อปี และมูลค่าของการคงอยู่ *Existence Value* ของปะการังในพื้นที่ 95,696,861.36 บาทต่อปี โดยนักท่องเที่ยวมีความเต็มใจจ่ายเฉลี่ย 31.41 บาทต่อคนต่อครั้ง ผู้ประกอบการที่ให้บริการอุปกรณ์/เรือยินดีจ่ายเฉลี่ย 154.55 บาทต่อปี ส่วนนักท่องเที่ยวในภาคตะวันออกที่ไม่ได้เที่ยวเกาะช้างยินดีจ่ายเฉลี่ย 36.59 บาทต่อคนต่อครั้ง และผู้ประกอบการที่ไม่ได้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวยินดีจ่ายเฉลี่ย 115 บาทต่อปี ในปีเดียวกัน ธนาภรณ์ กระสวยทอง พ.ศ. 2543 ประเมินมูลค่าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง โดยใช้วิธี *CVM* เป็นคำถามแบบเสนอราคาแบบปิดสองครั้ง (*double bounded*) ในการหาค่าความเต็มใจที่จะจ่ายของคนที่ไม่เคยเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ในจังหวัดชลบุรี ตาก และศรีสะเกษ

เพื่อประเมินมูลค่าจากการมิได้ใช้ ใน 2 กรณี คือ พิจารณาจากการคงอยู่/หมดไป ของทรัพยากร และ พิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงของปริมาณหรือคุณภาพของทรัพยากร พบว่า มูลค่าจากการมิได้ใช้ ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในกรณีที่ 1 เท่ากับ 44,320 ล้านบาทต่อปี และในกรณีที่ 2 เท่ากับ 65,440 ล้านบาทต่อปี และการศึกษาของ **Mahiko Higashi พ.ศ. 2543** เกาะไห่ จังหวัด ภูเก็ต โดยใช้ *Close-end CVM* ประเมินมูลค่าทางนันทนาการของปะการังบริเวณเกาะไห่ พบว่า มูลค่าความเต็มใจจ่ายสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยมีมูลค่าเท่ากับ 31.40 ดอลลาร์สหรัฐต่อคนต่อปี (ราคาปี พ.ศ. 2544) และนักท่องเที่ยวต่างชาติมีมูลค่าเท่ากับ 28.84 ดอลลาร์สหรัฐต่อคนต่อปี (ราคาปี พ.ศ. 2544) หรือมูลค่าในเชิงนันทนาการของปะการังมีมูลค่าเท่ากับ 970,991.20 ดอลลาร์สหรัฐต่อคนต่อปี หรือเท่ากับ 39,000,000 บาทต่อปี (ราคาปี พ.ศ. 2544) และในปีเดียวกัน **ปริญญ์ พัฒนปรีชากุล พ.ศ. 2543** ได้ประเมินมูลค่าช้างในธุรกิจท่องเที่ยว หมู่บ้านช้างพิทยา โดยใช้วิธีการวัดมูลค่าทางตลาด (*Market value approach*) พบว่าช้างในธุรกิจท่องเที่ยวสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ระบบเศรษฐกิจ ได้เท่ากับ 3,974.68 บาทต่อเชือกต่อเดือน หรือสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ระบบเศรษฐกิจของประเทศได้ประมาณ 45 ล้านบาทต่อปี และจากการศึกษาของ **อมรรัตน์ สัจจงพงษ์ พ.ศ. 2543** ใช้วิธี *CVM* ประเมินมูลค่าของการคงอยู่ เพื่อสอบถามความเต็มใจที่จะจ่ายจากครัวเรือน ในรูปการเสียสละทุนทรัพย์และแรงงานนอกรทำกิจกรรมดูแลป่า พบว่า แต่ละครัวเรือนมีความยินดีที่จะจ่ายเงิน เท่ากับ 201.47 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และมูลค่าความคงอยู่ของป่าดงลำพันของครัวเรือน 52,583 บาทต่อปี (ราคาปี พ.ศ. 2542)

อุดมศักดิ์ ศิลประชาวงศ์ (2544) เกาะพีพี จังหวัดกระบี่ ใช้วิธี *TCM* ในการประเมินมูลค่าในเชิงนันทนาการ และ *CVM* ในการประเมินมูลค่าปะการัง ประเมินมูลค่าทั้ง *Use Value* และ *Non-Use Value* มูลค่าส่วนเกินของผู้บริโภคจากการคำนวณด้วย *TCM* เท่ากับ 8,216.4 ล้านบาทต่อปี และมูลค่า *Use Value* และ *Non-Use Value* จากการคำนวณด้วย *CVM* ได้เท่ากับ 19,895 ล้านบาทต่อปี ในปีเดียวกัน **JBIC พ.ศ.2544** ใช้วิธี *ITCM (individual travel cost method)* และ *CVM* ในลักษณะ *double bounded CVM* ในกาการประเมินมูลค่าเชิงนันทนาการของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่และอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด พบว่า การประเมินด้วยวิธี *TCM* มีค่าเท่ากับ 2,276.93 ล้านบาทต่อปีในกรณีของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และ 1,939.73 ล้านบาทต่อปี ในกรณีของเกาะเสม็ด สำหรับในส่วนของการประเมินด้วย *CVM* พบว่า นักท่องเที่ยวมีความเต็มใจจ่ายค่าเข้าชมอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เท่ากับ 114.94 บาทต่อครั้ง ในขณะที่ชาวต่างชาติ มีความเต็มใจจ่ายเท่ากับ 340.79 บาทต่อครั้ง ส่วนในกรณีของเกาะเสม็ด นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความเต็มใจจ่ายค่าเข้าชม เท่ากับ 95.75 บาทต่อครั้ง และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความเต็มใจจ่ายเท่ากับ 452.90 บาทต่อครั้ง **โชคชัย มณีนาถ พ.ศ. 2544** ได้ประเมินมูลค่าจากการใช้ทางด้านนันทนาการของอุทยานแห่งชาติ

เขาแหลมสน โดยวิธี *TCM* และ *CVM* เพื่อสอบถามความเต็มใจที่จะจ่ายของนักท่องเที่ยว พบว่า มูลค่าการใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการของอุทยานเขาแหลมสน ในปี พ.ศ. 2543 ด้วยวิธี *CVM* มีค่าเท่ากับ 6,684,542 บาทต่อปี และความเต็มใจที่จะจ่ายของนักท่องเที่ยวด้วยวิธี *CVM* มีค่าเท่ากับ 188,998 บาทต่อปี **นันทวรรณ ประภามณฑล พ.ศ. 2544** ใช้วิธี *Double Bounded CVM* ประเมินมูลค่า *direct use value* ของพื้นที่ชุ่มน้ำบึงละหาน จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ค่าความเต็มใจจ่ายเฉลี่ยมีมูลค่าเท่ากับ 417.16 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือมีมูลค่าประโยชน์จากการใช้โดยตรงเท่ากับ 1,683,240.60 บาทต่อปี

อุดมศักดิ์ ศิลประชาวังศ์ (2545) ได้ใช้วิธี *Choice experiment* ในการประเมินมูลค่าของอ่าวพังงาเมื่อคุณภาพของชายฝั่งและทรัพยากรทางทะเลเปลี่ยนแปลง พบว่า มูลค่าของอ่าวพังงาเมื่อสภาพของชายฝั่งและทรัพยากรทะเลดีขึ้นจากร้อยละ 35 เป็นร้อยละ 65 มีค่าเท่ากับ 5,784 ล้านบาท ขณะเดียวกัน **โสภณ นฤชัยกุล พ.ศ. 2545** ใช้ *Double bounded CVM* ประเมินมูลค่าที่ไม่ได้เกิดจากการใช้ ของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรและเสือโคร่งอินโดจีน ในส่วนของมูลค่าของการคงอยู่และมูลค่าที่จะเก็บไว้ให้คนรุ่นหลังหรือในอนาคต พบว่า มูลค่าที่เกิดจากการไม่ได้ใช้ของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรมีมูลค่าเท่ากับ 726.98 บาทต่อคนต่อปี หรือมีมูลค่าเท่ากับ 24,239 ล้านบาทต่อปี (ราคาปี พ.ศ. 2544) และค่าเฉลี่ยความเต็มใจจ่ายเพื่อการอนุรักษ์และคุ้มครองเสือโคร่งอินโดจีนมีค่าเท่ากับ 760.32 บาทต่อคนต่อปีหรือมีมูลค่าเท่ากับ 25,350 ล้านบาทต่อปี (ราคาปี พ.ศ. 2544)

ธานีรินทร์ ไชยเขษณ์ (2546:167-203) ได้ใช้วิธี *Open-ended* และ *close-ended CVM* ในการประเมิน *Use Value* และ *Non-Use Value* ของศิลปกรรมชุมชนบริเวณริมคลองอัมพวา พบว่า มูลค่าทางเศรษฐกิจโดยรวมของมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนบริเวณคลองอัมพวา มีมูลค่าเท่ากับ 1,695.42 ล้านบาทต่อปีสำหรับโครงการระยะที่ 1 ระดับที่ 1 (เมื่อมีการซ่อมแซม ปรับปรุงอาคารเก่าแกริมน้ำและภูมิทัศน์รอบชุมชน) มีค่าเท่ากับ 2,191.92 ล้านบาทต่อปี สำหรับโครงการระยะที่ 1 ระดับที่ 2 (เมื่อมีการดำเนินการในระดับ 1 พร้อมทั้งฟื้นฟูตลาดอัมพวาและประเพณีทางน้ำ และในขณะเดียวกันมูลค่าจากการไม่ได้ใช้ของคนกรุงเทพฯและปริมณฑล มีมูลค่าเท่ากับ 1,700.09 ล้านบาทต่อปี และในปีเดียวกัน **นรรชนก ศรีประเสริฐ พ.ศ. 2546** ได้ใช้วิธี *double bounded CVM* ประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของมรดกทางวัฒนธรรมบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์โดยแบ่งการอนุรักษ์ออกเป็น 2 ระดับ คือ 1) การบูรณะตึกโบราณ 10 ตึกบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ 2) การบูรณะเฉพาะตึกโบราณบริเวณท่าพระจันทร์ โดยการสอบถามความเต็มใจที่จะจ่ายของประชาชนที่ใช้ประโยชน์บริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ (*User*) และประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล (*Non-User*) ทั้งในรูปของตัวเงินบริจาคและภาษีเงินได้ พบว่า มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ใน

รับดับที่ 1 มีมูลค่าเท่ากับ 10,883.97 ล้านบาทต่อปีเมื่อถามในรูปของเงินบริจาค และมีมูลค่าเท่ากับ 3,905.82 ล้านบาทต่อปีในรูปของเงินได้ (ราคาปี พ.ศ. 2546) สำหรับมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ในระดับที่ 2 มีมูลค่าเท่ากับ 6343.95 ล้านบาทต่อปีเมื่อถามในรูปของเงินบริจาคและมีมูลค่าเท่ากับ 1352.89 ล้านบาทต่อปี เมื่อถามในรูปของภาษีเงินได้ (ราคาปี พ.ศ. 2546) จากนั้น **ทรงงค์ วิทยาวโรจน์ พ.ศ. 2546** ใช้วิธี *Open-ended CVM* ประเมินมูลค่าของความคงอยู่ *Existence Value* ของบริเวณแหล่งหญ้าทะเลบริเวณเกาะพัง พบว่า มูลค่าความเต็มใจจ่ายเฉลี่ยของชาวประมงมีมูลค่าเท่ากับ 666.77 บาทต่อรายต่อปี ขณะที่กลุ่มประชาชนที่ไม่ได้ประกอบอาชีพประมงในพื้นที่ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 665 บาทต่อรายต่อปี และกลุ่มประชาชนทั่วไปในเขตสุราษฎร์ธานีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 545.37 บาทต่อรายต่อปี

งานวิจัยของกมลศักดิ์ วงศ์ศรีแก้ว (2547) ประเมินมูลค่าเชิงนันทนาการของอุทยานสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้วิธี *ITCM* คำนวณต้นทุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางระดับบุคคล (*Individual Travel Cost Method*) ที่เดินทางมาเที่ยวอุทยานสวรรค์ พบว่า มูลค่าทางนันทนาการของอุทยานสวรรค์เท่ากับ 51.43 ล้านบาทต่อปี (ราคาปี พ.ศ. 2546) **ณัชชา ว่องวัฒนากุล พ.ศ. 2547** ประเมินมูลค่าทางด้านนันทนาการชายหาดแม่รำพึงโดยใช้วิธี *TCM* พบว่า มีมูลค่าเท่ากับ 217.19 ล้านบาทต่อปี (ราคาปี พ.ศ. 2546) **วนิดา รัตนพันธ์ พ.ศ. 2547** ได้ใช้วิธี *ITCM* คำนวณต้นทุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางระดับบุคคล (*Individual Travel Cost Method*) ที่เดินทางมาเที่ยวถ้ำเลเขากอบ จังหวัดตรัง เช่นเดียวกัน พบว่า มูลค่าทางด้านนันทนาการของถ้ำเลเขากอบมีมูลค่าเท่ากับ 250,018,800 บาทต่อปี (ราคาปี พ.ศ. 2546) และต่อมา **จรัส คุ้มพันธ์ พ.ศ. 2547** ได้ใช้วิธีการ *TCM* และ *Open-ended CVM* ในการประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า พบว่า มูลค่าทางนันทนาการเท่ากับ 55,450,717.50 บาทต่อปี (ราคาปี พ.ศ. 2546) และ มูลค่าของความเต็มใจที่จะจ่ายเท่ากับ 2,334,536.82 บาทต่อปี (ราคาปี พ.ศ. 2546) เมื่อประเมินด้วยวิธี *CVM* **อมรพันธ์ กุลประณีต พ.ศ. 2548** กรณีศึกษาคอยหอยหลอด จังหวัดสมุทรสงคราม โดยวิธี *Open-ended CVM* ประเมินมูลค่าของการคงอยู่ *Existence Value* ของความหลากหลายทางชีวภาพคอยหอยหลอด พบว่า มูลค่าความเต็มใจที่จะจ่าย เฉลี่ยเท่ากับ 36 บาทต่อคนต่อปี (ราคาปี พ.ศ. 2546) งานศึกษาของ **อรรณกร สุนทรวาท : พ.ศ. 2548** ใช้วิธี *Double bounded CVM* ประเมินมูลค่าความสูญเสียความงามทางทัศนียภาพของโบราณสถานภายในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า มูลค่าความเต็มใจจ่ายเฉลี่ยเพื่อปรับปรุงทัศนียภาพเท่ากับ 316.89 บาทต่อคนต่อปี หรือคิดเป็นมูลค่า 273.37 ล้านบาทต่อปี (ราคาปี พ.ศ. 2547)

อรรถพรณ ฦ บางซ่าง ศรีเสาวลักษณ์ (2552) ใช้วิธี *Double bounded CVM* ในการประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของโลมาในประเทศไทย พบว่า คนทั่วไปเห็นว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญน้อยกว่าเมื่อเทียบกับปัญหาอื่น ๆ ของประเทศ และการสอบถามความเต็มใจที่จะจ่าย

พบว่าคนส่วนใหญ่เกินร้อยละ 50 ตอบว่าหากมีนโยบายที่ให้ครัวเรือนจ่ายเงิน 500 บาทต่อครัวเรือน เพื่อนำเงินไปจัดตั้งกองทุนอนุรักษ์โลมาทั้งระดับชาติและพื้นที่นำร่องก็จะสนับสนุนความเต็มใจเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 1,200 บาทต่อครัวเรือน ส่วนความเต็มใจเฉลี่ยสำหรับโครงการอนุรักษ์โลมาในประเทศไทยและพื้นที่นำร่องเท่ากับ 960 บาทต่อครัวเรือนและ 1,440 บาทต่อครัวเรือน ตามลำดับ ส่วนการคำนวณมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายรวมโดยใช้ *MWTP* เท่ากับ 1,200 บาทต่อครัวเรือน ในระดับราคา 500 บาทเป็นมูลค่าที่คนส่วนใหญ่สนับสนุน จะมีมูลค่าเท่ากับ 2,648.94 ล้านบาทและ 1,103.7 ล้านบาทตามลำดับ สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ได้แก่ ราคา ระดับรายได้ ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรทั้งสองเป็นไปตามทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์คือในกรณีของราคา โอกาสที่ผู้ตอบจะเต็มใจที่จะจ่ายจะลดลงเมื่อราคาของ *Bid* เพิ่มขึ้น และโอกาสที่ผู้ตอบเต็มใจที่จ่ายมากขึ้นถ้าผู้ตอบมีรายได้มากขึ้น และขนาดของโครงการไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

2.2 ผลงานวิจัย ของต่างประเทศ

ส่วนผลงานวิจัยของต่างประเทศนั้นได้มีการทบทวนโดย อรรถพร ณ บางช้าง ศรีเสาวลักษณ์ “โครงการประเมินมูลค่าทรัพยากรในอุทยานแห่งชาติ” พ.ศ. 2552 ได้สรุปผลการศึกษาของต่างประเทศ โดยการใช้เทคนิค CVM เป็นเครื่องมือในการประเมินมูลค่า ได้แก่งานศึกษาของ **Samples, Dixon และ Gowen ค.ศ. 1986** ได้ทดลองความแตกต่างของความเต็มใจที่จะจ่าย Willingness to Pay (WTP) เมื่อให้ข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างมากและน้อยไม่เท่ากัน ในขั้นแรกถามความเต็มใจที่จะจ่ายสำหรับสัตว์ 3 ประเภท โดยบอกเพียงว่าเป็นสัตว์ประเภท x ประเภท y และประเภท z และไม่ได้ให้ข้อมูลอะไรมากกว่านั้น ผลที่ได้ WTP มีค่ามากกว่า “0” ซึ่งความแตกต่างระหว่าง WTP ของสัตว์ประเภท x ประเภท y และประเภท z มีความแตกต่างกันบ้างแต่ไม่มากนัก แต่เมื่อบอกว่าสัตว์ทั้ง 3 ประเภทคือ กระต่าย ลิง และหนู พร้อมกับให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ปรากฏว่ามูลค่า WTP ของสัตว์ทั้ง 3 ประเภท มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ นั่นหมายความว่า ต้องให้ข้อมูลให้ครบถ้วนที่สุดเท่าที่จะทำได้ไม่เช่นนั้นจะเกิดความลำเอียง Bias ของคำตอบและค่าที่ WTP ที่คำนวณ **Carmines and Zeller, ค.ศ. 1979**

สำหรับงานวิจัยที่พยายามวิเคราะห์ให้มีความสำคัญกับข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า **Boyle, ค.ศ. 1989** การประเมินมูลค่าการตกปลาเทราท์ (Trout) สีนํ้าตาล ได้แบ่งตัวอย่างที่สัมภาษณ์เป็น 3 กลุ่ม ในแต่ละกลุ่มจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับปลาเทราท์ (Trout) สายพันธุ์ต่าง ๆ และจำนวนประชากร ฯลฯ แตกต่างกัน และต่อมา Bergstrom, Stoll และ Randall ค.ศ. 1990 วิเคราะห์ความแตกต่างของความเต็มใจที่จะจ่าย WTP ของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ที่ได้รับข้อมูลที่มีความละเอียด

แตกต่างกันเกี่ยวกับประโยชน์ของพื้นที่ชุ่มน้ำ Bergstrom และคณะไม่ได้พยายาม โน้มน้ำให้ผู้ตอบเห็นประโยชน์ของพื้นที่ชุ่มน้ำ เพื่อให้ผู้ตอบได้คิดอย่างอิสระที่จะตอบว่า “เต็มใจที่จะจ่าย” แต่เป็นเพียงการให้ข้อมูลและบอกว่าการเปลี่ยนแปลงของความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ชุ่มน้ำจะมีผลกระทบต่อสวัสดิการเท่านั้น และอีก 6 ปีต่อมา Ajzen, Brown และ Rosenthal ค.ศ. 1996 สรุปว่า ข้อมูลที่ให้นั้นจะมีผลต่อการตัดสินใจของผู้ตอบมากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับ “สินค้า” หรือ “บริการ” ที่กำลังประเมินนั้นมีความเกี่ยวข้องกับสวัสดิการของผู้ตอบมากน้อยเพียงใด เช่น การประเมินมูลค่าของโลมาอิรวดีในแม่น้ำบางปะกงซึ่งผู้ตอบเป็นผู้ที่ไปท่องเที่ยวล่องเรือในแม่น้ำบางปะกงเพื่อชม โลมาอิรวดีเป็นประจำ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของโลมาอิรวดีที่กำลังประสบอยู่ในเรื่องของอันตรายจากการประมงชายฝั่ง เช่น “โลมาอิรวดีติดอวนประมงได้รับบาดเจ็บหรือการบาดเจ็บจากใบพัดเครื่องยนต์ของเรือประมง จากพฤติกรรมของมนุษย์ในการทิ้งขยะ หรือการปล่อยน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม และการทำร้ายแหล่งที่อยู่อาศัยของโลมา ฯลฯ” ย่อมมีผลต่อการตอบของคน ๆ นั้น มากกว่าผู้ตอบอีกรายหนึ่งที่ไม่เคยไปเที่ยวแม่น้ำบางปะกงเพื่อล่องเรือชม โลมาอิรวดีเลยและก็ไม่เคยคิดจะไป ⁶

National Oceanic Atmospheric Administration : NOAA ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับข้อมูลที่จะนำเสนอ นั่น ซึ่งหลักการมีอยู่ว่า ต้องมีข้อมูลที่กระชับ ชัดเจน และสื่อความหมายให้กับผู้ตอบอย่างตรงไปตรงมาไม่วกวนและเพียงพอที่จะทำให้ผู้ตอบเข้าใจว่า ผู้กำลังถามให้ตนเองประเมินอะไร NOAA แนะนำต่ออีกว่าต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับขีดจำกัดของรายได้ของทุกคนและทางเลือกอื่น ๆ ที่จะใช้เงิน เพราะข้อมูลและรูปแบบที่นำเสนอมีความสำคัญมากต่อการตัดสินใจ และขั้นตอนสำคัญของการเตรียมการวิจัยโดยใช้ CVM คือ การประชุม เพื่อหารือเกี่ยวกับระดับความละเอียดของข้อมูลวิธีนำเสนอรูปภาพหรือกราฟ ฯลฯ ที่ใช้ในการนำเสนอ

3. ผลงานวิจัยเชิงนโยบายของประเทศไทยและต่างประเทศ

3.1 ผลงานวิจัยเชิงนโยบายของประเทศไทย

สำหรับผลงานวิจัยในเชิงนโยบาย สถิตย์พงษ์ สุคชูเกียรติ พ.ศ. 2550 ศึกษาการคุ้มครองและการใช้ประโยชน์พื้นที่เกษตรอย่างยั่งยืน ⁷ ได้สรุปความหมายของการคุ้มครอง พื้นที่เกษตรกรรมจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องและศึกษาในประเด็นที่สำคัญ ๆ ได้แก่ สถานการณ์

⁶ อรรถธรณ ฌ บางช้าง ศรีเสาวลักษณ์ มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของโลมาในประเทศไทย พ.ศ. 2552

⁷ สถิตย์พงษ์ สุคชูเกียรติ พ.ศ. 2550 การคุ้มครองและการใช้ประโยชน์พื้นที่เกษตรอย่างยั่งยืน

การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินเกษตรกรรม การถือครองและปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ความรุนแรงของผลกระทบในด้านต่าง ๆ ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงและความจำเป็นที่ต้อง ดำเนินการคุ้มครองและการใช้ประโยชน์พื้นที่เกษตรกรรม จากการศึกษา พบว่า ความหมายของการ คุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมได้ดังนี้

“ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม” หมายถึงพื้นที่ที่มีศักยภาพในการผลิตทางการเกษตร ได้แก่ การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การเลี้ยงสัตว์น้ำหรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการเกษตรมีการ ลงทุนปัจจัยพื้นฐานเพื่อการผลิตการเกษตรรวมถึงพื้นที่ที่มีศักยภาพในการผลิตต่ำ แต่มีการลงทุน เพื่อการผลิตทางการเกษตรแล้ว **สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2542**

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินว่าเป็นไปในรูปแบบใด เช่น การทำเกษตรกรรม เหมือนไร่ การก่อสร้างอาคารที่อยู่อาศัย เป็นต้น **กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2549**

“พื้นที่คุ้มครอง” ตามมาตรา 2 ของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ หมายถึง พื้นที่ซึ่งได้รับการกำหนดขอบเขตทางภูมิศาสตร์ ซึ่งถูกระบุให้หรือวางระเบียบให้และ จัดการให้บรรลุวัตถุประสงค์พิเศษเฉพาะการอนุรักษ์

“สภาพสากลว่าด้วยอนุรักษ์” ให้นิยามว่า พื้นที่คุ้มครอง หมายถึง พื้นที่บนแผ่นดิน และ/หรือในทะเลที่มีความสำคัญเป็นพิเศษต่อการคุ้มครองและธำรงรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมซึ่งได้รับการจัดการด้วยวิธีการทางกฎหมายหรือวิธีการอื่น ๆ ที่มีประสิทธิภาพ คำจำกัดความนี้ได้รับการรับรองในการประชุม World Park Congress สมัยที่ 4 เมื่อปี ค.ศ. 1992 (<http://chrn-thai.onep.go.th/protected/definition.htm>, พ.ศ. 2550)

แนวคิดการคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม คือการรักษาพื้นที่ทำการเกษตรที่เหมาะสมไว้ไม่ให้มีการนำไปใช้เพื่อกิจกรรมอื่น ทั้งนี้เพื่อการผลิตทางการเกษตรเพียงพอต่อจำนวน ประชากรที่เพิ่มขึ้นและลดการบุกรุกทำลายป่าไม้และยังป้องกันไม่ให้ใช้ที่ดินผิวดินวัตถุประสงค์เดิม ในการใช้พื้นที่เกษตรกรรมที่รัฐได้มีการลงทุนในการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานการผลิตทางการเกษตรไว้ ซึ่งแนวคิดการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม อาจดำเนินการได้โดยใช้วิธีบังคับ การจูงใจ การให้ท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการกำหนดผังเมืองหรือข้อกำหนดใช้ พระราชบัญญัติให้เหมาะสมต่อสถานการณ์ ซึ่งไม่ สามารถจะพัฒนาไปทำกิจกรรมอื่นได้และการช่วยเหลือเกษตรกรให้มีรายได้เพียงพอต่อกาดำเนิน ชีวิต สร้างความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกรรม เช่นการลดภาษีปัจจัยการผลิต เป็นต้น **สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2549** จากนั้นได้สรุปวิธีการคุ้มครอง พื้นที่เกษตรกรรมของประเทศไทยและต่างประเทศ ไว้ดังนี้

วิธีการคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของประเทศไทย วิธีการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศไทยมีหลายวิธี คือ 1) วิธีการทางกฎหมายเป็นกฎหมายเฉพาะในการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม 2) วิธีการใช้แรงจูงใจในทางการเงินแบ่งได้ 3 ด้าน คือ การซื้อที่ดินโดยรัฐ การซื้อสิทธิในการพัฒนา การโอนสิทธิในการพัฒนา 3) วิธีการใช้ระบบภาษี เช่น การลดภาษีที่ดินพื้นที่เกษตรกรรม การเก็บภาษีทรัพย์สินและภาษีผลกระทบล้างแควดล้อมเป็นการเก็บนอกเหนือจากภาษีตามปกติหากดำเนินการก่อสร้างในพื้นที่คุ้มครองเกษตรโดยใช้หลัก Polluter Pay Principle 4) วิธีการคุ้มครองการใช้ที่ดินโดยการออกกฎหมายกำหนดเขตการใช้ที่ดิน (Zoning) กระทำได้ 3 วิธีคือ คุ้มครองพื้นที่เกษตรทั่วไป คุ้มครองพื้นที่เกษตรเหมาะสมเป็นบางส่วน กำหนดพื้นที่ที่จะใช้เพื่อกิจกรรมอื่น ๆ นอกจากภาคการเกษตรให้ชัดเจน เช่น เขตชุมชน เขตอุตสาหกรรม 5) การควบคุมการก่อสร้างวิสาหกิจพื้นฐานในเขตที่ต้องการคุ้มครอง มี 2 วิธี เช่น ไม่สร้างถนนหรือใช้ระบบถนนที่สองข้างทางไม่ใช่ทางแยกออกและเข้าไม่ให้บริการประปาและไฟฟ้า 6) วิธีการสนับสนุนอื่น ๆ ได้แก่ ลดภาษีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการผลิตเพื่อให้ต้นทุนการผลิตต่ำลง การแทรกแซงราคาปัจจัยการผลิต สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานให้แก่เกษตรกรรม การปรับปรุงโครงสร้างเกษตรโดยเกษตรกรจะเป็นผู้เลือกพืชเกษตรเอง โดยรัฐเป็นผู้ให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม และการสร้างความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกรรม

งานศึกษาของ ทิพวรรณ บุญย์เพิ่ม (2552) “การบังคับใช้มาตรการทางกายภาพกับการพัฒนาพื้นที่ปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษา: จังหวัดนนทบุรี” กล่าวว่า การขยายตัวของพื้นที่กรุงเทพมหานครส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในพื้นที่จังหวัดปริมณฑลและรัฐได้มีการกำหนดมาตรการต่างๆ ที่ใช้ควบคุมการพัฒนาเมือง จึงได้ทำการศึกษามาตรการทางกายภาพที่มีและใช้ในการควบคุมการพัฒนาพื้นที่จังหวัดนนทบุรีในปัจจุบันนั้นมีความเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของเมืองนนทบุรีหรือไม่ อย่างไร

โดยแบ่งพื้นที่ศึกษาออกเป็น 3 พื้นที่หลัก คือ 1) อำเภอเมืองนนทบุรี 2) อำเภอบางบัวทอง และ 3) อำเภอไทรน้อย และกำหนดให้อำเภอเมืองนนทบุรีเป็นพื้นที่ตัวอย่างของพื้นที่เมือง อำเภอบางบัวทองเป็นพื้นที่ตัวอย่างของพื้นที่เขตรอบต่อเมืองและชนบทและอำเภอไทรน้อยเป็นพื้นที่ตัวอย่างของพื้นที่ชนบท มาตรการควบคุมทางกายภาพที่ศึกษาประกอบด้วยมาตรการควบคุมทางด้านผังเมือง มาตรการควบคุมทางด้านอาคาร มาตรการควบคุมทางด้านสิ่งแวดล้อม มาตรการที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมาตรการควบคุมทางด้านกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษามาตรการควบคุมทางด้านผังเมืองนั้นพบว่า 1) การใช้ประโยชน์ที่ดินตามผังเมืองรวมมีความเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของจังหวัดนนทบุรี 2) การควบคุมความหนาแน่นไม่มีการกำหนดอัตราส่วนพื้นที่อาคารต่อพื้นที่ดิน (Floor Area Ratio: FAR) และอัตราส่วนของ

ที่ว่างต่อพื้นที่อาคารรวม (Open Space Ratio: OSR) เพื่อใช้ควบคุมความหนาแน่นของอาคารในผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรี ดังนั้นการก่อสร้างอาคารสูงหรืออาคารขนาดใหญ่ในพื้นที่ชุมชนเมืองของจังหวัดนนทบุรีจึงถูกควบคุมโดยพระราชบัญญัติการควบคุมอาคาร และ 3) ข้อกำหนดแผนผังแสดงโครงการการคมนาคมขนส่ง ระบบถนนทั้งที่เป็นถนน โครงการบังคับและถนน โครงการเสนอแนะนั้นมีความเหมาะสมตามแต่ละขนาดของโครงการถนนที่กำหนด

สภาพปัญหาการบังคับใช้มาตรการควบคุมทางด้านอาคารที่พบในเขตพื้นที่เมืองสามารถแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะหลัก ๆ คือ 1) การต่อเติมและดัดแปลงอาคารที่สร้างในช่วงระยะเวลาที่ยังไม่มีกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องมาควบคุม 2) การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์จากอาคารเพื่อพักอาศัย เป็นอาคารเพื่อการใช้ประโยชน์อื่น และ 3) การต่อเติมและดัดแปลงอาคารภายหลังจากการได้รับใบอนุญาต หรือหลังจากการเปิดใช้อาคาร สำหรับพื้นที่เขตรอยต่อระหว่างเมืองและชนบทพบปัญหาในเรื่องการจัดระเบียบสิ่งก่อสร้างประเภทป้ายบนเส้นทางการจราจรสายหลัก ส่วนเขตพื้นที่ชนบท สภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับอาคาร คือ ความไม่สอดคล้องกันของประเภทและลักษณะของอาคารที่ได้รับอนุญาตกับวัตถุประสงค์ของการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่กำหนดไว้ในผังเมืองรวม รวมทั้งปัญหาการระบายน้ำทิ้งลงในคูคลองเพื่อการเกษตรกรรม

ในการวิเคราะห์ความเหมาะสมของมาตรการควบคุมทางด้านสิ่งแวดล้อมและมาตรการด้านอื่น ๆ พบว่า ในหลักการแล้วจังหวัดนนทบุรีมีโครงการและมาตรการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมหลายโครงการ แต่ก็ยังพบปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่จังหวัดนนทบุรีอยู่ อาจกล่าวได้ว่า การบังคับใช้มาตรการควบคุมทางด้านสิ่งแวดล้อมและด้านอื่น ๆ ที่มีอยู่ยังไม่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ การขยายตัวของเมือง ลักษณะทางกายภาพของเมือง มาตรการในการควบคุมและการจัดการกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และขีดความสามารถของหน่วยงานท้องถิ่น

สรุปข้อเสนอแนะได้ดังนี้ โดยแบ่งเป็น 3 พื้นที่ คือ พื้นที่เมือง พื้นที่รอยต่อระหว่างเมืองและชนบท และพื้นที่ชนบท

พื้นที่เขตเมือง มาตรการควบคุมด้านผังเมืองนั้นควรมีการกำหนดย่านศูนย์กลางพาณิชย์กรรมขึ้นมาอย่างชัดเจนควรมีการกำหนดอัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดิน (FAR) สำหรับย่านพาณิชย์กรรม เริ่มตั้ง 1 ถึง 10 และควรมีการกำหนดอัตราส่วนของที่ว่างต่อพื้นที่อาคารรวม (OSR) ประมาณ 3 มาตรการควบคุมด้านอาคาร ควรให้ท้องถิ่นสำรวจและขึ้นทะเบียนอาคารที่ก่อสร้างก่อนมีกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องมาควบคุมเพื่อควบคุมและตรวจสอบอาคารดังกล่าวอย่างใกล้ชิด จัดเจ้าพนักงานท้องถิ่นเข้าทำการตรวจสอบอาคารในเขตพื้นที่เมืองอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งควรเพิ่มบทลงโทษต่อผู้ฝ่าฝืนให้มากขึ้น สำหรับมาตรการควบคุมด้านสิ่งแวดล้อมนั้นรัฐจำเป็นต้อง

มีมาตรการลงโทษผู้ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย รวมทั้งต้องกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่อย่างเข้มงวด

พื้นที่รอยต่อระหว่างเมืองและชนบท การควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินจะต้องกำหนดขอบเขตการพัฒนาเมืองในบริเวณนี้ให้ชัดเจน ไม่รุกล้ำหรือเข้าไปรบกวนพื้นที่ธรรมชาติ ควรมีการกำหนดอัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดิน (FAR) สำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยอาจจะเริ่มตั้งแต่ 0.5 ถึง 3 อัตราส่วนของที่ว่างต่อพื้นที่อาคารรวม (OSR) อาจจะกำหนดอยู่ที่ประมาณ 10 สำหรับมาตรการควบคุมด้านอาคารส่วนหนึ่งนั้นเหมือนกับในเขตพื้นที่เมืองหากแต่ควรเพิ่มมาตรการที่จะใช้ในการเตรียมการควบคุมอาคารเพื่อรองรับโครงการขนส่งมวลชนขนาดใหญ่โดยเฉพาะ เช่นเดียวกับมาตรการการควบคุมด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งควรเตรียมการวางแผนเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากโครงการขนส่งมวลชนขนาดใหญ่ให้รัดกุมเช่นกัน

เขตพื้นที่ชนบท การควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยทั่วไปจะมีบทบาทเป็นแถบรัศมีเขียว (Green Belt) เพื่อกำหนดขอบเขตของการพัฒนาเมือง และเป็นแหล่งเกษตรกรรม การควบคุมความหนาแน่นควรมีความหนาแน่นเบาบาง จึงควรกำหนดอัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดิน (FAR) ไม่เกิน 0.5 หรือ ไม่ผ่อนผัน อัตราส่วนของที่ว่างต่อพื้นที่อาคารรวม (OSR) ควรจะมากกว่า 3 สำหรับมาตรการควบคุมด้านอาคารนั้น โดยภาพรวมแล้วมิได้เกิดจากกฎหมายควบคุมอาคาร หากแต่เกิดจากมาตรการด้านอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านผังเมืองหรือด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางด้านการควบคุมอาคาร จึงควรมีการกำหนดคำจำกัดความของประเภทการใช้อาคารที่ระบุไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน เพื่อมิให้เกิดการตีความเลียงกฎหมายเพื่อหาประโยชน์ให้ตัวเอง

ทั้งนี้แนวทางการทำให้มาตรการที่กำหนดไว้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ การใช้อำนาจรัฐในการควบคุมและส่งเสริม และการจัดการ

การใช้อำนาจรัฐในการควบคุมและส่งเสริม ควรจะต้องผสมผสานการควบคุมในสองลักษณะคือ การบังคับ (Enforcement) หรือการควบคุมเชิงลบ (Negative Control) และการจูงใจ (Incentive) หรือการควบคุมเชิงบวก (Positive Control)

การควบคุมเชิงลบเป็นการควบคุมในลักษณะที่ต้องปฏิบัติตาม ไม่มีเงื่อนไขที่จะปฏิเสธ การใช้ประโยชน์ที่ดินและการใช้ประโยชน์อาคารจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินและข้อกำหนดของแต่ละย่านการใช้ประโยชน์ที่ดิน และควรมีการบังคับใช้ในรูปของผังเมืองเฉพาะ (Specific plan) ซึ่งเป็นมาตรการทางผังเมืองที่ลงรายละเอียดมากกว่าผังเมืองรวม ในด้านการควบคุมอาคารรวมทั้งด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมนั้น รัฐควรเพิ่มบทลงโทษต่อผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย เพื่อให้เกิดความเกรงกลัวต่อความผิดมากขึ้น

การควบคุมเชิงบวก เป็นการควบคุมในลักษณะของการให้สิทธิพิเศษ เพื่อไปกระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติตาม เช่น ให้ความสะดวกรวดเร็วในการขออนุญาต การสร้างแรงจูงใจด้านระบบภาษี การให้ผลตอบแทนในเรื่องการลดหย่อนภาษี หากเอกชนบริจาคสิทธิในการพัฒนาพื้นที่แก่หน่วยงาน

แนวทางในการจัดการ ประกอบด้วย การประสานงานและการบูรณาการระหว่างองค์กร และการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรเน้นเรื่องการประสานงานและบูรณาการระหว่างองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ และพิจารณาในเรื่องความเป็นไปได้ทางด้านบุคลากรและงบประมาณให้มีความเพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ ในด้านการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและประชาชน ควรให้ความเข้าใจ ความรู้ และกระตุ้นให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนมีส่วนร่วม ควรมีการณรงค์เพื่อสร้างจิตสำนึกของประชาชนทั่วไปในการตระหนักถึงผลกระทบต่อส่วนรวมที่เกิดจากการสร้างหรือต่อเติมอาคารที่ขัดต่อกฎหมายควบคุมอาคาร

สำหรับมาตรการการควบคุมทางกายภาพ แนวทางปฏิบัติและผู้รับผิดชอบและผู้นำไปปฏิบัติทั้งมาตรการ โดยภาพรวมและมาตรการเฉพาะการควบคุมด้านผังเมือง การควบคุมด้านอาคาร การควบคุมด้านสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ สรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 2.1 มาตรการควบคุมด้านกายภาพ แนวปฏิบัติและผู้รับผิดชอบหลักและนำไปปฏิบัติ

มาตรการควบคุมทางกายภาพ โดยรวม	แนวทางปฏิบัติ	ผู้รับผิดชอบ หลัก/ ผู้นำไปปฏิบัติ
1) การใช้อำนาจรัฐในการ ควบคุมและส่งเสริม		
1.1 กำหนดทิศทางและจัด ระเบียบการขยายตัวของพื้นที่ โดยคำนึงถึงศักยภาพของสภาพ แวดล้อม ทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม และขีด ความสามารถของโครงสร้าง พื้นฐานและการบริการสาธารณะ โดยยังคงอัตลักษณ์ของความ เป็นจังหวัดนนทบุรี	1) ปรับปรุงผังเมืองรวมนนทบุรี ให้สอดคล้องกับ ความเจริญของพื้นที่ที่พัฒนาไปแล้ว โดยเตรียมการ จัดทำผังเมืองรวมฉบับใหม่ให้ทัน ภายหลังจากผัง เมืองรวมนนทบุรี พ.ศ. 2548 จะครบอายุ โดยไม่ให้ มีช่วงระยะเวลาที่พื้นที่นนทบุรีปลอดจากการ บังคับใช้ของผังเมืองรวม	- ยธ./ผม. - อบจ.

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

มาตรการควบคุมทาง กายภาพโดยรวม	แนวทางปฏิบัติ	ผู้รับผิดชอบ หลัก/ ผู้นำไปปฏิบัติ
	2) กำหนดแผนและนโยบายการใช้ที่ดินเพื่อกิจกรรมหลักในแต่ละเขตพื้นที่ เช่น พื้นที่เมือง พื้นที่เขตรอยต่อระหว่างเมืองและชนบท และพื้นที่ชนบท โดยให้สอดคล้องกับศักยภาพและระบบสาธารณูปโภค- สาธารณูปการ และบริการพื้นฐานที่มีในพื้นที่ รวมทั้งโครงการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการที่มีในอนาคต	- ยธ./ผม. - อบจ.
	3) จัดทำผังเมืองเฉพาะ เพื่อกำหนดขอบเขต มาตรการ และรายละเอียดต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม	- ยธ./ผม. - อบจ.
1.2 มาตรการทางด้าน ภาษีในการควบคุม การใช้ที่ดินและสิทธิ ในการพัฒนา	1) ใช้เครื่องมือทางภาษีและวิธีการคลัง เพื่อลดความไม่ เป็นธรรมในการควบคุมการใช้ที่ดิน โดยเก็บภาษีจากที่ดินที่ ใช้ประโยชน์เพื่อการพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรม หรือ จากเจ้าของที่ดินที่มีมูลค่าการใช้ประโยชน์ที่ดินเพิ่มขึ้น เพื่อนำไปชดเชยให้กับเจ้าของที่ดินที่มีมูลค่าลดลง เช่น พื้นที่เกษตรกรรม เป็นต้น	- อปท.
	2) ควรมีการชดเชยที่ดินเพื่อการพัฒนา โดยรัฐอาจจ่าย ค่าชดเชยในกรณีที่มีการใช้ที่ดินเพื่อดำเนินโครงการ อนุรักษ์ หรือบริเวณพื้นที่เกษตรกรรม	- อปท.
	3) พัฒนามาตรการทางด้านภาษีหรือมาตรการทางการเงิน การคลังใหม่ ๆ เช่น ภาษีการพัฒนา มาตรการการโอนสิทธิ ในการพัฒนาสำหรับ อปท. เพื่อใช้ในการจัดการด้าน สิ่งแวดล้อมชุมชน	- อปท.
1.3 มาตรการด้าน กฎหมายอื่น ๆ	ในกรณีที่ไม่สามารถตราพระราชบัญญัติผังเมืองเฉพาะเพื่อ การควบคุมและพัฒนาได้เนื่องจากการดำเนินการให้ แผนผังมีผลในทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติผังเมืองใช้ เวลานาน และมีขั้นตอนซับซ้อน อาจใช้ทางเลือกอื่น ๆ เช่น	

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

มาตรการควบคุมทางกายภาพ โดยรวม	แนวทางปฏิบัติ	ผู้รับผิดชอบ หลัก/ ผู้นำไปปฏิบัติ
	1) ออกประกาศกระทรวงมหาดไทย ดำเนินการ ให้แผนผังที่จัดทำขึ้นเป็นประกาศกระทรวง มหาดไทย โดยเสนอให้รัฐมนตรีกระทรวง มหาดไทยใช้อำนาจตามความในมาตรา 13 แห่ง พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 2) ออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ดำเนินการให้ผังที่จัดทำ ขึ้นเป็นข้อบัญญัติท้องถิ่น โดยนำข้อกำหนดการ ควบคุมอาคารที่เกี่ยวข้องกับการผังเมือง เช่น FAR OSR การกำหนดความสูงที่จอดรถ การควบคุม ป้าย เป็นต้น ไปตราเป็นข้อบัญญัติท้องถิ่นเรื่อง การควบคุมการก่อสร้างอาคาร ตามมาตรา 9 หรือ มาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522	- ขธ./ผม. - อปท.
2) การจัดการ		
2.1 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	1) สร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อจัดเก็บข้อมูลด้าน การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ และให้สามารถ เรียกใช้สารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว และถูกต้อง 2) บูรณาการการบริหาร และจัดการองค์กร โดย กำหนดบทบาทของแต่ละหน่วยงานให้ชัดเจนไม่ ซ้ำซ้อนกัน	- อปท. - หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องทุก หน่วยงาน
2.2 การสร้างกระบวนการและ กลไกการมีส่วนร่วมของเครือ ข่ายภาคประชาชนต่อการปฏิบัติ ตามมาตรการทางกายภาพ	1) การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึก ให้แก่ประชาชนทุกภาคส่วน เพื่อให้มีส่วนร่วม ในการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมทางกายภาพ ทั้งการควบคุมด้านผังเมือง ด้านอาคาร และด้าน สิ่งแวดล้อมและอื่น ๆ	- อปท. - สผ. - เครือข่ายภาค ประชาชน

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

มาตรการควบคุมทางกายภาพ โดยรวม	แนวทางปฏิบัติ	ผู้รับผิดชอบ หลัก/ ผู้นำไปปฏิบัติ
2) เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร เรื่องผลกระทบจาก การก่อสร้างตัดแปลง และต่อเติมอาคารที่ผิด พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร ให้ประชาชนทราบ โดยชี้ให้เห็นถึงผลกระทบทั้งที่มีต่อคุณภาพ ชีวิต ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของ เจ้าของอาคาร และประชาชนทั่วไปโดยตรง รวมทั้งผลกระทบถึงสังคมโดยรวม	3) สร้างเครือข่ายภาคประชาชนให้เข้มแข็ง และมี ส่วนร่วมในการพัฒนาเมือง ให้ภาคประชาชน ทำการดูแล และตรวจสอบซึ่งกัน และกัน	- อปท. - เครือข่ายภาค ประชาชน
4) สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็ง และมีส่วนร่วม ในการส่งเสริม และอนุรักษ์ด้านสิ่งแวดล้อม	5) สนับสนุนและสร้างระบบบุงใจแก่ประชาชน เพื่อให้มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม	- อปท. - เครือข่ายภาค ประชาชน
		- อปท. - สผ. - เครือข่ายภาค ประชาชน
		- อปท. - สผ. - เครือข่ายภาค ประชาชน

หมายเหตุ:

- 1) ขธ./ผม. = กรมโยธาธิการและผังเมือง
- 2) อบจ. = องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี
- 3) ทลบ. = ทางหลวงชนบท
- 4) อปท. = องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล)
- 5) สผ. = สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ กระทบวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 2.2 มาตรการควบคุมด้านผังเมือง แนวปฏิบัติและผู้รับผิดชอบหลักและนำไปปฏิบัติ

มาตรการควบคุม ด้านผังเมือง	แนวทางปฏิบัติ	ผู้รับผิดชอบ หลัก/ ผู้นำไปปฏิบัติ
1. มาตรการในเขตพื้นที่เมือง		
<i>การใช้ประโยชน์ที่ดิน</i>		
1.1 การกำหนดขอบเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินให้ชัดเจน	1) กำหนดขอบเขตย่านพาณิชยกรรมในพื้นที่ชุมชนเมือง โดยควรจะอยู่ทางด้านฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา และควรกำหนดเป็น block หรือ square คือมีถนนล้อมรอบทั้ง 4 ด้านของพื้นที่ เพื่อให้มีการพัฒนาเต็มพื้นที่และเพื่อใช้ประโยชน์ที่ดินให้คุ้มค่าที่สุด	- ยธ./ผม. - อบจ.
1.2 การเตรียมการเพื่อวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินในบริเวณที่ผังแนวนิยมการใช้ประโยชน์ที่ดินมีการเปลี่ยนแปลง	1) ปรับปรุงแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินให้ตอบรับกับการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีการเปลี่ยนแปลงไป เช่น บริเวณถนนสนามบินน้ำ การใช้ประโยชน์ที่ดินเดิมซึ่งกำหนดให้เป็นที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อการอยู่อาศัยจะต้องเปลี่ยนไปเป็นที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อยรวมทั้งแนวนิยมการพัฒนาพื้นที่ตลอดแนวถนนอาจพัฒนาเป็นแหล่งงานหรือเป็นย่านสำนักงาน เป็นต้น 2) เตรียมการวางแผนพัฒนาพื้นที่โดยรอบสถานีรถไฟฟ้าแต่ละแห่ง โดยกำหนดรัศมีการพัฒนาพื้นที่โดยรอบสถานีรถไฟฟ้าจากระยะทางที่สามารถเดินได้ ภายใน 20 นาที หรือประมาณ 500 เมตร ให้มีการพัฒนาที่มีความหนาแน่นมากเป็นการพัฒนาในลักษณะ Node Development	- ยธ./ผม. - อบจ.

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

มาตรการควบคุม ด้านผังเมือง	แนวทางปฏิบัติ	ผู้รับผิดชอบ หลัก/ ผู้นำไปปฏิบัติ
<i>การควบคุมความหนาแน่น</i>		
1.3 การกำหนดมาตรการที่ใช้ ควบคุมความหนาแน่น	1) ควรกำหนด FAR สำหรับพื้นที่ย่าน พาณิชยกรรม กำหนดตั้งแต่ 1 - 10 2) ควรกำหนด OSR ประมาณ 3	- ยช./ผม. - อบจ. - ยช./ผม. - อบจ.
2. มาตรการในเขตพื้นที่รอยต่อ ระหว่างเมืองและชนบท		
<i>การใช้ประโยชน์ที่ดิน</i>		
2.1 การกำหนดเขตการใช้ ประโยชน์ที่ดินให้ชัดเจน	1) ควรมีการกำหนดขอบเขตการพัฒนาศูนย์กลาง รอง (sub-center) ซึ่งเป็นย่านพาณิชยกรรมให้มีความ ชัดเจน ไม่รูกล้ำหรือเข้าไปรบกวนพื้นที่ ธรรมชาติ โดยคำนึงถึงอัตลักษณ์ของนันทบุรีที่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดี 2) จัดเตรียมระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่ เหมาะสมสอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ในแต่ละ พื้นที่ โดยเฉพาะสำหรับย่านที่อยู่อาศัย เช่น จัดระบบ การคมนาคมที่เชื่อมต่อพื้นที่พักอาศัยเข้ากับแหล่ง งาน มีการเชื่อมต่อระบบขนส่งส่วนบุคคลเข้ากับ ระบบขนส่งมวลชน มีการพัฒนาระบบการสัญจร โดยจักรยานและทางเดินเท้า เป็นต้น 3) กำหนดให้มีพื้นที่สีเขียว ประเภทพื้นที่โล่งว่าง และนันทนาการ เพื่อใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ และกิจกรรมทางสังคมของชุมชน	- ยช./ผม. - อบจ. - ยช./ผม. - อบจ. - ทลบ. - หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องกับระบบ สาธารณูปโภค
<i>การควบคุมความหนาแน่น</i>		
2.2 การกำหนดมาตรการที่ใช้ ควบคุมความหนาแน่น	1) ควรกำหนดมาตรการที่ใช้ควบคุมความหนาแน่น สำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพาณิชย กรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก โดยกำหนด FAR ตั้งแต่ 1-8 และ OSR ประมาณ 3	- ยช./ผม. - อบจ.

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

มาตรการควบคุม ด้านผังเมือง	แนวทางปฏิบัติ	ผู้รับผิดชอบ หลัก/ ผู้นำไปปฏิบัติ
	2) ควรกำหนดมาตรการที่ใช้ควบคุมความหนาแน่น สำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย โดยกำหนด FAR ได้ตั้งแต่ 0.5 - 3 และกำหนด OSR ที่ประมาณ 10 3) ควรกำหนดความสูงของอาคารที่อยู่อาศัย โดย เริ่มตั้งแต่ 12.00 เมตร สำหรับบ้านเดี่ยวถึง 40 เมตร สำหรับอาคารชุด 4) กำหนดขนาดแปลงที่ดินของอาคารพักอาศัย สำหรับบ้านเดี่ยว โดยกำหนดขนาดแปลงที่ดิน ต่ำสุดขนาด 50 ตารางวา 5) กำหนดระยะที่ว่างด้านข้างอาคารโดยรอบเพื่อ สุขลักษณะและความปลอดภัย มาตรฐานทั่วไป กำหนดที่ 1.50 เมตร ถึง 2.50 เมตร	- ยธ./ผม. - อบจ. - ยธ./ผม. - อบจ. - ยธ./ผม. - อบจ. - ยธ./ผม. - อบจ.
3. มาตรการในเขตพื้นที่ชนบท <u>การใช้ประโยชน์ที่ดิน</u>		
3.1 กำหนดขอบเขตของการ พัฒนาพื้นที่	1) ควรกำหนดขอบเขตและควบคุมการพัฒนาใน บริเวณพื้นที่ชนบท โดยให้ใช้ประโยชน์เพื่อการ เกษตรกรรมหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการ เกษตรกรรม สถาบันราชการ กิจการสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การอยู่อาศัยทำได้เฉพาะบ้านเดี่ยว บ้านแฝด อาจจะอนุญาตให้มีการจัดสรรได้ ไม่ เกินร้อยละ 5 หรือไม่ผ่อนผัน (ของเดิมกำหนดไว้ ร้อยละ 15)	- ยธ./ผม. - อปท.

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

มาตรการควบคุม ด้านผังเมือง	แนวทางปฏิบัติ	ผู้รับผิดชอบ หลัก/ ผู้นำไปปฏิบัติ
	2) ในที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรมสำหรับ ที่ดินประเภทอนุรักษ์ชนบทและเกษตรในข้อ กำหนดปัจจุบันได้ห้ามการจัดสรรที่ดิน แต่ยังผ่อน ผันให้ใช้กิจการอื่นได้ ไม่เกินร้อยละ 10 ก็ไม่ควร อนุญาตให้มีการผ่อนผันเพื่อใช้ในกิจการอื่น 3) พัฒนาและควบคุมการเจริญเติบโตของชุมชน เดิมให้สอดคล้องกับข้อจำกัดทางธรรมชาติของ พื้นที่ โดยให้คงเอกลักษณ์ของชุมชนและสอดคล้อง กับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม	- ยช./ผม. - อบท. - อบท.
3.2 การสนับสนุนให้นุรักษ์ ความเป็นพื้นที่เกษตรกรรมชั้น ดี เพื่อคงอัตลักษณ์ความเป็น นนทบุรี	1) สนับสนุนให้เกษตรกรประกอบอาชีพเกษตรกรรม เพื่อคงสภาพการเป็นพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดีไว้ โดยรัฐควรมีการจูงใจโดยให้สิทธิพิเศษบางประการ เช่น การลดหย่อนภาษี หรือจัดการตลาดทางการ เกษตรให้ เป็นต้น 2) สนับสนุนด้านองค์ความรู้ทางการเกษตรให้แก่ เกษตรกรเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองให้ สามารถดำรงชีวิตได้จากการประกอบอาชีพ เกษตรกรรม	- อบท. - กษ. - อบท. - กษ. - สถาบัน การศึกษา
<i>การควบคุมความหนาแน่น</i>		
3.3 การกำหนดมาตรการที่ใช้ ควบคุมความหนาแน่น	1) พื้นที่ชนบทเป็นพื้นที่ที่ควรมีความหนาแน่น เบาบาง จึงควรกำหนด FAR ไม่เกิน 0.5 2) การกำหนด OSR ควรจะมากกว่า 3	- ยช./ผม. - อบจ. - ยช./ผม. - อบจ.

หมายเหตุ:

- 1) ยช./ผม. = กรมโยธาธิการและผังเมือง
- 2) อบจ. = องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี
- 3) ทลบ. = ทางหลวงชนบท
- 4) อบท. = องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล)

ตารางที่ 2.3 มาตรการควบคุมด้านอาคาร แนวปฏิบัติและผู้รับผิดชอบหลักและนำไปปฏิบัติ

มาตรการการควบคุม ด้านอาคาร	แนวทางปฏิบัติ	ผู้รับผิดชอบ หลัก/ ผู้นำไปปฏิบัติ
1. มาตรการในเขตพื้นที่เมือง		
1.1 การบังคับใช้มาตรการในด้าน การควบคุมอาคาร	<p>1) ควรให้ท้องถิ่นสำรวจและขึ้นทะเบียนอาคาร ที่สร้างขึ้นในช่วงระยะเวลาที่ยังไม่มีกฎ กระทรวง ที่เกี่ยวข้องมาควบคุม เพื่อควบคุมและตรวจสอบ อย่างใกล้ชิด ทั้งนี้หากมีการตัดแปลงหรือต่อ เติมอาคารดังกล่าวจะได้ใช้ข้อบังคับของกฎหมาย ปรับแก้ไขอาคารนั้นให้ถูกต้องตรงตามพระราช บัญญัติควบคุมอาคาร</p> <p>2) จัดเจ้าพนักงานท้องถิ่นเข้าทำการตรวจสอบ อาคารในเขตพื้นที่เมืองอย่างสม่ำเสมอ ทั้ง อาคารที่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ ไปจากที่ได้รับอนุญาต และอาคารที่ตัดแปลง แก้ไขภายหลังจากการตรวจสอบอาคารแล้ว เพื่อจะได้ปรับแก้ไขให้ถูกต้อง</p> <p>3) เพิ่มบทลงโทษให้มากขึ้น เพื่อเจ้าของอาคาร จะได้มีความเกรงกลัวต่อความผิดจากการฝ่าฝืน พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร</p>	<p>- ชธ./ผม. - อปท.</p> <p>- ชธ./ผม. - อปท.</p> <p>- ชธ./ผม. - อปท.</p>
2. มาตรการในเขตพื้นที่รอยต่อ		
ระหว่างเมืองและชนบท		
2.1 การควบคุมอาคารที่ก่อสร้าง แล้ว	<p>1) ควรเพิ่มมาตรการในการตรวจสอบการ ตัดแปลง ต่อเติมอาคาร หรือการใช้ประโยชน์ อาคารต่างไปจากที่ได้รับอนุญาตให้เข้มงวดขึ้น</p> <p>2) ควรเพิ่มบทลงโทษให้มากขึ้น เพื่อเจ้าของ อาคารจะได้มีความเกรงกลัวต่อความผิดที่เกิด จากการฝ่าฝืนดังกล่าว</p>	<p>- ชธ./ผม. - อปท.</p> <p>- ชธ./ผม. - อปท.</p>

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

มาตรการการควบคุม ด้านอาคาร	แนวทางปฏิบัติ	ผู้รับผิดชอบ หลัก/ ผู้นำไปปฏิบัติ
2.2 การควบคุมอาคารที่จะก่อสร้าง ในอนาคต	<p>1) ควรเตรียมการวางแผนเพื่อกำหนดมาตรการ ที่จะใช้ในการควบคุมอาคารในพื้นที่ตามแนว โครงการขนส่งมวลชนขนาดใหญ่ เช่น ตาม แนวเส้นทางรถไฟฟ้าสายสีม่วง และในพื้นที่ รัศมีโดยรอบสถานี</p> <p>2) ควรเน้นการกำหนดมาตรการควบคุมอาคาร โดยเฉพาะอาคารที่อยู่อาศัยรวม อาคารเพื่อการค้า ปลีก และอาคารเพื่อการบริการต่าง ๆ โดยให้จัด พื้นที่อำนวยความสะดวกให้เพียงพอ เช่น พื้นที่ จอดรถยนต์ จอดรถรับจ้าง ห้องน้ำสาธารณะ โดย จัดให้มากกว่าที่มาตรการเดิมกำหนดไว้</p> <p>3) เพิ่มรายละเอียดของมาตรการสำหรับอาคาร บริการต่าง ๆ เช่น ตลาด สถานีบริการน้ำมัน จุด เปลี่ยนการเดินทางจากพาหนะส่วนตัวเป็นระบบ ขนส่งมวลชน อาทิ ท่ารถขนาดเล็ก ท่าเรือ</p> <p>4) กำหนดมาตรการควบคุมด้านอาคารในเขต ควบคุมให้สอดคล้องกันกับมาตรการทางผัง เมือง ในกรณีที่หากมีการจัดทำผังเมืองเฉพาะ ในบางพื้นที่</p>	<p>- ขธ./ผม. - อปท.</p> <p>- ขธ./ผม. - อปท.</p> <p>- ขธ./ผม. - อปท.</p> <p>- ขธ./ผม. - อปท.</p>
3. มาตรการในเขตพื้นที่ชนบท		
3.1 การบังคับใช้มาตรการการ ควบคุมด้านอาคารให้มี ประสิทธิภาพ	1) ควรมีการกำหนดคำจำกัดความของประเภท การใช้อาคารที่ระบุไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน เพื่อมิให้เกิดการตีความเลียงกฎหมายเพื่อหา ประโยชน์ให้ตัวเองในการก่อสร้างอาคารบาง ประเภทที่ขัดแย้งกับสภาพ แวดล้อมของพื้นที่ เกษตร เช่น การอนุญาตให้สร้างคลังสินค้าได้ ในพื้นที่สีเขียว ได้ไม่เกินร้อยละ 15 ควรระบุ รายละเอียดของอาคารคลังสินค้าให้ชัดเจนว่ามี รายละเอียดอย่างไร	<p>- ขธ./ผม. - อปท.</p>

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

มาตรการการควบคุม ด้านอาคาร	แนวทางปฏิบัติ	ผู้รับผิดชอบ หลัก/ ผู้นำไปปฏิบัติ
	2) ควรเข้มงวดต่อการตัดแปลง ต่อเติม หรือ เปลี่ยนการใช้อาคารจากที่ขออนุญาตเป็นอย่าง อื่นโดยเข้มงวด เนื่องจากเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิด ปัญหากับการใช้งานพื้นที่เกษตรซึ่งเป็น วัตถุประสงค์หลักของการใช้พื้นที่บริเวณนี้	- ยธ./ผม. - อปท.

หมายเหตุ:

- 1) ยธ./ผม. = กรมโยธาธิการและผังเมือง
- 2) อบจ. = องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี
- 3) ทลบ. = ทางหลวงชนบท
- 4) อปท. = องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล)

ตารางที่ 2.4 มาตรการควบคุมด้านสิ่งแวดล้อม แนวปฏิบัติและผู้รับผิดชอบหลักและนำไปปฏิบัติ

มาตรการการควบคุม ด้านสิ่งแวดล้อมและอื่นๆ	แนวทางปฏิบัติ	ผู้รับผิดชอบหลัก/ ผู้นำไปปฏิบัติ
1. มาตรการในเขตพื้นที่เมือง		
1.1 การควบคุมและป้องกันปัญหา จากการขยายตัวของพื้นที่เมือง	1) ควรนำมาตรการทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ ในการควบคุม ได้แก่ มาตรการที่บังคับให้ ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้รับผิดชอบ เช่น ผู้ที่ทำให้ เกิดน้ำเสียจะต้องรับผิดชอบในการบำบัด น้ำเสียให้มีสภาพดีก่อนปล่อยลงสู่คูคลอง สาธารณะ เป็นต้น 2) รัฐควรกำหนดมาตรการลงโทษผู้ไม่ปฏิบัติ ตามกฎหมาย และควรกำหนดหน่วยงาน ผู้รับผิดชอบในการลงโทษให้ชัดเจน 3) กระตุ้นให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบบังคับ ใช้กฎหมายที่มีอยู่อย่างเข้มงวด	- อปท. - สผ. - ภาคประชาชน - อปท. - สผ. - อปท.

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

มาตรการการควบคุม ด้านสิ่งแวดล้อมและอื่นๆ	แนวทางปฏิบัติ	ผู้รับผิดชอบหลัก/ ผู้นำไปปฏิบัติ
1.2 การควบคุมและป้องกันปัญหา ที่ต่อเนื่องมาจากผังเมืองรวม ที่มีการผ่อนผันให้มีการใช้ ประโยชน์ที่ดินบางพื้นที่เพื่อใช้ ประโยชน์อื่น ๆ	1) ควรแยกพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดิน ที่ก่อให้เกิดมลพิษรบกวน ทั้งมลพิษด้าน น้ำ อากาศ และเสียง ไม่ให้อยู่ในพื้นที่ชุมชน หรือย่านที่พักอาศัย โดยระบุเป็นกิจการที่ ห้ามไม่ให้ทำในพื้นที่ 2) ควรจะต้องมีการวางแผนซักซ้อมความ เข้าใจเมื่อเกิดอุบัติเหตุในด้านต่าง ๆ ให้แก่ ประชาชน	- อปท. - สผ. - ภาคประชาชน
2. มาตรการในเขตพื้นที่รอยต่อ ระหว่างเมืองและชนบท		
2.1 การควบคุมและป้องกันปัญหา ที่เกิดจากการขยายตัวของเมือง	1) ควรมีการวางแผนป้องกันผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อมตามแนวทิศทางการขยายตัว ของเมืองให้รัดกุมไว้ล่วงหน้าก่อนที่ปัญหา จะเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านมลพิษ ทางเสียง ปัญหาการระบายน้ำและการ บำบัดน้ำทิ้ง มลพิษทางอากาศ รวมทั้งการ กำหนดพื้นที่สีเขียวให้กับชุมชน	- อปท. - สผ. - ภาคประชาชน
3. มาตรการในเขตพื้นที่ชนบท		
3.1 การส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ พื้นที่สีเขียวเพื่อการเกษตรกรรม	1) ควรปรับปรุงระบบการชลประทานที่มีใน พื้นที่จังหวัดนนทบุรี ให้คงสภาพการเป็น คลองจ่ายน้ำเพื่อการเกษตรกรรมที่สมบูรณ์ 2) สนับสนุนและยกย่องเกษตรกรที่ประกอบ อาชีพเกษตรกรรมในพื้นที่ โดยเฉพาะผู้ที่ ค้นหาและพัฒนาองค์ความรู้และภูมิปัญญา ท้องถิ่นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ขึ้นใน ชุมชน	- อปท. - อปท.

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

มาตรการการควบคุม ด้านสิ่งแวดล้อมและอื่นๆ	แนวทางปฏิบัติ	ผู้รับผิดชอบหลัก/ ผู้นำไปปฏิบัติ
3.2 การส่งเสริมให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่กำหนดในผังเมืองรวม โดยไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	1) ควรส่งเสริมให้ผู้ประกอบการด้านอุตสาหกรรมมาลงทุนในพื้นที่สีม่วงที่กำหนดไว้ 2) ควรสนับสนุนด้านระบบสาธารณูปโภค - สาธารณูปการให้ครบถ้วน 3) มีการจัดการผลกระทบอันอาจเกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม รวมทั้งกำหนดขอบเขตแนวแถบรีดสีเขียว (Green belt) ของพื้นที่อุตสาหกรรม เพื่อแยกพื้นที่อุตสาหกรรมออกจากพื้นที่สีเขียวอย่างชัดเจน	- อปท. - ทลบ. - หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระบบสาธารณูปโภค - อปท.

หมายเหตุ:

- 1) ยช./ผม. = กรมโยธาธิการและผังเมือง
- 2) อบจ. = องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี
- 3) กษ. = เกษตรจังหวัด
- 4) อปท. = องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล)
- 5) สผ. = สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 6) ทลบ. = ทางหลวงชนบท

● **มาตรการส่งเสริมการปลูกทุเรียนนนทบุรี⁸**

ปัจจุบันทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ดำเนินการเชิงรุกอย่างเต็มรูปแบบและทุกด้านทั้งในเรื่องของการสนับสนุนกิ่งพันธุ์ ปัจจัยการผลิต การตลาดและการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

⁸ มาตรการส่งเสริมการปลูกทุเรียนนนทบุรี สำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรีร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี

การปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรีมีมาแต่ดั้งเดิมพื้นที่ปลูกจะอยู่แถบที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ลักษณะการปลูกเป็นการปลูกแบบยกทรง โดยการขุดร่องแล้วนำดินขึ้นมาถมเป็นคันดินและมีการปลูกพืชแซมในสวนทุเรียน เช่น กล้าย ทองหลาง มังคุด เป็นต้น การปฏิบัติดูแลรักษาส่วนใหญ่จะปล่อยตามธรรมชาติ การใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดโรคและแมลง ตลอดจนการจัดการจัดการอื่น ๆ จะน้อยมากอีกทั้งผลผลิตที่ได้รับแต่ละปีจะมีไม่มากแต่เนื่องจากทุเรียนของจังหวัดนนทบุรีมีคุณภาพดี เนื้อหนาและละเอียด รสชาติอร่อย จึงเป็นที่นิยมของตลาดทำให้ขายได้ราคาแพงและส่วนใหญ่พ่อค้าคนกลางหรือผู้บริโภคมักจะสั่งซื้อที่สวนทำให้ไม่มีปัญหาด้านการตลาด

สำหรับแนวทางการดำเนินงานฟื้นฟูทุเรียนนนท์จากเหตุผลดังกล่าว สำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรีจึงเห็นความสำคัญที่จะอนุรักษ์และฟื้นฟูทุเรียนนนท์ให้อยู่คู่กับจังหวัดนนทบุรี จึงได้เขียนโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูทุเรียนนนท์ขึ้นและเสนอขอของบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีมีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกจิตสำนึกของประชาชนให้เห็นถึงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของทุเรียนจังหวัดนนทบุรี โดยมีการจัดตั้งชมรมอนุรักษ์ทุเรียนนนท์ขึ้นตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2547

สำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรี ร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ดำเนินงานโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูทุเรียนนนท์ โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำโครงการจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ดังนี้

พ.ศ. 2548 เป็นเงิน 5,970,000 บาท (ห้าล้านเก้าแสนเจ็ดหมื่นบาทถ้วน)

พ.ศ. 2549 เป็นเงิน 5,550,000 บาท (ห้าล้านห้าแสนห้าหมื่นบาทถ้วน)

พ.ศ. 2550 เป็นเงิน 5,000,000 บาท (ห้าล้านบาทถ้วน)

พ.ศ. 2551 เป็นเงิน 5,800,000 บาท (ห้าล้านแปดแสนบาทถ้วน)

กิจกรรมที่ดำเนินการในรอบ 2 ปีที่ผ่านมา ได้แก่

1. ส่งเสริมการปลูกทุเรียนพันธุ์ดีในสวนเก่า
2. สนับสนุนการสร้างสวนใหม่
3. สนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกร
  - สารป้องกันและกำจัดโรคทุเรียน
  - ปุ๋ยอินทรีย์
4. การจัดทำแปลงอนุรักษ์พันธุ์กรรมทุเรียน
5. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับทุเรียน
6. ปรับปรุงพัฒนาสวนทุเรียน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว
7. การประกวดสวนทุเรียนระดับอำเภอและจังหวัด

8. การส่งเสริมการตลาดทุเรียน โดยจัดงานวันทุเรียนนนท์
9. ศึกษาดูงานการใช้เทคโนโลยียุคใหม่ เพื่อประยุกต์ใช้กับสวนทุเรียน
10. ประชาสัมพันธ์โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูทุเรียนนนท์

การจัดทำโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูทุเรียนนนท์ขึ้นนั้นเป็นสิ่งสำคัญ เพราะนอกจากจะขยายพื้นที่ปลูกให้เพิ่มมากขึ้นแล้วยังช่วยรักษาสมดุลทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่ชุมชนเมืองรวมทั้งเป็นการปลูกจิตสำนึกของประชาชนในจังหวัดนนทบุรีให้เห็นถึงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของทุเรียนนนท์และดำรงความเป็นเอกลักษณ์ของทุเรียนนนท์ให้คงอยู่คู่ประเทศไทยตลอดไป

3.2 ผลงานวิจัยเชิงนโยบายต่างประเทศ

วิธีการคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของต่างประเทศ วิธีการคุ้มครองในเชิงนโยบายพื้นที่ที่เหมาะสมทางการเกษตรในประเทศต่างๆ ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน สหรัฐอเมริกา อิตาลี สวิตเซอร์แลนด์ อังกฤษ ไต้หวัน และญี่ปุ่น ซึ่งแต่ละประเทศก็มีวิธีที่แตกต่างกันสามารถสรุปได้ดังนี้ คณะกรรมการการปกครอง สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2542

3.2.1 สาธารณรัฐประชาชนจีน สำหรับนโยบายใน Agenda ของจีน Yuxiang ค.ศ. 1997 เสนอมาตรการในการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน ต้องประกอบด้วย การเปิดกว้างสำหรับการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม ความรับผิดชอบของผู้นำท้องถิ่น ต่อการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม การควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน การใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ การเพิ่มการลงทุนในพื้นที่เพาะปลูก การสร้างคู่มือการทำงานชลประทาน ความเข้มแข็งของประสิทธิภาพพื้นที่เกษตรกรรมที่ต่อต้านภัยพิบัติทางธรรมชาติ ปรับปรุงแก้ไขคุณภาพของพื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตที่ได้ต่อหน่วยพื้นที่ ความมีประสิทธิภาพทางเทคนิคในการจัดการพื้นที่ และการเฝ้าสังเกตการณ์การขับเคลื่อนของพื้นที่ การจัดการพื้นที่เกษตรกรรม สุดท้ายเป็นการพัฒนาทรัพยากรพื้นที่เกษตรกรรมที่สงวนไว้

3.2.2 สหรัฐอเมริกา การคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมในประเทศสหรัฐอเมริกามีหลายวิธีการและมาตรการในการดำเนินการ โดยภาครัฐและภาคเอกชน สรุปได้ดังนี้

(1) มาตรการของภาครัฐของสหรัฐอเมริกา

- หมู่บ้าน (Agricultural Districts) เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรมิให้ถูกรื้อเรียนจากคลื่นและเสียงที่เกิดจากการเกษตร การช่วยเหลือด้านภาษีทรัพย์สินและผลประโยชน์อื่น ๆ หากเกษตรกรตกลงที่จะรักษาพื้นที่การเกษตรไว้ระยะหนึ่งตั้งแต่ 5-20 ปี ทั้งนี้จะดำเนินการโดยรัฐหรือได้รับการร้องขอจากเจ้าของที่ดินให้ดำเนินการ นอกจากนี้ยังได้อาจได้รับการช่วยเหลือในด้านอื่นๆอีก เช่น การลงทุนร่วมกับรัฐและเจ้าของที่ดินเพื่อปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อม

การอนุรักษ์ดินและน้ำ การยกเว้นภาษีมรดก การตลาด เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อพัฒนาการเกษตร และ ป้องกันการส่งย้ายฟาร์มจากหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ

- **ภาษีทรัพย์สิน (Use value Assessment or Circuit Breaker)** เพื่อปรับ ทรัพย์สินให้สะท้อนถึงมูลค่าที่ดินดำเนินการ โดยหน่วยงานรัฐเพื่อเป็นการลดความไม่เป็นธรรมใน ระบบภาษีที่ใช้อยู่ในปัจจุบันจะช่วยให้รักษาพื้นที่เกษตรไว้ได้ โดยที่เกษตรกรยังสามารถทำ การเกษตรต่อไปได้ ไม่ขายที่ดินเพื่อกิจกรรมอื่น

- **สิทธิในการทำฟาร์ม (Right to Farm)** เพื่อป้องกันไม่ให้เกษตรกรถูก ฟ้องร้องเรื่องกลิ่นและเสียงที่เกิดจากการเกษตรซึ่งเกิดขึ้นเมื่อชุมชนขยายตัวเข้าไปสู่พื้นที่การเกษตร เดิม กฎหมายสิทธิในการทำฟาร์มจะปกป้องเกษตรกรมิให้มีการร้องเรียนจากเสียงดังของเครื่องมือ การเกษตรและกลิ่นจากมูลสัตว์ก็จะสามารถรักษาพื้นที่การเกษตรไว้ได้ ใน 50 มลรัฐของประเทศมี กฎหมายฉบับนี้ทั้งหมดซึ่งจะมีลักษณะและขอบเขตของการคุ้มครองแตกต่างกันบ้านในแต่ละรัฐ

- **การซื้อสิทธิในการพัฒนา (Purchase of Development Right: PDR or Purchase of Agricultural Conservation Easements: PACE)** เพื่อช่วยชุมชนสามารถรักษาพื้นที่ เกษตรไว้ได้และป้องกันการเปลี่ยนแปลงสภาพไปใช้นอกการเกษตร โดยซดเซยเจ้าของที่ดินด้วย ผลประโยชน์ที่ควรจะได้จากการพัฒนาที่ดินของตน การซื้อสิทธิของการพัฒนาจะช่วยให้เศรษฐกิจ ของฟาร์มดีขึ้น เพราะเกษตรกรได้รับเงินสดมาพัฒนาแทนการกู้ยืม

- **การโอนสิทธิในการพัฒนา (Transfer of Development Right : TDR)** เพื่อชะลอการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรมให้ช้าลง โดยเจ้าของที่ดินได้รับผลตอบแทน โดยรัฐ กำหนดพื้นที่อนุรักษ์ (พื้นที่ส่ง) และพื้นที่พัฒนา (พื้นที่รับ) เจ้าของที่ดินในพื้นที่อนุรักษ์ สามารถ ขายสิทธิในการพัฒนาให้แก่เจ้าของที่ดินในพื้นที่พัฒนาได้ และรัฐอนุญาตให้พื้นที่รับสามารถใช้ ที่ดินได้หนาแน่นขึ้นและเมื่อเจ้าของที่ดินในพื้นที่พัฒนาได้รับอนุญาตให้พื้นที่รับสามารถใช้ที่ดิน หนาแน่นขึ้นและเมื่อเจ้าของที่ดินในพื้นที่ส่งขายสิทธิในการพัฒนาไปแล้วที่ดินส่วนนี้จะต้องตกอยู่ ในภาระจำยอมแห่งการอนุรักษ์ ซึ่งสามารถคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมไว้ได้โดยที่เจ้าของพื้นที่ได้รับ ผลตอบแทน

- **การกำหนดเขตเกษตรกรรม (Agriculture Zoning)** เพื่อกำหนดเขต การใช้ที่ดินในระดับท้องถิ่น โดยหน่วยงานของรัฐระดับท้องถิ่นกำหนดเขตการใช้ที่ดินเพื่อ การเกษตร ออกระเบียบกำหนดความหนาแน่นของอาคารที่มีใช้เพื่อการเกษตรและการใช้ประโยชน์ ที่เกี่ยวข้อง การกำหนดเขตเกษตรกรรมอย่างชัดเจนและจะส่งผลให้มีการทำการเกษตรในพื้นที่นั้น ซึ่งสามารถป้องกันการบุกรุกที่ดินที่เหมาะสมต่อการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไร ก็ตามหากมีการปรับปรุงการใช้ที่ดินอาจจะมีโอกาสเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ที่ดินได้

- **จำกัดการพัฒนา (Limited Development)** เพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่ดินให้มากที่สุดเอาไว้เพื่อการเกษตร ที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า เจ้าของที่ดินจะจัดทำแผนว่าพื้นที่ใดควรเก็บรักษาไว้พื้นที่ส่วนใดควรพัฒนาอย่างยิ่งให้กระทบกับพื้นที่เกษตรและทรัพยากรธรรมชาติน้อยที่สุด ส่วนพื้นที่ที่เหลือจะต้องใช้วิธีซื้อสิทธิในการพัฒนาเพื่อป้องกันการขยายตัวของอาคารและสิ่งก่อสร้างในอาคาร วิธีนี้ต้องอาศัยการกำหนดเขตที่มีความยืดหยุ่นจากหน่วยงานท้องถิ่นของรัฐซึ่งสามารถสร้างชุมชนและรักษาพื้นที่เกษตรไว้ได้ในบริเวณเดียวกัน

(2) มาตรการของภาคเอกชนของสหรัฐอเมริกา

- **ภาระจำยอมเพื่อการอนุรักษ์ (Conservation Easement)** เพื่อรักษาและป้องกันมิให้ที่ดินที่เหมาะสมต่อการเกษตรเปลี่ยนแปลงไปในระยะยาวหรือรักษาไว้เป็นการถาวร ในขณะที่เดียวกันก็คงสภาพการถือครองไว้อย่างเดิม เพื่อเป็นการจำกัดหรือห้ามการสร้างอาคารในพื้นที่เกษตร ตลอดจนมีผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ โดยเจ้าของที่ดินบริจาคหรือขายที่ดินโดยสมัครใจ หรือขายภาระจำยอมให้แก่องค์กรอนุรักษ์หรือหน่วยงานราชการ ซึ่งเจ้าของที่ดินเต็มใจรับภาระจำยอมในการอนุรักษ์จะได้รับการลดหย่อนภาษีรายได้ทั้งภาษีที่ดินและภาษีทรัพย์สิน

- **การเข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ** เพื่อถ่ายทอดความรู้และกระตุ้นเจ้าของที่ดินซึ่งสมัครใจที่จะเข้าร่วมโครงการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมให้มีการพัฒนาที่ดินของตนเองหรือกระตุ้นให้สนใจต่อสิ่งแวดล้อม โดยการจัดการที่ดินที่ถูกต้อง ซึ่งองค์กรเอกชนหรือหน่วยงานอนุรักษ์ดินและน้ำของรัฐจัดทำโครงการและได้รับการคัดเลือกจากองค์กรเอกชนหรือหน่วยงานอนุรักษ์ดินและน้ำของรัฐแล้วก็จะได้รับประกาศนียบัตรเพื่อเป็นเกียรติ

- **การขายที่ดินราคาต่ำกว่าราคาประเมิน (Bargain Sale)** เพื่อลดรายจ่ายภาษีรายได้ในการขายที่ดินของเกษตรกรที่ขายได้แก่ผู้ซื้อที่ต้องการอนุรักษ์พื้นที่เกษตรกรรม เจ้าของที่ดินที่เต็มใจขายโดยความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรอนุรักษ์ที่ไม่แสวงหาผลกำไรในราคาต่ำกว่าราคาประเมิน เพื่อลดจำนวนภาษีที่ต้องจ่ายให้กับรัฐลง โดยที่องค์กรอนุรักษ์หรือหน่วยงานของรัฐอาจเก็บที่ดินนั้นไว้เองหรือขายต่อไปยังผู้อื่นแต่ผู้ที่ซื้อต้องตกลงรับภาระจำยอมในการเก็บพื้นที่นั้นไว้เพื่อการเกษตร (Conservation Easement)

- **การยกที่ดินให้เมื่อถึงแก่กรรม (Gifts of Land by Bequest: will)** เพื่อรักษาที่ดินเพื่อการเกษตรไว้เมื่อเจ้าของที่ดินถึงแก่กรรม โดยการบริจาคให้แก่องค์กรอนุรักษ์ที่ไม่แสวงหากำไร เจ้าของที่ดินร่วมกับที่ปรึกษาด้านกฎหมายจัดทำพินัยกรรมหรือเอกสารแนบท้ายพินัยกรรม โดยเจ้าของที่ดินที่ทำพินัยกรรมยกให้กับหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรอนุรักษ์ได้รับการลดหย่อนภาษีทรัพย์สิน

- **ทรัพย์สินที่สำรองไว้ในขณะมีชีวิต (Reserved Life Estate)** เพื่อกำหนดให้เจ้าของที่ดินโอนทรัพย์สินตามลำดับให้แก่องค์กรอนุรักษ์หลังถึงแก่กรรม เจ้าของที่ดินตกลงด้วยความสมัครใจที่จะโอนโฉนดให้แก่องค์กรอนุรักษ์ โดยยังเป็นเจ้าของและรับผิดชอบทรัพย์สินนั้นขณะยังมีชีวิตอยู่ โดยเจ้าของที่ดินในขณะยังมีชีวิตอยู่ได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้รวมทั้งลดหย่อนภาษีทรัพย์สิน รับผิดชอบอื่น ๆ หากเกษตรกรตกลงที่จะรักษาพื้นที่การเกษตรไว้และองค์กรอนุรักษ์มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้น

3.2.3 ประเทศอิตาลี มีวิธีการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมโดยการควบคุมที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วยการห้ามแบ่งแยกที่ดินหรือส่งเสริมให้เกิดการแบ่งแยกที่ดิน ตามกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งอิตาลี ค.ศ. 1942 (บรรพ 3 ว่าด้วยทรัพย์สิน)

3.2.4 ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ วิธีการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมโดยการควบคุมที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมด้วยการห้ามแบ่งแยกที่ดินหรือส่งเสริมให้เกิดการแบ่งแยกที่ดิน ตามกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งสวิสเซอร์แลนด์

3.2.5 ประเทศอังกฤษ คุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมโดยการควบคุมที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วยการนำหลักเรื่องการวางแผนควบคุมการใช้ที่ดิน

3.2.6 ประเทศไต้หวัน มีวิธีการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมโดยการควบคุมที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วยการกำหนดขนาดพื้นที่ถือครอง

3.2.7 ประเทศญี่ปุ่น มีวิธีการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมโดยการควบคุมที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วยการกำหนดให้ใช้ที่ดินเพื่อทำการเกษตรเท่านั้น ตามพระราชบัญญัติที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สรุปได้ว่า การประเมินมูลค่าที่ไม่ได้เกิดจากการใช้ *Non-Use Value* นิยมใช้เทคนิค *Contingent Value Method* : CVM เป็นวิธีที่มีความคล่องตัวมากและสามารถนำไปประเมินมูลค่าได้ทุกประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของการตั้งคำถามที่จะสัมภาษณ์ประชาชนโดยใช้วิธีการถามแบบครั้งเดียวและแบบสองครั้ง เพื่อประเมินมูลค่าที่ไม่ได้เกิดจากการใช้ *Non-Use Value* เช่น เพื่อให้คงอยู่ หรือเพื่อเก็บไว้ให้คนรุ่นหลังไว้ใช้ในอนาคต และปัจจัยที่มีอิทธิพลกับความเต็มใจที่จะจ่าย ได้แก่ รายได้ ระดับการศึกษา ระดับราคา (Bid) เป็นต้น สามารถที่จะนำมาใช้ในการประเมินมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ที่มีจำนวนลดลงซึ่งมีแนวคิดสอดคล้องกับทางด้านเศรษฐศาสตร์ในเรื่องของการประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น มีลักษณะปัญหาที่คล้ายกันทั้งมิติทางด้านกายภาพและมิติทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากปัญหาการขยายตัวของเมืองส่งผลกระทบต่อพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์และอีกสาเหตุหนึ่งคือเมื่อประชากรมากขึ้นความต้องการที่อยู่อาศัยก็เพิ่มมากขึ้นทำให้อุปสงค์ต่อที่ดินมากขึ้นเช่นกัน และเมื่อประชากรมากขึ้นปริมาณน้ำเสียที่ปล่อยสู่น้ำลำคลองและเข้าสู่พื้นที่เกษตรกรรมก็มากขึ้น ผลที่ตามมาที่จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการผลิตทำให้ผลผลิตต่ำ ต้นทุนการผลิตสูงและราคาผลผลิตก็จะมีราคาสูง ทำให้อุปสงค์กับอุปทานไม่เกิดความสมดุลจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่ไม่เหมาะสมย่อมส่งผลกระทบต่อการใช้ที่ดินอย่างแน่นอน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์นั้น ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม กลุ่มแรกคือ ประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานครและในเขตจังหวัดนนทบุรี ส่วนกลุ่มที่สองคือ เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี เนื้อหาในบทที่ 3 นี้มีวิธีการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก คือ ส่วนแรกเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่สองจะเป็นโครงสร้างของแบบสอบถาม และส่วนที่สามวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มประชาชนทั่วไป ประชากร (Population) คือ คนที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร 5,702,595 คนและจังหวัดนนทบุรี 1,078,071 คน¹ ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้จะต้องเป็นผู้มีอาชีพและมีรายได้ เช่น หัวหน้าครอบครัวหรือแม่บ้านหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจของครอบครัวที่สามารถตัดสินใจในการสนับสนุนกองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ใช้วิธีการกำหนดแบบ Quota random sampling โดยแบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร 150 ราย จาก 10 เขต และนนทบุรี 175 ราย จาก 6 อำเภอ รวมเป็น 325 ตัวอย่าง โดยการกระจายและจำแนกตามราคา bid price

สำหรับการทดสอบแบบสอบถามได้ดำเนินการทดสอบ 2 ครั้ง จำนวน 60 ตัวอย่าง เป็นการทดสอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้าใจในคำถามและคำตอบ สถานการณ์สมมติ รวมทั้งราคา (bid price) ดังนี้

ครั้งที่ 1 วันที่ 24-25 มีนาคม 2554 ทดสอบแบบสอบถามจำนวน 30 ตัวอย่างแบ่งตามระดับรายได้สูง ปานกลางและต่ำคือ ห้างสยามพารากอน ห้างเดอะมอลล์บางกะปิ และชุมชนชอยมหาดไทย ตามลำดับ

ครั้งที่ 2 วันที่ 26-27 มีนาคม 2554 ทดสอบแบบสอบถามจำนวน 30 ตัวอย่างแบ่งตามระดับรายได้เช่นกัน ห้างสยามพารากอน ห้างเดอะมอลล์บางกะปิ และชุมชนศรีอุบล ตามลำดับ

หลังจากได้ทำการทดสอบแบบสอบถามจำนวนสองครั้ง ผลการทดสอบที่ได้จึงนำมาปรับปรุง เมื่อปรับแบบสอบถามเสร็จจึงทำการสุ่มตัวอย่างประชาชนทั่วไปในกรุงเทพมหานครจาก 50 เขตด้วยวิธีการจับสลากแบบคัตออก ในขั้นแรกผู้วิจัยตัดเขตที่เป็นย่านการค้าและสถานที่ทำงาน

¹ สถิติกรมการปกครอง ปี 2552

ออกไปจำนวน 10 เขต จึงเหลือ 40 เขตที่จะทำการสุ่ม จากนั้นจึงสุ่มจับสลากมาจำนวน 20 เขต และทำการสุ่มจับสลากอีกครั้งหนึ่งให้ได้จำนวน 10 เขตที่จะใช้ในการสำรวจจริง เนื่องจากจำนวนตัวอย่างที่จะใช้จริงจำนวน 150 ตัวอย่างจึงได้แบ่งตัวอย่างเป็นเขตละ 15 ตัวอย่าง รวมทั้งหมดเท่ากับ 150 ตัวอย่าง ตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนตัวอย่างและเขตในกรุงเทพมหานคร

ลำดับ	เขต	จำนวน (ราย)
1	ลาดพร้าว	15
2	บางเขน	15
3	ทุ่งครุ	15
4	คลองสาน	15
5	ห้วยขวาง	15
6	บึงกุ่ม	15
7	คันนายาว	15
8	บางนา	15
9	พระโขนง	15
10	บางกะปิ	15
	รวม	150

สำหรับการสุ่มตัวอย่างประชาชนทั่วไปในจังหวัดนนทบุรีก็เช่นกันจะใช้การสุ่มแบบ Quota random sampling จาก 6 อำเภอในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 175 ตัวอย่าง ก็จะได้จำนวนตัวอย่างในแต่ละอำเภอเท่ากับ 25 ตัวอย่างในหนึ่งอำเภอ ตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 จำนวนตัวอย่างและอำเภอในจังหวัดนนทบุรี

ลำดับ	อำเภอ	จำนวน (ราย)
1	เมือง	50
2	ปากเกร็ด	25
3	บางกรวย	25
4	บางใหญ่	25
5	บางบัวทอง	25
6	ไทรน้อย	25
	รวม	175

ในการดำเนินการสำรวจจริงนั้น ได้ดำเนินการระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2554 จนถึงวันที่ 30 พฤษภาคม 2554 ใช้เวลาประมาณ 2 เดือน โดยมีอัตราการตอบรับ (response rate) ในการตอบแบบสอบถามเท่ากับร้อยละ 50 สำหรับกลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานคร นั้นหมายถึงทุก ๆ 100 คน ที่ให้สัมภาษณ์จะมีผู้ให้ความร่วมมือเพียงแค่ 50 คน และในเขตจังหวัดนนทบุรี อัตราการตอบรับร้อยละ 58 หมายถึงในทุก ๆ 100 คน จะมีผู้ที่ให้ความร่วมมือ 58 คน ถ้านำอัตราการตอบรับของทั้งสองกลุ่มมารวมกันก็จะได้อัตราการตอบรับเฉลี่ยร้อยละ 54 หมายถึงทุก ๆ 100 คนจะมีผู้ให้ความร่วมมือ 54 คน ดังนั้นกว่าจะสัมภาษณ์ได้ตามจำนวนตัวอย่าง 325 คน ต้องเริ่มต้นสัมภาษณ์คนถึง 557 คน

1.2 กลุ่มผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี ประชากร (Population) รวม 996 คน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนเป็นการเก็บข้อมูลเชิงลึก จำนวน 90 ราย หลังจากที่ได้มีการทดสอบแบบสอบถามพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีลักษณะที่เหมือนกันในหลายด้านเช่น ขนาดที่ดิน การใช้ที่ดิน ระบบการผลิต เป็นต้น

2. โครงสร้างแบบสอบถาม

สำหรับโครงสร้างแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้แบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 2 กลุ่มตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวเช่นกัน คือ กลุ่มประชาชนทั่วไปที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเป็นเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี

2.1 กลุ่มประชาชนทั่วไป

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการประเมินมูลค่าที่ไม่ได้เกิดจากการใช้ Non Use Value ด้วยวิธี Contingent Valuation Method: CVM นั้นมีรูปแบบโครงสร้างของแบบสอบถามเป็นอย่างไรพบว่า จากการศึกษาของ รศ.ดร. อรพรรณ ณ บางช้าง ศรีเสาวลักษณ์ ในการประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของโลมาในประเทศไทย (กันยายน 2552) นั้นมีความสอดคล้องกับการประเมินความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ สามารถนำมาปรับใช้ในการออกแบบแบบสอบถามได้ เนื่องจากการประเมินมูลค่าที่ไม่ได้เกิดจากการใช้ Non Use Value เช่น มูลค่าของการคงอยู่ (Existence value) หมายถึง การที่คนทั่วไปยอมที่จะจ่ายเงินจำนวนหนึ่งเพื่อที่จะให้สิ่งหนึ่งสิ่งใดอยู่ต่อไปโดยที่ตนเองจะไม่ได้ใช้ประโยชน์ก็ตาม เช่น พื้นที่ปลูกทุเรียนและพันธุ์ทุเรียนนนท์ เป็นต้น และถ้าหากคนทั่วไปให้ความสำคัญกับพื้นที่ปลูกทุเรียนและพันธุ์ทุเรียนนนท์ในการเก็บ

รักษาไว้เพื่อให้คงอยู่กับลูกหลานในอนาคตสืบไป เรียกว่า Bequest value นอกจากนี้ยังได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบสถานการณ์สมมติ (CV Scenario) ซึ่งเป็นหลักสำคัญของการใช้เทคนิค CVM ในการประเมินมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่าย ๑ ผู้วิจัยจึงได้นำหลักการสำคัญนี้รวมทั้งรูปแบบโครงสร้างแบบสอบถาม โครงการศึกษามูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของโลมาในประเทศไทยมาพัฒนาและปรับใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามการศึกษาในครั้งนี้ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการทดสอบแบบสอบถาม เช่น ความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน หรือสภาพการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จังหวัดนนทบุรีย้อนหลัง 3 ปี (กรมพัฒนาที่ดิน:2550) และสภาพการใช้ที่ดินจังหวัดนนทบุรี (กรมพัฒนาที่ดิน:2552) มาปรับใช้ในการสมมติสถานการณ์และอธิบายเพื่อที่จะให้ผู้ตอบเกิดความเข้าใจและสอดคล้องกับสถานการณ์ความเป็นจริงในปัจจุบัน

แบบสอบถามที่ใช้สัมภาษณ์ในการศึกษานี้ แบ่งได้เป็น 4 ส่วนหลัก ๆ คือ ส่วนแรกจะเป็นคำถามทั่วไปเกี่ยวกับปัญหาในภาพรวมของประเทศและสิ่งแวดล้อม ส่วนที่สองทัศนคติและความรู้เกี่ยวกับผลไม้ไทยในเรื่องของความรู้และความคุ้นเคย ส่วนที่สามเกี่ยวกับการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ และส่วนสุดท้ายเกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ตอบเป็นส่วนสำคัญที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่าย

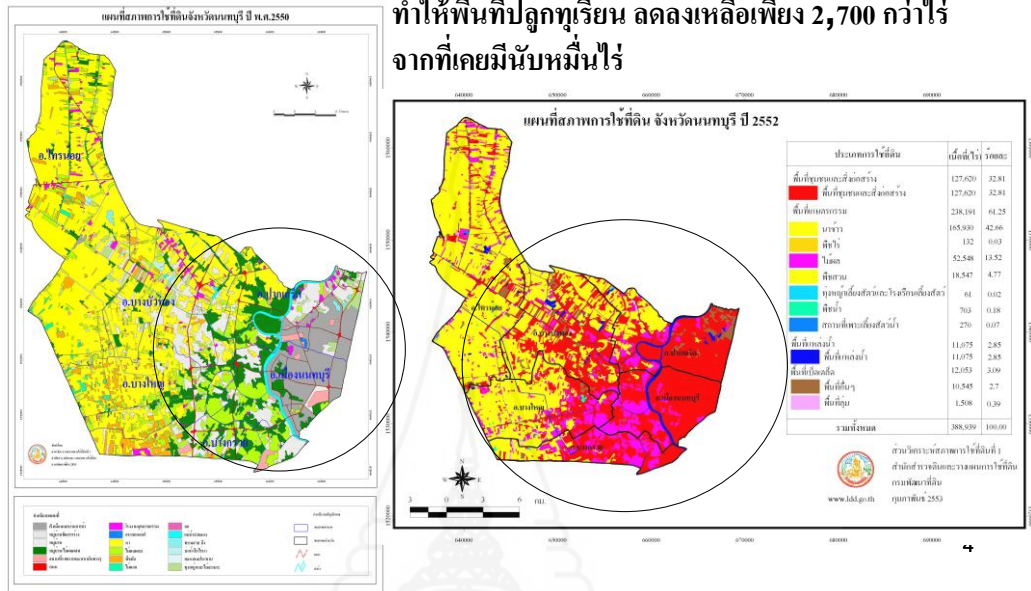
สถานการณ์สมมติ (CV Scenario) การศึกษาความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการนำเสนอใน 2 รูปแบบ คือ การอ่านข้อความและใช้ภาพประกอบ

โดยเริ่มต้นจากการอ่านข้อความและอธิบายในภาพที่ 3.1 เกี่ยวกับสถานการณ์ของพื้นที่ปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรีในปัจจุบันเปรียบเทียบกับย้อนหลัง 3 ปี เป็นการเปรียบเทียบให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของจังหวัดนนทบุรีเพื่อให้ตระหนักและเห็นว่าการใช้ที่ดินเปลี่ยนแปลงอย่างไรส่งผลให้พื้นที่ปลูกทุเรียนลดลง

“ขอให้ท่านสังเกตสภาพการใช้ที่ดินจังหวัดนนทบุรีปี 2550(ซ้าย) จะเห็นว่าภายในวงกลมจะสังเกตเห็นพื้นที่สีเขียวหรือพื้นที่เกษตร เช่น สวนผลไม้หรือนาข้าว ในขณะที่เดียวกันสภาพการใช้ที่ดินในปี 2552 ได้เปลี่ยนแปลงไปคือ พื้นที่สีเขียวนั้นเปลี่ยนเป็นพื้นที่สีแดงซึ่งหมายถึง พื้นที่เกษตรได้เปลี่ยนไปเป็นพื้นที่อยู่อาศัยหนาแน่น” จากที่เคยมีหน้หมื่นไร่ เหลือเพียง 2,700 ไร่

สถานการณ์ปัจจุบันจำนวนพื้นที่ปลูกทุเรียนลดลง

สังเกต: พื้นที่สีเขียวปี 2550(ปลูกทุเรียน) เทียบกับ พื้นที่สีแดง ปี2552(กลายเป็นที่อยู่อาศัย)

ภาพที่ 3.1 แผนที่สถานการณ์ปัจจุบันจำนวนพื้นที่ปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี

หลังจากที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ในจังหวัดนนทบุรี เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหา จากนั้นผู้วิจัยก็ได้อธิบายให้เห็นถึงความสำคัญของพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์โดยการอ่านข้อความในภาพที่ 3.2

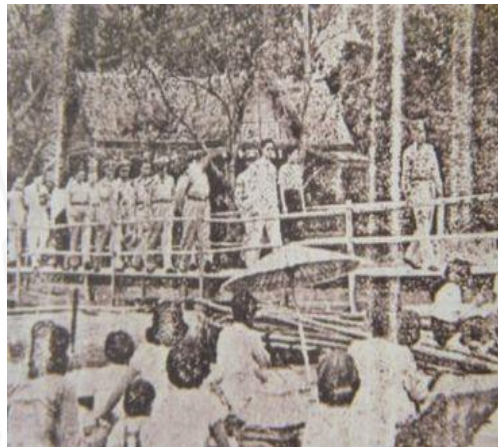
“พื้นที่ปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรีนั้นมีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนานตั้งแต่สมัยอยุธยา มาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ทั้งยังเป็นพื้นที่ปลูกทุเรียนที่มีรสชาติดีและอร่อยที่สุด มีมูลค่าทางเศรษฐกิจและเป็นที่ต้องการของตลาดสูงจนได้รับการขนานนามว่า “ราชาของราชาผลไม้” เป็นแหล่งปลูกทุเรียนสายพันธุ์ดั้งเดิมแห่งเดียวในประเทศไทย เช่น ทองย้อยจักร ย่ามะหวาด กบตาข่า เป็นต้น เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดนนทบุรี และที่สำคัญเป็นแหล่งปลูกสุดท้ายที่ยังเหลืออยู่บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา

นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2496 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินประพาสสวนทุเรียนเมืองนนท์”

ความสำคัญของพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์

- มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนาน ตั้งแต่สมัยอยุธยา จนถึงรัตนโกสินทร์
- เป็นพื้นที่ปลูกทุเรียนที่มีรสชาติดีและอร่อยที่สุด มีมูลค่าทางเศรษฐกิจและเป็นที่ต้องการของตลาดสูงจนได้รับการขนานนามว่า **“ราชาของราชาผลไม้”**
- เป็นแหล่งปลูกทุเรียนสายพันธุ์ดั้งเดิมแห่งเดียวในประเทศไทย เช่น ทองย้อยจักร ยี่มะหวาด ชมพูศรี ฯ
- เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดนนทบุรี
- เป็นแหล่งปลูกสุดท้ายที่ยังเหลืออยู่บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา

ภาพถ่ายเมื่อครั้ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินประพาสสวนทุเรียนเมืองนนท์ เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2496

5

ภาพที่ 3.2 ความสำคัญของพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์

ต่อมาก็ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้พื้นที่ปลูกทุเรียนลดลงนั้นเกิดจากสาเหตุใดบ้าง ได้แก่ จากการกระทำของมนุษย์ เช่น การขยายพื้นที่โรงงานอุตสาหกรรม ที่อยู่อาศัย พื้นที่เมืองและธุรกิจการค้า และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และอีกสาเหตุหนึ่งคือ ภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วมซ้ำซาก เป็นต้น ภาพที่ 3.2

พื้นที่ปลูกทุเรียนใน จ.นนทบุรีลดลง เพราะ ?

ภาพที่ 3.3 สาเหตุที่ทำให้พื้นที่ปลูกทุเรียนลดลง

หลังจากได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้พื้นที่ปลูกทุเรียนนนทบุรีลดลงนั้นมีอะไรเป็นสาเหตุ และในขณะที่มีมาตรการอะไรบ้างในการอนุรักษ์ฟื้นฟูในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอมาตรการทั้งของภาครัฐที่ดำเนินการอยู่ โดยการอ่านมาตรการทั้งหมดและชี้ให้เห็นว่ามาตรการนั้นมีงบประมาณเพียงพอหรือไม่ในการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนทบุรีภาพที่ 3.4 ภาพที่ 3.5 และภาพที่ 3.6

ภาครัฐ

1) สำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรีร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีได้ดำเนินการส่งเสริมการปลูกทุเรียนนนท์ ดังนี้ คือ ส่งส่งเสริมการปลูกทุเรียนพันธุ์ดีในสวนเก่า และสร้างสวนใหม่ สนับสนุนปัจจัยการผลิต จัดทำแปลงอนุรักษ์ทดลอง ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต ปรับปรุงสวนทุเรียน ส่งเสริมการท่องเที่ยว จัดงานประกวดสวนทุเรียน ศึกษาดูงานประยุกต์ใช้กับสวนทุเรียนประชาสัมพันธ์โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูทุเรียนนนท์

“จากนั้นจึงชี้ให้เห็นเกี่ยวกับงบประมาณที่ได้รับในการส่งเสริมอนุรักษ์ฟื้นฟูทุเรียนนนท์ในปี 2550 ประมาณ 5,000,000 เมื่อนำไปคำนวณงบประมาณในการส่งเสริมต่อไร่ แล้วจะได้เท่ากับ 1,800 บาทต่อไร่เท่านั้น”

2) กรมการผังเมือง ได้วางผังเมืองเพื่อควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสม แต่จากภาพที่ 6 จะเห็นว่าผังเมืองไม่สามารถต้านทานการขยายตัวของเมืองได้

มาตรการในการอนุรักษ์ฟื้นฟูในปัจจุบัน

ภาครัฐ

1) สนง.เกษตรจังหวัดนนทบุรีร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ในการส่งเสริมการผลิต เช่น

- ส่งเสริมการปลูกทุเรียนพันธุ์ดีในสวนเก่า และสร้างสวนใหม่
- สนับสนุนปัจจัยการผลิต
- จัดทำแปลงอนุรักษ์ทดลอง
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต
- ปรับปรุงสวนทุเรียน ส่งเสริมการท่องเที่ยว
- จัดงานประกวดสวนทุเรียน
- ศึกษาดูงานประยุกต์ใช้กับสวนทุเรียน
- ประชาสัมพันธ์โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูทุเรียนนนท์

ภาพที่ 3.4: มาตรการภาครัฐในการอนุรักษ์ฟื้นฟูพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์

งบประมาณของสนง.เกษตรจังหวัดนนทบุรี กับ อบจ.นนทบุรีในการส่งเสริมอนุรักษ์ฟื้นฟูทุเรียนนนท์ ปี 2550 = 5,000,000 บาท

1,800 บาทต่อไร่ !

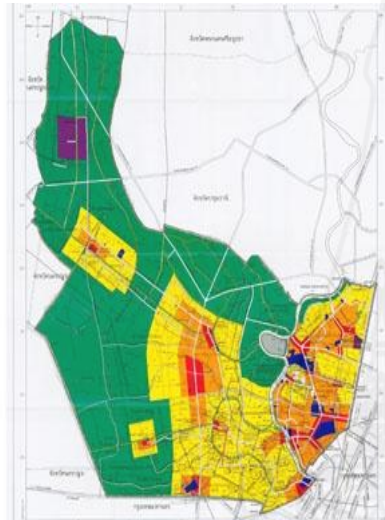
ภาพที่ 3.5 งบประมาณการส่งเสริมเฉลี่ยต่อไร่

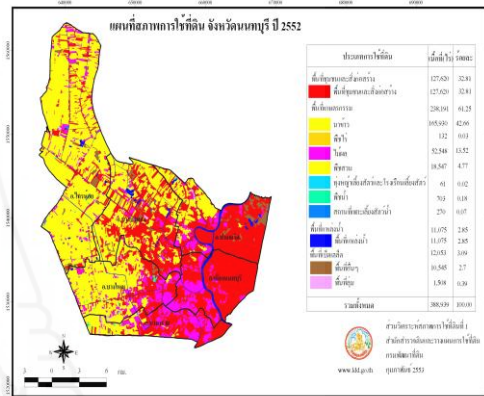
2) กรมการผังเมือง ได้มีการวางผังเมืองเพื่อควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสม

แต่จากภาพจะเห็นว่าผังเมือง **ไม่สามารถต้านทาน**

การขยายตัวของเมืองได้ !!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

ผังเมืองนนทบุรี ปัจจุบัน

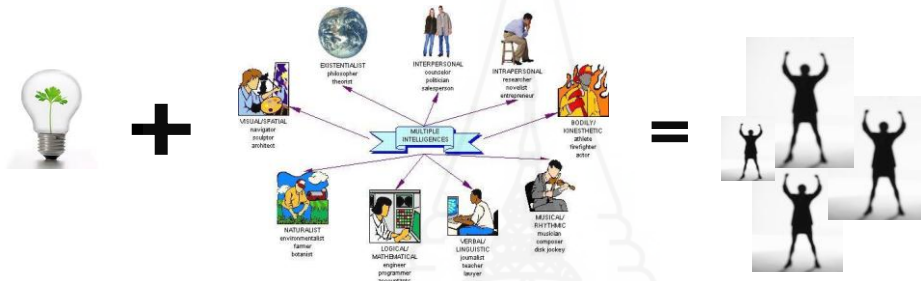
การใช้ที่ดิน ปัจจุบัน

ภาพที่ 3.6 มาตรการทางด้านผังเมือง

จากนั้นจึงได้อธิบายซ้ำอีกครั้งตามรายละเอียดในกรอบด้านล่างนี้เพื่อให้ตระหนักถึงว่า แม้จะมีมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ป่าอยู่แล้วแต่งบประมาณในการส่งเสริมก็ยังไม่เพียงพอและทำให้ขาดความต่อเนื่อง

! แม้ว่าจะมีมาตรการส่งเสริมการอนุรักษ์พื้นที่ป่าการปลูก
 ทุเรียนหน่อที่อยู่แล้วก็ตาม แต่เนื่องจากงบประมาณในการ
 ส่งเสริมยังมีจำกัดในการที่จะดำเนินการส่งเสริมได้อย่างเต็ม
 รูปแบบและมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงได้อธิบายต่อไปเกี่ยวกับสภาพปัญหาและมาตรการต่างๆที่ได้ดำเนินการส่งเสริมการอนุรักษ์พื้นที่ที่มีอยู่แล้วภายใต้งบประมาณที่มีจำกัดแต่ยังไม่เพียงพอที่จะส่งเสริมได้อย่างเต็มรูปแบบจึงเกิดแนวคิดเกี่ยวกับการระดมความร่วมมือจากประชาชนทั่วไปในการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียน ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า “กองทุนคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์” จากภาพภาพที่ใช้ประกอบการสัมมนาภาพที่ 3.7 แนวคิดการจัดตั้งกองทุน “อธิบายได้ว่า ในความสำเร็จนั้นจะต้องร่วมมือกันทุกฝ่ายทุกภาคส่วนไม่ว่าจะสาขาอาชีพใดก็ตามต้องร่วมมือกันนั้นหมายถึง หลอดไฟมีต้นไม้อยู่ข้างในเปรียบเสมือนแนวคิด บวกกับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนก็จะเท่ากับความสำเร็จ”

- จึงเกิดแนวคิดเกี่ยวกับการระดมความร่วมมือจากประชาชนทั่วไปในการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ เพื่อให้คงอยู่ต่อไปในอนาคตหรือเก็บไว้ให้ลูกหลานหรือเก็บไว้เพื่อใช้ในอนาคต แม้ว่าตนเองจะไม่ได้ใช้ประโยชน์ก็ตาม เช่น การบริโภค เป็นต้น
- ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า **“กองทุนคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์”**

ภาพที่ 3.7 แนวคิดการจัดตั้งกองทุนฯ

หลังจากได้อธิบายแนวคิดในการจัดตั้งกองทุนคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ ผู้วิจัยจึงได้อธิบายเกี่ยวกับเงินที่ได้จากการสมทบเข้ากองทุนจะนำไปใช้ในกิจกรรมอะไรบ้างและเหตุผลที่ต้องนำไปชดเชยเพื่อไม่ให้ขายที่ดินรวมทั้งได้คำนวณรายได้ต่อไร่ให้ผู้ตอบเห็นว่าถ้าหากไม่มีการดำเนินการอะไรพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์คงจะกลายเป็นบ้านจัดสรรอย่างแน่นอน ดังภาพที่ 3.8

เงินที่รวบรวมได้จะนำมาใช้สำหรับกิจกรรมในการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ คือ การนำงบประมาณบางส่วนเป็นค่าชดเชยรายได้ส่วนต่างที่ขาดหายไปจากการอนุรักษ์พื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ เพราะถ้าไม่ชดเชยแรงจูงใจที่จะขายที่ดินก็จะมีมาก

รายได้ 43,000 บาท/ไร่/ปี
รายได้ระยะยาว

แรงจูงใจให้
ขายที่ดิน

ราคาที่ดิน
15 ล้านบาท/ไร่
รายได้ครั้งเดียว²

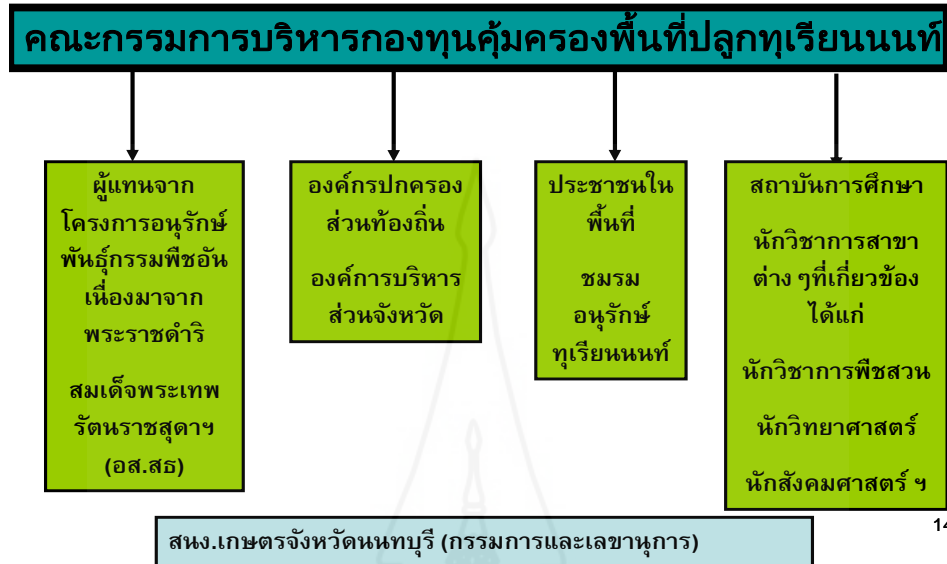
ภาพที่ 3.8 รายละเอียดเกี่ยวกับการนำเงินไปใช้ในกิจกรรม

งบประมาณส่วนที่เหลือก็จะนำมาดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. จัดตั้งศูนย์วิจัยทุเรียนนนท์ ในลักษณะเป็นศูนย์รวมในเรื่องต่างๆ (one stop service เช่น งานศึกษาวิจัย ห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการ การรวบรวมและขยายพันธุ์ การเก็บข้อมูลระบบสารสนเทศ ส่งเสริมการผลิต ปักจัยการผลิตและการตลาด แก้ไขปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับทุเรียนนนท์ และให้คำปรึกษากับเกษตรกร
2. อนุรักษ์ประชาสัมพันธ์ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมการทำเกษตรของชาวสวนนนท์
3. สนับสนุนเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์แก่สมาชิกที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกทุเรียนนนท์

หลังจากที่ได้นำเสนอรายละเอียดในการนำเงินสมทบจัดตั้งกองทุนคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์แล้ว จากนั้นก็ได้เสนอแนวคิดโครงสร้างการบริหารกองทุนฯ ซึ่งจะต้องมีคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องได้แก่ผู้แทนจากโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนนนท์ และผู้แทนจากสถาบันการศึกษา โดยมีสำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรี เป็นกรรมการและเลขานุการกองทุนฯ ภาพที่ 3.9

โครงสร้างการบริหารกองทุนฯ

ภาพที่ 3.9 โครงสร้างการบริหารกองทุนฯ

และได้อธิบายต่อไปเกี่ยวกับแนวคิดในการจัดตั้งกองทุนฯและก่อนที่จะระดมทุนจากประชาชนจะต้องสอบถามก่อนว่าสนใจที่จะมีส่วนร่วมในการสมทบเงินเข้ากองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์หรือไม่ โดยการอ่านข้อความด้านล่างนี้

การสำรวจครั้งนี้ เพื่อที่จะสอบถามคนไทยว่ามีความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในฐานะผู้บริจาคเงินเข้า “กองทุนคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์” หรือไม่

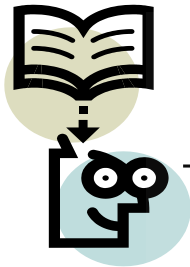
สมมติว่า / ถ้ามีการทำประชาพิจารณ์ในประเด็นว่า ประชาชนโดยทั่วไปจะลงคะแนนเสียงเพื่อสนับสนุนนโยบายที่จะให้ทุกครัวเรือนจ่ายเงินสนับสนุนกองทุนคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ เพื่อที่จะนำไปใช้ในกิจกรรมดังกล่าวข้างต้น

ท่านจะลงคะแนนเสียงเพื่อสนับสนุนนโยบายนี้หรือไม่ **“ถ้าต้องจ่ายเงินจำนวนหนึ่ง”**

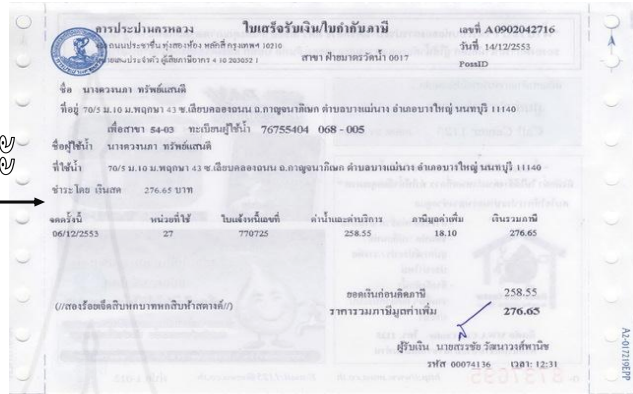
จากนั้นจึงได้นำเสนอวิธีการสมทบเงินเข้ากองทุนคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ โดยการสมทบเงินไปกับค่าน้ำประปาและบทยาทหน้าทีของการประปาฯและการประปาส่วนภูมิภาค ผู้วิจัยจึงได้อธิบายเกี่ยวกับบทยาทหน้าทีของการประปาจะเป็นผู้จัดเก็บเงินสนับสนุนเท่านั้นและจะไม่มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารกองทุนฯ และจะไม่เก็บค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น คือ ทำหน้าที่คล้ายบุรุษไปรษณีย์ ภาพที่ 3.10 และภาพที่ 3.11

วิธีการสมทบกองทุนฯ

- วิธีการจ่ายเงินสมทบกองทุนฯ โดยการให้ท่านจ่ายเงินสนับสนุน โดยวิธีการจ่ายเพิ่มไปกับค่าน้ำประปา

วิธีไหนสะดวกนะ

16

ภาพที่ 3.10 วิธีการสมทบกองทุนฯ

- บทบาทหน้าที่ของการประสานกรหลวงและส่วนภูมิภาคที่จะเป็นผู้จัดเก็บเงินสนับสนุนที่กล่าวมานั้น จะไม่มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารกองทุนฯ และจะไม่เก็บค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้น สำหรับการมีส่วนร่วมในการดำเนินการครั้งนี้
- ทำหน้าที่คล้ายกับบุรุษไปรษณีย์ เป็นเพียงผู้นำส่งเท่านั้น →

17

ภาพที่ 3.11 บทบาทหน้าที่ของผู้จัดเก็บ

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม 2 ชุดตามที่ได้กล่าวข้างต้นคือ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี เพื่อที่จะพิสูจน์ความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อสนับสนุนกองทุนคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์สำหรับกลุ่มที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและกลุ่มจังหวัด

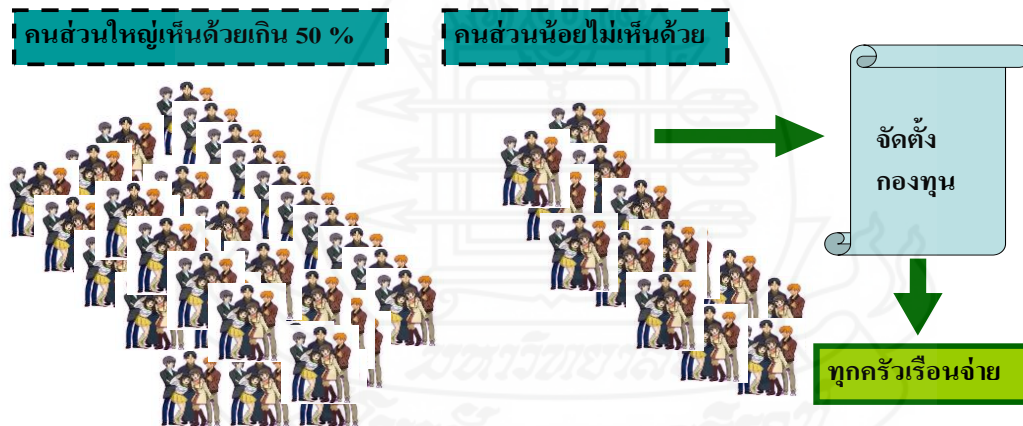
นนทบุรีจะมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ โดยมีสมมติฐานว่า กลุ่มที่อยู่ในเขตจังหวัดนนทบุรีจะมีความเต็มใจที่จะจ่ายมากกว่ากลุ่มที่อยู่ในจังหวัดนนทบุรี

ภายใต้การศึกษานี้ได้ใช้วิธีการลงคะแนนเสียงสนับสนุน หากมีการทำประชาพิจารณ์จัดตั้งกองทุนคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ ท่านจะมีส่วนร่วมในการสนับสนุนหรือไม่ ถ้าท่านจะต้องจ่ายเงินเพื่อสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนฯ ในลักษณะของการจ่ายครั้งเดียว โดยมีกติกาภายในกรอบด้านล่าง ดังนี้ ภาพที่ 3.12 และภาพที่ 3.13

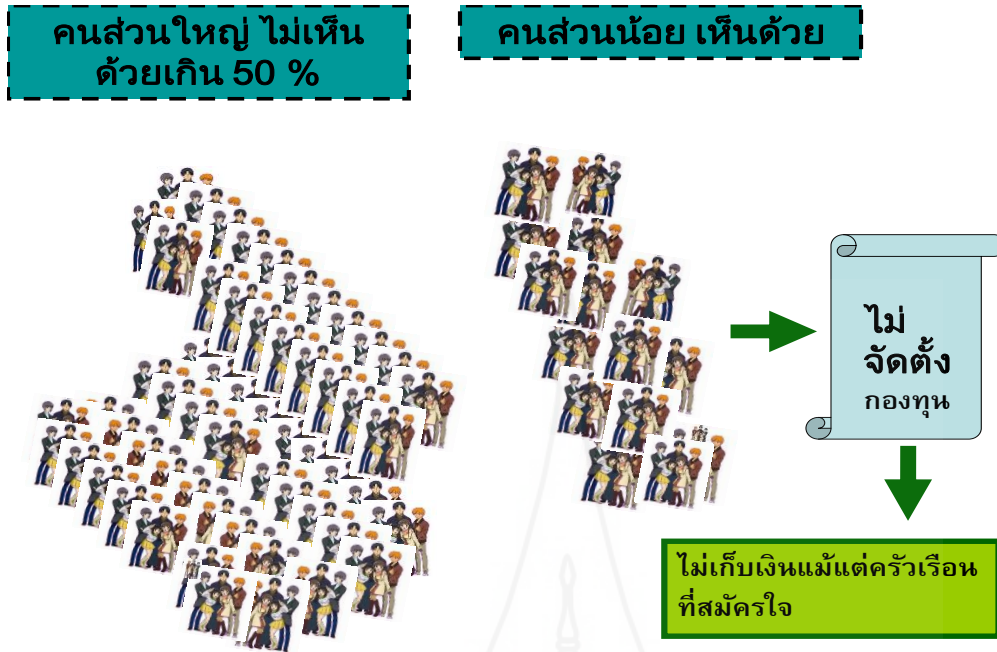
ถ้าประชาชนมากกว่าร้อยละ 50 เห็นด้วยกับการเรียกเก็บเงินเข้ากองทุนฯ ถือได้ว่าเสียงข้างมากเห็นด้วยกับนโยบายนี้และจะต้องเก็บเงินจากทุกครัวเรือนไม่ว่าจะสนับสนุนหรือไม่ก็ตาม

ก่อนตัดสินใจขอให้ท่านคำนึงถึงประเด็นต่อไปนี้

- หากมีการจัดตั้งกองทุนคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์จริง ก็จะต้องได้รับความเห็นชอบจากประชาชน คือ เสียงส่วนใหญ่

ภาพที่ 12 ประชาพิจารณ์ความเห็นในการจัดตั้งกองทุนฯ

ภาพที่ 3.13 ประชาพิจารณ์ความเห็นในการจัดตั้งกองทุนฯ

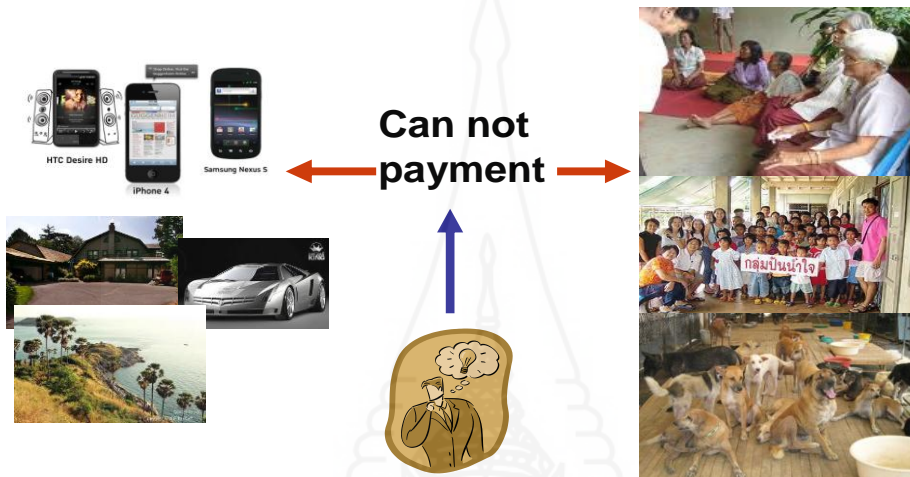
ตามหลักการของ CVM ก่อนที่จะถามความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ ผู้วิจัยกล่าวซ้ำอีกครั้ง โดยขอให้ผู้ตอบนั้นตอบอย่างตรงไปตรงมาหรือตอบแบบไม่ต้องเกรงใจผู้วิจัย โดยวิธีการอ่านข้อความภายในกรอบด้านล่างนี้

- โปรดระลึกเสมอว่า การศึกษาที่ผ่านมาพบว่า คนบางคนมักจะตอบว่าจะสนับสนุนโครงการในลักษณะเดียวกันกับที่นำเสนอ
- แต่เมื่อถึงเวลาจริง ๆ ก็จะไม่สนับสนุน นั่นคือคนที่ตอบมีแนวโน้มที่จะตอบว่าสนับสนุนโดยที่ไม่มีความจริงใจที่จะสนับสนุนจริง ๆ

คำตอบของท่านจะเป็นตัวชี้วัดว่าประชาชนเห็นว่าพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์และทุเรียนมีความสำคัญพอที่จะทำให้ตัดสินใจบริจาคเงินส่วนตัวหรือไม่ ดังนั้นจึงขอให้ท่านตอบโดยไม่ต้องเกรงใจ

สุดท้ายจะเป็นการกล่าวซ้ำอีกครั้งในการตอบว่าจะเต็มใจหรือไม่เต็มใจที่จะจ่ายเพื่อสมทบเข้ากองทุนฯ ถ้าหากท่านตอบว่า “เต็มใจที่จะจ่าย” นั้นหมายถึง ท่านได้ตัดสินใจไปแล้วว่าเงินจำนวนนี้ท่านจะไม่นำไปเพื่อใช้ในกิจกรรมอื่น ๆ ไม่ได้ ผู้วิจัยจึงได้อ่านข้อความภายในกรอบด้านล่างนี้ ภาพที่ 3.14

เราจึงอยากจะขอร้องให้ถามตัวท่านเองว่า ถ้าหากว่ามีการสำรวจความคิดเห็นจริงๆ “การตอบว่าสนับสนุนหมายถึง ว่าท่านจะไม่มีเงินจำนวนนี้ไปใช้จ่ายในด้านอื่นๆ เช่น ซื้อของใช้ที่อยากซื้อ หรือ เอาเงินไปช่วยเหลือด้านอื่นๆ ฉะนั้นเราขอให้ท่านตอบให้ตรงกับความรู้สึกถ้าหากว่าจะมีการให้ลงคะแนนเสียงในประเด็นนี้จริงๆ

- เราจึงอยากจะขอร้องให้ถามตัวท่านเองว่า ถ้าหากว่ามีการสำรวจความคิดเห็นจริงๆ “การตอบว่าสนับสนุนหมายถึง ว่าท่านจะไม่มีเงินจำนวนนี้ไปใช้จ่ายในด้านอื่นๆ เช่น ซื้อของใช้ที่อยากซื้อ หรือ เอาเงินไปช่วยเหลือด้านอื่นๆ ฉะนั้นเราขอให้ท่านตอบให้ตรงกับความรู้สึกถ้าหากว่าจะมีการให้ลงคะแนนเสียงในประเด็นนี้จริงๆ

21

ภาพที่ 3.14 ข้อความกล่าวขำก่อนตัดสินใจสมทบเข้ากองทุนฯ

2.2 กลุ่มผู้ปลูกทุเรียน สำหรับ โครงสร้างแบบสอบถามของกลุ่มผู้ปลูกทุเรียน ประกอบด้วย 4 ส่วนหลัก ๆ คือ ส่วนแรกสภาพเศรษฐกิจและสังคม ส่วนที่สองระบบการผลิตและการตลาด ส่วนที่สามจะเป็นสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข และส่วนสุดท้ายเกี่ยวกับทัศนคติความคิดเห็นและความต้องการต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ปลูกทุเรียน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

3.1 ใช้ **logit analysis** ในการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความเต็มใจที่จะจ่าย เพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์แบบแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุดและค่าสูงสุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียน กรณีศึกษาจังหวัดนนทบุรี ได้แบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มประชาชนทั่วไป ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี

การวิเคราะห์นี้ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ทางสถิติ 2 ลักษณะทั้งในเชิงพรรณนาและเชิงปริมาณ โดยเชิงพรรณนาจะเป็นการบรรยายข้อมูลจากตารางในรูปของการแจกแจงความถี่ จำนวน ค่าร้อยละ ค่าความแปรปรวน ค่าต่ำสุดและค่าสูงสุดและอีกส่วนหนึ่งในเชิงปริมาณโดยใช้การวิเคราะห์แบบความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression) เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรว่ามีตัวแปรใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจว่าจะเต็มใจจ่ายหรือไม่จ่ายเพื่ออนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี

ส่วนที่หนึ่ง ประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี

กลุ่มประชาชนทั่วไปทั้งกรุงเทพมหานครและนนทบุรี ผลการวิเคราะห์แบ่งได้เป็น 3 ส่วนหลัก ๆ คือในส่วนแรกเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ สมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา ระดับรายได้และอาชีพ ส่วนที่สองทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นต้น และส่วนที่สามคือ ผลการวิเคราะห์ความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนจำแนกตาม ราคา (Bid) และสาเหตุที่เต็มใจจ่ายและไม่เต็มใจจ่ายในการสนับสนุนกองทุนเพื่ออนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนและ

1. กลุ่มประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานครและนนทบุรี

1.1 สภาพเศรษฐกิจและสังคมกลุ่มตัวอย่างประชาชนทั่วไป

จากตารางที่ 4.1 เมื่อพิจารณาจะเห็นว่าอายุของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความใกล้เคียงกันคือ 39 ปี สัดส่วนของหญิงและชายในเขตกรุงเทพมหานครเป็นหญิงมากกว่าชาย คือ ร้อยละ 59 ในส่วนของนนทบุรีสัดส่วนของผู้ตอบเป็นชายมากกว่าหญิงคือ ร้อยละ 54 ทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่สมรสแล้วและมีบุตรเฉลี่ย 2 คนต่อครอบครัว นอกจากนี้จำนวนสมาชิกในครอบครัวก็

ใกล้เคียงกันคือ 4 คน ซึ่งสอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันจะมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวและขนาดเล็กจะเห็นว่าทั้งสองกลุ่มมีลักษณะทั่วไปใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูล	กรุงเทพมหานคร n=150		นนทบุรี n=175	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุ (ปี)				
mean	38.2		39.1	
Sd.	10.2		8.7	
min	23		25	
max	66		62	
2. เพศ				
2.1) ชาย	61	40.7	95	54.3
2.2) หญิง	89	59.3	80	45.7
3. สถานภาพสมรส				
3.1) โสด/อย่าร้าง	42	28.0	26	14.9
3.2) สมรส	108	72.0	149	85.1
4. จำนวนบุตร เฉลี่ย (คน)	1.8		1.9	
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน เฉลี่ย (คน)	3.8		4.3	

หมายเหตุ : จากการสำรวจระหว่างเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม 2554

เมื่อสอบถามเกี่ยวกับระดับการศึกษาและอาชีพจะเห็นว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานคร คือ ร้อยละ 57 ซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในเขตจังหวัดนนทบุรี คือ ร้อยละ 45 ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี สำหรับอาชีพของทั้งสองกลุ่มนั้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครทำงานในบริษัทเอกชนคือ ร้อยละ 47 และอาชีพลำดับรองจะทำธุรกิจส่วนตัวหรือร้านค้าคือ ร้อยละ 38 และในส่วนของจังหวัดนนทบุรีกลุ่มตัวอย่างมีอาชีพที่เป็นสัดส่วนตรงกันข้ามกับในเขตกรุงเทพมหานครคือ ร้อยละ 50 หรือครึ่งหนึ่งประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวหรือค้าขายและอาชีพลำดับรองมานั้นจะทำงานในบริษัทเอกชนคือ ร้อยละ 35 ส่วนลำดับที่สาม คือ ร้อยละ 9

และร้อยละ 8 มีอาชีพรับราชการซึ่งทั้งสองกลุ่มมีสัดส่วนใกล้เคียงคือทั้งกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรีตามลำดับ ตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 สถานภาพทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลพื้นฐานทางสังคม	กรุงเทพมหานคร n=150		นนทบุรี n=175	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ระดับการศึกษา				
1.1) ประถมศึกษา	15	10.0	23	13.1
1.2) มัธยมศึกษา	12	8.0	31	17.7
1.3) อนุปริญญา	17	11.3	31	17.7
1.4) ปริญญาตรี	85	56.7	80	45.7
1.5) ปริญญาโทหรือสูงกว่า	21	14.0	10	5.7
2. อาชีพ				
2.1) ข้าราชการ	14	9.3	14	8.0
2.2) พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3	2.0	5	2.9
2.3) พนักงานบริษัทเอกชน	70	46.7	62	35.4
2.4) ธุรกิจส่วนตัว / ร้านค้า	57	38.0	88	50.3
2.5) ข้าราชการบำนาญ	2	1.3	-	-
2.6) รับจ้างทั่วไป	1	0.7	6	3.4
2.7) ทำงานต่างประเทศ	1	0.7	-	-
2.8) แม่บ้าน(รับเงินเดือนจากสามี)	2	1.3	-	-

หมายเหตุ : จากการสำรวจระหว่างเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม 2554

จากผลการวิเคราะห์สภาพทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มพบว่า กลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครมีรายได้เฉลี่ย 29,043 บาทต่อเดือน และในจังหวัดนนทบุรีมีรายได้เฉลี่ย 20,766 บาทต่อเดือน เป็นที่น่าสนใจว่าสัดส่วนของรายได้นั้นมีความแตกต่างกันมากผู้วิจัยจึงนำระดับรายได้เฉลี่ยไปทดสอบค่าสถิติโดยใช้ Independent-Samples T-Test พบว่า ค่า $t=4.528$ ซึ่งค่า t คำนวณโดย Pooled variance t-test มีค่ามากกว่า 0.05 ซึ่งจากสมมติฐานไม่คิดว่ารายได้ของ

กลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครกับจังหวัดนนทบุรีจะแตกต่างกันดังนั้นจึงยอมรับค่าความแตกต่างในระดับรายได้ทั้งสองกลุ่ม หากพิจารณาข้อมูลในตารางที่ 4.3 จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครมีส่วนของระดับรายได้ที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างจังหวัดนนทบุรี ในระดับรายได้ตั้งแต่ 40,000 บาทต่อเดือนไปจนถึงมากกว่า 100,000 บาทต่อเดือน

ตารางที่ 4.3 สถานภาพทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	กรุงเทพมหานคร n=150		นนทบุรี n=175	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. รายได้เฉลี่ย (บาท)				
mean	29,043.3		20,765.7	
Sd.	22,155.7		12,858.4	
min	8,500.0		8,500.0	
max	100,000.0		75,000.0	
1.1) 8,500.00	11	7.3	26	14.9
1.2) 16,000.00	58	38.7	88	50.3
1.3) 25,000.00	42	28.0	43	24.6
1.4) 40,000.00	24	16.0	12	6.9
1.5) 75,000.00	7	4.7	6	3.4
1.6) 100,000.00	8	5.3	-	-

หมายเหตุ : จากการสำรวจระหว่างเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม 2554

1.2 ทิศนคติเกี่ยวกับปัญหาทั่วไปและสิ่งแวดล้อม

เมื่อสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาทั่วไปและสิ่งแวดล้อมในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 31 เห็นว่าปัญหาทางด้านเศรษฐกิจเป็นปัญหาสำคัญอันดับหนึ่ง และปัญหาคอร์ปชั่นของข้าราชการและนักการเมืองเป็นปัญหาลำดับรองลงมา คิดเป็นร้อยละ 21 สำหรับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดนนทบุรีก็มีความคิดเห็นในความสำคัญของปัญหาไปในทิศทางเดียวกันคือ ให้ความสำคัญกับปัญหาความยากจนเป็นอันดับหนึ่งคิดเป็นร้อยละ 34 และให้ความสำคัญกับปัญหาอันดับรองคือปัญหาเศรษฐกิจคิดเป็นร้อยละ 21 และปัญหาอันดับสามคือ ร้อยละ 21 คนกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญกับความยากจน ส่วนคนนนทบุรี ร้อยละ 18

ให้ความสำคัญกับปัญหาคอร์ปชั่นของข้าราชการและนักการเมืองซึ่งความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาทั่วไปในอันดับแรก ๆ นี้มีความสอดคล้องกับสภาวะการณ์ในปัจจุบัน ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา

ปัญหา	กรุงเทพมหานคร n=150	
	จำนวน	ร้อยละ
1) ปัญหาเศรษฐกิจ	46	30.7
2) ปัญหาคอร์ปชั่นของข้าราชการและนักการเมือง	32	21.3
3) ปัญหาความยากจน	28	18.7
4) ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น มลพิษทางอากาศ ทางน้ำและขยะ	19	12.7
5) ปัญหาด้านสาธารณสุข	8	5.3
6) ปัญหาอาชญากรรมและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	6	4.0
7) ปัญหาการศึกษา	5	3.3
8) ปัญหาการขยายตัวของพื้นที่เมืองทำให้พื้นที่ลดลง	4	2.7
9) ปัญหาการค้าและการเสพยาเสพติด	2	1.3

ปัญหา	นนทบุรี n=175	
	จำนวน	ร้อยละ
1) ปัญหาความยากจน	60	34.3
2) ปัญหาเศรษฐกิจ	36	20.6
3) ปัญหาคอร์ปชั่นของข้าราชการและนักการเมือง	32	18.3
4) ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น มลพิษทางอากาศ ทางน้ำและขยะ	26	14.9
5) ปัญหาด้านสาธารณสุข	13	7.4
6) ปัญหาการศึกษา	2	1.1
7) ปัญหาการขยายตัวของพื้นที่เมืองทำให้พื้นที่ลดลง	2	1.1
8) ปัญหาอาชญากรรมและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	2	1.1
9) ปัญหาการค้าและการเสพยาเสพติด	2	1.1

หมายเหตุ : จากการสำรวจระหว่างเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม 2554

จากนั้นจึงสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมและสิ่งแวดล้อมว่า ควรมีนโยบายคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรีมีความเห็นว่า ควรจะมีการคุ้มครองคิดเป็นร้อยละ 93 และร้อยละ 100 ตามลำดับ จากนั้นจึงสอบถามเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลที่มีผลกระทบต่อประชาชนมากที่สุดพบว่าทั้งกลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรีมีความเห็นตรงกันว่าปัญหาสถานะเรือนกระจกเป็นปัญหาอันดับหนึ่งที่มีผลกระทบต่อและสัมผัสได้ชัดเจนคือ สภาพอากาศที่ร้อนมากในปัจจุบันคิดเป็นร้อยละ 47 และร้อยละ 57 ตามลำดับ ส่วนปัญหาลำดับรองลงมาในกลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญกับปัญหาการจราจรและปัญหามลภาวะทางอากาศ คิดเป็นร้อยละ 16 และร้อยละ 11 ตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างในเขตจังหวัดนนทบุรีก็ได้ให้ความสำคัญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมคล้ายคลึงกันและลำดับสองคือร้อยละ 16 จะให้ความสำคัญกับปัญหามลภาวะทางอากาศ และร้อยละ 10 จะให้ความสำคัญทางด้านการจราจรและเสียงจากการจราจร ซึ่งเป็นปัญหาที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่ทั้งสองจังหวัดมีขอบเขตของพื้นที่ติดต่อกันแทบจะแยกกันไม่ออกโดยเฉพาะในเรื่องของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเช่น การก่อสร้างสถานที่ราชการ การขยายถนน หมู่บ้านจัดสรร รถไฟฟ้า เป็นต้น ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการคุ้มครองพื้นที่เกษตรและปัญหาสิ่งแวดล้อม

ความคิดเห็น	กรุงเทพมหานคร	
	จำนวน	ร้อยละ
n=150		
1. ควรมีนโยบายคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม		
1.1) ควรมีการคุ้มครอง	140	93.3
1.2) ไม่ควรมีการคุ้มครอง	1	0.7
1.3) ไม่มีความเห็น	9	6.0
2. ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อมากที่สุด		
2.1) ปัญหาสถานะเรือนกระจก เช่น อากาศ ร้อน เป็นต้น	71	47.3
2.2) ปัญหาการจราจรและเสียงจากการจราจร	24	16.0
2.3) ปัญหามลภาวะทางอากาศเช่นหมอกควัน	16	10.7
2.4) ปัญหามลภาวะทางน้ำ เช่น น้ำเน่าเสีย	15	10.0
2.5) ปัญหาขยะมูลฝอย	15	10.0

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ความคิดเห็น	นนทบุรี	
	จำนวน	ร้อยละ
2.6) ปัญหาชุมชนแออัดและแหล่งเสื่อมโทรม	8	5.3
2.7) ปัญหาการสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรมบริเวณชานเมือง และปริมณฑล	1	0.7
3. ความมีนโยบายคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม		
3.1) ควรมีการคุ้มครอง	175	100.0
4. ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบมากที่สุด		
4.1) ปัญหาสภาวะเรือนกระจก เช่น อากาศ ร้อน เป็นต้น	100	57.1
4.2) ปัญหามลภาวะทางอากาศเช่นหมอกควัน	28	16.0
4.3) ปัญหาการจราจรและเสียงจากการจราจร	18	10.3
4.4) ปัญหามลภาวะทางน้ำ เช่น น้ำเน่าเสีย	16	9.1
4.5) ปัญหาขยะมูลฝอย	12	6.9
4.6) ปัญหาชุมชนแออัดและแหล่งเสื่อมโทรม	1	0.6

หมายเหตุ : จากการสำรวจระหว่างเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม 2554

1.3 ทักษะและความรู้เกี่ยวกับผลไม้ไทย

เพื่อเป็นการสำรวจทัศนคติและความรู้เกี่ยวกับผลไม้ไทย จากการสอบถามทัศนคติการอนุรักษ์พื้นที่ปลูกผลไม้ที่มีความสำคัญด้านคุณค่าและมูลค่าทางเศรษฐกิจทั้ง 6 พื้นที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญมากอันดับหนึ่งคือ พื้นที่ปลูกส้มโอ นครชัยศรี คิดเป็น ร้อยละ 37 ส่วนอันดับรองจะเป็นพื้นที่ปลูกมะขงชิด นครนายก ร้อยละ 24 และพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ ให้ความสำคัญเป็นอันดับสามคิดเป็นร้อยละ 19 อย่างไรก็ตาม พื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ก็ยังอยู่ในอันดับต้น ๆ ที่สมควรแก่การอนุรักษ์ สำหรับความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่างในเขตจังหวัดนนทบุรีทั้ง 6 อำเภอ นั้น ซึ่งก็เป็นไปตามที่คาดหมายไว้คือ กลุ่มตัวอย่างกว่าครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 61 ให้ความสำคัญมากที่สุดกับการอนุรักษ์พื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ และอันดับรองลงมาเป็นพื้นที่ปลูกส้มโอ นครชัยศรี คิดเป็นร้อยละ 21 ส่วนพื้นที่ปลูกมะขงชิดได้ให้ความสำคัญเป็นอันดับที่สามคิดเป็นร้อยละ 10 อย่างไรก็ตามทั้งสองกลุ่มให้ความสำคัญกับพื้นที่ปลูกผลไม้เหมือนกันทั้ง 3 ชนิด แต่ต่างกันที่ให้ความสำคัญกับพื้นที่ใดก่อนเท่านั้นและอีกเหตุผลหนึ่งคือในเรื่องของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารหรือ

การสัมผัสเกี่ยวกับพื้นที่ปลูกหรือผลผลิตทุเรียนนนท์ เช่น ในกรณีของคนกรุงเทพมหานคร การเข้าถึงข้อมูลหรือการสัมผัส เช่น พื้นที่ปลูกหรือการบริโภคทุเรียนนนท์มีเพียงบางกลุ่มเท่านั้น เช่น พ่อค้า/นักธุรกิจ ย่านเยาวราช ซึ่งเป็นคนไทยเชื้อสายจีนที่มีความนิยมบริโภคอย่างมากอีกทั้งมีกำลังพอที่จะซื้อบริโภคได้ และอีกกลุ่มหนึ่งข้าราชการหรือนักการเมือง สำหรับกรณีคนในจังหวัดนนทบุรีการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การได้เห็นหรือสัมผัสและการเข้าถึงมีมากกว่าคนกรุงเทพมหานคร ย่อมมีความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์มากกว่า ตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ทักษะคิดต่อการอนุรักษ์พื้นที่ปลูกผลไม้

ทัศนคติ	กรุงเทพมหานคร n=150	
	จำนวน	ร้อยละ
1) สัมโ นครชัยศรี นครปฐม	55	36.7
2) มะขงชิด นครนายก	36	24.0
3) ทุเรียนนนท์ นนทบุรี	28	18.7
4) สัมบางมด กรุงเทพฯ	17	11.3
5) สละ จันทบุรี	7	4.7
6) ลองกอง ดันหยงมัส นราธิวาส	7	4.7
ทัศนคติ	นนทบุรี n=175	
	จำนวน	ร้อยละ
1) ทุเรียนนนท์ นนทบุรี	106	60.6
2) สัมโ นครชัยศรี นครปฐม	37	21.1
3) มะขงชิด นครนายก	17	9.7
4) สละ จันทบุรี	11	6.3
5) สัมบางมด กรุงเทพฯ	2	1.1
6) ลองกอง ดันหยงมัส นราธิวาส	2	1.1

หมายเหตุ : จากการสำรวจระหว่างเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม 2554

และเมื่อสอบถามในเรื่องความรู้เกี่ยวกับผลไม้ไทยในกรณีของทุเรียนนนท์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครประมาณครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 52 ทราบว่าจังหวัดนนทบุรีเป็นแหล่งผลิตผลไม้ที่สำคัญ สำหรับกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดนนทบุรี ร้อยละ 88 กล่าวได้ว่าส่วนใหญ่

ทราบว่ามันบุรีเป็นแหล่งผลิตผลไม้ที่สำคัญและทั้งสองกลุ่มยังทราบว่าทุเรียนเป็นผลไม้ที่สำคัญอันดับแรกของจังหวัดนนทบุรี คิดเป็นร้อยละ 50 และร้อยละ 84 นอกจากนี้ยังเป็นผลไม้ที่สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดนนทบุรีคิดเป็นร้อยละ 53 และร้อยละ 87 ตามลำดับ

จากนั้นจึงถามต่อไปเกี่ยวกับชนิดพันธุ์ทุเรียนนนท์ว่าทราบหรือไม่ทุเรียนนนท์มีหลายชนิดพันธุ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรีที่ตอบว่าทราบเพียงร้อยละ 26 และร้อยละ 50 ตามลำดับ นั้นแสดงว่าการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารหรือการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับชนิดพันธุ์ของทุเรียนนนท์มีน้อยแม้คนที่อยู่ในจังหวัดนนทบุรีเองยังทราบเพียงครั้งเดียว

เมื่อถามต่อไปว่า เคยบริโภคทุเรียนนนท์หรือไม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเคยบริโภคทุเรียนนนท์เพียงร้อยละ 8 เท่านั้นเอง ตามที่ได้กล่าวข้างต้นคือ การเข้าถึงผลผลิตประกอบกับผลผลิตมีน้อย และราคาสูง อีกทั้งสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาการจับจ่ายใช้สอยก็ต้องยิ่งระมัดระวังมากขึ้นทำให้การจะตัดสินใจซื้อบริโภคยิ่งเป็นไปได้ยาก และผู้วิจัยก็ได้สอบถามต่อไปและถ้าให้เลือกบริโภคทุเรียนจะเลือกบริโภคทุเรียนจังหวัดใด พบว่า ร้อยละ 44 ของกลุ่มตัวอย่างกรุงเทพมหานครเลือกบริโภคทุเรียนจังหวัดระยอง และร้อยละ 42 เลือกบริโภคทุเรียนจังหวัดไหนก็ได้ นั้นหมายถึงจะบริโภคทุเรียนจังหวัดไหนแทนก็ได้ไม่จำเป็นที่จะต้องเฉพาะจังหวัดที่ต้องการ ส่วนอันดับที่สาม ร้อยละ 17 เลือกบริโภคทุเรียนจังหวัดจันทบุรี และเมื่อมาพิจารณาทางด้านกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในพื้นที่คือจังหวัดนนทบุรี พบว่า ประมาณครึ่งหนึ่ง ร้อยละ 54 เลือกบริโภคทุเรียนจังหวัดจันทบุรี อันดับรองลงเลือกบริโภคทุเรียนจังหวัดระยองและจังหวัดไหนก็ได้ คิดเป็นร้อยละ 21 และร้อยละ 17 ตามลำดับ

ที่น่าสนใจมีเพียงร้อยละ 7 ของทั้งสองกลุ่มที่ตอบว่าถ้าให้เลือกบริโภคทุเรียนก็จะเลือกบริโภคทุเรียนจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยจึงได้ถามเหตุผลต่อไปว่าทำไมถึงเลือกทุเรียนนนท์ พบว่าทั้งหมดเคยบริโภคทุเรียนนนท์ โดยให้เหตุผลเดียวกันว่าเป็นทุเรียนที่อร่อยที่สุดในประเทศไทย ทุเรียนจากจังหวัดอื่น ๆ ความอร่อยสู้จังหวัดนนทบุรีไม่ได้ ตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ความรู้และความคุ้นเคยเกี่ยวกับผลไม้ไทย

	กรุงเทพมหานคร		นนทบุรี	
	n=150		n=175	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ทราบว่าจังหวัดนนทบุรีเป็นแหล่งผลิตผลไม้ที่สำคัญ	78	52.0	154	88.0
2. รู้ว่าทุเรียนเป็นผลไม้ที่สำคัญอันดับแรก	75	50.0	147	84.0
3. รู้จักทุเรียนนนท์หรือไม่	79	52.7	131	87.3
4. ทราบว่าทุเรียนเป็นผลไม้ที่สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดนนทบุรี	79	52.7	152	86.9
5. ทราบว่าทุเรียนนนท์มีหลายชนิดพันธุ์	39	26.0	87	49.7
6. เคยบริโภคทุเรียนนนท์ หรือไม่				
6.1) เคย	11	8.0	15	8.6
7. ถ้าให้เลือกบริโภคทุเรียน ท่านจะเลือกจากจังหวัดใด				
7.1) นนทบุรี	11	7.3	12	6.9
7.2) จันทบุรี	25	16.7	94	53.7
7.3) ระยอง	66	44.0	36	20.6
7.4) อุดรดิตถ์	6	4.0	-	-
7.5) ชุมพร	-	-	4	2.3
7.6) จังหวัดไหนก็ได้	42	28.0	29	16.6
8. สามารถแยกแยะชนิดทุเรียนได้	79	52.7	123	70.7

หมายเหตุ : จากการสำรวจระหว่างเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม 2554

1.4 ความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียน

ความเต็มใจที่จะจ่ายจำแนกตามราคา (Bid price) จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรีจำนวน 325 ราย ถึงความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียน กรณีศึกษาจังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาในตารางที่ 4.8 จะเห็นว่าเป็นไปตามทฤษฎีทางด้านเศรษฐศาสตร์ คือ ถ้าราคา Bid Price มีราคาต่ำ ลักษณะพฤติกรรมของคนส่วนใหญ่จะมีความยินดีที่จะจ่าย และในทางตรงกันข้าม ถ้าราคา Bid price มีราคาที่สูง ความยินดีที่จะจ่ายก็จะมีส่วนลดลง เมื่อพิจารณาผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลความเต็มใจที่จะจ่ายสำหรับราคา Bid price เบื้องต้นในตารางข้างล่างจะเห็นว่าร้อยละ 95 จะสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนถ ถ้าจะนวนเงินที่ต้องสนับสนุนเท่ากับ 20 บาท และเมื่อราคาเพิ่มสูงขึ้นเป็น 50 บาท จำนวนคนที่จะสนับสนุนก็จะลดลงเหลือร้อยละ 83 และเมื่อราคาสูงสุดเป็น 500 บาท จำนวนคนที่จะสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนก็จะยิ่งลดลงไปอีกเหลือเพียงร้อยละ 6 ที่จะสนับสนุนนโยบายนี้

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่จะสอบถามนั้นแบ่งออกเป็น 2 ชุด ตามที่ได้กล่าวข้างต้นคือ ชุดแรกจะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนชุดที่สองจะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในจังหวัดนนทบุรี จากข้อมูลในตารางจะเห็นว่าลักษณะของคำตอบจะเหมือนกันคือ เมื่อราคา Bid price มีราคาต่ำสัดส่วนของผู้ที่ตอบว่าเต็มใจที่จะจ่ายก็จะสูง แต่เมื่อราคา Bid price มีราคาสูง สัดส่วนของผู้ที่ตอบว่าเต็มใจที่จะจ่ายก็จะต่ำ

ตารางที่ 4.8 ความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียน จำแนกตามราคา (Bid price)

ราคา	กรุงเทพฯ / นนทบุรี n=325		กรุงเทพมหานคร n=150		นนทบุรี n=175	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
20	62	95.3	28	93.3	34	97.1
50	54	83.0	25	83.3	29	82.8
100	39	60.0	18	60.0	21	60.0
200	15	23.0	7	23.0	8	22.8
500	4	6.1	2	6.7	2	5.7

หมายเหตุ : จากการสำรวจระหว่างเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม 2554

ตามหลักการของ CVM นั้นหลังจากสอบถามความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนเพื่ออนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนแล้วก็จะถามความมั่นใจในการตอบอีกครั้งหนึ่งว่าท่านมีความมั่นใจมากน้อยเพียงใดถ้าเป็นสถานการณ์จริง สามารถแบ่งได้เป็น 5 ระดับคือ มั่นใจมากที่สุด ค่อนข้างมั่นใจ ไม่ค่อยมั่นใจ ไม่มั่นใจ และไม่มั่นใจเลย พบว่า ร้อยละ 33 ของกลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครมีความมั่นใจมากที่สุดและร้อยละ 66 ค่อนข้างมั่นใจที่ยินดีจ่ายเพื่ออนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียน เมื่อพิจารณาข้อมูลกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดนนทบุรีพบว่า ร้อยละ 56 มีความมั่นใจมากที่สุดที่ยินดีจ่ายเพื่ออนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนจะเห็นว่าทั้งสองกลุ่มมีความยินดีจ่ายในการจัดตั้งกองทุนเพื่ออนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนและมีเพียงร้อยละ 1 ของทั้งสองกลุ่มที่ตอบว่าไม่คอยมั่นใจ ตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ความมั่นใจที่จะจ่ายเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์

สาเหตุ	กรุงเทพมหานคร		นนทบุรี	
	n=150		n=175	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1) มั่นใจมากที่สุด	26	32.5	53	56.4
2) ค่อนข้างมั่นใจ	53	66.3	40	42.6
3) ไม่ค่อยมั่นใจ	1	1.3	1	1.1
4) ไม่มั่นใจ	-	-	-	-
5) ไม่มั่นใจเลย	-	-	-	-

หมายเหตุ : จากการสำรวจระหว่างเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม 2554

และเพื่อเป็นการถามความมั่นใจหรือเป็นการย้ำเตือนอีกครั้งกับผู้ตอบเกี่ยวกับความเต็มใจจ่ายที่จะสนับสนุนกองทุนฯ ที่มีอยู่ 5 ระดับ คือ มั่นใจมากที่สุด ค่อนข้างมั่นใจ ไม่ค่อยมั่นใจ ไม่มั่นใจ และไม่มั่นใจเลย และในกรณีที่ตอบว่าเต็มใจที่จะสนับสนุนแต่เมื่อถามความมั่นใจอีกครั้งโดยสมมติว่าถ้าเป็นสถานการณ์จริงกลับตอบว่า ไม่ค่อยมั่นใจ ไม่มั่นใจ หรือไม่มั่นใจเลย ในการวิเคราะห์จะถือว่าผู้ตอบรายนั้น ๆ “ไม่เต็มใจจ่าย” จึงต้องปรับข้อมูลใหม่อีกครั้งหนึ่ง ตามหลักการของ CVM เรียกว่าเป็นการ “Censor” ข้อมูล

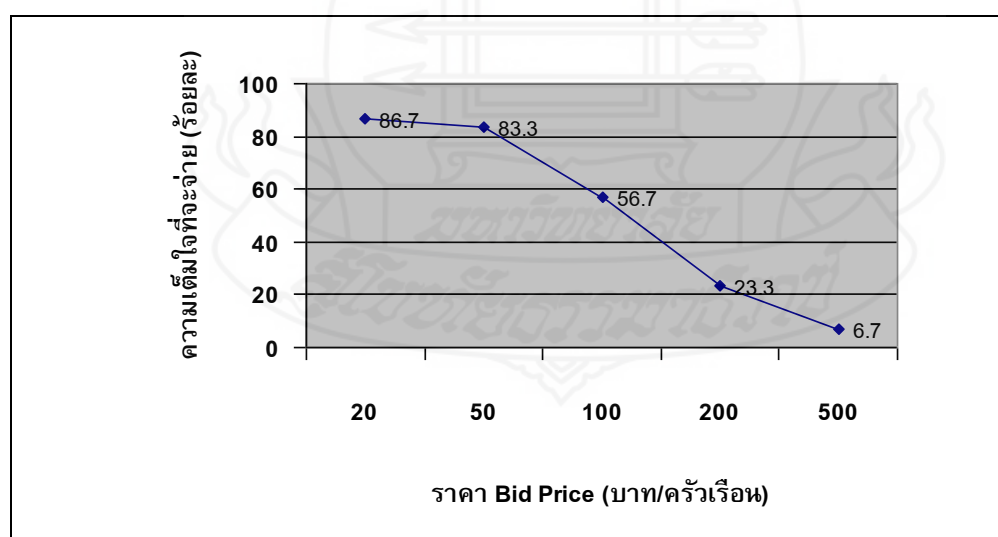
สำหรับผลการศึกษาในครั้งนี้มีผู้ตอบแบบสอบถาม 2 รายที่ตอบว่า “เต็มใจจ่าย” แต่เมื่อถามความมั่นใจกลับตอบว่า “ไม่คอยมั่นใจ” นอกจากนี้ยังมีอีก 2 รายที่ตอบว่าเต็มใจจ่ายเช่นกัน แต่

ไม่เชื่อในข้อมูลและสถานการณ์สมมติ (CV Scenario) จึงได้ทำการปรับคำตอบเป็น “ไม่เต็มใจจ่าย” เช่นกัน ดังนั้นการวิเคราะห์จึงได้ Censor ตัวอย่างออกไปเท่ากับ 4 ราย และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ความเต็มใจที่จะจ่าย ณ ระดับราคา (Bid price) อีกครั้งหนึ่งดังตารางที่ 4.10 หลังจากที่ได้ทำการ Censor ข้อมูลแล้วจะเห็นว่าสัดส่วน ณ ระดับราคา (Bid price) ต่าง ๆ ก็ยังเป็นไปตามทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ ที่ได้กล่าวข้างต้น ตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ความเต็มใจที่จะจ่ายสำหรับ ราคา Bid Price: Censored

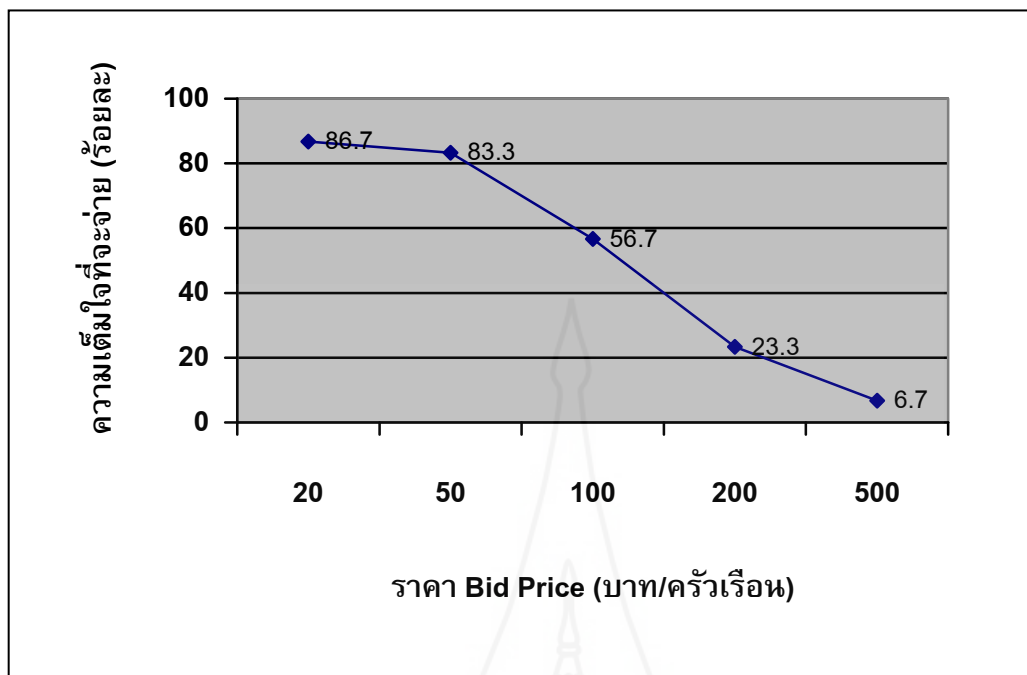
ราคา	กรุงเทพฯ / นนทบุรี n=325		กรุงเทพมหานคร n=150		นนทบุรี n=175	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
20	60	92.3	26	86.7	34	97.1
50	53	81.0	25	83.3	28	80.0
100	38	58.5	17	56.7	21	60.0
200	15	23.1	7	23.3	8	22.9
500	4	6.2	2	6.7	2	5.7

หมายเหตุ : จากการสำรวจระหว่างเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม 2554

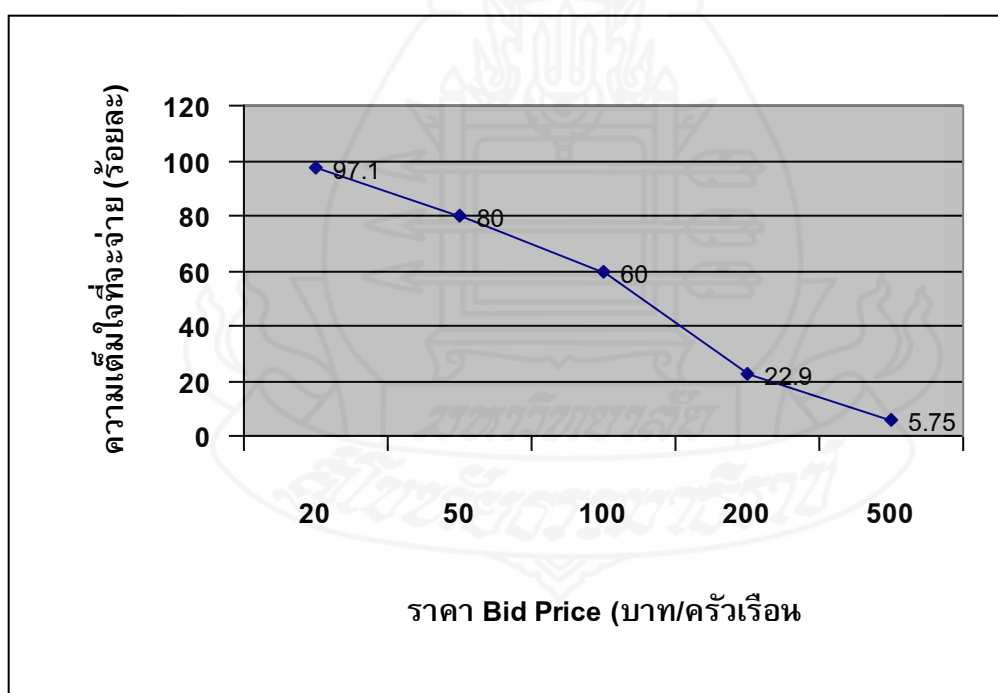

ภาพที่ 4.1 ความเต็มใจที่จะจ่ายจำแนกตามราคา Bid Price รวมทั้งหมด 325 ตัวอย่าง

ภาพที่ 4.2 ความเต็มใจที่จะจ่ายจำแนกตามราคา Bid Price กลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานคร 150 ตัวอย่าง

ภาพที่ 4.3 ความเต็มใจที่จะจ่ายจำแนกตามราคา Bid Price กลุ่มตัวอย่างในเขตจังหวัดนันทบุรี 175 ตัวอย่าง

หลักการของการตั้งคำถามแบบ Single Bound Dichotomous Choice หรือเรียกว่า การตั้งคำถามแบบปิดครั้งเดียว กล่าวคือ ในกรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถาม “ไม่สนับสนุนหรือไม่เต็มใจที่จะจ่ายเพื่อสมทบเข้ากองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์” ตามราคา Bid Price ที่กำหนดผู้สัมภาษณ์ก็จะถามต่อไปว่า “ถ้าท่านไม่ยินดีสนับสนุนในราคาที่กำหนดให้แล้ว ท่านจะเต็มใจที่จะจ่ายจำนวนเท่าใด” จากการสำรวจพบว่า ราคา Bid Price ที่มีราคาต่ำ 20 บาท จะเต็มใจจ่ายเกือบทั้งหมด ส่วนที่ไม่เต็มใจจ่ายก็จะอยู่ในกลุ่มที่ราคา Bid Price ที่สูงขึ้นไป นอกจากนี้ยังพบว่า ความเต็มใจจ่ายที่ต่ำกว่าราคา Bid Price ที่กำหนดต่ำสุดเท่ากับ 10 บาท และความเต็มใจจ่ายสูงสุดเท่ากับ 100 บาท สำหรับความเต็มใจจ่ายเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 13 บาทและความเต็มใจจ่ายเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 64 บาท ตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ความเต็มใจที่จะจ่ายต่ำกว่าราคา (Bid Price) ที่กำหนด

ราคา Bid price	กรุงเทพมหานคร/นนทบุรี n = 325					
	mean	median	mode	SD.	min	max
20	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
50	13.3	10.0	10.0	5.1	10.0	20.0
100	32.0	20.0	20.0	15.6	10.0	50.0
200	46.9	50.0	50.0	26.5	10.0	100.0
500	64.0	50.0	50.0	33.1	10.0	100.0

ราคา Bid price	กรุงเทพมหานคร n=150					
	mean	median	mode	SD.	min	max
20	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
50	10.0	10.0	10.0	10.0	10.0	10.0
100	32.5	25.0	20.0	14.8	20.0	50.0
200	54.0	50.0	50.0	28.8	20.0	100.0
500	74.2	100.0	100.0	33.5	20.0	100.0

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ราคา Bid price	นนทบุรี n=175					
	mean	median	mode	SD.	min	max
20	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
50	14.0	10.0	10.0	5.4	10	20
100	31.4	20.0	20.0	17.7	10	50
200	45.0	50.0	50.0	26.4	10	100
500	59.0	50.0	50.0	33.0	10	100

หมายเหตุ : จากการสำรวจระหว่างเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม 2554

1.5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะจ่าย

ตามหลักการของ CVM หลังจากที่ได้ถามเกี่ยวกับความเต็มใจที่จะจ่ายและไม่เต็มใจที่จะจ่ายแล้วนั้น จะต้องถามต่อเนื่องไปถึงสาเหตุหรือมีเหตุผลอะไรที่เต็มใจที่จะจ่ายหรือไม่เต็มใจที่จะจ่าย สำหรับกลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรีที่ตอบว่ายินดีหรือเต็มใจที่จะจ่ายสาเหตุให้เหตุผลเหมือนกัน คือ ทูเรียนนนท์มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนานและเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดนนทบุรีและระดับประเทศ และรองลงมาคือ การรักษาพื้นที่ปลูกทุเรียนหรือพื้นที่สีเขียวเท่ากับมีเครื่องฟอกอากาศขนาดใหญ่ให้กับคนทั่วไป ตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 สาเหตุที่ “สนับสนุนกองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์”

สาเหตุ	กรุงเทพมหานคร/นนทบุรี n=325	
	จำนวน	ร้อยละ
1) ทุเรียนนนท์มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนาน เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดนนทบุรี และระดับประเทศ	60	25.0
2) การรักษาพื้นที่ปลูกทุเรียนหรือพื้นที่สีเขียว เท่ากับมีเครื่องฟอกอากาศขนาดใหญ่ให้กับคนทั่วไป	50	20.8
3) ชอบแนวคิดเกี่ยวกับ โครงการ ฯ เพราะจะนำไปสู่การอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่สีเขียวอื่น ๆ	39	16.3

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

สาเหตุ	กรุงเทพมหานคร/นนทบุรี	
	จำนวน	ร้อยละ
4) การรักษาพื้นที่เกษตรกรรม กรณีพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ จะช่วยลดความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ของทุเรียนนนท์	25	10.4
5) ชอบแนวคิดเกี่ยวกับโครงการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี เพราะจริง ๆ แล้วก็คงไม่ต้องจ่าย	24	10.0
6) การรักษาพื้นที่สีเขียว (พื้นที่เกษตรกรรม) เท่ากับ เป็นการอนุรักษ์ทุเรียนนนท์ไปด้วย	16	6.7
7) การอนุรักษ์ทุเรียนนนท์ เท่ากับ เป็นการรักษาพื้นที่สีเขียว (พื้นที่เกษตรกรรม) ไปด้วย	14	5.8
8) เป็นคนที่ชอบบริโภครูปลูกทุเรียนอยู่แล้ว จึงสนับสนุนโครงการเท่ากับเป็นการรักษาพื้นที่สีเขียว	6	2.5
9) เงินที่จ่ายสนับสนุนไม่มากเกินไป	5	2.1
10) เป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องช่วยกันอนุรักษ์พื้นที่ เพราะเท่ากับเป็นการอนุรักษ์พันธุ์ทุเรียนนนท์	1	0.4

หมายเหตุ : 1/ ตอบ ได้ข้อเดียวและรวมกลุ่มตัวอย่างที่เปลี่ยนใจมาสนับสนุน = 240 ราย

2/ จากการสำรวจระหว่างเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม 2554

สำหรับสาเหตุสำคัญที่ผู้ตอบไม่ยินดีสนับสนุนหรือไม่เต็มใจที่จะจ่าย เมื่อพิจารณาในตารางที่ 4.13 จะเห็นว่าสาเหตุหลักคือ ควรจะนำเงินไปแก้ปัญหาเร่งด่วนด้านอื่น ๆ มากกว่าจะเอามาใช้เพื่อเพิ่มมาตรการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ รองลงมาคือ ไม่มีเงินพอที่จะจ่ายเนื่องจากจำนวนเงินสูงเกินไปและคิดว่าประเทศยังมีพื้นที่สามารถปลูกทุเรียนได้อีกมาก ไม่จำเป็นต้องจังหวัดนนทบุรี นั่นหมายถึงกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่สนใจในเรื่องอื่น ๆ มากกว่าพื้นที่เกษตรกรรม เช่นกรณีพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์

ตารางที่ 4.13 สาเหตุที่ “ไม่สนับสนุนกองทุนเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์”

สาเหตุ	กรุงเทพมหานคร/นนทบุรี	
	จำนวน	ร้อยละ
1) ควรจะนำเงินไปแก้ปัญหาระงคว่นด้านอื่น ๆ มากกว่า จะเอามาใช้เพื่อเพิ่มมาตรการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์	21	24.7
2) ไม่มีเงินพอที่จะจ่ายได้	15	17.6
3) ประเทศไทยยังมีพื้นที่ที่สามารถปลูกทุเรียนได้อีกมาก ไม่จำเป็นต้องจังหวัดนนทบุรี	13	15.3
4) ควรจะเป็นความรับผิดชอบของรัฐบาลมากกว่า เพราะได้เก็บเงินภาษีด้านอื่น ๆ ไปแล้ว	9	10.6
5) คิดว่ามาตรการที่เสนอมานี้คงมีการดำเนินการอยู่แล้วไม่ว่าท่านจะมีส่วนร่วมหรือไม่ก็ตาม	8	9.4
6) คิดว่าหากไม่มีทุเรียนนนท์ก็สามารถบริโภคทุเรียนจากจังหวัดอื่น ๆ ที่ทดแทนได้	7	8.2
7) ไม่ไว้วางใจองค์กรที่จะมาดูแลกองทุนฯ	6	7.1
8) ไม่ควรเป็นการบังคับเก็บ แต่ควรเป็นการบริจาคโดยความสมัครใจ	3	3.5
9) พื้นที่ปลูกทุเรียนอยู่ในจังหวัดนนทบุรีก็ควรจะให้คนนนทบุรีรับผิดชอบ	2	2.4
10) อาจมีการใช้สิทธิพลและการทุจริตจนไม่ได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์	1	1.2

หมายเหตุ : 1/ ตอบได้ข้อเดียวและกลุ่มตัวอย่างที่ตอบไม่สนับสนุน = 85 ราย

2/ จากการสำรวจระหว่างเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม 2554

ตามหลักของ CVM จะต้องถามเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของข้อมูลพบว่าทั้งสองกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อถือในข้อมูลที่ใช้สอบถามและอธิบายใน CV Scenario เกินกว่าร้อยละ 90 นั้นหมายถึง ผู้ตอบมีความเข้าใจและความน่าเชื่อถือในข้อมูลมีค่อนข้างสูงซึ่งสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

สำหรับสาเหตุหลักที่ไม่เชื่อถือในข้อมูลนั้นกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันคือ คิดว่าภาครัฐคงให้ความสำคัญในการดูแลเอาใจใส่อยู่แล้วและไม่ปล่อยให้สูญพันธุ์ รองลงมาคือ ยังไม่เคยได้ยินข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาของทุเรียนนนท์และพื้นที่ปลูกเลย สุดท้ายคือไม่

เคยได้ยินข่าวว่าทุเรียนนนท์จะสูญพันธุ์ จากสาเหตุทั้งสามชี้ให้เห็นว่าผู้ที่ไม่เชื่อถือในข้อมูลนั้นยังมีทัศนคติที่ยังให้ความมั่นใจในภาครัฐและการไม่เชื่อถืออีกประเด็นหนึ่งก็คือการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ยังมีน้อยจะสังเกตได้จากกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในจังหวัดนนทบุรีซึ่งเป็นพื้นที่ปลูกทุเรียนนั้นตอบไปในทิศทางเดียวกับกลุ่มกรุงเทพมหานครซึ่งอยู่นอกพื้นที่ ตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ความน่าเชื่อถือของข้อมูล

สาเหตุ	กรุงเทพมหานคร		นนทบุรี	
	n=150		n=175	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1) น่าเชื่อถือ	135	90.7	167	95.4
2) ไม่น่าเชื่อถือ	15	9.3	8	4.6
ไม่น่าเชื่อถือ เพราะ				
2.1) ยังไม่เคยได้ยินข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาของทุเรียนนนท์และพื้นที่ปลูกเลย	4	26.7	2	25.0
2.2) คิดว่าภาครัฐคงให้ความสำคัญในการดูแลเอาใจใส่อยู่แล้วและไม่ปล่อยให้สูญพันธุ์	8	53.3	5	62.5
2.3) ไม่เคยได้ยินข่าวว่าทุเรียนนนท์จะสูญพันธุ์	2	13.3	1	12.5
2.4) เคยได้ยินแต่ทุเรียนราคาสูงเกิน	1	6.7	-	-

หมายเหตุ : จากการสำรวจระหว่างเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม 2554

เมื่อสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับปัจจัยหรือมาตรการที่ทำให้ประชาชนทั่วไปหันมาสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์นั้น เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 4.15 จะเห็นว่าร้อยละ 31 ให้ความสำคัญมากที่สุดกับการจัดตั้งศูนย์วิจัยทุเรียนนนท์ในจังหวัดนนทบุรีเพื่อให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น ห้องทดลองและปฏิบัติการ สถานี วิจัย และแปลงทดลองเทคโนโลยี ปัจจัยการผลิต รวมทั้งแก้ปัญหา เป็นต้น เนื่องจากมีความเห็นว่าการจัดตั้งศูนย์วิจัยฯ นี้จะเป็นวิธีการที่จะอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ได้เพราะจะมีผลเกี่ยวเนื่องกับผู้ปลูกทุเรียนทำให้ผู้ปลูกทุเรียนมีความมั่นใจและสามารถที่จะเพิ่มพื้นที่ปลูกได้โดยเฉพาะเมื่อมีปัญหาและที่สำคัญคือมีความมั่นใจในการดำรงอาชีพชาวสวนทุเรียนนนท์จะได้ไม่ขายที่ดินเพื่อเปลี่ยนไปเป็นอย่างอื่น เช่น บ้านจัดสรร เป็นต้น และมาตรการรองลงมาคือการจัดตั้งเครือข่ายเกษตรกรในจังหวัดนนทบุรีเพื่อรณรงค์

ปลูกจิตสำนึกในอาชีพชาวสวนนนท์ และมาตรการที่สำคัญเป็นลำดับที่สามคือให้องค์กรที่มีชื่อเสียง ประชาสัมพันธ์และถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของพื้นที่และพันธุ์ทุเรียนนนท์

อย่างไรก็ตามทั้งสามมาตรการนั้นสอดคล้องกับการดำเนินการณรงค์จากภาครัฐและท้องถิ่นที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดมาตรการที่รัฐและท้องถิ่นดำเนินการอยู่เป็นตัวเลือก เพื่อพิสูจน์ว่ามาตรการที่ภาครัฐและท้องถิ่นดำเนินการอยู่มีความเป็นไปได้เพียงใด เช่น ในปัจจุบันทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนนนท์ ในทุกด้านตั้งแต่กิ่งพันธุ์ ปุ๋ย ยา ราคาผลผลิต การตลาด รวมทั้งการวางแผนและการแก้ไขปัญหา ร่วมกันซึ่งสอดคล้องกับมาตรการที่กลุ่มตัวอย่างเลือกให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก และการจัดตั้งเครือข่ายเกษตรกรในจังหวัดนนทบุรีเพื่อรณรงค์ปลูกจิตสำนึกในอาชีพชาวสวนนนท์ที่กลุ่มตัวอย่างเลือกให้ความสำคัญเป็นลำดับที่สอง เช่น การจัดตั้งชมรมอนุรักษ์ทุเรียนนนท์ในปัจจุบัน และการให้องค์กรที่มีชื่อเสียงประชาสัมพันธ์และถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญพื้นที่และพันธุ์ทุเรียนนนท์ โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีร่วมกับห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลรัตนวิเบรีย จัดงานวันทุเรียนนนท์ในทุกปีซึ่งจะมีการประกวดทุเรียนนนท์ประเภทต่าง ๆ เช่น ที่สุดของทุเรียน พันธุ์หายาก เป็นต้น

ตารางที่ 4.15 ทศนคติเกี่ยวกับปัจจัยที่จะทำให้มีผู้สนับสนุนกองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์

มาตรการ	กรุงเทพมหานคร/นนทบุรี	
	จำนวน	ร้อยละ
1) จัดตั้งศูนย์วิจัยทุเรียนนนท์ในจังหวัดนนทบุรี เพื่อให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น ห้องทดลองและปฏิบัติการ สถานี วิจัย และแปลงทดลอง เทคโนโลยี ปัจจัยการผลิต รวมทั้งแก้ปัญหา เป็นต้น	100	30.8
2) จัดตั้งเครือข่ายเกษตรกรในจังหวัดนนทบุรีเพื่อรณรงค์ปลูกจิตสำนึกในอาชีพชาวสวนนนท์	65	20.0
3) ให้องค์กรที่มีชื่อเสียงประชาสัมพันธ์และถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของพื้นที่และพันธุ์ทุเรียนนนท์	34	10.5

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

มาตรการ	กรุงเทพมหานคร/นนทบุรี	
	n=325	
	จำนวน	ร้อยละ
4) สร้างความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือในการบริหารจัดการกองทุนฯ	33	10.2
5) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาความสำคัญสถานการณ์ของ ทุเรียนเมืองนนท์มากขึ้น	32	9.8
6) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมในการอนุรักษ์คุ้มครองทุเรียนนนท์และ พื้นที่ที่จะดำเนินการ	14	4.3
7) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบของการบริหารจัดการกองทุนฯ	13	4.0
8) ทำให้การบริจาคมีความสะดวกมากขึ้น	13	4.0
9) ให้บุคคลที่มีชื่อเสียงและน่าเชื่อถือประชาสัมพันธ์ในกิจกรรมของ กองทุนฯ	13	4.0
10) ให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องต้องเข้ามาช่วยดำเนินการและ ประชาสัมพันธ์	8	2.5

หมายเหตุ : จากการสำรวจระหว่างเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม 2554

1.6 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะจ่าย

ในการวิเคราะห์ความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ ได้กำหนดตัวแปรตาม คือ “คำตอบว่าเต็มใจที่จะจ่ายหรือไม่เต็มใจที่จะจ่ายเป็นตัวแปรตาม” สำหรับตัวแปรอีกตัวหนึ่งคือ ตัวแปรอิสระจะเป็นตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

ในส่วนของการวิเคราะห์ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ Logistic Regression เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองตัวซึ่งภายใต้การคาดการณ์หรือความน่าจะเป็นในค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระจะมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้คือ ตัวแปรเกี่ยวกับอายุ ความน่าจะเป็นของค่าสัมประสิทธิ์น่าจะเป็นไปในเชิงบวกเนื่องจากผู้ตอบที่อายุมากน่าจะเต็มใจที่จะจ่ายมากกว่าผู้ตอบที่มีอายุน้อย นอกจากนี้ตัวแปรที่ค่าสัมประสิทธิ์คาดการณ์ว่าจะไปในทิศทางเดียวกันอีก 2 ตัวแปรที่เครื่องหมายน่าจะเป็นบวก ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน เพราะว่าผู้ที่ระดับการศึกษาที่สูงน่าจะมีความคิดตระหนักถึงมากกว่าผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่ำ ส่วนรายได้ก็เช่นกันคาดว่าผู้ที่มีรายได้น่าจะมีความคิดตระหนักถึงมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย และนอกจากนี้ยังมีตัวแปรหุ่น (dummy variable) นั้น

หมายถึงจังหวัดที่ได้ดำเนินการสอบถามโดยกำหนดให้ กรุงเทพมหานคร = 1 และนนทบุรี = 0 ค่าสัมประสิทธิ์น่าจะเป็นลบ ทั้งนี้สมมติฐานคือ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในจังหวัดนนทบุรีน่าจะเต็มใจจ่ายมากกว่ากลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานคร ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ตัวแปร ความหมายและความน่าจะเป็นของตัวแปร

ตัวแปร	ความหมายของตัวแปร	ความน่าจะเป็นค่าสัมประสิทธิ์
Age	อายุ: จำนวนปีที่ระบุ	+
Gender	เพศ: เพศของผู้ตอบ ชาย=1 หญิง=0	?
Married	สถานภาพสมรส: โสด=0 สมรส=1 หม้าย/หย่าร้าง=2	?
Education	ระดับการศึกษา: จำนวนปีที่เรียนหนังสือ	+
Income	รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบ	+
Location	กรุงเทพมหานคร = 1 นนทบุรี = 0	-
Bid	ราคาที่กำหนดเพื่อถามความเต็มใจจ่าย	-

ผลจากการวิเคราะห์โดยใช้ Logistic Regression พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติมีอยู่ 5 ตัวแปร คือ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา รายได้ และราคา (Bid Price) ในส่วนของตัวแปร อายุ การศึกษา และรายได้ จะเห็นว่ามีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกนั้นหมายถึง คนที่สูงอายุมีการศึกษาและมีรายได้ที่อยู่ในระดับสูงจะมีความเต็มใจที่จะจ่ายมากกว่ากลุ่มคนที่มีอายุน้อยและมีการศึกษาและรายได้ที่ต่ำ สำหรับตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ ได้แก่ สถานภาพสมรสและราคา (Bid Price) นั้นหมายถึงกลุ่มที่เป็นคนโสดยังไม่ได้แต่งงานมีความเต็มใจที่จะจ่ายมากกว่าคนที่แต่งงานแล้วและมีบุตรที่จะต้องคำนึงในเรื่องของค่าใช้จ่ายในครอบครัวเป็นอันดับแรก ส่วนราคา (Bid Price) มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ หมายถึง เมื่อราคาสูงขึ้นความเต็มใจที่จะจ่ายก็จะน้อยลงซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ตามที่ได้กล่าวข้างต้น

ที่น่าสนใจคือ ตัวแปรหุ่น (Dummy variable) ด้านพื้นที่ (Location) นั้นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อธิบายได้ว่า ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครหรือจังหวัดนนทบุรีเองนั้น ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความใกล้ชิดในเรื่องของการรับรู้ข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ การเข้าถึง

พื้นที่ผลิตและผลผลิต ไม่มีผลหรือไม่มีความแตกต่างกันในการตัดสินใจที่จะจ่ายเพื่อการอนุรักษ์
 คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 ผลจากการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจโดยใช้ Logistic Regression

ตัวแปร	กรุงเทพมหานคร/นนทบุรี	
	ค่าสัมประสิทธิ์	ค่านัยสำคัญทางสถิติ
Age	.078 ***	.003
Gender	.357	.275
Married	-.854 *	.086
Education	.230 ***	.000
Income	.526 ***	.004
Location	.523	.121
Bid	-.016***	.000
Constant	-5.558	.000
2 Log likelihood		253.741
Cox & Snell R Square		.453
Nagelkerke R Square		.605
ตัวแปร	กรุงเทพมหานคร	
	ค่าสัมประสิทธิ์	ค่านัยสำคัญทางสถิติ
Age	.093 **	.014
Gender	.149	.767
Married	-.107 *	.087
Education	.293 ***	.002
Income	.434 *	.075
Location	-	-
Bid	-.015 ***	.000
Constant	-6.459	.002
2 Log likelihood		115.449
Cox & Snell R Square		.460
Nagelkerke R Square		.613

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ตัวแปร	นนทบุรี	
	ค่าสัมประสิทธิ์	ค่านัยสำคัญทางสถิติ
Age	.064 *	.095
Gender	.462	.292
Married	.329	.440
Education	.181 **	.048
Income	.654 **	.024
Location	-	-
Bid	-.017 ***	.000
Constant	-4.711	.038
2 Log likelihood		135.297
Cox & Snell R Square		.456
Nagelkerke R Square		.609

หมายเหตุ : 1/* นัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.10 ** นัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 *** นัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01

2/ จากการสำรวจระหว่างเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม 2554

1.7 มูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเฉลี่ย (Mean Willingness to Pay, MWTP)

จากผลการวิเคราะห์โดยใช้ Logistic Regression และผลที่ได้นำมาหามูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเฉลี่ย (Mean Willingness to Pay, MWTP) โดยวิธี parametric¹ โดยใช้สูตรคำนวณดังนี้

$$\text{Mean WTP} = (\alpha / \beta)$$

จากข้อมูลในตารางที่ 4.10 เมื่อนำมาคำนวณโดยใช้วิธี parametric ที่ได้กล่าวข้างต้นจะได้มูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเฉลี่ย (MWTP) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเท่ากับ 432 บาทต่อครัวเรือน และ 277 บาทต่อครัวเรือนสำหรับจังหวัดนนทบุรี ถ้าหากนำเอากลุ่ม

¹ รศ. ดร. อรพรรณ ณ บางช้าง ศรีเสาวลักษณ์ การศึกษามูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของโลมาในประเทศไทย ณ กันยายน 2552

ตัวอย่างทั้งหมด 325 ตัวอย่างทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี มาคำนวณหามูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเฉลี่ย (MWTP) ก็จะได้เท่ากับ 347 บาทต่อครัวเรือน

ดังนั้นหากนำมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเฉลี่ยเท่ากับ 432 บาทต่อครัวเรือนที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครมาคูณกับจำนวนครัวเรือนของกรุงเทพมหานครจำนวน 2,334,136 ครัวเรือน (ปี 2552) ก็จะได้มูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายของกรุงเทพมหานครเท่ากับ 1,008.34 ล้านบาท และในส่วนของจังหวัดนนทบุรีซึ่งมีมูลค่าความเต็มใจเฉลี่ยเท่ากับ 277 บาทต่อครัวเรือน เมื่อนำมาคูณกับจำนวนครัวเรือน 506,548 ครัวเรือน (ปี 2552) ของจังหวัดนนทบุรีก็จะมีมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเท่ากับ 140.31 ล้านบาท

และถ้าหากนำมูลค่าความเต็มใจเฉลี่ย (MWTP) ของกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรีจำนวน 325 ตัวอย่างซึ่งมีมูลค่าเฉลี่ยเท่ากับ 347 บาทต่อครัวเรือนมาคูณกับจำนวนครัวเรือนของกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรีก็จะได้มูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายรวม (Total Willingness to Pay) เท่ากับ 985.71 ล้านบาท มูลค่ารวมที่ได้นี้อาจใช้เป็นมูลค่าสูงสุด (Upper Bound Value) ที่จะสามารถระดมได้สำหรับกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี

หากนำข้อมูลในตารางที่ 4.10 เช่นกันมาคำนวณโดยใช้วิธี non parametric เพื่อคำนวณหามูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเฉลี่ย (MWTP) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จะได้มูลค่าเฉลี่ยเท่ากับ 269 บาทต่อครัวเรือน และ 230 บาทต่อครัวเรือนสำหรับจังหวัดนนทบุรี ถ้าหากนำเอากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 325 ตัวอย่างทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี มาคำนวณหามูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเฉลี่ย (MWTP) ก็จะได้เท่ากับ 258 บาทต่อครัวเรือน

ดังนั้นเมื่อนำมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครมาคูณกับจำนวนครัวเรือนในกรุงเทพมหานครจะได้เท่ากับ 627.88 ล้านบาท และสำหรับจังหวัดนนทบุรีใช้วิธีการคำนวณแบบเดียวกันก็จะได้มูลค่าเฉลี่ยเท่ากับ 116.50 ล้านบาท และถ้าใช้มูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเฉลี่ย (MWTP) จาก 325 ตัวอย่างที่ได้เท่ากับ 258 บาทต่อครัวเรือนมาคูณกับจำนวนครัวเรือนรวมทั้งสองกลุ่มก็จะได้มูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายรวม (Total Willingness to Pay) เท่ากับ 732.89 ล้านบาท สำหรับมูลค่าที่ได้จากการคำนวณด้วยวิธีนี้อาจจะนำไปใช้เป็นตัวแทนของมูลค่ากลางที่สามารถใช้ในการรณรงค์ของความร่วมมือจากประชาชนในการสนับสนุนการคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนจังหวัดนนทบุรี

จากการคำนวณข้างต้นกล่าวได้ว่ามูลค่าที่ได้เป็นมูลค่าความเต็มใจเฉลี่ยสูงสุด (Upper Bound Value) เนื่องจากในศึกษาวิจัยนี้ใช้การตั้งคำถามเกี่ยวกับความเต็มใจที่จะจ่ายแบบคำถามปิดครั้งเดียว (single bound dichotomous) กล่าวคือ ในการถามความเต็มใจที่จะจ่ายนั้นได้กำหนดราคา (Bid price) เพียงค่าเดียวสำหรับผู้ตอบในแบบสอบถามชุดนั้นๆ นั่นหมายถึง “เป็นค่าสูงสุดที่ผู้ตอบ

จะตอบว่าเต็มใจที่จะจ่ายหรือไม่จ่าย” ถ้าไม่เต็มใจที่จะจ่ายหรือไม่สนับสนุน ผู้วิจัยจะถามต่อไปว่า “แล้วจำนวนเท่าใดที่ท่านจะเต็มใจที่จะจ่ายหรือสนับสนุน” ซึ่งก่อนที่จะถามว่าจะสนับสนุนหรือไม่ นั้น ผู้วิจัยก็ได้อธิบายถึงกลไกในการระดมทุนในการจัดตั้งกองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ซึ่งอยู่ใน CV Scenario นั่นคือ ถ้าประชาชนทั่วไปเห็นด้วยกับการจัดตั้งกองทุนฯ นี้เกินกว่าร้อยละ 50 แสดงว่าเสียงส่วนใหญ่เห็นด้วยให้มีการจัดตั้งกองทุนฯ ถ้ากลับไปพิจารณาข้อมูลในตารางที่ 4.10 จะเห็นว่า ในระดับราคา 100 บาทนั้นมีผู้ที่ตอบว่าเต็มใจที่จะจ่ายเกินกว่าร้อยละ 50 ของผู้ที่ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่ม แต่ถ้าวราคาราคา (Bid price) เพิ่มขึ้นเป็น 200 บาทและ 500 บาท ความเต็มใจที่จะจ่ายหรือสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนฯ ก็จะลดลงเหลือร้อยละ 23.3 สำหรับกลุ่มที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และร้อยละ 22.9 ที่อยู่ในจังหวัดนนทบุรี ตามลำดับนั้นแสดงว่า หากราคาสูงเกินกว่า 100 บาท ทั้งสองกลุ่มก็จะไม่สนับสนุนการจัดตั้งโครงการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์นี้

ดังนั้นจำนวนเงินที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มคือในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรีมีความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ที่มีมูลค่าเท่ากับ 100 บาทต่อครัวเรือน หากนำมาคูณกับจำนวนครัวเรือนในกรุงเทพมหานคร 2, 334,136 ครัวเรือน (ปี 2552) จะได้มูลค่าเท่ากับ 233.41 ล้านบาท ในส่วนของจังหวัดนนทบุรีก็เช่นกันถ้านำมูลค่า 100 บาทต่อครัวเรือนมาคูณกับจำนวนครัวเรือนในจังหวัดนนทบุรีจำนวน 506,548 ครัวเรือน (ปี 2552) ก็จะได้มูลค่าเท่ากับ 50.65 ล้านบาท และถ้านำมูลค่า 100 บาทต่อครัวเรือนมาคำนวณด้วยวิธีเดียวกัน โดยคูณกับจำนวนครัวเรือนรวมทั้งสองกลุ่มก็จะได้มูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายรวม (Total Willingness to Pay) เท่ากับ 284 ล้านบาท ในการคำนวณด้วยวิธีนี้เปรียบได้ว่าเป็นมูลค่าขั้นต่ำ (Lower Bound Value) ที่จะสามารถนำมาใช้ในการณรงค์จากประชาชนทั่วไปเพื่อการจัดตั้งกองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์

จากการคำนวณหามูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนทั้ง 3 วิธี ผู้วิจัยเห็นว่า มูลค่าที่จะนำไปใช้ในการณรงค์ขอความร่วมมือควรจะใช้มูลค่าขั้นต่ำ Lower Bound คือ ราคา (Bid price) 100 บาท เนื่องจากเป็นมูลค่าที่ประชาชนส่วนใหญ่มีความเต็มใจที่จะจ่าย ซึ่งถ้าหากมีการณรงค์ขอความร่วมมือโดยใช้ราคา (Bid price) ที่สูงกว่า 100 บาท ประชาชนคงจะไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุนเพื่ออนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนอย่างแน่นอน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะนำมูลค่าขั้นต่ำไปใช้ในการณรงค์ขอความร่วมมือจากประชาชนซึ่งเป็นจำนวนเงินที่สามารถนำไปดำเนินการตามมาตรการที่กำหนดไว้ใน CV scenario ได้ แต่ประเด็นที่ควรคำนึงถึงคือเงินสนับสนุนนี้เป็นการจ่ายครั้งเดียว ถ้าไม่สามารถดำเนินการให้เกิดประสิทธิผลตามทีระบุได้ก็จะ

ทำให้ความศรัทธาในโครงการฯ ลดลงก็จะส่งผลต่อความสำเร็จเช่นกัน (มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของโลมาในประเทศไทย อรรถพร ณ บางช้าง – ศรีเสาวลักษณ์ ปี พ.ศ. 2552)

ส่วนที่สอง ผู้ปลูกทุเรียนจังหวัดนนทบุรี

กลุ่มผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี ผลการวิเคราะห์ ประกอบด้วย 4 ส่วนหลัก ๆ คือ ส่วนแรกจะเกี่ยวกับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ส่วนที่สองระบบการผลิตการตลาด ส่วนที่สามสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขในการปลูกทุเรียน และส่วนสุดท้ายจะเป็นทัศนคติเกี่ยวกับความคิดเห็นในการอนุรักษ์พื้นที่ปลูกทุเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างผู้ปลูกทุเรียนนนท์

2.1 สภาพเศรษฐกิจและสังคมกลุ่มตัวอย่างผู้ปลูกทุเรียนนนท์

จากตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มผู้ปลูกทุเรียนนนท์นั้นพบว่า มีอายุเฉลี่ย 60 ปี และมีอายุเฉลี่ยต่ำสุดคือ 33 ปี สูงสุด 86 ปี สัดส่วนของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นชายมากกว่าหญิงคือร้อยละ 53 และร้อยละ 47 ตามลำดับ ส่วนใหญ่แต่งงานแล้วคิดเป็นร้อยละ 88 ในส่วนของระดับการศึกษาของผู้ตอบพบว่า เกือบครึ่งหนึ่งของผู้ให้สัมภาษณ์จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาภาคบังคับคิดเป็นร้อยละ 42 และรองลงมาร้อยละ 22 จบมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่ามีเพียงร้อยละ 14 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งจากข้อมูลจะเห็นว่าผู้ปลูกทุเรียนจะเป็นผู้สูงอายุและในอนาคตข้างหน้าอาจจะส่งผลต่อการอนุรักษ์สวนทุเรียนนนท์หรืออาชีพชาวสวนนนท์ถ้าหมดเกษตรกรกลุ่มนี้

เมื่อสอบถามเกี่ยวกับการระยะเวลาของการเข้ามาอยู่และสาเหตุการเข้ามาอยู่อาศัยในหมู่บ้านพบว่า โดยเฉลี่ยอาศัยในหมู่บ้านนี้มาประมาณ 52 ปี เป็นผู้ที่เข้ามาอยู่ในระยะเวลาสั้นที่สุดคือ 3 ปี กรณีนี้เป็นการเลิกจากการทำธุรกิจส่วนตัวและหันมาทำอาชีพเกษตรจึงย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ได้ไม่นานนักประกอบกับภรรยามีส่วนทุเรียนนนท์ที่เป็นมรดกอยู่แล้ว สำหรับการเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านระยะยาวนานสุดคือ 86 ปี จากสอบถามเกษตรกรบอกว่าอยู่ในหมู่บ้านนี้มาตั้งแต่เกิดคิดเป็นร้อยละ 76 สำหรับอาชีพของสมาชิกในครอบครัวพบว่า มีอาชีพทำสวนผลไม้ร้อยละ 100 และอีกร้อยละ 44 มีอาชีพรับราชการ นอกจากนี้มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทและเจ้าของธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 22 และร้อยละ 18 ตามลำดับ และเกือบร้อยละ 90 ส่วนใหญ่ทำสวนผลไม้เป็นอาชีพหลัก

ตารางที่ 4.18 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

ข้อมูลพื้นฐาน	เกษตรกร	
	n=90	
	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุ (ปี)	min = 33.0 mean = 60.0	max = 86.0 Sd. = 11.9
2. เพศ		
2.1) ชาย	48	53.3
2.2) หญิง	42	46.7
3. สถานภาพสมรส		
3.1) โสด	9	10.0
3.2) สมรส	79	87.8
3.3) หม้าย/หย่าร้าง	2	2.2
4. ระดับการศึกษา		
4.1) ไม่ได้เรียน	-	-
4.2) ประถมศึกษาด้าน(1-3)	3	3.3
4.3) ประถมศึกษาปลาย(4-6)	38	42.2
4.4) มัธยมศึกษาตอนต้น	10	11.1
4.5) มัธยมศึกษาตอนปลายเทียบเท่า	20	22.2
4.6) อนุปริญญา/เทียบเท่า	6	6.7
4.7) ปริญญาตรี	13	14.4
4.8) ปริญญาโทหรือสูงกว่า	-	-

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	เกษตรกร n=90	
	จำนวน	(ร้อยละ)
5. อาศัยในหมู่บ้าน (ปี)	min = 3.0 mean = 52.4	max = 86.0 Sd. = 17.3
6. สาเหตุที่เข้ามาอยู่อาศัย		
6.1) อยู่มาตั้งแต่เกิด	69	(75.8)
6.2) แต่งงานกับคนในหมู่บ้าน	17	(18.7)
6.3) ย้ายตามสมาชิกในครอบครัว	4	(4.4)
6.4) มาซื้อที่ปลูกบ้านใหม่	1	(1.1)
7. อาชีพสมาชิกในครอบครัว		
7.1) ทำนา	4	4.4
7.2) สวนผัก	3	(3.3)
7.3) สวนผลไม้	91	(100.0)
7.4) สวนไม้ดอกไม้ประดับ	-	-
7.5) เลี้ยงสัตว์	-	-
7.6) อื่นๆ.....	-	-
7.7) ข้าราชการ	41	(45.1)
7.8) พนักงานรัฐวิสาหกิจ	14	(15.4)
7.9) พนักงานบริษัท	20	(22.0)
7.10) เจ้าของธุรกิจ	16	(17.6)
7.11) รับจ้างทั่วไป	7	(7.7)
7.12) อื่นๆ....	-	-
8. ปลูกทุเรียนเป็นอาชีพหลัก	80	(87.9)

หมายเหตุ : จากการสำรวจระหว่างเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม 2554

จากนั้นจึงสอบถามเกี่ยวกับสภาพการถือครองที่ดินพบว่ามีที่ดินภายในครอบครองเฉลี่ย 2 แปลงต่อครัวเรือน โดยถือครองต่ำสุด 1 แปลงต่อครัวเรือน และสูงสุด 7 แปลงต่อครัวเรือน โดยมีขนาดของพื้นที่เฉลี่ย 5 ไร่ต่อครัวเรือน มีขนาดพื้นที่เล็กสุด 1 ไร่ และสูงสุด 20 ไร่ต่อครัวเรือน ตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 จำนวนถือครองที่ดินและขนาดที่ดิน

การถือครองที่ดิน	เกษตรกร	
	n=90	
	จำนวน	
1. การถือครองที่ดิน (แปลง)	min = 1	max = 7
	mean = 1.9	Sd. = 1.2
2. ขนาดของพื้นที่ เฉลี่ย (ไร่ต่อครัวเรือน)	min = 1	max = 20
	mean = 5.4	Sd. = 3.9

หมายเหตุ : จากการสำรวจระหว่างเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม 2554

2.2 ระบบการผลิตทุเรียนนนท์

จากนั้นจึงถามต่อไปเกี่ยวกับการผลิตทุเรียนนนท์มีการปลูกกี่ชนิดพันธุ์และมีต้นทุนในการปลูกเป็นเท่าไรจากการสำรวจผู้ปลูก 90 รายพบว่าการปลูกชนิดพันธุ์หลัก ๆ และมีมูลค่าทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ก้านยาว หมอนทอง ชะนี และกระดุมเป็นต้น ที่น่าสนใจคือมีการปลูกทุเรียนสายพันธุ์ดั้งเดิม หรือสายพันธุ์โบราณจำนวนมากที่พบในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประมาณ 35 สายพันธุ์ ดังในตารางที่ 4.20 และ

ทางด้านต้นทุนการผลิตนั้นพบว่าผู้ปลูกทุเรียนนนท์ส่วนใหญ่จะมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำ เนื่องจากค่าใช้จ่ายบางส่วนจะใช้แรงงานในครัวเรือนทำเอง และอีกส่วนหนึ่งได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี เมื่อพิจารณาจากข้อมูลในตารางที่ 4.21 จะเห็นว่าต้นทุนในการปลูก การดูแลรักษา รวมทั้งกิ่งพันธุ์ที่มีการปลูกซ่อมมีต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ย 4,614 บาทต่อไร่ หากพิจารณาทางด้านรายได้เฉลี่ยต่อไร่ 24,240 บาทต่อไร่ หากเปรียบเทียบกันแล้วจะเห็นว่ามีการต่อไร่ประมาณ 19,626 บาทต่อไร่ ซึ่งแต่ละครัวเรือนจะมีพื้นที่เก็บเกี่ยวเฉลี่ย 5 ไร่ต่อครัวเรือน

ดังที่ได้กล่าวข้างต้นว่าผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรีได้รับการส่งเสริมสนับสนุนอย่างเต็มที่ในทุก ๆ ด้านรวมทั้งการตลาดและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านต้นทุนการผลิต เช่น กิ่งพันธุ์ ปุ๋ย ยา เป็นต้นรวมทั้งการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการผลิตทำให้มีต้นทุนที่ต่ำ ประกอบกับระบบการผลิตของชาวสวนทุเรียนนนท์เป็นระบบการผลิตแบบภูมิปัญญาดั้งเดิม เช่น การปลูกทุเรียนแบบยกร่องในลักษณะของการผสมผสานเพื่อให้เกิดการเกื้อกูลกันระหว่างพืชและที่เป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมคือ การปลูกทุเรียนสลับกับต้นทองหลางเพื่อให้เกิดร่มเงาและที่สำคัญคือใบทองหลางเป็นปุ๋ยธรรมชาติอย่างดีช่วยเพิ่มธาตุอาหารไนโตรเจนในดิน ในกรณีที่ใบทองหลางร่วงหล่นลงไปในห้องร่องสวนก็จะเกิดการหมักสะสมและย่อยสลาย ในปีหนึ่ง ๆ เกษตรกรก็จะขุดรอกร่องสวนเพื่อนำดินภายในร่องมาพอกไว้ที่โคนต้นหรือเรียกว่า “การทำโคก” หรือการถมคันดินร่องสวน นอกจากนี้ผู้ปลูกทุเรียนนนท์จะใช้สารเคมีในระบบการผลิตในปริมาณที่น้อยมากซึ่งได้รับการยืนยันจากผู้ปลูกว่าส่วนใหญ่แล้วจะไม่ใช้โดยไม่จำเป็นจริง ๆ

ตารางที่ 4.20 ชนิดพันธุ์ทุเรียน

ลำดับ	ชนิดพันธุ์	เกษตรกร n=90	
		จำนวน	ร้อยละ
1	หมอนทอง	88	96.7
2	ก้านยาว	75	82.4
3	กระดุม	32	35.2
4	นกระจิบ	4	4.4
5	เม็ดในยายปราง	4	4.4
6	เม็ดในหมอน	1	1.1
7	ชะนี	35	38.5
8	พวงทอง	1	1.1
9	พวงมณี	9	9.9
10	กำปับม่วง	2	2.2
11	กำปับเนื้อขาว	1	1.1
12	กำปับเจ้ากรม	10	11.1

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ลำดับ	ชนิดพันธุ์	เกษตรกร n=90	
		จำนวน	ร้อยละ
13	รวง	12	13.2
14	ขี้มะหวาด	10	11.0
15	ทองหยิบ	2	2.2
16	สาวน้อย	4	4.4
17	สาวชม	2	2.2
18	กบตาแพร	1	1.1
19	กบตาเหมย	1	1.1
20	กบตาจ้ำ	12	13.2
21	กบชายน้ำ	11	12.1
22	กบสุวรรณ	2	16.7
23	กบตาเขียว	1	1.1
24	กบตาเต่า	2	2.2
25	กบเหยี่ยว	1	1.1
26	กบแม่เต่า	13	14.3
27	กบพิกุล	3	3.3
28	กบนวล	1	1.1
29	พานพระศรี	1	1.1
30	ทองย้อยนั้ตร	7	7.7
31	เจ้าเงาะ	1	1.1
32	ขุนนนท์	1	1.1
33	นั้ตรทอง	1	1.1
34	นั้ตรสีนาค	1	1.1
35	ชมพู่ศรี	3	3.3

หมายเหตุ : จากการสำรวจระหว่างเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม 2554

ตารางที่ 4.21 ต้นทุนและรายได้

ต้นทุน / รายได้	เกษตรกร n=90	
ค่าใช้จ่ายในการปลูก (เฉลี่ยบาทต่อไร่)		
ค่าพันธุ์	Min = 66.0 Mean = 1,236.0	Max = 4,400.0 Sd = 1,135.2
ค่าเตรียมดิน	Min = 166 Mean = 870.5	Max = 4,000.0 Sd = 705.8
ค่าปลูก	Min = 100.0 Mean = 443.0	Max = 1,250.0 Sd = 414.9
ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา (เฉลี่ยบาทต่อไร่)		
ค่าปุ๋ย	Min = 47.0 Mean = 1091.9	Max = 3,200.0 Sd = 791.7
ค่ากำจัดวัชพืช	Min = 156.0 Mean = 1,382.5	Max = 4,287.0 Sd = 1,117.9
ค่ากำจัดศัตรูพืช	Min = 18.0 Mean = 410.5	Max = 1,500.0 Sd = 395.2
ค่าค่ายางและห่อ	Min = 450.0 Mean = 1,483.3	Max = 2667.0 Sd = 1,116.1
ค่าไฟฟ้า	Min = 150.0 Mean = 742.5	Max = 2,875.0 Sd = 697.2
ค่าจ้างรดน้ำ	Min = 666.0 Mean = 1,388.6	Max = 2,000.0 Sd = 673.9
ค่าเก็บเกี่ยว	Min = 200.0 Mean = 1,345.1	Max = 5,000.0 Sd = 1,151.9
ค่าน้ำมัน	Min = 100 Mean = 1,884.5	Max = 6,154.0 Sd = 1,652.7
รวมค่าใช้จ่ายทั้งหมด (เฉลี่ยบาทต่อไร่)	Min = 163.0 Mean = 4,614.2	Max = 15,272.0 Sd = 3,721.8

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

ต้นทุน / รายได้	เกษตรกร	
	n=90	
พื้นที่เก็บเกี่ยว (เฉลี่ยต่อครัวเรือน)	Min = 1.5	Max = 12
	Mean = 5.0	Sd = 2.7
รวมรายได้ทั้งหมด (เฉลี่ยบาทต่อไร่)	Min = 600.0	Max = 103,500.0
	Mean = 24,240.0	Sd = 23,540.6

หมายเหตุ : ต้นทุนและรายได้ต่ำเนื่องจาก....

- 1/ บางรายที่เป็นสวนใหม่หรือเพิ่งปลูกยังไม่ให้ผลผลิต
- 2/ ค่าใช้จ่ายในการปลูกและดูแลรักษาบางส่วนได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 3/ จากการสำรวจระหว่างเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม 2554

และเมื่อสอบถามเกี่ยวกับด้านการตลาดในการจำหน่ายผลผลิตพบว่า ร้อยละ 31 ผู้ปลูกทุเรียนจะนำผลผลิตออกขายตามงานหรือเทศกาลต่าง ๆ เช่น ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล (สาขารัตนาธิเบศร์) หรือที่วัดใหญ่สว่างอารมณ์ ซึ่งเป็นการจัดงานปีละครั้ง อีกร้อยละ 23 และร้อยละ 20 จะวางขายที่บ้านและมีการสั่งซื้อโดยตรงจากผู้บริโภค ตามลำดับ จะมีผู้ปลูกทุเรียนส่วนน้อยที่นำผลผลิตส่งขายที่ตลาด เช่น ตลาดเขาวราช / ตลาด อ.ต.ก. และจากนั้นได้สอบถามเกี่ยวกับแหล่งทุนในการเกษตรพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการกู้ยืมเงินในการทำการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 94 จะมีเพียงไม่กี่รายที่กู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรรวมทั้งจากกองทุนเพื่อแก้ไขความยากจนจากการสอบถามพบว่า จะกู้ยืมมาเพื่อสร้างคันดินรอบสวนป้องกันน้ำท่วมที่ผ่านมา ดังตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 การตลาด และแหล่งทุน

ตลาดและแหล่งทุน	เกษตรกร	
	จำนวน	ร้อยละ
การตลาด		
1. มีการสั่งซื้อโดยตรง	18	20.0
2. วางขายที่บ้าน	21	23.3
3. พ่อค้ามารับซื้อ	17	18.9
4. ขายตามงานหรือเทศกาลต่างๆ เช่น ห้างเซ็นทรัล วิทยาลัยสว่างอารมณ์	28	31.1
5. ส่งขายตลาด เช่น ตลาดน้อย(เยาวราช) / ตลาด อ.ต.ก. เป็นต้น	3	3.3
6. มีหน้าร้านขายเอง	1	1.1
แหล่งทุนเพื่อการเกษตร		
1. ไม่มีการกู้ยืม	85	94.4
2. แหล่งทุน		
2.1) ธ.ก.ส.		
30,000 บาท	1	1.1
70,000 บาท	1	1.1
200,000 บาท	1	1.1
700,000 บาท	1	1.1
2.2) สหกรณ์การเกษตร		
460,000 บาท	1	1.1
2.3) ญาติ/เพื่อนบ้าน	-	-
2.4) กองทุนหมู่บ้าน	-	-
2.5) พ่อค้าเงินกู้	-	-
2.6) กองทุนเพื่อแก้ไขความยากจน	-	-
15,000 บาท	1	1.1

หมายเหตุ : จากการสำรวจระหว่างเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม 2554

2.3 ปัญหาการปลูกทุเรียนและแนวทางแก้ไข

จากข้อมูลในตารางที่ ตารางที่ 4.23 จะเห็นว่าในการปลูกทุเรียนมีปัญหาในหลายด้านที่เกี่ยวกับการปลูกทุเรียนทั้งโรคพืช แมลงศัตรูพืช วัชพืช สัตว์ศัตรูพืชและปัญหาเกี่ยวกับน้ำ สำหรับปัญหาโรคพืชนั้นร้อยละ 75.6 ส่วนใหญ่จะมีปัญหาโรครากเน่าโคนเน่าและใบไหม้ และอีกร้อยละ 82 จะมีปัญหาเกี่ยวกับแมลงศัตรูพืชจะเป็นพวกหนอนเจาะลำต้น และเพลี้ย/มด ส่วนปัญหาวัชพืชจำพวกหญ้ามีปัญหาบ้างแต่ผู้ปลูกบางรายไม่ถือว่าเป็นปัญหาใหญ่สามารถแก้ไขได้ และปัญหาสัตว์ศัตรูทุเรียนก็ถือว่าเป็นปัญหาเช่นกันได้แก่ กระจอกและหนูจะมีผลกระทบอย่างมากในช่วงที่ทุเรียนให้ผลผลิต นอกจากนี้ยังมีปัญหาทางด้านอุทกภัย เช่น น้ำท่วมซ้ำซาก หรือปัญหาน้ำเค็มและน้ำเน่าเสียจากหมู่บ้านจัดสรร

ตารางที่ 4.23 ปัญหาในการปลูกทุเรียน

ปัญหา	เกษตรกร n=90	
	จำนวน	ร้อยละ
1. โรคพืช	68	75.6
1.1) โรครากเน่าโคนเน่า	26	28.9
1.2) โรคใบไหม้	18	20.0
1.3) โรคเชื้อรา	15	16.7
1.4) โรคใบแห้งครึ่งใบ	11	12.2
1.5) โรคใบหงิก	4	4.4
2. แมลงศัตรูพืช	74	82.2
2.1) หนอนเจาะลำต้น	37	41.1
2.2) เพลี้ย/มด	35	38.9
2.3) ค้างคาว	9	10.0
2.4) ปลวก	5	5.6
2.5) จิ้งจัน	1	1.1
2.6) อื่น ๆ เช่น ทาก	1	1.1

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

ปัญหา	เกษตรกร	
	n=90	
	จำนวน	ร้อยละ
3. วัชพืช	66	73.3
3.1) หญ้า	66	73.3
4. สัตว์ศัตรูพืช	69	76.7
4.1) กระจอก/หนู	69	76.7
5. น้ำ	39	43.3
5.1) น้ำท่วม	19	21.1
5.3) น้ำเน่าเสีย	16	17.8
5.2) น้ำเค็ม	6	6.7

หมายเหตุ : จากการสำรวจระหว่างเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม 2554

เมื่อได้สอบถามปัญหาในการปลูกแล้วจากนั้นจึงถามเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นพบว่าผู้ปลูกทุเรียนมีวิธีแก้ปัญหาดังกล่าวที่หลากหลาย ได้แก่ โรคาใบใหม่ก็จะฉีดยาแมนโครเซหรือการทำโคก ปลูกทองหลางเพื่อบังแสงและไม่ให้รากต้นไม้อื่นมารบกวน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีโรครากเน่าโคนเน่าแก้ไขด้วยวิธีการตากโคนต้นและใช้ยา S 85 ละลายน้ำฉีดหรือทาบริเวณ โคนต้นเป็นวิธีแก้ไขที่นิยมมากที่สุดหรือการใช้ไคโดโคมาฉีดหรือราดบริเวณ โคนต้น นอกจากนี้ยังมีโรคพืชทุเรียนอีกได้แก่ โรคาใบหงิก โรคาใบแห้งครึ่งใบและโรคเชื้อราที่จะแก้ไขด้วยวิธีใช้ S 85 ละลายน้ำฉีดและวิธีการตัดยอดทิ้งให้แตกใหม่สำหรับใบหงิก และสำหรับการแก้ไขโรคาใบแห้งครึ่งใบใช้วิธีการกำจัดหญ้าออก ใช้เอส 85 โรยแล้วรดน้ำหรือการรดน้ำให้มาก ๆ ชุ่ม ๆ เพื่อลดเกลือในดิน ส่วนโรคเชื้อราจะใช้บริเวอร์เรียหรือไคโคเดอร์มาฉีดหรือใช้วิธีการแหวกดินโคนต้นแล้วตากแดดทิ้งไว้ให้แห้ง ตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 การแก้ไขปัญหาโรคพืช

การแก้ไข	เกษตรกร	
	n=90	
	จำนวน	ร้อยละ
1. โรคใบไหม้		
1.1) ฉีดแมนโคเซ	5	5.6
1.2) ทำโคกปลูกทองหลางบังแสงและไม่ให้ราก ต้นไม้อื่นมากวน	4	4.4
1.3) ฉีดยาประเภทฮอร์โมนชีวภาพ	2	2.2
1.4) สารชีวภาพฉีด	2	2.2
1.5) ปล่อยตามธรรมชาติ	2	2.2
1.6) ฉีด S 85	1	1.1
1.7) ใช้ฟูราดาลโรย	1	1.1
1.8) ฉีด S 85 ร่วมกับฮอร์โมน	1	1.1
2. โรครากเน่าโคนเน่า		
2.1) ถากโคนต้นทุเรียนและทนาย S 85	12	13.3
2.2) ใช้ไตรโคโดม่าฉีดหรือราดโคนต้น	9	10.0
2.3) ถากโคนทุเรียนและทนาย S 85 กับปูนแดง	1	1.1
2.4) ใช้ปูนแดงทา	1	1.1
2.5) ใช้ปูนขาวโรยบนดินบริเวณโคนต้น	1	1.1
2.6) เปลี่ยนถ่ายน้ำในสวน	1	1.1
2.7) เปิดสิ่งปกคลุมโคนต้นออกแล้วให้ยามาเชื้อรา	1	1.1
3. โรคใบหงิก		
3.1) ใช้ S 85 ละลายน้ำฉีด	1	1.1
3.2) ใช้วิธีการตัดยอด	1	1.1
3.3) ปล่อยตามธรรมชาติ	1	1.1
3.4) ใช้ไตรโคเดอร์ม่าฉีด	1	1.1

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

การแก้ไข	เกษตรกร	
	จำนวน	ร้อยละ
4. โรคนิวแมลงศัตรูพืช		
4.1) รดน้ำให้มากขึ้นและชุ่มๆเพื่อลดเกลือในดิน	1	1.1
4.2) กำจัดหญ้าออก ใช้เอส 85 โรยแล้วรดน้ำ	3	3.3
4.3) ใช้ยาฉีด	1	1.1
4.4) ใช้ฟูราดลโรย	1	1.1
4.5) ใช้เลนเนทลาดโคน	1	1.1
4.6) ใช้สารชีวภาพฉีด	2	2.2
4.7) ปล่อยตามธรรมชาติ	2	2.2
5. โรคนิวแมลงศัตรูพืช		
5.1) ฉีดบิวเวอเรีย	4	4.4
5.2) แหวกดินโคนต้น แล้วตากให้แห้ง	1	1.1
5.3) ราดน้ำชีวภาพ	1	1.1
5.4) ใช้ไคโคเดอร์มาร่วมกับน้ำหมักชีวภาพฉีด	1	1.1
5.5) ใช้ไคโคเดอร์มาฉีด	4	4.4
5.6) ปล่อยตามธรรมชาติ	1	1.1
5.7) ใช้ s 85 ฉีด	1	1.1
5.8) ตัดยอดทิ้ง	1	1.1

หมายเหตุ : จากการสำรวจระหว่างเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม 2554

ส่วนการแก้ไขโรคนิวแมลงศัตรูพืชรูปร่างนั้นซึ่งปัญหาอันดับหนึ่งคือ หนอนเจาะลำต้น พืช ต้นพืชรูปร่างเมื่อถูกเจาะลำต้นก็เหมือนถูกตัดท่อน้ำเลี้ยงส่วนต่าง ๆ ต้นพืชรูปร่างก็จะตาย ดังนั้นวิธีการแก้ไขที่นิยมคือการ ใช้ S 85 ละลายน้ำฉีด ในขณะที่เดียวกันก็หาตัวหนอนให้พบและเอาตัวออกมาทำลายจากนั้นก็ใช้วิธีการอุดรูด้วยปูนแดงตรงบริเวณที่หนอนเจาะ ปัญหาแมลงศัตรูพืชรูปร่างมาคือ เพลี้ย/มด แก้ไขโดยการฉีดด้วย S 85 หรือการใช้สารชีวภาพฉีด และนอกจากนี้ยังมี

แมลงอีกชนิดหนึ่งคือ ตัวหนอนคยาว การแก้ไขคือการตากต้นแล้วเอาตัวออกมาทำลายจากนั้นใช้ปูนทา ตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 การแก้ไขโรคแมลงศัตรูพืช

การแก้ไข	เกษตรกร n=90	
	จำนวน	ร้อยละ
1. หนอนเจาะลำต้น		
1.1) ใช้ S 85 ละลายน้ำฉีดจับตัวหนอนออกมาแล้วอุดรูด้วยปูนแดง	14	15.6
1.2) หาตัวหนอนให้พบแล้วแกะออกมาทำลาย	10	11.1
1.3) ใช้อะบาแมกตินฉีด	3	3.3
1.4) ใช้เลนเนท อุดรู	3	3.3
1.5) ฉีดยาชีวภาพ	2	2.2
1.6) แกะตัวหนอนออกจากต้นแล้วฉีดเซลโครฟ	2	2.2
1.7) ปล่อยตามธรรมชาติ	1	1.1
1.8) จ้างคนงานถากลำต้นเอาออกจากต้น	1	1.1
1.9) ใช้ยาอุดรู	1	1.1
2. เพลี้ย/มด		
2.1) ฉีดยา S 85	12	13.3
2.2) ฉีดสารชีวภาพ	8	8.9
2.3) จ้างคนงานห่อทุเรียนร่วมกับฉีดยาฮอร์โมน	4	4.4
2.4) ฉีดอะบาแมติก	3	3.3
2.5) ใช้ไคโคเดอร์ม่าฉีด	2	2.2
2.6) ฉีดยามาแมลง	1	1.1
2.7) ฉีดน้ำหมักจากยางมะละกอ	1	1.1
2.8) ใช้สะเดา สบู่ สีสู่ ผสมน้ำฉีด	1	1.1
2.9) ฉีด S 85 ร่วมกับชีวภาพและเลนเนท	1	1.1
2.10) ใช้ S 85 ผสมกับบอร์เฟ็ด ฟาทลายโจร ยาตะไคร้หอม ข่า ตะไคร้หอม พริกขี้หนู	1	1.1
2.11) ปล่อยตามธรรมชาติ	1	1.1

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

การแก้ไข	เกษตรกร	
	n=90	
	จำนวน	ร้อยละ
3. ดึงหนวดยาว		
3.1) ถากต้นและเอาตัวออกมาแล้วจึงเอาปูนทา	3	3.3
3.2) ขูดเอาตัวออกมา ร่วมกับฉีดยาฆ่ายุง	2	2.2
3.3) จ้างคนทาศา S 85 บริเวณที่พบ	2	2.2
3.4) แคะเอาตัวออกจากต้น	2	2.2
4. จักจั่น		
4.1) ใช้ S 85 ละลายน้ำฉีด	1	1.1
5. ปลวก		
5.1) ฟู่ราดสารราด	2	2.2
5.2) ใช้ S 85 ละลายน้ำราด	3	3.3
6. ทาก		
6.1) ฉีดน้ำหมักชีวภาพผสมกับพริกแกง	1	1.1

หมายเหตุ : จากการสำรวจระหว่างเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม 2554

จากตารางที่ 4.26 วิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับวัชพืช คือ หญ้า ส่วนใหญ่จะใช้วิธีถาง/ดาย/ตัดโดยใช้แรงงานในครัวเรือนเองหรืออาจมีบ้างที่มีการจ้างแรงงาน นอกจากการใช้วิธีการถาง/ดาย/ตัดแล้วยังมีบางรายที่มีการใช้สารเคมีเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่จำเป็นต้องใช้ทั้งๆที่ผู้ปลูกเองทราบว่าการใช้สารเคมีไม่เป็นผลดีต่อผู้ปลูกและการผลิตทุเรียนและผลไม้ชนิดอื่น ๆ ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง สำหรับปัญหาวัชพืชนี้ผู้ปลูกทุเรียนบางรายมองว่าอาจจะไม่ใช่ปัญหาซึ่งเป็นเรื่องปกติส่วนที่เป็นปัญหาอีกปัญหาหนึ่งคือ โรคสัตว์ศัตรูพืช เช่น กระจรอก/หนู ส่งผลกระทบต่ออย่างมากในช่วงที่มีผลผลิต วิธีการแก้ไขคือ การใช้ปูนยิงหรือการปล่อยตามธรรมชาติและเห็นว่าสัตว์เหล่านี้ อยู่คู่กับสวนทุเรียนมาตั้งแต่ในอดีตคือมีสวนก็ต้องมีกระจรอก/หนู นอกจากวิธีการข้างต้นนี้อาจจะใช้ถุงพลาสติกหรือตาข่ายในล่อนห่อผลผลิตเป็นการป้องกัน จากการสอบถามว่าวิธีนี้ได้ผลเพียงไรก็ได้รับคำตอบว่าป้องกันได้ในระดับหนึ่งและที่สำคัญคือ ไม่ชอบวิธีการใช้ปูนยิงเป็นการฆ่าสัตว์และอาจจะเป็นอันตรายต่อคนอื่นในบริเวณใกล้เคียงได้ สุดท้ายจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับน้ำ ได้แก่ น้ำท่วม

น้ำเค็มและน้ำเน่าเสีย สำหรับปัญหาน้ำท่วมเกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้วิธีการปรับระดับพื้นที่โดยการถมดินเสริมคันดินให้สูงแล้วสูบน้ำออกหรือเกษตรกรบางรายมีฐานะดีก็จะใช้วิธีการก่อกำแพงอิฐฉาบปูนให้สูงกว่าคันดินรอบสวนอีกชั้นหนึ่งในลักษณะเขื่อนถาวร ส่วนปัญหาน้ำเค็มก็จะแก้ไขโดยการปิดประตูน้ำเพื่อไม่ให้น้ำเค็มเข้าสวนแล้วสูบน้ำออกจากสวนอย่างเดียวหรือใช้วิธีการป้องกันอีกวิธีหนึ่งคือ การตรวจสอบข้อมูลกับทางชมรมอนุรักษ์ทุเรียนนนท์เกี่ยวกับ “ค่าความเค็มของน้ำ” ในแม่น้ำอยู่ในระดับใด และปัญหาสุดท้ายคือ ปัญหาน้ำเน่าเสียจะแก้ไขด้วยวิธีการระบายน้ำออกจากสวนทิ้งไว้ให้แห้งรอช่วงน้ำขึ้นหรือน้ำมีคุณภาพดีจึงเปิดประตูน้ำเข้าสวน

ตารางที่ 4.26 การแก้ไขวัชพืช สัตว์ศัตรูพืชและปัญหาเกี่ยวกับน้ำ

การแก้ไข	เกษตรกร	
	จำนวน	ร้อยละ
โรควัชพืช		
1. หญ้า		
1.1) ถาง/คายน/ตัด	63	70.0
1.2) ฉีดไกรโฟเซต	2	2.2
1.3) ฉีดกรัมม็อกไซน	1	1.1
โรคสัตว์ศัตรูพืช		
2. กระจอก/หนู		
2.1) ปืนยิง	21	23.3
2.4) ปล่อยตามธรรมชาติ	18	20.0
2.2) ใช้ถุงพลาสติกห่อผลทุเรียน	15	16.7
2.6) ใช้กรงดัก	5	5.6
2.3) ใช้น้ำเบื่อหนู	3	3.3
2.8) จุดปะทัดไล่	2	2.2
2.9) ปืนยิง กรงดัก จุดปะทัดไล่	2	2.2
2.5) ใช้ถุงพลาสติกห่อผลทุเรียน รวมทั้งการใช้ปืนยิง	1	1.1
2.7) ติดสัญญาณเสียง เช่น กริ่งบ้าน จะเปิดตอนเช้าและเย็นช่วงทุเรียนแก่	1	1.1
2.10) ใช้น้ำหมักสมุนไพรบอระเพ็ดฉีด	1	1.1

ตารางที่ 4.26 (ต่อ)

การแก้ไข	เกษตรกร	
	n=90	
	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาเกี่ยวกับน้ำ		
3. น้ำท่วม		
3.1) ยกพื้นที่ให้สูง สร้างคันกั้นน้ำรอบสวนแล้วสูบน้ำออก	19	21.1
4. น้ำเค็ม		
4.1) ปิดประตูน้ำเพื่อไม่ให้น้ำเค็มเข้าสวนและสูบน้ำออกจากสวน	5	5.6
5. น้ำเน่าเสีย		
5.1) ระบายน้ำเสียออกจากสวน ทิ้งให้แห้ง พอน้ำขึ้นจึงเปิดเข้าสวน	8	8.9
5.2) ไม่เปิดน้ำเข้าสวน	5	5.6
5.3) กำจัดวัชพืชตามร่องสวนไม่ให้ขึ้นเยอะและใช้สารชีวภาพปรับสภาพ	2	2.2

หมายเหตุ : จากการสำรวจระหว่างเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม 2554

2.4 ทศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่การปลูกทุเรียนทุเรียนนนท์

จากการสอบถามเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ปลูกทุเรียน “ท่านทราบหรือไม่ว่าในปัจจุบันพื้นที่ผู้ปลูกทุเรียนนนท์ลดลงอย่างมากเมื่อเทียบกับในอดีต” พบว่าผู้ปลูกทุเรียนทั้งหมดร้อยละ 100 ทราบว่าพื้นที่ลดลงอย่างมากเมื่อเทียบกับอดีตและสาเหตุสำคัญอันดับแรกที่ทำให้พื้นที่สวนทุเรียนนนท์ลดลงเนื่องจากการขยายตัวของเมืองทำให้เกิดการก่อสร้างหมู่บ้านจัดสรรเพื่อรองรับความต้องการของประชากรในด้านที่อยู่อาศัยคิดเป็นร้อยละ 42 จึงส่งผลให้ที่ดินมีราคาที่สูงมากจึงเป็นแรงจูงใจให้ขายที่ดินซึ่งสาเหตุสำคัญรองลงมาและร้อยละ 18 เกิดจากปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญเช่นกัน จึงทำให้เกษตรกรต้องขายที่ดินไปหรือไม่ก็ปล่อยให้ร้างเนื่องจากเกิดความเบื่อหน่ายที่จะต้องป้องกัน หรือปลูกใหม่พอใกล้จะได้ผลผลิตน้ำก็ท่วมทำให้ต้นทุเรียนตายและการชดเชยของภาครัฐก็ไม่ได้สะท้อนความเสียหายที่เป็นจริง

จากนั้นได้ถามต่อไปว่าเคยมีใครมาขอซื้อที่ดินหรือไม่ พบว่า กว่าครึ่งหนึ่งร้อยละ 74 เคยมีคนมาขอซื้อโดยให้ราคาที่มีการเสนอซื้อมากที่สุดคือ 4,000,000 บาทต่อไร่ สำหรับราคาที่เสนอซื้อต่ำสุด 200,000 บาทต่อไร่และสูงสุด 25,000,000 บาทต่อไร่ ผู้วิจัยจึงถามต่อไปว่าคิดจะขาย

สวนหรือไม่พบว่า เกือบทั้งหมดหรือร้อยละ 90 ไม่คิดจะขายโดยให้เหตุผลสำคัญอันดับแรก ร้อยละ 31 ต้องการเก็บไว้ให้ลูกหลานจะได้มีทำกินต่อไปอีกทั้งยังเป็นมรดกตกทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ นอกจากนี้ยังมีเหตุผลที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ร้อยละ 21 มีความรักความผูกพันกับสวนทุเรียน และรักในอาชีพทำสวนจะอนุรักษ์ต่อไปหรือเรียกได้ว่า “เติบโตมากับสวนทุเรียน” และอีกเหตุผลที่เป็นประเด็นสำคัญคือ เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนนนท์เกือบทั้งหมดจะมีฐานะค่อนข้างดีไม่เดือดร้อน หรือมีปัญหาทางการเงินจึงไม่มีความจำเป็นต้องขายที่ดินและต้องการที่จะอนุรักษ์สวนทุเรียนไว้และ

ยกเว้นบางรายที่เคยคิดจะขายสวนมีเพียงร้อยละ 10 เท่านั้น โดยให้เหตุผลดังนี้ คือ ถ้าขายได้ไร่ละ 10,000,000 บาทหรือไม่ก็ใกล้จะเสียชีวิตนั้นหมายถึง รอให้ตนเองเสียชีวิตเสียก่อนแล้วจะขายตนก็ไม่รับรู้ คือ ไม่ต้องการที่จะขายที่ดินและในปัจจุบันนี้ก็ยังคงทำสวนทุเรียนต่อไป นอกจากนี้ยังให้เหตุผลที่คิดจะขายนั้นคือ ทำสวนไม่ไหวเพราะไม่มีบุตรหลานสืบทอดหรือถ้าหากถูกบ้านจัดสรรบีบโดยการปิดทางเข้าออกหรือทางน้ำก็จะขายและที่สำคัญคือ ปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากทุกปีทำให้ผลผลิตเสียหายส่งผลให้เกิดความเบื่อหน่ายก็เลยคิดขาย ดังนั้นทัศนคติของผู้ปลูกทุเรียนส่วนใหญ่ในปัจจุบันนี้ยังต้องการที่จะสงวนรักษาในอาชีพชาวสวนทุเรียนนนท์ต่อไปแต่เหตุผลที่คิดจะขายก็สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์

การแก้ไข	เกษตรกร	
	จำนวน	(ร้อยละ)
	n=90	
1. ทราบว่าพื้นที่สวนทุเรียนนนท์ลดลง	90	(100.0)
2. สาเหตุที่ทำให้ลดลง 3 อันดับแรก		
2.1) การขยายตัวของหมู่บ้านจัดสรร	38	(42.2)
2.2) ที่ดินมีราคาสูงมากทำให้เกษตรกรขายที่ดิน	25	(27.8)
2.3) น้ำท่วมซ้ำซาก	16	(17.8)
3. เคยคนมาขอซื้อที่ดิน	67	(74.4)
3.1) ราคา (เฉลี่ยบาทต่อไร่)	Min = 200,000 Mode = 4,000,000	Max = 25,000,000 Sd = 5.45830

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

ทัศนคติ	เกษตรกร	
	n=90	
	จำนวน	ร้อยละ
4. ไม่เคยคิดจะขายสวน	81	90.0
5. สาเหตุที่ไม่ขาย 3 อันดับแรก		
5.1) เก็บไว้ให้ลูกหลานทำสวนต่อไป	28	31.1
5.2) ไม่ขาย รักและผูกพันสวนและอาชีพทำสวน จะอนุรักษ์สวนทุเรียนต่อไป	19	21.1
5.3) ไม่เดือดร้อนไม่จำเป็นต้องขายและต้องการ อนุรักษ์ทุเรียนไว้	10	11.1
6. เคยคิดจะขายสวน	9	10.0
6.1) ถ้าได้ไร่ละ 10,000,000 บาท	3	3.3
6.2) ใกล้เคียงเสียชีวิต	2	2.2

หมายเหตุ : จากการสำรวจระหว่างเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม 2554

เมื่อสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของภาครัฐควรมีมาตรการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนหรือไม่พบว่า เกือบทั้งหมดร้อยละ 98 เห็นว่ารัฐควรมีมาตรการอนุรักษ์/คุ้มครองพื้นที่สวนทุเรียนนนท์โดยให้เหตุผลเป็นอันดับแรกคือ สวนทุเรียนนนท์จะได้อยู่คู่กับจังหวัดนนทบุรีต่อไปและอีกเหตุผลสำคัญอันดับรองคือ ทุเรียนนนท์เป็นผลไม้ที่มีชื่อเสียงประจำจังหวัด มีรสชาติอร่อยที่สุด มีมูลค่าทางเศรษฐกิจและมีความต้องการของตลาด นอกจากนี้ยังเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการทำสวน ควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้ สำหรับผู้ที่ตอบว่าไม่ควร เพราะถ้ามีการคุ้มครองพื้นที่จะขายก็ขายไม่ได้ถ้าราคาสูงเวลามีปัญหารัฐก็ไม่ได้ช่วยอะไร นอกจากนี้พื้นที่ได้พัฒนาอย่างรวดเร็วและเป็นที่อยู่อาศัยเกือบหมดแล้วยากที่จะสงวนรักษา ตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28 ทศนคติเกี่ยวกับรัฐควอรุรักษ์/คุ้มครองพื้นที่สวนทุเรียนนนท์

ทศนคติ	เกษตรกร	
	จำนวน	ร้อยละ
1. รัฐควอรุรักษ์/คุ้มครองพื้นที่สวนทุเรียนนนท์	88	97.8
2. ควรจะคุ้มครอง เพราะ		
2.1) สวนทุเรียนจะได้อยู่คู่เมืองนนท์ต่อไป	28	31.1
2.2) ทุเรียนเป็นผลไม้ที่มีชื่อเสียงประจำจังหวัด อร่อยที่สุด ตลาดมีความต้องการควอรุรักษ์	14	15.6
2.3) ได้รับการสนับสนุนด้านต่างๆเช่น การตลาด ราคา ต้นทุน วิชาการ แก้ไขปัญหา ชาวสวนจะมีความมั่นใจในการปลูกทุเรียนเพิ่มขึ้น	13	14.4
2.4) พื้นที่สีเขียวจะได้ไม่หมดไปเพราะการขยายตัวของบ้านจัดสรร	8	8.9
2.5) อยากให้มีการอนุรักษ์ต่อไปเพื่อลูกหลาน	7	7.8
2.6) จะได้มีพันธุ์ทุเรียนที่ดีเอาไว้	5	5.6
2.7) จะช่วยดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำเน่าเสีย และไม่ต้องทำให้เป็นบ้านจัดสรร	5	5.6
2.8) รัฐควรแบ่งโซนให้ชัดเจนและปฏิบัติอย่างเข้มงวดว่าเกษตรหรือชุมชน	2	2.2
2.9) เวลาประสบปัญหาหน้าท่วม ต้นตาย อยากให้ชัดเจนตามอายุต้น สวนจะได้ไม่หมดไป	1	1.1
2.10) เพื่อความมั่นคงทางอาหาร	1	1.1
2.11) เป็นแหล่งทุเรียนที่มีชื่อเสียงมากที่สุดในประเทศ	1	1.1
2.12) เพราะทุเรียนนนท์จะสูญพันธุ์แล้ว	1	1.1
2.13) ควรที่จะอนุรักษ์โดยมีเงื่อนไขคือการสนับสนุนด้านต่างๆจะต้องเป็นเกษตรกรที่ทำกินจริง ๆ สวนทุเรียนนนท์จะได้ไม่หมดไป	1	1.1
2.14) ไม่ต้องทำให้สวนทุเรียนนนท์หมดไปเนื่องจากมีความเหมาะสมในการปลูกไม้ผล	1	1.1
3. ไม่ควรคุ้มครอง เพราะ		
3.1) ถ้าคุ้มครองจะขายก็ขายไม่ได้ทั้งที่ราคาสูง และเวลามีปัญหาภาครัฐก็ไม่ได้ช่วยเหลืออะไร	1	1.1
3.2) เพราะพื้นที่กลายเป็นเมืองทุกที่ ๆ และกลายเป็นที่อยู่อาศัยเกือบหมดแล้วยากที่จะสงวนรักษา	1	1.1

หมายเหตุ : จากการสำรวจระหว่างเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม 2554

หลังจากสอบถามความคิดเห็นในส่วนของภาครัฐแล้วจึงสอบถามต่อไปว่ามีปัจจัยอะไรที่สำคัญมากที่สุดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทำให้เกษตรกรไม่ขายที่ดินและหันกลับมาอนุรักษ์พื้นที่ พบว่า การให้ปัจจัยที่ใช้ในการอนุรักษ์พื้นที่สวนสำคัญเป็นอันดับแรก ส่วนอันดับที่สองการสร้างจิตสำนึกในอาชีพเกษตรกร เช่น การสร้างความภาคภูมิใจการเป็นชาวสวนนนท์ และที่สำคัญเป็นอันดับสามคือ ราคาผลผลิต ถ้าราคาผลผลิตยังสูงก็จะเป็นแรงจูงใจให้ทำสวนต่อไป ซึ่งเหตุผลเหล่านี้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ในปัจจุบันที่ผู้ปลูกทุเรียนส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุ หากไม่มีการรณรงค์ปลูกจิตสำนึกให้กับบุตรหลานอนาคตเมื่อหมดคนทำสวนกลุ่มนี้ก็จะอาจจะขายที่ดินได้ และมีที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่งคือ มาตรการทางด้านภาษีที่ดินและการแนะนำของรัฐทางด้านวิชาการนั้นมีอิทธิพลน้อยมากเมื่อเทียบกับมาตรการในสามอันดับต้น ๆ จากการสอบถามมีบางรายให้ความสำคัญกับภาษีมรดกมากเนื่องจากว่าภาษีมรดกมีอัตราที่สูงมาก สมมติว่า ครอบครัวหนึ่งมีลูกหลายคน พ่อแม่ก็จะยกที่ดินให้กับลูกไปแบ่งกัน แต่มีบางคนฐานะทางการเงินไม่ดีไม่สามารถที่จะหาเงินมาชำระค่าภาษีได้จึงได้รวมตัวกันเสนอให้ขายไป ดังนั้นการลดอัตราภาษีมรดกเป็นปัจจัยอีกลักษณะหนึ่งที่จะช่วยให้พื้นที่สวนทุเรียนนนท์อยู่คู่กับจังหวัดนนทบุรีอีกนาน ตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการอนุรักษ์/คุ้มครองพื้นที่สวนทุเรียนนนท์

ปัจจัย	เกษตรกร	
	จำนวน	ร้อยละ
1. การให้ปัจจัยที่ต้องใช้ในการอนุรักษ์พื้นที่สวน เช่นปุ๋ย เทคโนโลยี เป็นต้น	25	27.8
2. การสร้างจิตสำนึกในอาชีพเกษตรกร เช่นสร้างความภาคภูมิใจการเป็นชาวสวนนนท์	24	26.7
3. ราคาตลาดของผลผลิต	12	13.3
4. การจัดตั้งเครือข่ายกลุ่มอนุรักษ์ทุเรียนนนท์	5	5.6
5. การแนะนำของรัฐทางด้านวิชาการ เช่น วิทยอบรม เป็นต้น	5	5.6
6. การให้เงินสนับสนุนแบบให้เปล่า(ฟรี)	4	4.4
7. สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆได้	4	4.4
8. การจัดตั้งศูนย์วิจัยทุเรียนนนท์ในจังหวัดนนทบุรี	3	3.3

ตารางที่ 4.29 (ต่อ)

ปัจจัย	เกษตรกร	
	จำนวน	ร้อยละ
9. การให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ	2	2.2
10. สร้างเขื่อนป้องกันน้ำท่วม	2	2.2
11. มีแรงงานในครอบครัวพอที่จะทำ	1	1.1
12. การลดภาษีที่ดิน	1	1.1
13. การลดภาษีมรดก	1	1.1
14. แก้ไขเรื่องการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อย	1	1.1

หมายเหตุ : จากการสำรวจระหว่างเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม 2554

2.5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปลูกทุเรียนนนท์

ในส่วนของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปลูกทุเรียนนนท์ในปัจจุบันจากการสอบถามพบว่าข้อเสนอที่สำคัญหลายประการดังนี้ คือ ด้านวิชาการ ด้านมลภาวะน้ำ สภาพแวดล้อมและจิตสำนึกของเยาวชน

- ด้านวิชาการ เกี่ยวกับการกระจายกิ่งพันธุ์ทุเรียนพันธุ์ดั้งเดิมเพื่อป้องกันการสูญหายของทุเรียนพันธุ์พื้นเมืองเนื่องจากตอนนี้สายพันธุ์ทุเรียนเปลี่ยนไปประมาณครึ่ง ๆ จึงขอให้มีการสนับสนุนทุเรียนสายพันธุ์ดั้งเดิม อีกประเด็นหนึ่งคือเน้นสายพันธุ์ทางเศรษฐกิจมากไปอยากให้สนับสนุนพันธุ์ดั้งเดิม โบราณ นอกจากนี้ในเรื่องเกี่ยวกับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการผลิตอย่างสม่ำเสมอ เช่น อบรมในเรื่องการกำจัดศัตรูพืช การตัดดอก และเครื่องมือวัดระดับน้ำเค็ม เป็นต้น รวมทั้งการผลิตและการตลาดควรมีตลาดให้มากกว่าหรือควรมีตลาดกลางของเกษตรกรจริง ๆ ในจังหวัดนนทบุรี มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับทุเรียนนนท์
- ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ต้องการให้มีการสร้างเขื่อนหรือประตูระบายน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วม โดยรัฐต้องยื่นมือเข้ามาช่วยให้มากที่สุดในการสร้างคันดินกั้นน้ำ ถ้าอยากจะทำอนุรักษ์พื้นที่สวนทุเรียนนนท์ต่อไป

- ด้านมาตรการควบคุมทางผังเมือง ควรนำมาใช้อย่างเข้มข้นในการควบคุมการขยายตัวของหมู่บ้านจัดสรรให้เป็นสัดส่วนมากกว่านี้ หรือการจัดทำโซน (Zoning) เพื่อป้องกันการรุกพื้นที่สีเขียว ในขณะเดียวกันก็ป้องกันทางด้านมลพิษ เช่นในปัจจุบันผู้ปลูกทุเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับน้ำที่ใช้ในการทำเกษตร เช่นในกรณีของหมู่บ้านจัดสรรควรมีมาตรการในการบำบัดน้ำเสียก่อนที่จะปล่อยลงสู่ลำคลอง อยากจะให้มีการดูแลเรื่องน้ำให้ดีขึ้นได้มีผลผลิตที่ดี
- ด้านทัศนคติ ต้องการให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกจิตสำนึกให้กับบุตรหลานของผู้ปลูกทุเรียนในอาชีพชาวสวนนนท์หรือชี้ให้เห็นถึงความสำคัญผลได้ผลเสีย ถ้าไม่อนุรักษ์ไว้ ตามที่ได้กล่าวข้างต้นบุตรหลานเกษตรกรในปัจจุบัน ไม่นิยมทำสวนและในขณะเดียวกันผู้ปลูกทุเรียนในปัจจุบันส่วนใหญ่ก็เป็นผู้สูงอายุหากหมดรุ่นนี้อาจจะไม่ได้เห็นสวนทุเรียนนนท์ นอกจากนี้ปัญหาของเจ้าหน้าที่ยังขาดความพร้อมในการส่งเสริม เช่นการฝึกอบรม เป็นต้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปการวิจัย

ในการศึกษาวิเคราะห์ความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียน: กรณีศึกษา จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมกลุ่มเป้าหมาย เพื่อศึกษาความเต็มใจจ่ายเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ นอกจากนี้ได้ศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของผู้ปลูกทุเรียนต่อการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์รวมทั้งศึกษาระบบการผลิตและการดูแลรักษาทุเรียนนนท์ และเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข สรุปเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปลูกทุเรียนนนท์

การศึกษาในครั้งนี้ได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในลักษณะของการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว (Face to face) โดยแบ่งเป็นกลุ่มประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี จำนวน 325 ตัวอย่าง ทดสอบแบบสอบถาม (Pretest) 60 ตัวอย่าง และอีกกลุ่มหนึ่งคือ กลุ่มผู้ปลูกทุเรียนนนท์ 90 ตัวอย่าง ทดสอบแบบสอบถาม (Pretest) 10 ตัวอย่าง ดังนั้นสรุปผลการศึกษาในภาพรวมแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี

1.1 กลุ่มประชาชนทั่วไปกรุงเทพมหานครและนนทบุรี จะเห็นว่าอายุของกลุ่มตัวอย่างทั้งกรุงเทพมหานครและนนทบุรีใกล้เคียงกันคือ 39 ปี โดยเฉลี่ยร้อยละ 59 ของผู้ให้สัมภาษณ์ในเขตกรุงเทพมหานครเป็นหญิงมากกว่าชาย ในส่วนของจังหวัดนนทบุรีผู้ให้สัมภาษณ์เป็นชายมากกว่าหญิงคือร้อยละ 54 ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่แต่งงานแล้วมีบุตรเฉลี่ย 2 คนต่อครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันที่มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวและขนาดเล็ก ระดับการศึกษาทั้งสองกลุ่มสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ และเกือบครึ่งหนึ่งของคนในเขตกรุงเทพมหานครมีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน ในส่วนของจังหวัดนนทบุรีกลุ่มตัวอย่างครึ่งหนึ่งประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวหรือค้าขาย จะเห็นว่าทั้งสองกลุ่มมีลักษณะทั่วไปใกล้เคียงกัน

สภาพทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มพบว่า ในเขตกรุงเทพมหานครมีรายได้เฉลี่ย 29,043 บาทต่อเดือน และในจังหวัดนนทบุรีมีรายได้เฉลี่ย 20,766 บาทต่อเดือน

เป็นที่น่าสนใจว่าสัดส่วนของรายได้นั้นมีความแตกต่างกันมาก ผู้วิจัยจึงนำระดับรายได้เฉลี่ยไปทดสอบค่าสถิติโดยใช้ Independent-Samples T-Test พบว่าค่าที่ได้ไม่มีความแตกต่างกัน

สภาพปัญหาทั่วไปของประเทศและสิ่งแวดล้อมในภาพรวมสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานคร เห็นว่าปัญหาทางด้านเศรษฐกิจเป็นปัญหาสำคัญอันดับแรกที่จะต้องแก้ไข ส่วนกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดนนทบุรีก็มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันคือ ให้ความสำคัญกับปัญหาความยากจนเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาทั่วไปสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เช่น สินค้าราคาแพง สินค้าขาดตลาด ส่งผลกระทบต่อผู้มีรายได้ต่ำ เป็นต้น

ส่วนปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมทั้งกรุงเทพมหานครและนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดเห็นว่า ควรจะมีการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมหรือพื้นที่สีเขียว นอกจากนี้มีความเห็นตรงกันในประเด็นเกี่ยวกับปัญหาสภาวะเรือนกระจกเป็นปัญหาอันดับแรกที่ส่งผลกระทบและสัมผัสได้ชัดเจนคือ สภาพอากาศที่ร้อนมากในปัจจุบัน

ทัศนคติ ความรู้เกี่ยวกับผลไม้ไทย ถ้าให้ออนุรักษ์พื้นที่ปลูกผลไม้จะอนุรักษ์พื้นที่ใดเป็นอันดับแรก กลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญมากอันดับหนึ่งคือ พื้นที่ปลูกส้มโอ นครชัยศรี ส่วนกลุ่มตัวอย่างในเขตจังหวัดนนทบุรีนั้นก็ก็เป็นไปตามที่คาดหมายไว้คือ กว่าครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 61 ให้ความสำคัญมากที่สุดกับการอนุรักษ์พื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์

อย่างไรก็ตามทั้งสองกลุ่มให้ความสำคัญกับพื้นที่ปลูกผลไม้เหมือนกันทั้ง 3 ชนิดอยู่ในอันดับแรก นั่นคือ ทุเรียน ส้มโอ และมะขงชิดจะแตกต่างกันที่ให้ความสำคัญกับพื้นที่ใดก่อนเท่านั้นตามที่ได้กล่าวข้างต้น

ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับผลไม้ไทย คนกรุงเทพมหานครประมาณครึ่งหนึ่ง และคนนนทบุรีส่วนใหญ่ทราบว่าจังหวัดนนทบุรีเป็นแหล่งผลิตผลไม้ที่สำคัญและทั้งสองกลุ่มยังทราบว่าทุเรียนเป็นผลไม้ที่สำคัญอันดับแรกและสร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดนนทบุรีอีกด้วย เมื่อถามเกี่ยวกับชนิดพันธุ์ทุเรียนนนท์ กลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรีที่ตอบว่าทราบเพียงร้อยละ 26 และร้อยละ 50 ตามลำดับ นั่นแสดงว่าการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารหรือการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับชนิดพันธุ์ของทุเรียนนนท์มีน้อยแม้คนที่อยู่ในจังหวัดนนทบุรีเองยังทราบเพียงครั้งเดียว ทั้งสองกลุ่มมีผู้ที่เคยบริโภคทุเรียนนนท์เพียงร้อยละ 8 เท่านั้นเอง เนื่องจากการเข้าถึงผลผลิตประกอบกับผลผลิตมีน้อยและราคาสูง และถ้าให้เลือกรับบริโภคทุเรียนจะเลือกรับบริโภคทุเรียนจังหวัดใด ทั้งสองกลุ่มเลือกรับบริโภคทุเรียนจังหวัดระยอง จันทบุรีหรือบริโภคทุเรียนจังหวัดไหนก็ได้ นั่นหมายถึงไม่จำเป็นที่จะต้องเฉพาะเจาะจงจังหวัดที่ต้องการบริโภค

ที่น่าสนใจมีเพียงร้อยละ 7 ของทั้งสองกลุ่มเลือกบริ โภคทุเรียนจังหวัดนนทบุรี เนื่องจากทั้งหมดเคยบริโภคทุเรียนนนท์ และให้เหตุผลเดียวกันว่าเป็นทุเรียนที่อร่อยที่สุดในประเทศไทย ทุเรียนจากจังหวัดอื่นๆ ความอร่อยสู้จังหวัดนนทบุรีไม่ได้

ในการสอบถามความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์กว่าร้อยละ 50 ของกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรีเต็มใจที่จะจ่ายในราคา (Bid price) 100 บาทต่อครัวเรือน เพื่อสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ นั้นหมายถึงเป็นราคาที่กลุ่มคนทั่วไปยินดีที่จะจ่ายหากเกินจาก 100 บาทต่อครัวเรือนแล้วความเต็มใจจ่ายก็จะลดลงหรือปฏิเสธความร่วมมือคือไม่เต็มใจที่จะจ่ายนั่นเอง

ผลจากการคำนวณหามูลค่าความเต็มใจเฉลี่ยของคนกรุงเทพมหานครเท่ากับ 432 บาทต่อครัวเรือนและจังหวัดนนทบุรีเท่ากับ 277 บาทต่อครัวเรือน และมูลค่าเฉลี่ยรวม (MWTP) ทั้งกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรีจะได้เท่ากับ 347 บาทต่อครัวเรือน

เมื่อนำมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเฉลี่ยรวม (MWTP) 347 บาทต่อครัวเรือน และมูลค่าราคา (Bid price) 100 บาทต่อครัวเรือนที่เป็นมูลค่าที่คนส่วนใหญ่เต็มใจที่จะจ่ายในการสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนฯ นี้ก็จะได้มูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเท่ากับ 985.71 ล้านบาทซึ่งเป็นมูลค่าสูงสุด และ 284 ล้านบาทเป็นมูลค่าต่ำสุด ตามลำดับ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจที่จะจ่ายสำหรับคนกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรีมี 5 ตัวแปร คือ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา รายได้ และราคา (Bid Price) ในส่วนของตัวแปร อายุ การศึกษา และรายได้ จะเห็นว่ามีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกนั้นหมายถึง คนที่สูงอายุมีการศึกษาและมีรายได้ที่อยู่ในระดับสูงจะมีความเต็มใจที่จะจ่ายมากกว่ากลุ่มคนที่มีอายุน้อยและมีการศึกษาและรายได้ที่ต่ำ สำหรับตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ ได้แก่ สถานภาพสมรสและราคา (Bid Price) นั้นหมายถึงกลุ่มที่เป็นคนโสดยังไม่ได้แต่งงานมีความเต็มใจที่จะจ่ายมากกว่าคนที่แต่งงานแล้วและมีบุตรที่จะต้องคำนึงในเรื่องของค่าใช้จ่ายในครอบครัวเป็นอันดับแรก ส่วนราคา (Bid Price) มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ อธิบายได้ว่า เมื่อราคา (Bid Price) ในการประมูลมีราคาสูงความเต็มใจที่จะจ่ายก็จะน้อยลงซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ตามที่ได้กล่าวข้างต้น

ส่วนตัวแปรด้านพื้นที่ (Location) นั้น ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อธิบายได้ว่า ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครหรือจังหวัดนนทบุรีนั้นซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในพื้นที่และมีความใกล้ชิดในเรื่องของการรับรู้ข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ การเข้าถึงพื้นที่ผลิตและผลผลิต ไม่มีผลหรือไม่มีความแตกต่างกันในการตัดสินใจที่จะจ่ายเพื่อการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์จึงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับสาเหตุที่เต็มใจที่จะย้ายทั้งกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรีให้เหตุผลเหมือนกัน คือ ทุเรียนนนท์มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนานและเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดนนทบุรี นอกจากนี้การรักษาพื้นที่ปลูกทุเรียนหรือพื้นที่สีเขียวเท่ากับมีเครื่องฟอกอากาศขนาดใหญ่ให้กับคนทั่วไป ส่วนสาเหตุสำคัญที่ผู้ตอบไม่เต็มใจที่จะย้ายคือ ควรจะนำเงินไปแก้ปัญหาเร่งด่วนด้านอื่น ๆ มากกว่าจะเอามาใช้เพื่อเพิ่มมาตรการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ หมายถึงกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้เห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับการลดลงของพื้นที่เกษตรกรรม เช่น กรณีพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ลดลงมีความสำคัญน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับปัญหาเร่งด่วนด้านอื่นๆ

และมาตรการที่จะรณรงค์คนทั่วไปให้มาสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์นั้น ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญมากที่สุดกับการจัดตั้งศูนย์วิจัยทุเรียนนนท์ในจังหวัดนนทบุรีเพื่อให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น ห้องทดลองและปฏิบัติการ สถานีวิจัยและแปลงทดลอง เทคโนโลยี ปัจจัยการผลิต รวมทั้งการแก้ปัญหาต่างๆ เป็นต้น เนื่องจากมีความเห็นว่าการจัดตั้งศูนย์วิจัย นี้จะเป็นวิธีการที่จะอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ได้เพราะจะมีผลเกี่ยวเนื่องกับผู้ปลูกทุเรียนทำให้ผู้ปลูกทุเรียนมีความมั่นใจและสามารถที่จะเพิ่มพื้นที่ปลูกได้โดยเฉพาะเมื่อมีปัญหาและที่สำคัญคือมีความมั่นใจในการดำรงอาชีพชาวสวนทุเรียนนนท์จะได้ไม่ขายที่ดินเพื่อเปลี่ยนไปเป็นอย่างอื่น เช่น บ้านจัดสรร เป็นต้น และมาตรการรองลงมาคือ การจัดตั้งเครือข่ายเกษตรกรในจังหวัดนนทบุรีเพื่อรณรงค์ปลูกจิตสำนึกในอาชีพชาวสวนนนท์ และมาตรการที่สำคัญเป็นลำดับที่สามคือให้องค์กรที่มีชื่อเสียงประชาสัมพันธ์และถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของพื้นที่และพันธุ์ทุเรียนนนท์

อย่างไรก็ตามทั้งสามมาตรการนั้นสอดคล้องกับการดำเนินการรณรงค์จากภาครัฐและท้องถิ่นที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดมาตรการที่รัฐและท้องถิ่นดำเนินการอยู่เป็นตัวเลือก เพื่อพิสูจน์ว่ามาตรการที่ภาครัฐและท้องถิ่นดำเนินการอยู่มีความเป็นไปได้เพียงใดที่จะทำให้เกษตรกรกลับมาอนุรักษ์พื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ เช่น ในปัจจุบันทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนผู้ปลูกทุเรียนนนท์ ในทุกด้านตั้งแต่กิ่งพันธุ์ ปุ๋ย ยา ราคาผลผลิต การตลาด รวมทั้งการวางแผนและการแก้ไขปัญหาาร่วมกันซึ่งสอดคล้องกับมาตรการที่กลุ่มตัวอย่างทั้งกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรีเลือกให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก

1.2 กลุ่มผู้ปลูกทุเรียนนนท์ ผลการศึกษาพบว่าผู้ปลูกทุเรียนนนท์อายุเฉลี่ย 60 ปี โดยเฉลี่ยต่ำสุด 33 ปี สูงสุด 86 ปี ร้อยละ 53 ของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นชายมากกว่าหญิง ส่วนใหญ่แต่งงานแล้วคิดเป็นร้อยละ 83 และร้อยละ 42 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาภาคบังคับ รองลงมาคือร้อยละ 22 จบมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า โดยอาศัยอยู่ในหมู่บ้านนี้ เฉลี่ย 54 ปี แบ่งเป็นผู้ที่เข้ามาอยู่ในระยะเวลาต่ำสุดคือ 3 ปี และเข้ามาอยู่อาศัยระยะเวลาสิ้นสุดคือ 86 ปี ส่วนใหญ่อยู่มา

ตั้งแต่เกิด สำหรับอาชีพของสมาชิกในครอบครัวมีอาชีพทำสวนผลไม้ร้อยละ 100 และครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 50 รับราชการ และอีกร้อยละ 26 มีอาชีพพนักงานบริษัท ส่วนใหญ่ร้อยละ 90 ปลูกทุเรียนเป็นอาชีพหลัก มีเพียงร้อยละ 10 ที่ไม่ได้ปลูกเป็นอาชีพหลัก และการถือครองที่ดินเฉลี่ย 2 แปลงต่อครัวเรือน ถือครองต่ำสุด 1 แปลงต่อครัวเรือน และสูงสุด 5 แปลงต่อครัวเรือน สำหรับขนาดของพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 5 ไร่ต่อครัวเรือน มีขนาดพื้นที่ถือครองเล็กสุด 1 ไร่ และสูงสุด 10 ไร่ต่อครัวเรือน

ระบบการผลิตทุเรียนนนท์ มีการปลูกชนิดพันธุ์หลักๆ ได้แก่ ก้านยาว หมอนทอง ชะนี และกระดุมเป็นต้น ที่น่าสนใจคือมีการปลูกทุเรียนสายพันธุ์ดั้งเดิมหรือสายพันธุ์โบราณจำนวนมากที่พบในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประมาณ 36 สายพันธุ์ ที่ได้กล่าวข้างต้น ส่วนทางด้านต้นทุนการผลิตนั้นพบว่าผู้ปลูกทุเรียนนนท์ส่วนใหญ่จะมีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 4,614 บาทต่อไร่ และมีรายได้เฉลี่ย 24,240 บาทต่อไร่ หากเปรียบเทียบกันแล้วจะเห็นว่ามีกำไรต่อไร่ประมาณ 18,615 บาทต่อไร่ โดยมีพื้นที่เก็บเกี่ยวเฉลี่ย 5 ไร่ต่อครัวเรือน

ด้านการตลาดในการจำหน่ายผลผลิตพบว่า ร้อยละ 31 ขายตามงานหรือเทศกาลต่างๆ เช่น ห้างเซ็นทรัล (สาขารัตนาธิเบศร์) วัดใหญ่สว่างอารมณ์ วางขายที่บ้าน และเป็นการสั่งซื้อโดยตรง นอกจากนี้จะมีผู้ปลูกทุเรียนส่วนน้อยที่นำผลผลิตส่งขายที่ตลาด เช่น ตลาดเขาวราช / ตลาด อ.ต.ก. และมีหน้าร้านขายเอง เกษตรกรส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 90 ไม่มีการกู้ยืมเงินในการทำ การเกษตรจะมีเพียงไม่กี่รายที่กู้ยืมมาลงทุนเพื่อสร้างคันดินรอบสวนป้องกันน้ำท่วมที่ผ่านมา

ปัญหาการปลูกทุเรียนและแนวทางแก้ไข ในการปลูกทุเรียนมีปัญหาในหลายด้านทั้ง โรคพืช แมลงศัตรูพืช วัชพืช สัตว์ศัตรูพืชและปัญหาเกี่ยวกับน้ำ จากการสำรวจพบว่าร้อยละ 76 มีปัญหาโรคพืชในทุเรียนนั้น คือ ร้อยละ 29 จะมีปัญหาโรครากเน่าโคนเน่า และร้อยละ 82 จะมีปัญหาเกี่ยวกับแมลงศัตรูพืช คือ ร้อยละ 41 และร้อยละ 39 จะเป็นพวกหนอนเจาะลำต้นและเพลี้ย/มด ตามลำดับ ส่วนร้อยละ 73 ปัญหาวัชพืชจำพวกหญ้ามีปัญหาบ้างแต่ผู้ปลูกบางรายไม่ถือว่าเป็นปัญหาใหญ่สามารถแก้ไขได้ และร้อยละ 77 ปัญหาสัตว์ศัตรูพืช ได้แก่ กระจอกและหนู นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับน้ำ เช่น น้ำท่วมซ้ำซาก น้ำเค็มและน้ำเน่าเสียจากหมู่บ้านจัดสรร

การแก้ไขปัญหาโรคพืช ผู้ปลูกทุเรียนแก้ปัญหาโรครากเน่าโคนเน่าด้วยวิธีการตากโคนต้นและใช้ยา S 85 ละลายน้ำแล้วทาบริเวณโคนต้นเป็นวิธีแก้ไขที่นิยมมากที่สุด และวิธีแก้ไขที่นิยมรองลงมาใช้ไดโคโมนาทิดหรือราดบริเวณโคนต้น

การแก้ไขโรคแมลงศัตรูพืชทุเรียนปัญหาอันดับหนึ่งคือ หนอนเจาะลำต้นทุเรียนต้นทุเรียนเมื่อถูกเจาะลำต้นก็เหมือนกับถูกตัดท่อน้ำเลี้ยงส่วนต่างๆ ต้นทุเรียนก็จะตายดังนั้นวิธีการแก้ไขที่นิยมคือ การใช้ S 85 ละลายน้ำฉีด ในขณะที่เดียวกันก็หาตัวหนอนให้พบ และเอาตัวออกมา

ทำลาย จากนั้นก็จะใช้วิธีการอุดรูด้วยปูนแดงตรงบริเวณที่หนองเจาะและอีกชนิดหนึ่งคือ เพลี้ย/มด วิธีการแก้ไขคือการใช้สาร S 85 และการใช้สารชีวภาพฉีด นอกจากนี้ยังมีแมลงอีกชนิดหนึ่งคือ ตัวงหวอดขาว การแก้ไขคือ ขูดเอาตัวออกมาทำลาย

การแก้ไขเกี่ยวกับวัชพืช เช่น หญ้าส่วนใหญ่จะใช้วิธีถาง/ตัดโดยใช้แรงงานในครัวเรือน มีบางรายที่มีการจ้างแรงงานภายนอก สำหรับปัญหานี้ผู้ปลูกทุเรียนบางรายมองว่าอาจจะไม่ใช่ปัญหาซึ่งเป็นเรื่องปกติ

การแก้ไขเกี่ยวกับสัตว์ศัตรูพืช เช่น กระจอก/หนู แก้ไขด้วยวิธีการใช้ปืนยิงหรือไม่ก็ปล่อยไปตามธรรมชาติ แต่ก็มีบางรายแก้ไขโดยการห่อผลผลิตจะเป็นวิธีการที่นิยมซึ่งป้องกันได้ในระดับหนึ่งและที่สำคัญคือ ไม่ชอบวิธีการใช้ปืนยิง เนื่องจากเห็นว่าสัตว์เหล่านี้อยู่กับสวนทุเรียนมาตั้งแต่ในอดีต

สุดท้ายปัญหาเกี่ยวกับน้ำ ได้แก่ น้ำท่วม น้ำเค็มและน้ำเน่าเสีย การแก้ไขปัญหาน้ำท่วมส่วนใหญ่จะใช้วิธีการถมดินเสริมคันดินให้สูงหรือบางรายจะใช้การก่ออิฐฉาบปูนให้สูงกว่าคันดินรอบสวนอีกชั้นหนึ่งในลักษณะเขื่อนถาวร ซึ่งจะต้องใช้งบประมาณจำนวนมากและเจ้าของสวนต้องเป็นผู้มีฐานะค่อนข้างดี ส่วนปัญหาน้ำเค็มก็จะแก้ไขโดยการปิดประตูน้ำแล้วสูบน้ำออกจากสวนอย่างเดียวหรืออาจใช้วิธีการป้องกันซึ่งเป็นอีกวิธีหนึ่งคือ การตรวจสอบข้อมูลกับทางชมรมอนุรักษ์ทุเรียนนนท์เกี่ยวกับค่าความเค็มของน้ำในแม่น้ำอยู่ในระดับใด และปัญหาสุดท้ายคือ ปัญหาน้ำเน่าเสียแก้ไขด้วยวิธีการระบายน้ำออกจากสวน และทิ้งไว้ให้แห้งรอช่วงน้ำขึ้นหรือน้ำมีคุณภาพดีจึงเปิดประตูน้ำเข้าสวน

ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่การปลูกทุเรียนนนท์ ผู้ปลูกทุเรียนทั้งหมดคือร้อยละ 100 ทราบว่าพื้นที่ลดลงอย่างมากเมื่อเทียบกับอดีตและสาเหตุที่ทำให้พื้นที่สวนลดลงเป็นอันดับหนึ่งคือ ร้อยละ 42 การขยายตัวของหมู่บ้านจัดสรร และสาเหตุรองลงมาคือ ร้อยละ 28 ที่ดินมีราคาที่สูงจึงเป็นแรงจูงใจให้ขายที่ดิน ส่วนสาเหตุสำคัญอันดับสามคือ ร้อยละ 18 ปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญเช่นกันทำให้เกษตรกรต้องขายที่ดินหรือไม่ก็ปล่อยทิ้งร้างไม่ทำเกษตรเนื่องจากเกิดความเบื่อหน่ายต่อพื้นที่ที่จะต้องป้องกัน เช่น พอน้ำท่วมสวนทุเรียนจมน้ำก็ปลูกใหม่พอใกล้จะได้ผลผลิตน้ำก็ท่วมทำให้ต้นทุเรียนตายอีกทำให้เสียทั้งต้นทุนของเวลา ค่าใช้จ่ายและโอกาส นอกจากนี้การชดเชยของภาครัฐก็ไม่ได้สะท้อนความเสียหายที่เป็นจริง

จากการพัฒนาโครงสร้างในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การขยายตัวของหมู่บ้านจัดสรร การสร้างถนนใหม่ ๆ ทำให้เกิดอุปสงค์ต่อที่ดินพบว่า กว่าครึ่งหนึ่งร้อยละ 74 เคยมีคนมาขอซื้อ โดยให้ราคาที่มีการเสนอซื้อมากที่สุดคือ 4,000,000 บาทต่อไร่ สำหรับราคาที่เสนอซื้อต่ำสุด 200,000 บาทต่อไร่และสูงสุด 25,000,000 บาทต่อไร่ และกว่าร้อยละ 90 ไม่คิดจะขายโดยให้เหตุผล

สำคัญอันดับแรกคือต้องการเก็บไว้ให้ลูกหลานจะได้มีทำกินต่อไปอีกทั้งยังเป็นมรดกตกทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ นอกจากนี้ยังมีเหตุผลที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ มีความรักและผูกพันกับสวนทุเรียนและรักในอาชีพทำสวนจะอนุรักษ์ต่อไป และอีกเหตุผลสำคัญหนึ่งนั่นคือ ไม่มีความเดือดร้อน ไม่จำเป็นต้องขายและต้องการที่จะอนุรักษ์ต่อไป ประเด็นสำคัญคือ เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนนนท์เกือบทั้งหมดจะมีฐานะค่อนข้างดีไม่เดือดร้อนหรือมีปัญหาทางการเงินจึงไม่มีความจำเป็นต้องขายที่ดิน ยกเว้นบางรายเฉลี่ย ร้อยละ 10 ที่เคยคิดจะขายสวน โดยให้เหตุผลดังนี้ คือ ถ้าขายได้ไร่ละ 10,000,000 บาทหรือในราคาที่สูงกว่าที่ตนต้องการก็จะขายหรือไม่ก็ใกล้จะเสียชีวิตนั้นหมายถึงรอให้ตนเองเสียชีวิตเสียก่อนแล้วจะขายตนก็ไม่รับรู้ คือไม่ต้องการที่จะขายที่ดินและในปัจจุบันนี้ ก็ยังทำสวนทุเรียนต่อไป ดังนั้นผู้ปลูกทุเรียนส่วนใหญ่ในปัจจุบันนี้ต้องการที่จะสงวนรักษาในอาชีพชาวสวนนนท์ต่อไป

ทัศนคติของผู้ปลูกทุเรียนกับภาครัฐนั้น ร้อยละ 99 เห็นว่าควรจะมีมาตรการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียน โดยให้เหตุผลสำคัญอันดับแรกคือ สวนทุเรียนนนท์จะได้อยู่คู่กับจังหวัดนนทบุรีต่อไป และเหตุผลสำคัญรองลงมาคือ ทุเรียนนนท์มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนานและเป็นผลไม้ที่มีชื่อเสียงประจำจังหวัดนนทบุรีและระดับประเทศมีรสชาติที่อร่อยที่สุดนอกจากนี้ เป็นผลไม้ที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงเป็นที่ต้องการของตลาด และเหตุผลสำคัญอีกประเด็นหนึ่งคือ หากมีมาตรการอนุรักษ์คุ้มครองก็จะได้รับการสนับสนุนด้านต่าง ๆ เช่น การตลาด ราคา ต้นทุน ด้านวิชาการ แก้ไขปัญหา ซึ่งจะทำให้ชาวสวนจะมีความมั่นใจในการปลูกทุเรียนเพิ่มขึ้นเท่ากับเป็นการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ไปในขณะเดียวกัน สำหรับผู้ปลูกทุเรียนที่ตอบว่า ไม่ควรอนุรักษ์คุ้มครอง เพราะถ้ามีการคุ้มครองจะขายก็ขายไม่ได้ถ้าผู้ซื้อให้ราคาสูงและในขณะเดียวกันสภาพพื้นที่ได้กลายเป็นเมืองเป็นที่อยู่อาศัยเกือบหมดแล้วคิดว่ายากที่จะสงวนรักษาไว้ได้

ทัศนคติของผู้ปลูกทุเรียนที่มีต่อการอนุรักษ์พื้นที่ปลูกทุเรียน ปัจจัยที่สำคัญมากที่สุดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทำให้เกษตรกรไม่ขายที่ดินและกลับมาอนุรักษ์พื้นที่ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลที่สำคัญเป็นอันดับแรก คือ การให้ปัจจัยที่ใช้ในการอนุรักษ์พื้นที่สวนทุเรียน ส่วนอันดับที่สองการสร้างจิตสำนึกในอาชีพเกษตรกร เช่น การสร้างความภาคภูมิใจการเป็นชาวสวนนนท์เป็นและราคาผลผลิตที่สูง ตามลำดับ

2. อภิปรายผล

ตามที่ได้กล่าวข้างต้นนั้น การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักๆหลายประการสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มประชาชนทั่วไปหรือเรียกได้ว่ากลุ่มผู้บริโภคจะเป็นการประเมินมูลค่า

ที่ไม่ได้เกิดจากการใช้ (Non Use Value) หมายถึงความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรีในลักษณะเพื่อให้คงอยู่ (existence value) แม้ว่าตนเองจะไม่ได้ใช้ประโยชน์ก็ตามหรือเพื่อเก็บรักษาไว้ให้ลูกหลานในอนาคตได้ใช้ประโยชน์ต่อไป (bequest value) นอกจากนี้มีปัจจัยอะไรที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนจังหวัดนนทบุรี ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งคือ กลุ่มผู้ปลูกทุเรียนนนท์หรือเรียกได้ว่าเป็นกลุ่มผู้ผลิตเป็นการถามทัศนคติหรือความคิดเห็นในประเด็นหลัก ๆ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ปลูกทุเรียนและการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนจังหวัดนนทบุรีนั้นคิดเห็นอย่างไร นอกจากนี้ทั้งสองกลุ่มมีทัศนคติไปในทิศทางเดียวกันอย่างไรในการศึกษานี้

กลุ่มประชาชนทั่วไปทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี

จากการวิเคราะห์โดยใช้ Logistic Regression และผลที่ได้นำมาหามูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเฉลี่ย (Mean Willingness to Pay, MWTP) โดยใช้ข้อมูลในตารางที่ 4.1.10 มาคำนวณด้วยวิธี parametric จะได้มูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเฉลี่ยเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเท่ากับ 432 บาทต่อครัวเรือนและมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเฉลี่ย 277 บาทต่อครัวเรือนสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในจังหวัดนนทบุรี ถ้าหากนำเอากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 325 ตัวอย่างทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี มาคำนวณหามูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเฉลี่ย (MWTP) ก็จะได้เท่ากับ 347 บาทต่อครัวเรือน

ดังนั้นการคำนวณเพื่อหามูลค่าของจำนวนเงินที่จะระดมทุนเพื่อสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนเพื่ออนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์นั้น โดยนำมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเฉลี่ยเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ของกรุงเทพมหานครคือ 432 บาทต่อครัวเรือน และจังหวัดนนทบุรีคือ 277 บาทต่อครัวเรือนมาคูณกับจำนวนครัวเรือนของกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี ในปี พ.ศ. 2552 ตามลำดับก็จะได้มูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายของกรุงเทพมหานครเท่ากับ 1,008.34 ล้านบาท และของจังหวัดนนทบุรีก็จะมีมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเท่ากับ 140.31 ล้านบาท และ

ถ้าหากนำมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรีทั้งหมดเฉลี่ยเท่ากับ 347 บาทต่อครัวเรือนมาคูณกับจำนวนครัวเรือนของกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรีในปี พ.ศ. 2552 เช่นกันก็จะได้มูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายรวม (Total Willingness to Pay) เท่ากับ 985.71 ล้านบาท มูลค่ารวมที่ได้นี้อาจใช้เป็นมูลค่าสูงสุด (Upper Bound Value) ที่จะสามารถระดมทุนได้สำหรับกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี

อย่างไรก็ตามหากนำข้อมูลในตารางที่ 4.1.10 เช่นกันมาคำนวณโดยใช้วิธี non parametric เพื่อคำนวณหามูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเฉลี่ย (MWTP) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จะได้มูลค่าเฉลี่ยเท่ากับ 269.00 บาทต่อครัวเรือน และ 230.00 บาทต่อครัวเรือนสำหรับจังหวัดนนทบุรี ถ้าหากนำเอากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 325 ตัวอย่างทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี มาคำนวณหามูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเฉลี่ย (MWTP) ก็จะได้เท่ากับ 258 บาทต่อครัวเรือน

ดังนั้นเมื่อนำมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานคร และจังหวัดนนทบุรีมาคูณกับจำนวนครัวเรือนกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรีในปี พ.ศ. 2552 เช่นกันจะได้เท่ากับ 627.88 ล้านบาท และมูลค่าเฉลี่ยเท่ากับ 116.50 ล้านบาท ตามลำดับ และถ้า นำมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเฉลี่ย (MWTP) จาก 325 ตัวอย่างที่ได้เท่ากับ 258 บาทต่อครัวเรือนมาคูณกับจำนวนครัวเรือนรวมทั้งสองกลุ่มในปี พ.ศ. 2552 ก็จะได้มูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายรวม (Total Willingness to Pay) เท่ากับ 732.89 ล้านบาท สำหรับมูลค่าที่ได้จากการคำนวณด้วยวิธีนี้อาจจะนำไปใช้เป็นตัวแทนของมูลค่ากลางที่สามารถใช้ในการณรงค์ของความร่วมมือจากประชาชน ในการสนับสนุนการคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนจังหวัดนนทบุรี

เนื่องจากในศึกษาวิจัยนี้ใช้การตั้งคำถามเกี่ยวกับความเต็มใจที่จะจ่ายแบบคำถามปิด ครั้งเดียว (single bound dichotomous) กล่าวคือ ในการถามความเต็มใจที่จะจ่ายนั้นได้กำหนดราคา (Bid price) เพียงค่าเดียวสำหรับผู้ตอบในแบบสอบถามชุดนั้นๆ นั้นหมายถึง “เป็นค่าสูงสุดที่ผู้ตอบ จะตอบว่าเต็มใจที่จะจ่ายหรือไม่จ่าย” ถ้าไม่เต็มใจที่จะจ่ายหรือไม่สนับสนุน ผู้วิจัยจะถามต่อไปว่า “แล้วจำนวนเท่าใดที่ท่านจะเต็มใจที่จะจ่ายหรือสนับสนุน” ซึ่งก่อนที่จะถามว่าจะสนับสนุนหรือไม่นั้น ผู้วิจัยก็ได้อธิบายถึงกลไกในการระดมทุนในการจัดตั้งกองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ซึ่งอยู่ใน CV Scenario นั่นคือ ถ้าประชาชนทั่วไปเห็นด้วยกับการจัดตั้งกองทุนฯนี้เกินกว่าร้อยละ 50 แสดงว่าเสียงส่วนใหญ่เห็นด้วยให้มีการจัดตั้งกองทุนฯ ถ้ากลับไปพิจารณาข้อมูลในตารางที่ 4.1.10 จะเห็นว่า ในระดับราคา 100 บาทนั้นมีผู้ที่ตอบว่าเต็มใจที่จะจ่ายเกินกว่าร้อยละ 50 ของผู้ที่ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่ม แต่ถ้าวรา (Bid price) เพิ่มสูงขึ้นเป็น 200 บาทและ 500 บาท ความเต็มใจที่จะจ่ายหรือสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนฯ ก็จะลดลงตามลำดับนั้นแสดงว่า หากราคาสูงเกินกว่า 100 บาท ทั้งสองกลุ่มก็จะไม่สนับสนุนการจัดตั้งโครงการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์นี้

ดังนั้นจำนวนเงินที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มคือในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรีมีความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์มีมูลค่าเท่ากับ 100 บาทต่อครัวเรือน หากนำมาคูณกับจำนวนครัวเรือนในกรุงเทพมหานคร

และนนทบุรีในปี พ.ศ. 2552 จะได้มูลค่าเท่ากับ 233.41 ล้านบาทต่อครัวเรือนและ 50.65 ล้านบาทต่อครัวเรือน และถ้านำมูลค่า 100 บาทต่อครัวเรือนมาคำนวณด้วยวิธีเดียวกัน โดยคูณกับจำนวนครัวเรือนรวมทั้งสองกลุ่มก็จะได้มูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายรวม (Total Willingness to Pay) เท่ากับ 284 ล้านบาท ในการคำนวณด้วยวิธีนี้เปรียบได้ว่าเป็นมูลค่าขั้นต่ำ (Lower Bound Value) ที่จะสามารถนำมาใช้ในการรณรงค์จากประชาชนทั่วไปเพื่อการจัดตั้งกองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์

จากการคำนวณหามูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนทั้ง 3 วิธี ผู้วิจัยเห็นว่า มูลค่าที่จะนำไปใช้ในการรณรงค์ขอความร่วมมือควรจะใช้มูลค่าขั้นต่ำ Lower Bound คือ ราคา (Bid price) 100 บาท เนื่องจากเป็นมูลค่าที่ประชาชนส่วนใหญ่มีความเต็มใจที่จะจ่ายในการจัดตั้งกองทุนเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียน ซึ่งถ้าหากมีการรณรงค์ขอความร่วมมือโดยใช้ราคา (Bid price) ที่สูงกว่า 100 บาท ประชาชนอาจจะไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุนเพื่ออนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนอย่างแน่นอน

สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายนั้นมีทั้งในเชิงบวกและลบ ในส่วนปัจจัยในเชิงบวกที่มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่าย ได้แก่ อายุ การศึกษา และรายได้ กล่าวได้ว่ากลุ่มผู้ที่มีอายุมากๆ มีการศึกษาสูงจะมีความคิดเห็นที่ตระหนักถึงความสำคัญในการคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนมากกว่ากลุ่มที่มีอายุน้อยและมีการศึกษาที่ต่ำกว่า นอกจากนี้กลุ่มผู้ที่มีรายได้ที่สูงก็เช่นกันคือ โอกาสที่จะจ่ายเงินเพื่อสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์มีมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ ส่วนปัจจัยเชิงลบ ได้แก่ สถานภาพสมรสและราคาที่กำหนดในการสอบถามความเต็มใจที่จะจ่าย ซึ่งกล่าวได้ว่า ผู้ที่สมรสแล้วโอกาสที่จะจ่ายเพื่อจัดตั้งกองทุนฯ นั้นมีน้อยกว่าผู้ที่ยังไม่ได้แต่งงานหรือโสดนั่นเอง และปัจจัยทางด้านราคาที่กำหนดให้ในส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการรณรงค์ระดมทุน กล่าวคือ หากราคาที่กำหนดให้สูง โอกาสที่จะจ่ายเพื่อจัดตั้งกองทุนก็จะลดลง ในทางกลับกันถ้าราคาที่กำหนดให้ต่ำเป็นราคาที่ต่ำ โอกาสที่จะจ่ายเพื่อสนับสนุนในการจัดตั้งกองทุนฯ ก็จะสูง ซึ่งก็เป็นไปตามหลักทางด้านเศรษฐศาสตร์ ดังนั้นในการรณรงค์ควรจะต้องคำนึงถึงปัจจัยทั้ง 5 นี้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ นั้นหมายถึงควรจะรณรงค์ขอความร่วมมือไปที่กลุ่มดังกล่าวคือ มีอายุ การศึกษา มีรายได้สูง และกลุ่มผู้ที่ยังไม่ได้แต่งงานคือ มีสถานภาพโสด รวมทั้งราคา (Bid Price) ที่ไม่สูงเกินไปที่จะใช้ในการรณรงค์ระดมทุน

อย่างไรก็ตามผลการสำรวจพบว่า ราคา (Bid Price) ที่จะใช้ในการรณรงค์ทั้ง กรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี ควรกำหนดที่ 100 บาทต่อครัวเรือน เนื่องจากเป็นราคาที่เสียส่วนใหญ่เห็นด้วยและสนับสนุนหากมีการรณรงค์ขอความร่วมมือ อาจกล่าวได้ว่า จำนวนเงินที่กำหนดนี้เป็นการระดมเงินเพียงครั้งเดียวช่วงที่มีการจัดตั้งกองทุนฯ ทำให้ประชาชนไม่มีความรู้สึก

ว่าจะต้องแบกรับภาระในจำนวนเงินดังกล่าวมากนัก ซึ่งหากกำหนดราคาสูงกว่านี้อาจจะถูกปฏิเสธ และไม่ได้รับการสนับสนุนการจัดตั้งโครงการดังกล่าวนี้ จากมูลค่าที่ได้คำนวณจากราคา 100 บาท ต่อครัวเรือนข้างต้นก็จะได้มูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายรวม (Total Willingness to Pay) เท่ากับ 284 ล้านบาทซึ่งเป็นมูลค่าที่สูงพอสมควรนั้นแสดงว่าทั้งคนกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรีก็ได้เห็นถึงความสำคัญของการคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์เท่ากับเป็นการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวและที่สำคัญคือเท่ากับเป็นการอนุรักษ์สายพันธุ์ทุเรียนที่มีความสำคัญและมีประวัติความเป็นมายาวนาน เพื่อไม่ให้สูญหายไปนั่นเอง

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะนำมูลค่าขั้นต่ำไปใช้ในการรณรงค์ขอความร่วมมือจากประชาชน เพื่อดำเนินการตามมาตรการที่กำหนดไว้ใน CV scenario ได้ แต่สิ่งที่ควรคำนึงถึงคือ เงินสนับสนุนนี้เป็นการจ่ายครั้งเดียว ถ้าไม่สามารถดำเนินการให้เกิดประสิทธิผลตามที่ระบุได้ ก็จะทำให้ความศรัทธาในโครงการฯ ลดลงก็จะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จเช่นกัน

กลุ่มผู้ปลูกทุเรียนนนท์

ผู้ปลูกทุเรียนนนท์ส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุโดยเฉลี่ย 60 ปี ส่วนใหญ่อยู่มาตั้งแต่เกิด ครอบครัวมีอาชีพทำสวนผลไม้เป็นหลัก นอกจากนี้รับราชการ และเป็นพนักงานบริษัทมีเพียงส่วนน้อยที่ไม่ได้ปลูกทุเรียนเป็นอาชีพหลัก ขนาดพื้นที่การถือครองที่ดินไม่ใหญ่มากแต่มีมูลค่าสูง มีการปลูกทุเรียนชนิดพันธุ์หลัก ๆ ได้แก่ ก้านยาว หมอนทอง ชะนี และกระดุม เป็นต้น ที่น่าสนใจคือมีการปลูกทุเรียนสายพันธุ์ดั้งเดิมหรือสายพันธุ์โบราณจำนวนมากที่พบในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประมาณ 36 สายพันธุ์ ที่ได้กล่าวข้างต้นมีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 4,614 บาทต่อไร่ ซึ่งเป็นต้นทุนที่ต่ำเมื่อเทียบกับรายได้เฉลี่ย 24,240 บาทต่อไร่ เนื่องจากได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดในทุกด้าน ได้แก่ กิ่งพันธุ์ ปุ๋ย ยา ค่าปรึกษาต่าง ๆ รวมทั้งการตลาดและการประชาสัมพันธ์ ซึ่งหากเปรียบเทียบกันแล้วจะเห็นว่ากำไรต่อไร่ประมาณ 18,615 บาทต่อไร่ โดยมีพื้นที่เก็บเกี่ยวเฉลี่ย 5 ไร่ต่อครัวเรือน การจำหน่ายผลผลิตนั้นจะขายตามงานหรือเทศกาลต่างๆ เช่น ห้างเซ็นทรัล (สาขารัตนาธิเบศร์) วัดใหญ่สว่างอารมณ์ เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้จะวางขายที่บ้าน และเป็นการสั่งซื้อโดยตรงซึ่งจะมีผู้ปลูกทุเรียนส่วนน้อยที่นำผลผลิตส่งขายที่ตลาด เช่น ตลาดเขาวราช / ตลาด อ.ต.ก. และมีหน้าร้านขายเอง

เกษตรกรส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 90 ไม่มีการกักเงินในการทำเกษตรจะมีเพียงไม่กี่รายที่กักเงินมาลงทุนเพื่อสร้างคันดินรอบสวนป้องกันน้ำท่วมที่ผ่านมา

ปัญหาการปลูกทุเรียนและแนวทางแก้ไข ในการปลูกทุเรียนมีปัญหาในหลายด้านทั้ง โรคพืช แมลงศัตรูพืช วัชพืช สัตว์ศัตรูพืชและปัญหาเกี่ยวกับน้ำ ปัญหาโรคพืชในทุเรียนจะมีปัญหา โรครากเน่าโคนเน่า ซึ่งมีวิธีการแก้ไขโดยตากโคนต้นและใช้ยา S 85 ละลายน้ำแล้วทาบริเวณโคน ต้นเป็นวิธีแก้ไขที่นิยมมากที่สุด สำหรับปัญหาเกี่ยวกับแมลงศัตรูพืชจะเป็นพวกหนอนเจาะลำต้น ต้นทุเรียนเมื่อถูกเจาะลำต้นก็เหมือนกับถูกตัดท่อน้ำเลี้ยงส่วนต่างๆ ต้นทุเรียนก็จะตายดังนั้นวิธีการแก้ไขที่นิยมคือ การใช้ S 85 ละลายน้ำฉีด ในขณะที่เดียวกันก็หาตัวหนอนให้พบและเอาตัวออกมาทำลาย จากนั้นก็จะใช้วิธีการอุดรูด้วยปูนแดงตรงบริเวณที่หนอนเจาะส่วนปัญหาวัชพืชจำพวกหญ้า มีปัญหาบ้างแต่ผู้ปลูกบางรายไม่ถือว่าเป็นปัญหาใหญ่สามารถแก้ไขได้ และ ปัญหาสัตว์ศัตรูพืช ได้แก่ กระจอกและหนู จะมีปัญหามากในช่วงที่ผลผลิตออก นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับน้ำ เช่น น้ำท่วมซ้ำซาก น้ำเค็มและน้ำเน่าเสียจากหมู่บ้านจัดสรร

สำหรับทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่การปลูกทุเรียนนนท์ ผู้ปลูกทุเรียนทั้งหมด ทราบว่าพื้นที่สวนทุเรียนนนท์ลดลงอย่างมากเมื่อเทียบกับอดีตและสาเหตุที่ทำให้พื้นที่สวนลดลง เป็นอันดับหนึ่งจากการขยายตัวของหมู่บ้านจัดสรร ส่งผลให้ที่ดินมีราคาที่สูงจึงเป็นแรงจูงใจให้ ขายที่ดิน และจากปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญเช่นกันทำให้เกษตรกรต้อง ขายที่ดินหรือไม่ก็ปล่อยให้ร้างไม่ทำเกษตร เนื่องจากเกิดความเบื่อหน่ายต่อพื้นที่ที่จะต้องป้องกัน เช่น พอน้ำท่วมสวนทุเรียนจนก็ปลูกใหม่พอใกล้จะได้ผลผลิตน้ำก็ท่วมทำให้ต้นทุเรียนตายอีกทำให้เสีย ทั้งต้นทุนของเวลา ค่าใช้จ่ายและโอกาส นอกจากนี้การชดเชยของภาครัฐก็ไม่ได้สะท้อนความเสียหายที่เป็นจริง

อย่างไรก็ตามจากการพัฒนาโครงสร้างในด้านต่างๆ ได้แก่ การขยายตัวของหมู่บ้าน จัดสรร การสร้างถนนใหม่ ๆ ทำให้เกิดอุปสงค์ต่อที่ดินซึ่งผู้ปลูกทุเรียนส่วนใหญ่เคยมีคนมาขอซื้อ โดยให้ราคาที่มีการเสนอซื้อมากที่สุดคือ 4,000,000 บาทต่อไร่ โดยราคาที่เสนอซื้อต่ำสุด 200,000 บาทต่อไร่และสูงสุด 25,000,000 บาทต่อไร่ ที่สำคัญกว่าร้อยละ 90 ไม่คิดจะขายโดยให้เหตุผล สำคัญอันดับแรกคือต้องการเก็บไว้ให้ลูกหลานจะได้มีทำกินต่อไปอีกทั้งยังเป็นมรดกตกทอดกันมา ตั้งแต่บรรพบุรุษ นอกจากนี้คือ มีความรักและผูกพันกับสวนทุเรียนและรักในอาชีพทำสวนจะ อนุรักษ์ต่อไป และอีกเหตุผลสำคัญหนึ่งนั่นคือ ไม่มีความเดือดร้อน ไม่จำเป็นต้องขายและต้องการ ที่จะอนุรักษ์ต่อไป ประเด็นสำคัญคือ เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนนนท์เกือบทั้งหมดจะมีฐานะค่อนข้างดี ไม่เดือดร้อนหรือมีปัญหาทางการเงินจึงไม่มีความจำเป็นต้องขายที่ดินซึ่งสังเกตได้คือ เกือบทั้งหมด ไม่มีการกู้ยืมเงินมาลงทุนด้านการเกษตร ยกเว้นบางรายที่เคยคิดจะขายสวน โดยให้เหตุผลดังนี้ ถ้า ขายได้ไร่ละ 10,000,000 บาทหรือในราคาที่สูงกว่าที่ตนต้องการก็จะขายหรือไม่ก็ใกล้จะเสียชีวิต นั่นหมายถึง รอให้ตนเองเสียชีวิตเสียก่อนแล้วจะขายตนก็ไม่รับรู้ คือไม่ต้องการที่จะขายที่ดินและ

ในปัจจุบันนี้ก็ยังทำสวนทุเรียนต่อไป ดังนั้นผู้ปลูกทุเรียนส่วนใหญ่ในปัจจุบันนี้ต้องการที่จะสงวนรักษาในอาชีพชาวสวนนันทต่อไป

สำหรับทัศนคติของผู้ปลูกทุเรียนกับภาครัฐนั้น ทั้งหมดมีความเห็นว่าควรจะมีมาตรการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียน โดยให้เหตุผลสำคัญอันดับแรกคือ สวนทุเรียนนันทจะได้อยู่คู่กับจังหวัดนันทบุรีต่อไป และเหตุผลสำคัญอีกประเด็นหนึ่งคือ ทุเรียนนันทมีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนานและเป็นผลไม้ที่มีชื่อเสียงประจำจังหวัดนันทบุรีและระดับประเทศมีรสชาติที่อร่อยที่สุด นอกจากนี้เป็นผลไม้ที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงเป็นที่ต้องการของตลาด และเหตุผลสำคัญอีกประเด็นหนึ่งคือ หากมีมาตรการอนุรักษ์คุ้มครองก็จะได้รับการสนับสนุนด้านต่าง ๆ เช่น การตลาด ราคา ต้นทุน ด้านวิชาการ แก้ไขปัญหา เป็นต้นซึ่งจะทำให้ชาวสวนจะมีความมั่นใจในการปลูกทุเรียนเพิ่มขึ้นเท่ากับเป็นการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ไปในขณะเดียวกัน สำหรับผู้ปลูกทุเรียนที่ตอบว่าไม่ควรอนุรักษ์คุ้มครอง เพราะถ้ามีการคุ้มครองจะขายก็ขายไม่ได้ถ้าผู้ซื้อให้ราคาสูงและในขณะเดียวกันสภาพพื้นที่ได้กลายเป็นเมืองเป็นที่อยู่อาศัยเกือบหมดแล้วคิดว่ายากที่จะสงวนรักษาไว้ได้ ถ้าสภาพหรือสภาวะการณ์ไม่เอื้อต่อการทำสวนก็คงจะขายแน่นอน

อย่างไรก็ตามทัศนคติของผู้ปลูกทุเรียนที่มีต่อการอนุรักษ์พื้นที่ปลูกทุเรียนปัจจัยที่สำคัญมากที่สุดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทำให้เกษตรกรไม่ขายที่ดินและกลับมาอนุรักษ์พื้นที่คือการให้การสนับสนุนด้านปัจจัยที่ใช้ในการอนุรักษ์พื้นที่สวนทุเรียน รองลงมาเป็นการสร้างจิตสำนึกในอาชีพเกษตรกร เช่น การสร้างความภาคภูมิใจการเป็นชาวสวนนันทและเป็นและราคาผลผลิตที่สูง ตามลำดับ

เหตุผลเหล่านี้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ในปัจจุบันที่ผู้ปลูกทุเรียนส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุได้ และที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่งคือ มาตรการทางด้านภาษีที่ดินและการแนะนำของรัฐทางด้านวิชาการนั้นมีอิทธิพลน้อยมากเมื่อเทียบกับมาตรการในสามอันดับต้นๆ จากการสอบถามมีบางรายให้ความสำคัญกับภาษีมรดกมากเนื่องจากว่าภาษีมรดกมีอัตราที่สูงมาก สมมติว่า ครอบครัวหนึ่งมีลูกหลายคน พ่อแม่ก็จะยกที่ดินให้กับลูกไปแบ่งกัน แต่มีบางคนฐานะทางการเงินไม่ดีไม่สามารถที่จะหาเงินมาชำระค่าภาษีได้จึงได้รวมตัวกันเสนอให้ขายไป ดังนั้นการลดอัตราภาษีมรดกเป็นปัจจัยอีกลักษณะหนึ่งที่จะช่วยให้พื้นที่สวนทุเรียนนันทอยู่คู่กับจังหวัดนันทบุรี

อย่างไรก็ตามทัศนคติของทั้งสองกลุ่มนั้นมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันคือ กลุ่มประชาชนทั่วไปทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดนันทบุรีนั้นให้ความสำคัญกับการจัดตั้งกองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนันทโดยมีมูลค่าขั้นต่ำที่จะใช้ในการรณรงค์คือ ราคา 100 บาทต่อครัวเรือน จะได้มูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายรวม (Total Willingness to Pay) เท่ากับ 284 ล้านบาทเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินมาตรการสนับสนุนการคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนสาเหตุที่เต็มใจที่จะจ่าย

นั่นทั้งคนในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรีให้เหตุผลเหมือนกัน คือ ทุเรียนนนท์มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนานและเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดนนทบุรี นอกจากนี้การรักษาพื้นที่ปลูกทุเรียนหรือพื้นที่สีเขียวเท่ากับมีเครื่องฟอกอากาศขนาดใหญ่ให้กับคนทั่วไปซึ่งสอดคล้องกับผู้ปลูกทุเรียนในปัจจุบันที่ส่วนใหญ่เห็นว่ารัฐควรมีมาตรการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียน โดยให้เหตุผลว่าสวนทุเรียนนนท์จะได้อยู่คู่กับจังหวัดนนทบุรีต่อไป และเหตุผลสำคัญอีกประเด็นหนึ่งคือ ทุเรียนนนท์มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนานและเป็นผลไม้ที่มีชื่อเสียงประจำจังหวัดนนทบุรีและระดับประเทศมีรสชาติที่อร่อยที่สุด นอกจากนี้เป็นผลไม้ที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงเป็นที่ต้องการของตลาด นอกจากนี้ผู้ปลูกทุเรียนเองก็มีความต้องการที่จะสงวนรักษาและอนุรักษ์ไว้ให้กับคนรุ่นหลังต่อไปในอนาคตเช่นกัน

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการปลูกทุเรียนนนท์

3.1 ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

ในด้านนโยบายนั้นภาครัฐควรดำเนินการในเชิงรุกถ้าจะคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนจังหวัดนนทบุรี ซึ่งได้แก่ การรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้เข้มข้นขึ้น โดยเฉพาะบุตรหลานเกษตรกรที่จะสืบสานหรือรับผิดชอบพื้นที่สวนทุเรียนให้มีความตระหนักถึงความสำคัญทุเรียนนนท์ อาชีพชาวสวนนนท์ และพื้นที่ปลูก นอกจากนี้มาตรการทางด้านภาษี เช่น การลดภาษีมรดก เนื่องจากภาษีมรดกที่มีอัตราที่สูงบุตรหลานเกษตรกรไม่สามารถรับโอนได้หากอัตรายังสูงอาจจะนำไปสู่การขายที่ดิน สำหรับมาตรการผังเมืองนั้นก็เป็อีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่จะคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ได้ถ้ามีการใช้มาตรการควบคุมอย่างเข้มข้น โดยการกำหนดเขตให้ชัดเจนว่าเป็นพื้นที่เกษตรกรรมหรือพื้นที่อยู่อาศัย ซึ่งจะเห็นได้ว่าสภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบันกับมาตรการทางด้านผังเมืองที่ดำเนินการใ้ช้อยู่ในปัจจุบันไม่สามารถต้านทานการขยายตัวของความเจริญของเมืองได้ เนื่องจากความต้องการที่อยู่อาศัย ดังนั้นควรมีการจัดทำเขต (Zoning) ให้ชัดเจนและมีการดำเนินการควบคุมอย่างเข้มข้น

นอกจากนี้ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายอีกมาตรการหนึ่งที่สำคัญ คือ การรณรงค์ของความร่วมมือจากประชาชนทั่วไปในการจัดตั้งกองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ภายใต้การดำเนินการของภาครัฐในการจัดตั้งกองทุนคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์เพื่อที่จะสนับสนุนในด้านต่างๆควบคู่กับมาตรการที่มีการดำเนินการอยู่แล้วจะทำให้ผู้ปลูกทุเรียนมีความมั่นใจในการประกอบอาชีพทำสวนทุเรียนต่อไป โดยอัตราที่จะใช้ในการรณรงค์ควรจะใช้ในอัตราที่ต่ำสุด คือ 100 บาทต่อครัวเรือน ซึ่งเป็นราคาที่คนส่วนใหญ่เต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการคงอยู่ของผลผลิตทุเรียน

และพื้นที่ปลูกและไว้ให้กับลูกหลานในอนาคต เป็นการขอความร่วมมือในการบริจาคเพียงครั้งเดียว ช่วงที่มีการจัดตั้งกองทุนฯ โดยการจ่ายเพิ่มไปกับค่าน้ำประปา ซึ่งสอดคล้องกับผู้ปลูกทุเรียน คือ เกือบทั้งหมดหรือกว่าร้อยละ 90 ไม่คิดจะขายโดยให้เหตุผลสำคัญอันดับแรกคือต้องการเก็บไว้ให้ลูกหลานจะได้มีทำกินต่อไปอีกทั้งยังเป็นมรดกตกทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ มีความรักและผูกพันกับสวนทุเรียนและรักในอาชีพทำสวนจะอนุรักษ์ต่อไป สามารถทำกินไปได้เรื่อย ๆ ไม่มีวันหมดแบบพอเพียง นั่นหมายถึง มีผู้เต็มใจที่จะจ่ายและผู้เต็มใจที่รับในการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนซึ่งสามารถที่จะนำไปวางแผนในเชิงนโยบายได้อย่างเป็นรูปธรรม

3.2 ข้อเสนอแนะของผู้ปลูกทุเรียน

สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปลูกทุเรียนนนท์ในปัจจุบันพบว่า มีข้อเสนอที่สำคัญหลายประการดังนี้ คือ ทางด้านวิชาการ ด้านมลภาวะน้ำ สภาพแวดล้อมและจิตสำนึกของเยาวชน

- ด้านวิชาการ เกี่ยวกับการกระจายกิ่งพันธุ์ทุเรียนพันธุ์ดั้งเดิมเพื่อป้องกันการสูญหายของทุเรียนพันธุ์พื้นเมืองเนื่องจากตอนนี้สายพันธุ์ทุเรียนเปลี่ยนไปประมาณครึ่ง ๆ นั่นหมายถึงการมุ่งเน้น ไปที่สายพันธุ์ที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจมากกว่าพันธุ์ดั้งเดิม จึงขอให้มีการสนับสนุนทุเรียนสายพันธุ์ดั้งเดิมให้มากกว่านี้

นอกจากนี้ในเรื่องการฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิควิธีการต่างๆ ควรมีส่วนสม่ำเสมอ เช่น อบรมในเรื่องการกำจัดศัตรูพืช การติดดอก และเครื่องมือวัดระดับน้ำเค็ม เป็นต้น รวมทั้งการผลิตและการตลาดควรมีตลาดให้มากกว่านี้เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับทุเรียนนนท์

- ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ต้องการให้มีการสร้างเขื่อนหรือประตูระบายน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วม โดยรัฐต้องยื่นมือเข้ามาช่วยให้มากที่สุดในการสร้างคันดินกั้นน้ำ ถ้าอยากจะทำอนุรักษ์พื้นที่ต่อไป เช่น งบประมาณ
- ด้านมาตรการควบคุมทางผังเมือง นำมาใช้อย่างเข้มข้นในการควบคุมหมู่บ้านจัดสรรให้เป็นสัดส่วนมากกว่านี้ เพื่อป้องกันการรุกพื้นที่สีเขียวในขณะเดียวกันก็ป้องกันทางด้านมลพิษ เช่น ในปัจจุบันผู้ปลูกทุเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับน้ำที่ใช้ในการทำเกษตร หมู่บ้านจัดสรรควรมีมาตรการในการบำบัดน้ำเสียก่อนที่จะปล่อยลงสู่ลำคลอง อยากจะให้มีการดูแลเรื่องน้ำให้ดีจะได้มีผลผลิตที่ดี
- ด้านทัศนคติ ต้องการให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกจิตสำนึกให้กับบุตรหลานเกษตรกรในอาชีพชาวสวนนนท์ ตามที่ได้กล่าวข้างต้นบุตรหลานเกษตรกรในปัจจุบันไม่นิยมทำสวนและในขณะเดียวกันผู้ปลูกทุเรียนในปัจจุบันส่วนใหญ่ก็เป็นผู้สูงอายุหากหมดรุ่นนี้อาจจะไม่ได้เห็นสวนทุเรียนนนท์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2549)
- คณะกรรมการการปกครอง สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2542) “การงานการศึกษา กรณีให้มีการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม”
- ทิพวรรณ บุญย์เพิ่ม (2552) *การบังคับใช้มาตรการทางกายภาพกับการพัฒนาพื้นที่ปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษา จังหวัดนนทบุรี* (รายงานการศึกษาค้นคว้าวิจัย)
- สถิตย์พงศ์ สุขชูเกียรติ (2550) *การคุ้มครองและการใช้ประโยชน์พื้นที่เกษตรอย่างยั่งยืน*
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2549) (อัดสำเนา)
- สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (กุมภาพันธ์ 2552) (อัดสำเนา)
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี (2550) *มาตรการส่งเสริมการอนุรักษ์ฟื้นฟูเรียนนนท์*
- อดิสร อิศรางกูร ณ อยุธยา และคณะ (2543) *คู่มือการพัฒนาการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
- อรพรรณ ณ บางช้าง ศรีเสาวลักษณ์ (2552) *โครงการประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของทรัพยากรในอุทยานแห่งชาติ*. กรุงเทพมหานคร : วิทยุการปก
- อรพรรณ ณ บางช้าง ศรีเสาวลักษณ์ (2552) *โครงการประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของโลมาในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร : วิทยุการปก
- Boyle,K.J.:(1989). “Commodity Specification and the Framing of Contingent Valuation Questions.” *Land Economics*. 65 (1).57-63.
- Brown, G. and W. Henry. (1990). “*The Economic Value of Elephants*” London Environment Economics Centre Paper #89-12. London : International Institute for Environment and Development.
- Carmines,E. G. and R. A. Zeller.(1979). *Reliability and Validity Assessment*. Sage Publications. Beverly Hills, California, USA.
- Kevin Boyle : *Contingent Valuation in Practice and* LAN J. Bateman et.al, (2002) *Economic Valuation with Stated Preference Techniques a Manual*, UK. Department of Transport, Edward Elgar Publishing.

Mitchell,R.C. and R.T. Carson (1989) “Comment on Option Value: Empirical Evidence from a Case Study of Recreation and Water Quality”. *Quarterly Journal of Economics*.100:291-294.

Samples, K.C; J.A. Dixon, and M.M. Gowen. “ Information Disclosure and Endangered Species Valuation. “ *Land Economics* 62, no.3 (1986): 30612.

<http://www.chrn-thai.onep.go.th/protected/definition.htm>, (2550) คำจำกัดความนี้ได้รับการรับรองในการประชุม World Park Congress สมัยที่ 4 เมื่อปี (1992).

<http://www.thaienvimonitor.net/concept/tap-value.pdf> ตารางที่ 1 สรุปงานวิจัยการประเมินมูลค่าสิ่งแวดล้อม (21 มิถุนายน 2553).

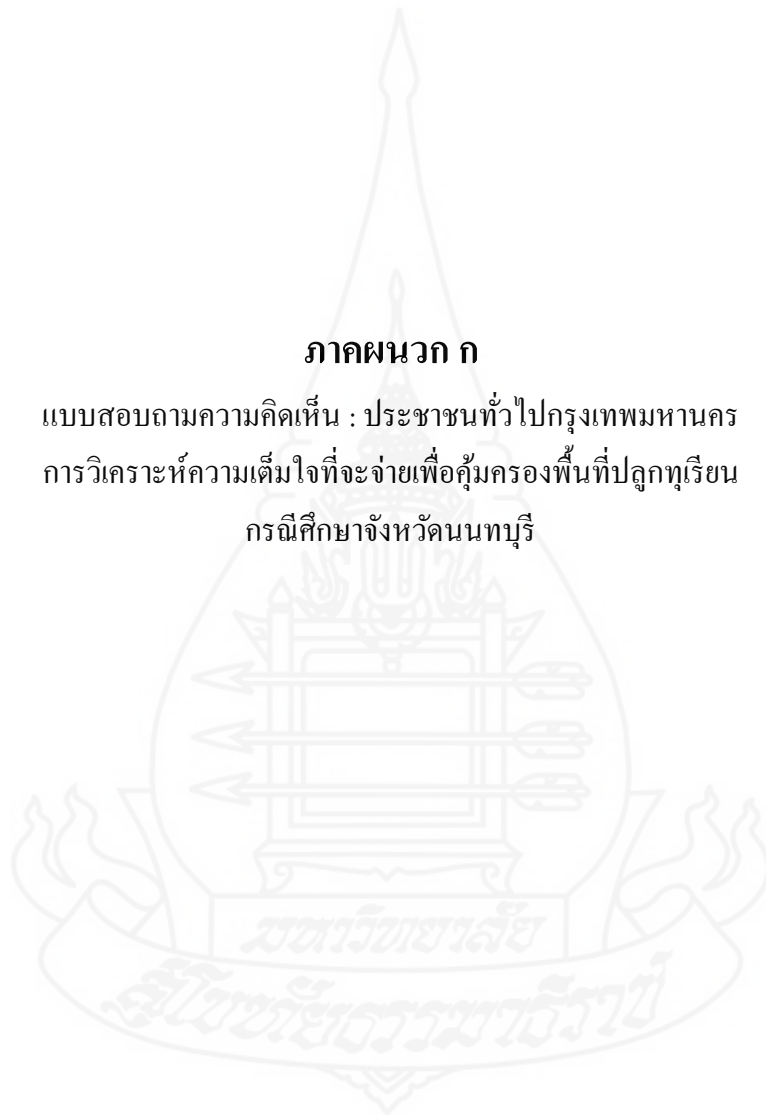
ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบทอดวัฒนธรรมมาตุลีราช

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามความคิดเห็น : ประชาชนทั่วไปกรุงเทพมหานคร
การวิเคราะห์ความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียน
กรณีศึกษาจังหวัดนนทบุรี

กรุงเทพมหานคร

แบบสอบถาม ความคิดเห็น
ความเต็มใจจ่ายของประชาชนทั่วไป
เพื่ออนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียน
กรณีศึกษา จังหวัดนนทบุรี

รหัสผู้ตอบ _____

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโท สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมกลุ่มเป้าหมาย และศึกษาความเห็นเกี่ยวกับการคุ้มครองพื้นที่เกษตรและโดยเฉพาะพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ โดยคำตอบที่ได้จะใช้เป็นส่วนประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการศึกษาเท่านั้น และข้อมูลของท่านจะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ในภาพรวมซึ่งไม่ได้แจกแจงการวิเคราะห์เป็นรายบุคคลรวมทั้งไม่ได้ระบุชื่อ

ในการนี้ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ได้สละเวลาและให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ชื่อผู้ตอบ _____ อำเภอ/เขต _____

จังหวัด _____ โทรศัพท์ _____

ผู้สัมภาษณ์ _____ วันที่ _____

ตอนที่ 1 ปัญหาของประเทศ

1. ท่านคิดว่าปัญหาใดของประเทศไทยเป็นปัญหาที่รุนแรงที่สุดในปัจจุบันกรุณารายลำดับความสำคัญ เพียง 3 อันดับที่ท่านเห็นว่าสำคัญที่สุด โดยใส่ตัวเลขในช่องด้านซ้าย ดังนี้
- ใส่เลข 1 = ปัญหาที่ท่านเห็นว่าสำคัญที่สุด
- ใส่เลข 2 = ปัญหาที่ท่านเห็นว่ามีความสำคัญเป็นอันดับ 2
- ใส่เลข 3 = ปัญหาที่ท่านเห็นว่ามีความสำคัญเป็นอันดับ 3

ปัญหา	จัดอันดับ (1,2,3)
1) ปัญหาเศรษฐกิจ เช่น ข้าวของราคาแพง ค่าครองชีพสูง.....ฯ	
2) ปัญหาด้านสาธารณสุข	
3) ปัญหาการศึกษา	
4) ปัญหาความยากจน	
5) ปัญหาคอร์ปชั่นของข้าราชการและนักการเมือง	
6) ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม (มลพิษทางอากาศ ทางน้ำ ขยะ ฯลฯ)	
7) ปัญหาการขยายตัวของพื้นที่เมืองทำให้พื้นที่สีเขียวลดลง	
8) ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน (เช่น ถนน ประปา.....)	
9) ปัญหาอาชญากรรมและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	
10) ปัญหาการค้าและการเสพยาเสพติด	
11) อื่น ๆ (ระบุ).....	

2. ท่านคิดว่าควรมีนโยบายคุ้มครองพื้นที่เกษตร หรือไม่ “ถ้าการคุ้มครองพื้นที่เกษตรหมายถึง การจำกัดการขยายพื้นที่ของเมืองไม่ให้รุุกพื้นที่เกษตร”
1. ควรมี   2. ไม่ควรมี   3. ไม่มีความเห็น

3. ในบรรดาปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆของประเทศไทย ที่ระบุไว้ข้างล่างนี้ ท่านคิดว่า ปัญหาใดเป็นปัญหาที่มีผลกระทบมากที่สุด กรุณาเรียงลำดับความสำคัญ เพียง 3 อันดับ โดยใส่ตัวเลขในช่องด้านซ้าย ดังนี้

ใส่เลข 1 = ปัญหาที่ท่านเห็นว่าสำคัญที่สุด

ใส่เลข 2 = ปัญหาที่ท่านเห็นว่ามีความสำคัญเป็นอันดับ 2

ใส่เลข 3 = ปัญหาที่ท่านเห็นว่ามีความสำคัญเป็นอันดับ 3

ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	จัดอันดับ (1,2,3)
1) ปัญหาเกี่ยวกับขยะมูลฝอย	
2) ปัญหามลภาวะทางน้ำ เช่น น้ำเน่าเสีย	
3) ปัญหาการจราจรและมลภาวะทางเสียงจากการจราจร	
4) ปัญหามลภาวะทางอากาศ	
5) ปัญหาสภาวะเรือนกระจก ทำให้อุณหภูมิร้อนขึ้น	
6) ปัญหาชุมชนแออัดและแหล่งเสื่อมโทรม	
7) ปัญหาการสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรม โดยเฉพาะบริเวณชานเมือง และจังหวัดปริมณฑล เช่น นนทบุรี ปทุมธานี ฯลฯ	
8) อื่น ๆ (ระบุ).....	

ตอนที่ 2 ทักษะคิดและความรู้เกี่ยวกับผลไม้ไทย

4. ถ้าหากพื้นที่ปลูกผลไม้ที่ปรากฏในภาพด้านล่างอาจจะลดลงหรือเปลี่ยนสภาพไป เนื่องจากการขยายตัวของเมือง แม้รัฐจะพยายามแก้ไขโดยใช้มาตรการคุ้มครองพื้นที่เกษตร แต่การดำเนินการดังกล่าว รัฐไม่สามารถดำเนินการได้ทุกพื้นที่ ถ้าให้ท่านเลือก ท่านจะแนะนำให้รัฐคุ้มครองพื้นที่ปลูกผลไม้ประเภทใด

กรุณาเรียงลำดับความสำคัญ เพียง 3 อันดับ โดยใส่ตัวเลขในช่องด้านขวาของภาพ

ใส่เลข 1 = สำคัญที่สุด ใส่เลข 2 = สำคัญเป็นอันดับ 2 ใส่เลข 3 = สำคัญเป็นอันดับ 3

พื้นที่ปลูกผลไม้	อันดับ	พื้นที่ปลูกผลไม้	อันดับ
 มะยงชิด นครนายก	_____	 ส้ม โอ นครชัยศรี นครปฐม	_____
 ทูเรียน นนทบุรี	_____	 สละ เนินวงศ์ จันทบุรี	_____
 ส้มบางมด กรุงเทพฯ	_____	 ลองกองต้นหยงมัส นราธิวาส	_____

แบบสอบถามนี้ได้ปรับปรุงมาจาก การศึกษามูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของโลกในประเทศไทย : รศ.ดร. อพรพรรณ ณ บางช้าง ศรีเสาวลักษณ์ กันยายน 2552

5. ท่านเคยทราบหรือไม่ว่าจังหวัดนนทบุรีเป็นแหล่งผลิตผลไม้ที่สำคัญ
0. ไม่เคยทราบ
1. เคยทราบ ระบุชื่อผลไม้ 3 อันดับแรกที่รู้จัก
- 1.....
- 2.....
- 3.....
6. ท่านรู้จักทุเรียนนนท์หรือไม่
0. ไม่รู้จัก (ข้ามไปถามข้อ 9)
1. รู้จัก (ถามข้อ 7 ต่อ)
7. ท่านทราบหรือไม่ ทุเรียนเป็นผลไม้ที่สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดนนทบุรี
0. ไม่ทราบ
1. ทราบ
8. ท่านทราบหรือไม่ว่าทุเรียนในจังหวัดนนทบุรีมีหลายชนิดพันธุ์
0. ไม่ทราบ
1. ทราบ
9. ท่านเคยบริโภคทุเรียนนนท์หรือไม่
0. ไม่เคย
1. เคย
10. ถ้าให้เลือกรับประทานทุเรียน ท่านจะบริโภคทุเรียนจังหวัดใด
1. นนทบุรี ทำไมถึงเลือกรับประทานทุเรียนนนท์ เพราะ.....
2. จันทบุรี
3. ระยอง
4. ชุมพร
5. อุดรดิตถ์
6. จังหวัดไหนก็ได้
11. ท่านสามารถแยกแยะชนิดของพันธุ์ทุเรียนได้หรือไม่ เช่น พันธุ์หมอนทอง พันธุ์ก้านยาว หรือ พันธุ์ชะนี
0. ไม่ได้ 1. ได้

ตอนที่ 3 การอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียน

ก่อนที่จะถามข้อ 12 ให้นักวิจัยอ่านการ์ดเกี่ยวกับกองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียน

โปรดระลึกเสมอว่า การสำรวจครั้งนี้เป็นเพียงการสอบถามความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้เท่านั้น **ไม่ใช่การทำประชาพิจารณาจริง ๆ** แต่เราขอให้ท่านตอบให้ตรงกับความรู้สึกถ้าหากว่ารัฐบาลจะมีการให้ลงคะแนนเสียงในประเด็นนี้จริง ๆ

12. ถ้ามีการจัดตั้งกองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ โดยให้ครอบครัวของท่านจ่ายเงินสมทบ จำนวน .....บาท ท่านจะลงคะแนนเสียงสนับสนุนนโยบายการจัดตั้งกองทุนฯนี้ หรือไม่ (เป็นการจ่ายเพียงครั้งเดียว เพิ่มไปกับค่าน้ำประปา)

0. ไม่สนับสนุน (ถามข้อ 13 ต่อ) 1. สนับสนุน (ข้ามไปถามข้อ 15)

13. กรณีที่ท่าน **ไม่สนับสนุน** จำนวนเงินที่ระบุไว้ในข้อ 12 และจำนวนเท่าไรที่จะทำให้ท่านเปลี่ยนใจลงคะแนนเสียงสนับสนุนนโยบายนี้

0. อย่างไม่กี่ไม่สนับสนุน (ถามข้อ 14 ต่อ)

1. ท่านเต็มใจจะจ่ายเงินจำนวน.....บาท (ข้ามไปข้อ 15)

14. กรณีที่ท่านตอบว่า **ไม่สนับสนุน** เงินสมทบกองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ ข้อใดเป็นสาเหตุที่ทำให้ตัดสินใจไม่สนับสนุน โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่ท่านเห็นว่าถูกต้องที่สุด (ตอบข้อเดียวเท่านั้น)

(ให้นักสัมภาษณ์ ถามเป็นคำถามเปิดไว้ก่อน)

1. ประเทศไทยยังมีพื้นที่สามารถปลูกทุเรียนได้อีกมาก ไม่จำเป็นต้องจังหวัดนนทบุรี
2. คิดว่าหากไม่มีทุเรียนนนท์ก็สามารถบริโภคทุเรียนจากจังหวัดอื่น ๆ ที่ทดแทนได้
3. พื้นที่ปลูกทุเรียนอยู่ในจังหวัดนนทบุรีก็ควรจะให้คนนนทบุรีรับผิดชอบ
4. อาจมีการใช้สิทธิพลและการทุจริตจนไม่ได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์
5. ไม่เชื่อว่าโครงการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์นี้จะคุ้มค่ากับการลงทุน
6. ไม่ไว้ใจองค์กรที่จะมาดูแลกองทุนฯ
7. คิดว่ามาตรการที่เสนอนี้คงมีการดำเนินการอยู่แล้วไม่ว่าท่านจะมีส่วนร่วมหรือไม่ก็ตาม
8. ควรจะเป็นความรับผิดชอบของรัฐบาลมากกว่า เพราะได้เก็บเงินภาษีด้านอื่นๆไปแล้ว
9. ควรจะนำเงินไปแก้ปัญหาระงคว้นด้านอื่นๆมากกว่า จะเอามาใช้เพื่อเพิ่มมาตรการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์

10. ไม่มีเงินพอที่จะจ่ายได้
11. ไม่ควรเป็นการบังคับเก็บ แต่ควรเป็นการบริจาคโดยความสมัครใจ
12. อื่นๆ.....
15. ข้อใดเป็นสาเหตุที่ทำให้ท่านตัดสินใจที่ สนับสนุน นโยบายที่จะเก็บเงินเพื่อสนับสนุนโครงการอนุรักษ์/คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่ท่านเห็นว่าถูกต้องที่สุด (ตอบข้อเดียวเท่านั้น) (นักสัมภาษณ์ ถามเป็นคำถามเปิดไว้ก่อน)
1. การรักษาพื้นที่เกษตรกรรม กรณีพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ จะช่วยลดความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ของทุเรียนนนท์
  2. ทุเรียนนนท์มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนาน เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดนนทบุรี และระดับประเทศ
  3. เป็นคนที่ชอบบริโภคทุเรียนอยู่แล้ว จึงสนับสนุนโครงการฯเท่ากับเป็นการรักษาพื้นที่สีเขียว
  4. การรักษาพื้นที่สีเขียว (พื้นที่เกษตรกรรม) เท่ากับ เป็นการอนุรักษ์ทุเรียนนนท์ไปด้วย
  5. การอนุรักษ์ทุเรียนนนท์ เท่ากับ เป็นการรักษาพื้นที่สีเขียว(พื้นที่เกษตรกรรม)ไปด้วย
  6. การรักษาพื้นที่ปลูกทุเรียนหรือพื้นที่สีเขียว เท่ากับมีเครื่องฟอกอากาศขนาดใหญ่ให้ทุกคนทั่วไป
  7. ชอบแนวคิดเกี่ยวกับโครงการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี เพราะจริงๆแล้วก็คงไม่ต้องจ่าย
  8. ชอบแนวคิดเกี่ยวกับโครงการ ฯ เพราะจะนำไปสู่การอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่สีเขียวอื่นๆ
  9. เป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องช่วยกันอนุรักษ์พื้นที่ เพราะเท่ากับเป็นการอนุรักษ์พันธุ์ทุเรียนนนท์
  10. อื่น ๆ .....
16. ท่านมั่นใจมากน้อยเพียงใดว่า ถ้ามีการรณรงค์จริง ท่านจะตัดสินใจตามคำตอบที่ให้ไว้ในข้อ 12 โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่เหมาะสม

16.1 กรณีที่ท่าน ลงคะแนนเสียง สนับสนุน (ข้อ 12) yes	16.2 กรณีที่เปลี่ยนใจ มาสนับสนุน (ในข้อ 13) No - yes	16.3 กรณีที่ท่านลงคะแนนเสียง ไม่สนับสนุน (ข้อ 12และ13) No-no
5 ☐ มั่นใจมากที่สุด	5 ☐ มั่นใจมากที่สุด	5 ☐ มั่นใจมากที่สุด
4 ☐ ค่อนข้างมั่นใจ	4 ☐ ค่อนข้างมั่นใจ	4 ☐ ค่อนข้างมั่นใจ
3 ☐ ไม่ค่อยมั่นใจ	3 ☐ ไม่ค่อยมั่นใจ	3 ☐ ไม่ค่อยมั่นใจ
2 ☐ ไม่มั่นใจ	2 ☐ ไม่มั่นใจ	2 ☐ ไม่มั่นใจ
1 ☐ ไม่มั่นใจเลย	1 ☐ ไม่มั่นใจเลย	1 ☐ ไม่มั่นใจเลย

17. ท่านคิดว่าข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์และปัญหาของพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ในแบบสอบถาม
นี้น่าเชื่อถือหรือไม่

0. ไม่น่าเชื่อถือ (ถามข้อ 18 ต่อ) 1. น่าเชื่อถือ (ข้ามไปถามข้อ 19)

18. ถ้าไม่น่าเชื่อถือเพราะเหตุใด โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ท่านเห็นว่าถูกต้อง
ที่สุด

(ตอบข้อเดียวเท่านั้น)

1. ยังไม่เคยได้ยินข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาของทุเรียนนนท์และพื้นที่ปลูกเลย
2. คิดว่าภาครัฐคงให้ความสำคัญในการดูแลเอาใจใส่อยู่แล้วและไม่ปล่อยให้สูญ
พันธุ์
3. ไม่เคยได้ยินข่าวว่าทุเรียนนนท์จะสูญพันธุ์
4. อื่นๆ.....

19. ท่านคิดว่ามาตรการใดที่จะกระตุ้นให้ประชาชนสนับสนุนกองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่
ปลูกทุเรียนนนท์

กรุณาเรียงลำดับความสำคัญ เพียง 3 ลำดับ โดยใส่เลข

1 = มาตรการที่ท่านเห็นว่าสำคัญที่สุด

2 = มาตรการที่มีความสำคัญรองลงมา และ

3 = มาตรการที่มีความสำคัญเป็นลำดับ 3

วิธีการ	อันดับ
1. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความสำคัญ สถานการณ์ของทุเรียนเมืองนนท์มากขึ้น	
2. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบของการบริหารจัดการกองทุนฯ	
3. สร้างความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือในการบริหารจัดการกองทุนฯ	
4. ทำให้การบริจาคมี่ความสะดวกมากขึ้น	
5. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมในการอนุรักษ์คุ้มครองทุเรียนนนท์และพื้นที่ที่จะดำเนินการ	
6. ให้องค์กรที่มีชื่อเสียงประชาสัมพันธ์และถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของพื้นที่และพันธุ์ทุเรียนนนท์	
7. ให้บุคคลที่มีชื่อเสียงและน่าเชื่อถือประชาสัมพันธ์ในกิจกรรมของกองทุนฯ	
8. ให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องต้องเข้ามาช่วยดำเนินการและประชาสัมพันธ์	
9. จัดตั้งศูนย์วิจัยทุเรียนนนท์ในจังหวัดนนทบุรี เพื่อให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ เช่น ห้องทดลองและปฏิบัติการ สถานี วิจัย และแปลงทดลอง เทคโนโลยี ปัจจัยการผลิต รวมทั้งแก้ปัญหาเป็นต้น	
10. จัดตั้งเครือข่ายเกษตรกรในจังหวัดนนทบุรีเพื่อรณรงค์ปลูกจิตสำนึกในอาชีพชาวสวนนนท์	
11. อื่นๆ.....	

ข้อมูลเกี่ยวกับท่าน

1. อายุ (1) 15 – 30 ปี (3) 41 – 50 ปี (5) 61 ปีขึ้นไป
 (2) 31 – 40 ปี (4) 51 – 60 ปี
2. เพศ (1) หญิง (2) ชาย
3. สถานภาพสมรส (1) โสด / หย่า (2) สมรส มีบุตร..... คน
4. ครอบครัวท่านมีสมาชิกทั้งหมดจำนวน _____ คน (รวมผู้ตอบ)
5. ระดับการศึกษา

(1) ☐ ประถมศึกษา	(4) ☐ ปริญญาตรี
(2) ☐ มัธยมศึกษา	(5) ☐ ปริญญาโทหรือสูงกว่า
(3) ☐ อนุปริญญา	(6) ☐ ไม่ได้เรียน
6. รายได้ปัจจุบัน / ต่อเดือน

(1) ☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท	(5) ☐ 30,001 – 50,000 บาท
(2) ☐ 5,001 – 12,000 บาท	(6) ☐ 50,001 – 100,000 บาท
(3) ☐ 12,001 - 20,000 บาท	(7) ☐ มากกว่า 100,000 บาท
(4) ☐ 20,001 – 30,000 บาท	
7. อาชีพของท่าน
  - 1 ข้าราชการ
  - 2 พนักงานรัฐวิสาหกิจ
  - 3 พนักงานบริษัทเอกชน
  - 4 มีธุรกิจส่วนตัว / ร้านค้า
  - 5 ข้าราชการบำนาญ
  - 6 รับจ้างทั่วไป
  - 7 ทำงานต่างประเทศ
  - 8 อื่น ๆ.....

8. นอกจากตัวท่านเองแล้วในบ้านมีสมาชิกอีกกี่ท่านที่มีรายได้ (ไม่รวมผู้ตอบ)

0. ไม่มี

1. มี _____ คน

9. ประมาณรายจ่ายรวมต่ออาทิตย์ _____ บาท (เฉพาะผู้ตอบ)

10. ค่าไฟฟ้าเฉลี่ยต่อเดือน _____ บาท

11. ค่าน้ำประปาต่อเดือน _____ บาท

12. ลักษณะบ้านของท่าน (นักสัมภาษณ์สังเกตเอง)

(1) ทาวน์เฮาส์

(2) บ้านเดี่ยว

(2.1) 2 ชั้น

(2.2) ชั้นเดียว

(3) คอนโดมิเนียม

(4) ห้องแถว

(5) อาคารพาณิชย์

(6) อื่นๆ ระบุ _____

13. ถ้าให้เปรียบเทียบฐานะของครอบครัวท่าน ท่านคิดว่าท่านอยู่ในกลุ่มใด

(1) ฐานะดีกว่าคนทั่วไปมาก

(2) ฐานะค่อนข้างดีกว่าครอบครัวอื่น

(3) ฐานะปานกลาง

(4) ฐานะต่ำกว่าครัวเรือนที่มีฐานะปานกลาง

(5) ฐานะต่ำกว่าครัวเรือนที่มีฐานะปานกลางมาก

(6) ไม่ทราบ

14. ท่านเป็นสมาชิกขององค์กรที่ทำงานเกี่ยวกับด้านสิ่งแวดล้อมหรือไม่

(0) ไม่ได้เป็น

(1) เป็น

จบแบบสอบถาม และขอขอบคุณมากสำหรับความร่วมมือ

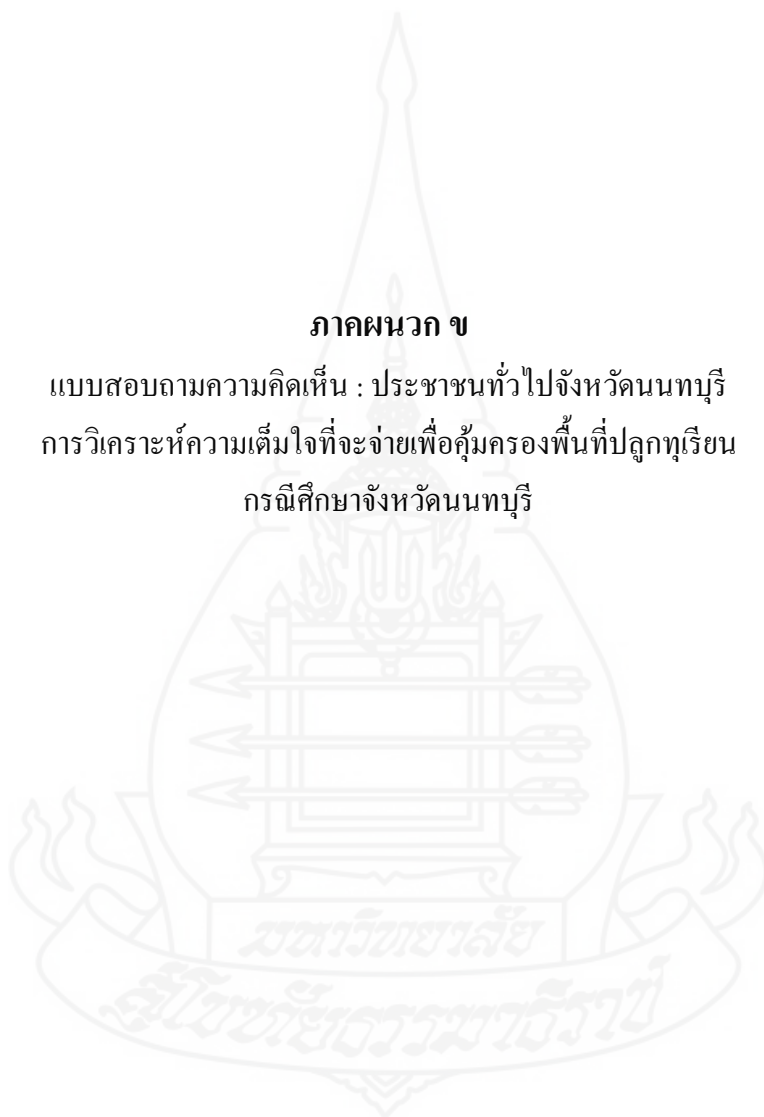
ท่านต้องการจะเพิ่มความเห็นเกี่ยวกับแบบสอบถามหรือมีประเด็นที่จะถามหรือไม่

.....
 .....
 .....

โปรดระลึกว่าข้อมูลที่น่าเสนอในแบบสอบถามนี้เกี่ยวกับโครงการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูก
 ทุเรียนนนท์ ยังไม่เกิดขึ้นจริงและยังไม่ได้มีการเสนอที่จะดำเนินการ รายละเอียดนำเสนอเป็น
 เพียงเพื่อการสำรวจครั้งนี้เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากท่าน

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามความคิดเห็น : ประชาชนทั่วไปจังหวัดนนทบุรี
การวิเคราะห์ความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียน
กรณีศึกษาจังหวัดนนทบุรี

นนทบุรี

**แบบสอบถาม ความคิดเห็น
ความเต็มใจจ่ายของประชาชนทั่วไป
เพื่ออนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียน
กรณีศึกษา จังหวัดนนทบุรี**

รหัสผู้ตอบ _____ _____

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโท สาขาวิชา
ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ
ศึกษาข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมกลุ่มเป้าหมาย และศึกษาความเห็นเกี่ยวกับการคุ้มครอง
พื้นที่เกษตรและโดยเฉพาะพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ โดยคำตอบที่ได้จะใช้เป็นส่วนประกอบ
ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการศึกษาเท่านั้น และข้อมูลของท่านจะนำมาใช้ในการวิเคราะห์
ในภาพรวมซึ่งไม่ได้แจกแจงการวิเคราะห์เป็นรายบุคคลรวมทั้งไม่ได้ระบุชื่อ

ในการนี้ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ได้สละเวลาและให้ความอนุเคราะห์ใน
การตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ชื่อผู้ตอบ _____ อำเภอ/เขต _____

จังหวัด _____ โทรศัพท์ _____

ผู้สัมภาษณ์ _____ วันที่ _____

ตอนที่ 1 ปัญหาของประเทศ

1. ท่านคิดว่าปัญหาใดของประเทศไทยเป็นปัญหาที่รุนแรงที่สุดในปัจจุบัน กรุณาเรียงลำดับความสำคัญ เพียง 3 อันดับที่ท่านเห็นว่าสำคัญที่สุด โดยใช้ตัวเลขในช่องด้านซ้าย ดังนี้

ใส่เลข 1 = ปัญหาที่ท่านเห็นว่าสำคัญที่สุด

ใส่เลข 2 = ปัญหาที่ท่านเห็นว่ามีความสำคัญเป็นอันดับ 2

ใส่เลข 3 = ปัญหาที่ท่านเห็นว่ามีความสำคัญเป็นอันดับ 3

ปัญหา	จัดอันดับ (1,2,3)
1) ปัญหาเศรษฐกิจ เช่น ข้าวของราคาแพง ค่าครองชีพสูง.....ฯ	
2) ปัญหาด้านสาธารณสุข	
3) ปัญหาการศึกษา	
4) ปัญหาความยากจน	
5) ปัญหาคอร์ปชั่นของข้าราชการและนักการเมือง	
6) ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม (มลพิษทางอากาศ ทางน้ำ ขยะ ฯลฯ)	
7) ปัญหาการขยายตัวของพื้นที่เมืองทำให้พื้นที่สีเขียวลดลง	
8) ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน (เช่น ถนน ประปา.....)	
9) ปัญหาอาชญากรรมและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	
10) ปัญหาการค้าและการเสพยาเสพติด	
11) อื่น ๆ (ระบุ).....	

2. ท่านคิดว่าควรมีนโยบายคุ้มครองพื้นที่เกษตร หรือไม่ “ถ้าการคุ้มครองพื้นที่เกษตร หมายถึง การจำกัดการขยายพื้นที่ของเมืองไม่ให้รุกล้ำพื้นที่เกษตร”

1. ควรมี   2. ไม่ควรมี   3. ไม่มีความเห็น

3. ในบรรดาปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆของประเทศไทย ที่ระบุไว้ข้างล่างนี้ ท่านคิดว่า ปัญหาใดเป็นปัญหาที่มีผลกระทบมากที่สุด กรุณาเรียงลำดับความสำคัญ เพียง 3 อันดับ โดยใส่ตัวเลขในช่องด้านซ้าย ดังนี้
- ใส่เลข 1 = ปัญหาที่ท่านเห็นว่าสำคัญที่สุด
- ใส่เลข 2 = ปัญหาที่ท่านเห็นว่ามีความสำคัญเป็นอันดับ 2
- ใส่เลข 3 = ปัญหาที่ท่านเห็นว่ามีความสำคัญเป็นอันดับ 3

ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	จัดอันดับ (1,2,3)
1) ปัญหาเกี่ยวกับขยะมูลฝอย	
2) ปัญหามลภาวะทางน้ำ เช่น น้ำเน่าเสีย	
3) ปัญหาการจราจรและมลภาวะทางเสียงจากการจราจร	
4) ปัญหามลภาวะทางอากาศ	
5) ปัญหาสภาวะเรือนกระจก ทำให้อุณหภูมิร้อนขึ้น	
6) ปัญหาชุมชนแออัดและแหล่งเสื่อมโทรม	
7) ปัญหาการสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรม โดยเฉพาะบริเวณชานเมือง และจังหวัดปริมณฑล เช่น นนทบุรี ปทุมธานี ฯลฯ	
8) อื่น ๆ (ระบุ).....	

ตอนที่ 2 ทักษะและความรู้เกี่ยวกับผลไม้ไทย

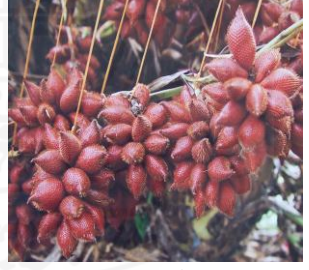

4. ถ้าหากพื้นที่ปลูกผลไม้ที่ปรากฏในภาพด้านล่างอาจจะลดลงหรือเปลี่ยนสภาพไปเนื่องจากการขยายตัวของเมือง แม้รัฐจะพยายามแก้ไขโดยใช้มาตรการคุ้มครองพื้นที่เกษตร แต่การดำเนินการดังกล่าว รัฐไม่สามารถดำเนินการได้ทุกพื้นที่ ถ้าให้ท่านเลือกท่านจะแนะนำให้รัฐคุ้มครองพื้นที่ปลูกผลไม้ประเภทใด

กรุณาเรียงลำดับความสำคัญ เพียง 3 อันดับ โดยใส่ตัวเลขในช่องด้านขวาของภาพ

ใส่เลข 1 = สำคัญที่สุด

ใส่เลข 2 = สำคัญเป็นอันดับ 2

ใส่เลข 3 = สำคัญเป็นอันดับ 3

พื้นที่ปลูกผลไม้	อันดับ	พื้นที่ปลูกผลไม้	อันดับ
 <p>มะยงชิด นครนายก</p>	_____	 <p>ส้มโอ นครชัยศรี นครปฐม</p>	_____
 <p>ทุเรียน นนทบุรี</p>	_____	 <p>สละ เนินวงศ์ จันทบุรี</p>	_____
 <p>ส้มบางมด กรุงเทพฯ</p>	_____	 <p>ลองกองต้นหยงมัส นราธิวาส</p>	_____

5. ท่านเคยทราบหรือไม่ว่าจังหวัดนนทบุรีเป็นแหล่งผลิตผลไม้ที่สำคัญ
0. ไม่เคยทราบ
1. เคยทราบ ระบุชื่อผลไม้ 3 อันดับแรกที่รู้จัก
- 1.....
- 2.....
- 3.....
6. ท่านรู้จักทุเรียนนนท์หรือไม่
0. ไม่รู้จัก (ข้ามไปถามข้อ 9) 1. รู้จัก (ถามข้อ 7 ต่อ)
7. ท่านทราบหรือไม่ ทุเรียนเป็นผลไม้ที่สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดนนทบุรี
0. ไม่ทราบ 1. ทราบ
8. ท่านทราบหรือไม่ว่าทุเรียนในจังหวัดนนทบุรีมีหลายชนิดพันธุ์
0. ไม่ทราบ 1. ทราบ
9. ท่านเคยบริโภคทุเรียนนนท์หรือไม่
0. ไม่เคย 1. เคย
10. ถ้าให้เลือกรับประทานทุเรียน ท่านจะบริโภคทุเรียนจังหวัดใด
1. นนทบุรี ทำไมถึงเลือกรับประทานทุเรียนนนท์ เพราะ.....
2. จันทบุรี
3. ระยอง
4. ชุมพร
5. อุดรดิตถ์
6. จังหวัดไหนก็ได้
11. ท่านสามารถแยกแยะชนิดของพันธุ์ทุเรียนได้หรือไม่ เช่น พันธุ์หมอนทอง พันธุ์ก้านยาว หรือ พันธุ์ชะนี
0. ไม่ได้ 1. ได้

ตอนที่ 3 การอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียน

ก่อนที่จะถามข้อ 12 ให้ให้นักวิจัยอ่านการ์ดเกี่ยวกับกองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียน

โปรดระลึกเสมอว่า การสำรวจครั้งนี้เป็นเพียงการสอบถามความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้เท่านั้น **ไม่ใช่การทำประชาติการณ์จริง ๆ** แต่เราขอให้ท่านตอบให้ตรงกับความรู้สึกถ้าหากว่ารัฐบาลจะมีการให้ลงคะแนนเสียงในประเด็นนี้จริง ๆ

12. ถ้ามีการจัดตั้งกองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ โดยให้ครอบครัวของท่านจ่ายเงินสมทบ จำนวน .....บาท ท่านจะลงคะแนนเสียงสนับสนุนนโยบายการจัดตั้งกองทุนฯนี้ หรือไม่ (เป็นการจ่ายเพียงครั้งเดียว เพิ่มไปกับค่าน้ำประปา)
  0. ไม่สนับสนุน (ถามข้อ 13 ต่อ)
  1. สนับสนุน (ข้ามไปถามข้อ 15)
13. กรณีที่ท่าน **ไม่สนับสนุน** จำนวนเงินที่ระบุไว้ในข้อ 12 และจำนวนเท่าไรที่จะทำให้ท่านเปลี่ยนใจลงคะแนนเสียงสนับสนุนนโยบายนี้
  0. อย่างไม่รู้ก็ไม่สนับสนุน (ถามข้อ 14 ต่อ)
  1. ท่านเต็มใจจะจ่ายเงินจำนวน.....บาท (ข้ามไปข้อ 15)
14. กรณีที่ท่านตอบว่า **ไม่สนับสนุน** เงินสมทบกองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ ข้อใดเป็นสาเหตุที่ทำให้ตัดสินใจไม่สนับสนุน โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด (ตอบข้อเดียวเท่านั้น) (นักสัมภาษณ์ ถามเป็นคำถามเปิดไว้ก่อน)
  1. ประเทศไทยยังมีพื้นที่สามารถปลูกทุเรียนได้อีกมาก ไม่จำเป็นต้องจังหวัดนนทบุรี
  2. คิดว่าหากไม่มีทุเรียนนนท์ก็สามารถบริโภครูปลูกทุเรียนจากจังหวัดอื่น ๆ ที่ทดแทนได้
  3. อาจมีการใช้สิทธิพลและการทุจริตจนไม่ได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์
  4. ไม่เชื่อว่าโครงการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์นี้จะคุ้มค่ากับการลงทุน
  5. ไม่ไว้วางใจองค์กรที่จะมาดูแลกองทุนฯ
  6. คิดว่ามาตรการที่เสนอมานี้คงมีการดำเนินการอยู่แล้วไม่ว่าท่านจะมีส่วนร่วมหรือไม่ก็ตาม
  7. ควรจะเป็นความรับผิดชอบของรัฐบาลมากกว่า เพราะได้เก็บเงินภาษีด้านอื่น ๆ ไปแล้ว
  8. ควรจะนำเงินไปแก้ปัญหาเร่งด่วนด้านอื่น ๆ มากกว่า จะเอามาใช้เพื่อเพิ่มมาตรการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์
  9. ไม่มีเงินพอที่จะจ่ายได้

10. ไม่ควรเป็นการบังคับเก็บ แต่ควรเป็นการบริจาค โดยความสมัครใจ
11. อื่นๆ.....
15. ข้อใดเป็นสาเหตุที่ทำให้ท่านตัดสินใจที่ **สนับสนุน** นโยบายที่จะเก็บเงินเพื่อสนับสนุนโครงการอนุรักษ์/คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่ท่านเห็นว่าถูกต้องที่สุด (ตอบข้อเดียวเท่านั้น) (นักสัมภาษณ์ ตามเป็นคำถามเปิดไว้ก่อน)
1. การรักษาพื้นที่เกษตรกรรม กรณีพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ จะช่วยลดความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ของทุเรียนนนท์
  2. ทุเรียนนนท์มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนาน เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดนนทบุรี และระดับประเทศ
  3. เป็นคนที่ชอบบริโภคทุเรียนอยู่แล้ว จึงสนับสนุนโครงการเท่ากับเป็นการรักษาพื้นที่สีเขียว
  4. การรักษาพื้นที่สีเขียว (พื้นที่เกษตรกรรม) **เท่ากับ** เป็นการอนุรักษ์ทุเรียนนนท์ไปด้วย
  5. การอนุรักษ์ทุเรียนนนท์ **เท่ากับ** เป็นการรักษาพื้นที่สีเขียว(พื้นที่เกษตรกรรม)ไปด้วย
  6. การรักษาพื้นที่ปลูกทุเรียนหรือพื้นที่สีเขียว เท่ากับมีเครื่องฟอกอากาศขนาดใหญ่ให้กับคนทั่วไป
  7. ชอบแนวคิดเกี่ยวกับโครงการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี เพราะจริง ๆ แล้วก็คงไม่ต้องจ่าย
  8. ชอบแนวคิดเกี่ยวกับโครงการ ๆ เพราะจะนำไปสู่การอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่สีเขียวอื่น ๆ
  9. เป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องช่วยกันอนุรักษ์พื้นที่ เพราะเท่ากับเป็นการอนุรักษ์พันธุ์ทุเรียนนนท์
  10. อื่น ๆ.....

16. ท่านมั่นใจมากน้อยเพียงใดว่า ถ้ามีการรณรงค์จริง ท่านจะตัดสินใจตามคำตอบที่ให้ไว้ในข้อ 12 โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่เหมาะสม

16.1 กรณีที่ท่าน ลงคะแนนเสียงสนับสนุน (ข้อ 12) yes	16.2 กรณีที่เปลี่ยนใจ มาสนับสนุน (ในข้อ 13) No - yes	16.3 กรณีที่ท่านลงคะแนน เสียง ไม่สนับสนุน (ข้อ 12และ13) No-no
5 ☐ มั่นใจมากที่สุด	5 ☐ มั่นใจมากที่สุด	5 ☐ มั่นใจมากที่สุด
4 ☐ ค่อนข้างมั่นใจ	4 ☐ ค่อนข้างมั่นใจ	4 ☐ ค่อนข้างมั่นใจ
3 ☐ ไม่ค่อยมั่นใจ	3 ☐ ไม่ค่อยมั่นใจ	3 ☐ ไม่ค่อยมั่นใจ
2 ☐ ไม่มั่นใจ	2 ☐ ไม่มั่นใจ	2 ☐ ไม่มั่นใจ
1 ☐ ไม่มั่นใจเลย	1 ☐ ไม่มั่นใจเลย	1 ☐ ไม่มั่นใจเลย

17. ท่านคิดว่าข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์และปัญหาของพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ในแบบสอบถามนี้น่าเชื่อถือหรือไม่

0. ไม่น่าเชื่อถือ (ถามข้อ 18 ต่อ) 1. น่าเชื่อถือ (ข้ามไปถามข้อ 19)

18. ถ้าไม่น่าเชื่อถือเพราะเหตุใด โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ท่านเห็นว่าถูกต้องที่สุด (ตอบข้อเดียวเท่านั้น)

1. ยังไม่เคยได้ยินข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาของทุเรียนนนท์และพื้นที่ปลูกเลย
2. คิดว่าภาครัฐคงให้ความสำคัญในการดูแลเอาใจใส่อยู่แล้วและไม่ปล่อยให้สูญพันธุ์
3. ไม่เคยได้ยินข่าวว่าทุเรียนนนท์จะสูญพันธุ์
4. อื่น ๆ.....

19. ท่านคิดว่ามาตรการใดที่จะกระตุ้นให้ประชาชนสนับสนุนกองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์

กรุณาระียงลำดับความสำคัญ เพียง 3 ลำดับ โดยใส่เลข 1 สำหรับมาตรการที่ท่านเห็นว่าสำคัญที่สุด
2 = สำหรับมาตรการที่มีความสำคัญรองลงมา และ 3= มาตรการที่มีความสำคัญเป็นลำดับ 3

วิธีการ	อันดับ
1. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความสำคัญ สถานการณ์ของทุเรียนเมืองนนท์มากขึ้น	
2. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบของการบริหารจัดการกองทุนฯ	
3. สร้างความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือในการบริหารจัดการกองทุนฯ	
4. ทำให้การบริจาคมีความสะดวกมากขึ้น	
5. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมในการอนุรักษ์คุ้มครองทุเรียนนนท์และพื้นที่ที่จะดำเนินการ	
6. ให้องค์กรที่มีชื่อเสียงประชาสัมพันธ์และถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของพื้นที่และพันธุ์ทุเรียนนนท์	
7. ให้บุคคลที่มีชื่อเสียงและน่าเชื่อถือประชาสัมพันธ์ในกิจกรรมของกองทุนฯ	
8. ให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องต้องเข้ามาช่วยดำเนินการและประชาสัมพันธ์	
9. จัดตั้งศูนย์วิจัยทุเรียนนนท์ในจังหวัดนนทบุรี เพื่อให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น ห้างทดลองและปฏิบัติการ สถานี วิจัย และแปลงทดลอง เทคโนโลยี ปัจจัยการผลิต รวมทั้งแก้ปัญหาเป็นต้น	
10. จัดตั้งเครือข่ายเกษตรกรในจังหวัดนนทบุรีเพื่อรณรงค์ปลูกจิตสำนึกในอาชีพชาวสวนนนท์	
11. อื่น ๆ	

ข้อมูลเกี่ยวกับท่าน

1. อายุ (1) 15 - 30 ปี   (3) 41 - 50 ปี   (5) 61 ปีขึ้นไป
                         (2) 31 - 40 ปี   (4) 51 - 60 ปี
2. เพศ   (1) หญิง   (2) ชาย
3. สถานภาพสมรส (1) โสด / หย่า   (2) สมรส มีบุตร..... คน
4. ครอบครัวท่านมีสมาชิกทั้งหมดจำนวน _____ คน (รวมผู้ตอบ)
5. ระดับการศึกษา
- (1) ประถมศึกษา   (4) ปริญญาตรี
 (2) มัธยมศึกษา   (5) ปริญญาโทหรือสูงกว่า
 (3) อนุปริญญา   (6) ไม่ได้เรียน
6. รายได้ปัจจุบัน / ต่อเดือน
- (1) ต่ำกว่า 5,000 บาท   (5) 30,001 - 50,000 บาท
 (2) 5,001 - 12,000 บาท   (6) 50,001 - 100,000 บาท
 (3) 12,001 - 20,000 บาท   (7) มากกว่า 100,000 บาท
 (4) 20,001 - 30,000 บาท
7. อาชีพของท่าน
- 1 ข้าราชการ
 2 พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 3 พนักงานบริษัทเอกชน
 4 มีธุรกิจส่วนตัว / ร้านค้า
 5 ข้าราชการบำนาญ
 6 รับจ้างทั่วไป
 7 ทำงานต่างประเทศ
 8 อื่น ๆ.....
8. นอกจากตัวท่านเองแล้วในบ้านมีสมาชิกอีกกี่ท่านที่มีรายได้ (ไม่รวมผู้ตอบ)
0. ไม่มี   1. มี _____ คน

9. ประมาณรายจ่ายรวมต่ออาทิตย์ _____ บาท (เฉพาะผู้ตอบ)
10. ค่าไฟฟ้าเฉลี่ยต่อเดือน _____ บาท
11. ค่าน้ำประปาต่อเดือน _____ บาท
12. ลักษณะบ้านของท่าน (นักสัมภาษณ์สังเกตเอง)
- (1) ทาวน์เฮาส์
- (2) บ้านเดี่ยว
- (2.1) 2 ชั้น (2.2) ชั้นเดียว
- (3) คอนโดมิเนียม
- (4) ห้องแถว
- (5) อาคารพาณิชย์
- (6) อื่นๆ ระบุ _____
13. ถ้าให้เปรียบเทียบฐานะของครอบครัวท่าน ท่านคิดว่าท่านอยู่ในกลุ่มใด
- (1) ฐานะดีกว่าคนทั่วไปมาก
- (2) ฐานะค่อนข้างดีกว่าครอบครัวอื่น
- (3) ฐานะปานกลาง
- (4) ฐานะต่ำกว่าครัวเรือนที่มีฐานะปานกลาง
- (5) ฐานะต่ำกว่าครัวเรือนที่มีฐานะปานกลางมาก
- (6) ไม่ทราบ
14. ท่านเป็นสมาชิกขององค์กรที่ทำงานเกี่ยวกับด้านสิ่งแวดล้อมหรือไม่
- (0) ไม่ได้เป็น (1) เป็น

จบแบบสอบถาม และขอขอบคุณมากสำหรับความร่วมมือ

ท่านต้องการจะเพิ่มความเห็นเกี่ยวกับแบบสอบถามหรือมีประเด็นที่จะถามหรือไม่

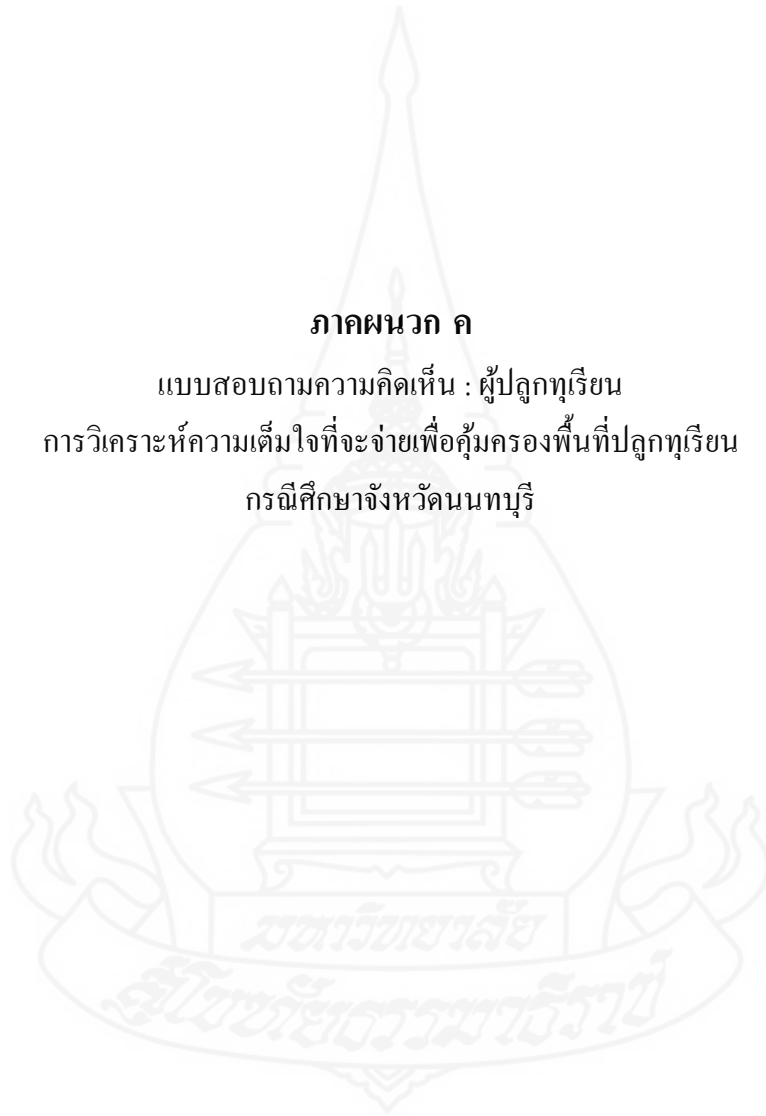

โปรดระลึกว่าข้อมูลที่น่าเสนอในแบบสอบถามนี้เกี่ยวกับโครงการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูก
ทุเรียนนนท์ ยังไม่เกิดขึ้นจริงและยังไม่ได้มีการเสนอที่จะดำเนินการ รายละเอียดนำเสนอเป็น
เพียงเพื่อการสำรวจครั้งนี้เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากท่าน

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามความคิดเห็น : ผู้ปลูกทุเรียน
การวิเคราะห์ความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียน
กรณีศึกษาจังหวัดนนทบุรี

แบบสอบถามผู้ปลูกทุเรียน
การวิเคราะห์ความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียน
กรณีศึกษา จังหวัดนนทบุรี

เลขที่ _____

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโท สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้ที่ดิน ระบบการผลิต ความคิดเห็นและความต้องการต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี โดยคำตอบที่ได้จะใช้เป็นส่วนประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการศึกษาเท่านั้น และข้อมูลของท่านจะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ในภาพรวมซึ่งไม่ได้แจกแจงการวิเคราะห์เป็นรายบุคคลรวมทั้งไม่ได้ระบุชื่อ

ในการนี้ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ได้สละเวลาและให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

แบบสอบถามชุดนี้ใช้สอบถามเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี แบ่งออกได้เป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 การผลิตทุเรียน

ส่วนที่ 3 สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นและความต้องการของเกษตรกรต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่

การปลูกทุเรียน

ชื่อผู้ตอบ _____ ตำบล _____

อำเภอ _____ โทรศัพท์ _____ ว/ด/ป _____

โปรดใส่เครื่องหมาย (/) หรือเติมข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ [1] หญิง [2] ชาย
2. อายุ.....ปี
3. สถานภาพ [1] โสด [2] สมรส [3] หม้าย/หย่าร้าง
4. ระดับการศึกษา
  - [1] ไม่ได้เรียน [6] อนุปริญญา / ปวส./เทียบเท่า
  - [2] ประถมศึกษาตอนต้น (ป.1-3) [7] ปริญญาตรี
  - [3] ประถมศึกษาตอนปลาย (ป.4-6) [8] ปริญญาโทหรือสูงกว่า
  - [4] มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) [9] อื่น ๆ ระบุ _____
  - [5] มัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า (ม.4-6)
5. ท่านอาศัยในหมู่บ้าน (กี่ปี)_____ปี
6. สาเหตุที่เข้ามาอยู่ในหมู่บ้านนี้
  - [1] อยู่มาตั้งแต่เกิด [2] แต่งงานกับคนในหมู่บ้าน
  - [3] ย้ายตามสมาชิกในครอบครัว [4] อื่นๆ _____
7. อาชีพของคนในครอบครัว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
  - 7.1 การเกษตร
    - [1] ทำนา [2] สวนผัก
    - [3] สวนผลไม้ [4] สวนไม้ดอกไม้ประดับ
    - [5] เลี้ยงสัตว์ [6] อื่น ๆ ระบุ _____
  - 7.2 นอกภาคการเกษตร
    - [7] ข้าราชการ [8] พนักงานรัฐวิสาหกิจ
    - [9] พนักงานบริษัท [10] เจ้าของธุรกิจ
    - [11] รับจ้างทั่วไป [12] อื่น ๆ ระบุ _____
8. ครอบครัวท่านปลูกทุเรียนเป็นอาชีพหลักหรือไม่
  - [1] ใช่ [2] ไม่ใช่
9. ในปัจจุบันครัวเรือนท่านมีที่ดินถือครองทั้งหมด _____ แปลง
10. ขนาดพื้นที่ในการปลูกทุเรียน _____ไร่

ส่วนที่ 2 การผลิตทุเรียนนนท์

11 ต้นทุนการผลิตทุเรียน

กรณีที่มีการปลูกทุเรียนใหม่ ขอให้ตอบ ข้อ 1 และ 2

สำหรับผู้ที่ไม่มี การปลูกใหม่ขอให้ข้ามไปตอบ ข้อ 3, ข้อ4และ ข้อ5

- 11.1 ชนิดพันธุ์ที่ปลูก _____ ชนิดพันธุ์ _____
- 1) พันธุ์ _____ ราคา _____ บาท/ต้น
- 2) พันธุ์ _____ ราคา _____ บาท/ต้น
- 3) พันธุ์ _____ ราคา _____ บาท/ต้น
- 4) พันธุ์ _____ ราคา _____ บาท/ต้น
- 5) พันธุ์ _____ ราคา _____ บาท/ต้น
- 11.2 ค่าใช้จ่ายในการปลูก
- 1) ค่าพันธุ์ _____ บาท/ปี
- 2) ค่าเตรียมดิน _____ บาท/ปี
- 3) ค่าปลูก _____ บาท/ปี
- 11.3 ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา
- 1) ค่าปุ๋ย _____ บาท/ปี
- 2) ค่าสารกำจัดวัชพืช _____ บาท/ปี
- 3) ค่าสารกำจัดศัตรูพืช _____ บาท/ปี
- 11.4 ค่าเก็บเกี่ยว _____ บาท/ปี
- 11.5 ค่าน้ำมันและอื่นๆ _____ บาท/ปี
- รวม _____ บาท/ปี
- 12 ผลผลิตและตลาดทุเรียน

12.1 พื้นที่ปลูกทุเรียนที่เก็บเกี่ยวผลผลิตในปี 2553 _____ไร่

12.2 ผลผลิตทุเรียนที่ขายในปี 2553

1) พันธุ์ _____ ราคา _____ บาท/ลูก รวม _____ บาท

2) พันธุ์ _____ ราคา _____ บาท/ลูก รวม _____ บาท

3) พันธุ์ _____ ราคา _____ บาท/ลูก รวม _____ บาท

4) พันธุ์ _____ ราคา _____ บาท/ลูก รวม _____ บาท

5) พันธุ์ _____ ราคา _____ บาท/ลูก รวม _____ บาท

รวม _____ บาท

12.3 วิธีการขายผลผลิตทุเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[1] มีการสั่งซื้อโดยตรง

[2] วางขายที่บ้าน

[3] พ่อค้ามารับซื้อ

[4] ขายตามงานหรือเทศกาลต่างๆ เช่น เซ็นทรัล วัตสว่างอารมณ์ เป็นต้น

[5] ส่งขายตลาด เช่น ตลาด อ.ต.ก เป็นต้น

[6] อื่น ๆ ระบุ _____

13. ปัจจุบันนี้ท่านมีการกู้เงินเพื่อทำการเกษตรมาจากแหล่งใด

[0] ไม่มีการกู้ยืมเงิน [1] มีการกู้ยืมเงินจาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ถ้ามี กรุณาระบุในตารางด้านล่างนี้

แหล่ง	จำนวน (บาท)
[1] ☐ ธ.ก.ส.	
[2] ☐ สหกรณ์การเกษตร	
[3] ☐ ญาติ	
[4] ☐ เพื่อนบ้าน	
[5] ☐ กองทุนหมู่บ้าน	
[6] ☐ พ่อค้าเงินกู้	
[7] ☐ กองทุนเพื่อแก้ไขความยากจน	
[8] ☐ อื่นๆ.....	.....

ส่วนที่ 3 สภาพปัญหาและวิธีแก้ไข

14. กรุณาระบุนปัญหาเกี่ยวกับการปลูกทุเรียนและแนวทางแก้ไข

ปัญหา	การแก้ไข
1. โรคพืช	
2. แมลงศัตรูพืช	
3. วัชพืช	
4. สัตว์ศัตรูพืช	
5. น้ำ	
6. อื่นๆ.....	

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นและความต้องการของเกษตรกร ต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่การปลูกทุเรียน

15. ท่านทราบหรือไม่ ในปัจจุบันนี้พื้นที่เกษตรกรรมในจังหวัดนนทบุรี เช่น สวนทุเรียนนนท์ ลดลงอย่างมากเมื่อเทียบกับในอดีต
- [0] ไม่ทราบ (ข้ามไปตอบข้อ 17)
- [1] ทราบ (ถามข้อ 16 ต่อ)

16. ข้อความต่อไปนี้ท่านคิดว่าสาเหตุใดที่ทำให้พื้นที่สวนทุเรียนลดลงมาก
กรุณาระบุสาเหตุที่ท่านเห็นว่าสำคัญมากที่สุด= 1, สำคัญรอง= 2, และสำคัญลำดับที่ 3

สาเหตุที่ทำให้พื้นที่สวนทุเรียนลดลง	ลำดับ
1. ที่ดินมีราคาสูงมากทำให้เกษตรกรขายที่ดิน	
2. ขาดการส่งเสริมจากภาครัฐ เช่น ตลาด ผลผลิตฯ	
3. สภาพแวดล้อมจังหวัดนนทบุรีในปัจจุบันไม่เอื้อต่อการทำเกษตร เช่น น้ำเน่าเสีย	
4. ขาดการปลูกจิตสำนึกให้กับบุตรหลาน	
5. บุตรหลานเกษตรกรไม่ยอมทำสวนทุเรียน	
6. ขาดการถ่ายทอดภูมิปัญญาในการทำสวนทุเรียนให้กับลูกหลาน	
7. ปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก	
8. ภาวะหนี้สินเกษตรกร	
9. อื่นๆ ระบุ.....	

17. เคยมีใครมาขอซื้อที่ดินท่านหรือไม่
- [0] ไม่เคย
- [1] เคย ถ้าเคย ขอซื้อในราคา.....บาท/ไร่

18. ท่านเคยคิดจะขายสวนทุเรียนหรือไม่
- [0] ไม่เคยคิดขาย เพราะ _____
- [1] เคยคิดจะขาย เพราะ _____

19. ท่านคิดว่ารัฐบาลควรมีมาตรการอนุรักษ์/คุ้มครองพื้นที่สวนทุเรียนนนท์ หรือไม่ เพื่อไม่ให้พื้นที่สวนทุเรียนเปลี่ยนแปลงไป เช่น เป็นที่อยู่อาศัย โรงงานอุตสาหกรรม หรือการตัดถนน ฯลฯ

[0] ไม่ควร เพราะ _____

[1] ควร เพราะ _____

20. ท่านคิดว่า ปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ที่ช่วยให้เกษตรกรตัดสินใจอนุรักษ์พื้นที่ปลูกทุเรียนมากที่สุด โดยจัดลำดับความสำคัญ 3 ลำดับแรก ดังนี้
 ลำดับมากที่สุด = 1, ลำดับรองลงมา = 2, และลำดับรองลำดับที่ 3 = 3

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ	ลำดับ
1. การแนะนำของรัฐทางด้านวิชาการ เช่น การวิจัย การส่งเสริม การฝึกอบรม ทัศนศึกษา ฯ	
2. การให้เงินสนับสนุนแบบให้เปล่า (ฟรี)	
3. การให้เงินกู้ที่อัตราดอกเบี้ยต่ำ	
4. การให้ปัจจัยที่ต้องใช้ในการอนุรักษ์พื้นที่สวน เช่น ปุ๋ย เทคโนโลยี เป็นต้น	
5. การจัดตั้งศูนย์วิจัยทุเรียนนนท์ในจังหวัดนนทบุรี	
6. การจัดตั้งเครือข่ายกลุ่มอนุรักษ์ทุเรียนนนท์	
7. ราคาตลาดของผลผลิต	
8. มีแรงงานในครอบครัวพอที่จะทำ	
9. แรงงานรับจ้างที่หาง่าย	
10. การลดภาษีที่ดิน	
11. การยกเว้นภาษีที่ดิน	
12. การสร้างจิตสำนึกในอาชีพเกษตรกร เช่น สร้างความภาคภูมิใจ การเป็นชาวสวนนนท์เป็นอาชีพที่มีเกียรติ	
13. อื่นๆ ระบุ.....	

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี

1.....

2.....

ภาคผนวก ง

CV Scenario

ข้อ 1 ท่านคิดว่าปัญหาใดของประเทศไทยเป็นปัญหาที่รุนแรงที่สุดในปัจจุบัน

ปัญหา	จัดอันดับ (1,2,3)
1. ปัญหาเศรษฐกิจ เช่น ข้าวของราคาแพง ค่าครองชีพสูง.....ฯ	
2. ปัญหาด้านสาธารณสุข	
3. ปัญหาการศึกษา	
4. ปัญหาความยากจน	
5. ปัญหาคอร์รัปชันของข้าราชการและนักการเมือง	
6. ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม (มลพิษทางอากาศ ทางน้ำ ขยะ ฯลฯ)	
7. ปัญหาการขยายตัวของพื้นที่เมืองทำให้พื้นที่สีเขียวลดลง	
8. ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน (เช่น ถนน ประปา.....)	
9. ปัญหาอาชญากรรมและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	
10. ปัญหาการค้าและการเสพยาเสพติด	
11. อื่น ๆ (ระบุ).....	

ข้อ 3 ท่านคิดว่าปัญหาใดของประเทศไทยเป็นปัญหาที่รุนแรงที่สุดในปัจจุบัน

ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	จัดอันดับ (1,2,3)
1. ปัญหาเกี่ยวกับขยะมูลฝอย	
2. ปัญหามลภาวะทางน้ำ เช่น น้ำเน่าเสีย	
3. ปัญหาการจราจรและมลภาวะทางเสียงจากการจราจร	
4. ปัญหามลภาวะทางอากาศ	
5. ปัญหาสถานะเรือนกระจก ทำให้อุณหภูมิร้อนขึ้น	
6. ปัญหาชุมชนแออัดและแหล่งเสื่อมโทรม	
7. ปัญหาการสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรมโดยเฉพาะบริเวณชานเมืองและจังหวัดปริมณฑล เช่น นนทบุรี ปทุมธานี ฯลฯ	
8. อื่น ๆ (ระบุ).....	

ข้อ 4 ถ้าหากพื้นที่ปลูกผลไม้ที่ปรากฏในภาพด้านล่างอาจจะลดลงหรือเปลี่ยนสภาพไปเนื่องจากการขยายตัวของเมือง ถ้าให้ท่านเลือกท่านจะแนะนำให้รัฐคุ้มครองพื้นที่ปลูกผลไม้ประเภทใด

มะยงชิด นครนายก

ส้มโอ นครชัยศรี

ทุเรียน นนทบุรี

สละเนืวนางค์ จันทบุรี

ส้มบางมด กรุงเทพฯ

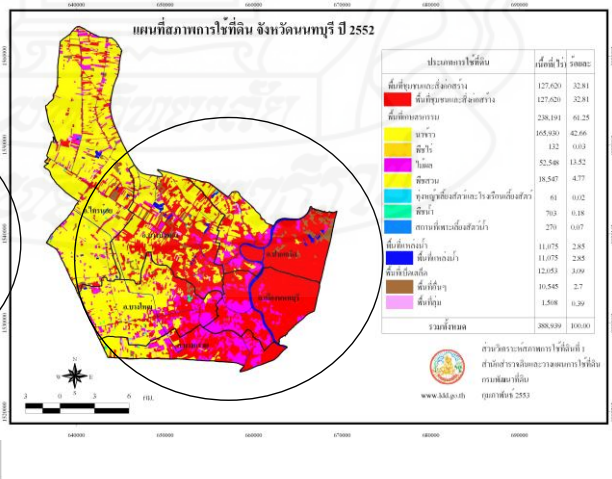
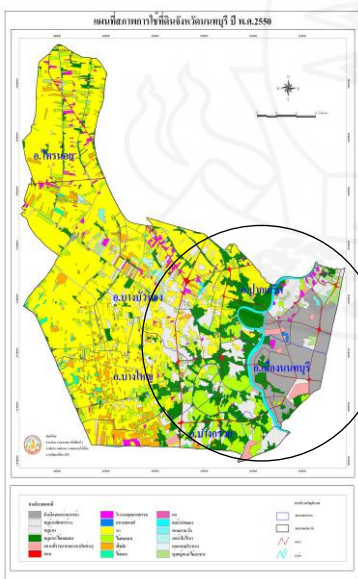

ลองกอง ตันหยงมัส นราธิวาส

สถานการณ์ปัจจุบันจำนวนพื้นที่ปลูกทุเรียนลดลง

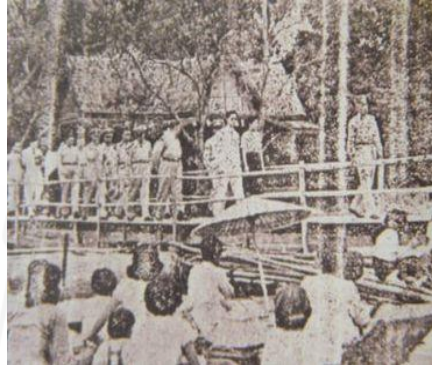
สังเกต: พื้นที่สีเขียวปี 2550 (ปลูกทุเรียน) เทียบกับ พื้นที่สีแดง ปี 2552 (กลายเป็นที่อยู่อาศัย)

ทำให้พื้นที่ปลูกทุเรียน ลดลงเหลือเพียง 2,700 กว่าไร่ จากที่เคยมีนับหมื่นไร่

ความสำคัญของพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์

- มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนาน ตั้งแต่สมัยอยุธยา จนถึงรัตนโกสินทร์
- เป็นพื้นที่ปลูกทุเรียนที่มีรสชาติดีและอร่อยที่สุด มีมูลค่าทางเศรษฐกิจและเป็นที่ต้องการของตลาดสูงจนได้รับการขนานนามว่า **“ราชาของราชาผลไม้”**
- เป็นแหล่งปลูกทุเรียนสายพันธุ์ดั้งเดิมแห่งเดียวในประเทศไทย เช่น ทองย้อยจักร ย่ามะหวาด ชมพูศรี ฯ
- เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดนนทบุรี
- เป็นแหล่งปลูกสุดท้ายที่ยังเหลืออยู่บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา

ภาพถ่ายเมื่อครั้ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินประพาสสวนทุเรียนเมืองนนท์ เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2496

พื้นที่ปลูกทุเรียนใน จ.นนทบุรีลดลง เพราะ ?

การขยายพื้นที่โรงงานอุตสาหกรรม

มนุษย์

น้ำท่วม

การขยายพื้นที่ที่อยู่อาศัย

ธรรมชาติ

การขยายพื้นที่เมือง ย่านธุรกิจการค้า

→ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

มาตรการในการอนุรักษ์ฟื้นฟูในปัจจุบัน

ภาครัฐ

1) สนง.เกษตรจังหวัดนนทบุรีร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ในการส่งเสริมการผลิต เช่น

- ส่งเสริมการปลูกทุเรียนพันธุ์ดีในสวนเก่า และสร้างสวนใหม่
- สนับสนุนปัจจัยการผลิต
- จัดทำแปลงอนุรักษ์ทดลอง
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต
- ปรับปรุงสวนทุเรียน ส่งเสริมการท่องเที่ยว
- จัดงานประกวดสวนทุเรียน
- ศึกษาดูงานประยุกต์ใช้กับสวนทุเรียน
- ประชาสัมพันธ์โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูทุเรียนนนท์

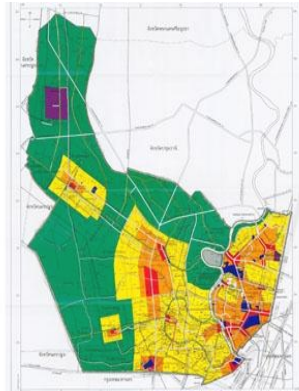
งบประมาณของสนง.เกษตรจังหวัดนนทบุรี กับ อบจ. นนทบุรี ในการส่งเสริมอนุรักษ์ฟื้นฟูทุเรียนนนท์ ปี 2550 = 5,000,000 บาท

1,800 บาทต่อไร่ !

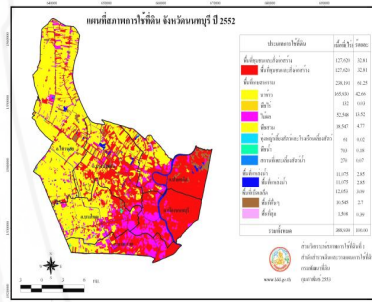

2) กรมการผังเมืองได้มีการวางผังเมืองเพื่อควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสม

แต่จากภาพจะเห็นว่าผังเมือง **ไม่สามารถต้านทานการขยายตัวของเมืองได้ !!!!!!!!!!!!!!!**

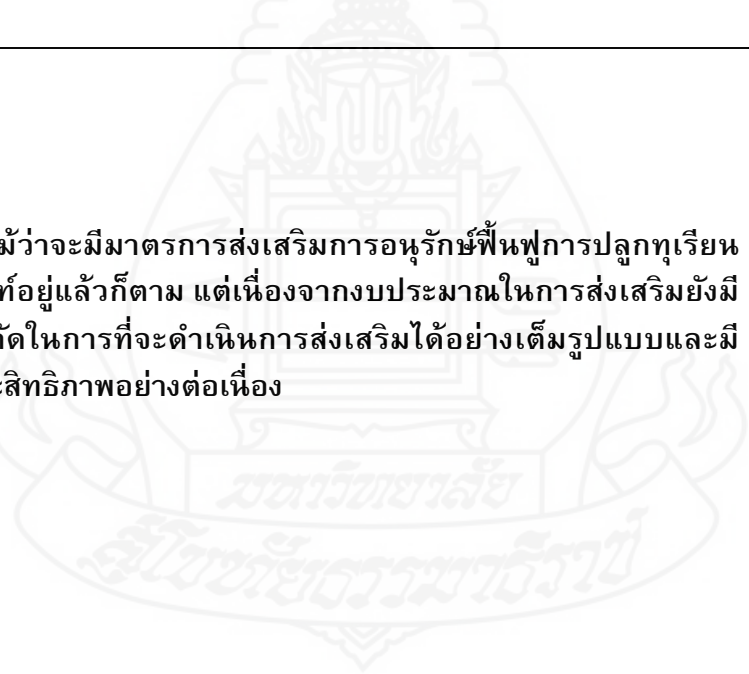

ผังเมืองนนทบุรี ปัจจุบัน

การใช้ที่ดิน ปัจจุบัน

! แม้ว่าจะมีมาตรการส่งเสริมการอนุรักษ์ฟื้นฟูการปลูกทุเรียนหน่อที่อยู่แล้วก็ตาม แต่เนื่องจากงบประมาณในการส่งเสริมยังมีจำกัดในการที่จะดำเนินการส่งเสริมได้อย่างเต็มรูปแบบและมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

- จึงเกิดแนวคิดเกี่ยวกับการระดมความร่วมมือจากประชาชนทั่วไปในการอนุรักษ์
 คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ เพื่อให้คงอยู่ต่อไปในอนาคตหรือเก็บไว้ให้ลูกหลาน
 หรือเก็บไว้เพื่อใช้ในอนาคต แม้ว่าตนเองจะไม่ได้ใช้ประโยชน์ก็ตาม เช่น การ
 บริโภค เป็นต้น
- ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า “กองทุนคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์”

เงินที่รวบรวมได้จะนำมาใช้สำหรับกิจกรรมในการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่
 ปลูกทุเรียนนนท์ คือ การนำงบประมาณบางส่วนเป็นค่าชดเชยรายได้ส่วน
 ต่างที่ขาดหายไปจากการอนุรักษ์พื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ เพราะถ้าไม่ชดเชย
 แรงจูงใจที่จะขายที่ดินก็จะมีมาก

รายได้ 43,000 บาท/ไร่/ปี
 รายได้ระยะยาว

แรงจูงใจให้
 ขายที่ดิน

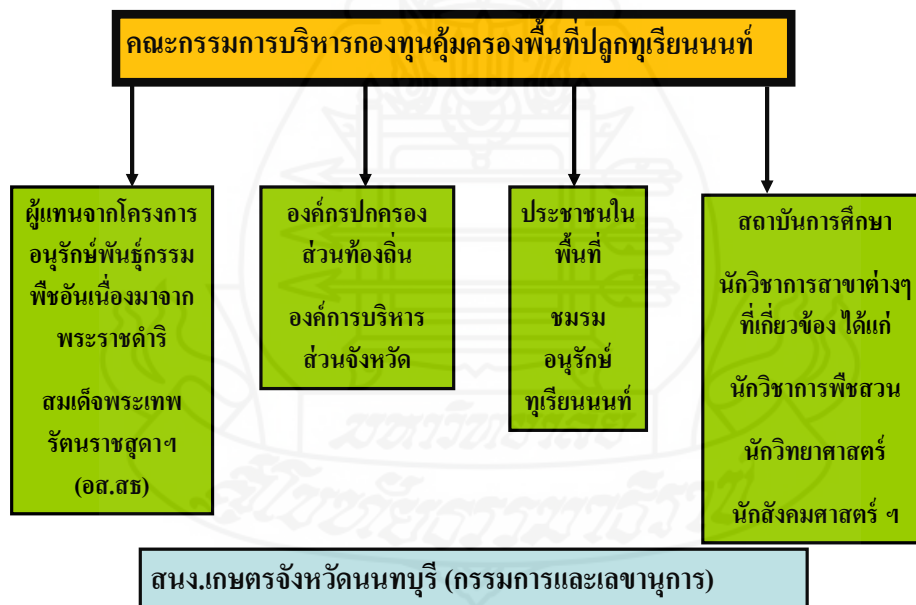

ราคาที่ดิน
 15 ล้านบาท/ไร่
 รายได้ครั้งเดียว

งบประมาณส่วนที่เหลือก็จะนำมาดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. จัดตั้งศูนย์วิจัยทุเรียนนนท์ ในลักษณะเป็นศูนย์รวมในเรื่องต่างๆ (one stop service เช่น งานศึกษาวิจัย ห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการ การรวบรวมและขยายพันธุ์ การเก็บข้อมูลระบบสารสนเทศ ส่งเสริมการผลิต บัณฑิตการผลิตและการตลาด แก้ไขปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับทุเรียนนนท์ และให้คำปรึกษากับเกษตรกร
2. อนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิตและวัฒนธรรมการทำเกษตรของชาวสวนนนท์
3. สนับสนุนเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์แก่สมาชิกที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกทุเรียนนนท์

สำหรับโครงสร้างการบริหารกองทุนฯ

การสำรวจครั้งนี้ เพื่อที่จะสอบถามคนไทยว่ามีความสนใจที่จะมีส่วนร่วมใน
ฐานะผู้บริจาคเงินเข้า “ กองทุนคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ ” หรือไม่

สมมติว่า / ถ้ามีการทำประชาพิจารณ์ในประเด็นว่า ประชาชน
โดยทั่วไปจะลงคะแนนเสียงเพื่อสนับสนุนนโยบายที่จะให้ทุกครัวเรือน
จ่ายเงินสนับสนุนกองทุนคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ เพื่อที่จะ
นำไปใช้ในกิจกรรมดังกล่าวข้างต้น

ท่านจะลงคะแนนเสียงเพื่อสนับสนุนนโยบายนี้หรือไม่

“ถ้าต้องจ่ายเงินจำนวนหนึ่ง”

วิธีการสมทบกองทุนฯ

- วิธีการจ่ายเงินสมทบกองทุนฯ โดยการให้ท่านจ่ายเงินสนับสนุน โดยวิธีการ
จ่ายเพิ่มไปกับค่าน้ำประปา

วิธีไหนสะดวกกว่า

การชำระเงินหลวง		ใบเสร็จรับเงินโดยอัตโนมัติ		เลขที่ A0902042716
กรมการช่างอุตสาหกรรม 10210		สาขา ท่าทรายวารีน้ำ 0017		วันที่ 14/12/2553
เลขประจำตัว ผู้เสียภาษี 8-10 202022 1				PostID
ชื่อ	นายพรนภา พรศักดิ์	ชื่อผู้ใช้น้ำ	นายพรนภา พรศักดิ์	
ที่อยู่	70/5 ม.10 ม.พฤกษา 43 ซ.เมืองทองถนน อ.ภาณุมาศ ต.บางนาเม่นาว อำเภอบางใหญ่ นนทบุรี 11140	ที่ใช้น้ำ	70/5 ม.10 ม.พฤกษา 43 ซ.เมืองทองถนน อ.ภาณุมาศ ต.บางนาเม่นาว อำเภอบางใหญ่ นนทบุรี 11140	
เลขสาขา	84-03	ระเบียบใช้น้ำ	76755404 008 - 005	
ชำระ	โดย เงินสด 276.65 บาท	จำนวนเงินที่รับ	258.55	
วันที่	06/12/2553	วันที่ชำระ	27	
		จำนวนเงินที่รับ	18.10	
		รวมรวมกัน	276.65	
/ (หรือชื่ออื่นที่ขอเพิกถอนใบขอแจ้ง)		ยอดเงินอัตโนมัติ	258.55	
		รวมรวมกัน	276.65	
		ผู้รับเงิน	นายพรนภา พรศักดิ์	
		รหัส	00076136 - 1301: 12:31	

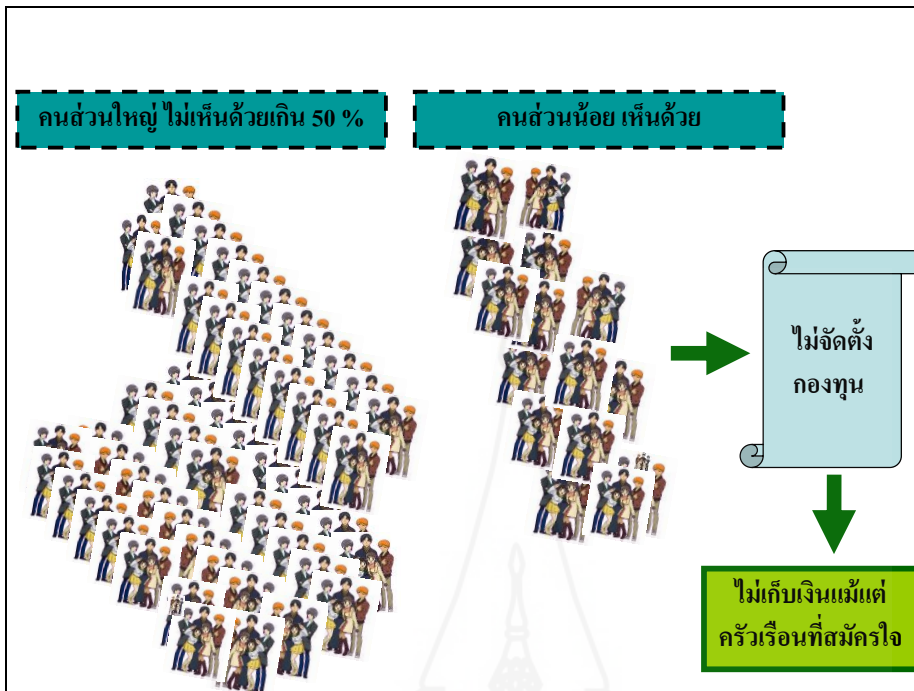
- บทบาทหน้าที่ของการประสานร
หลวงและส่วนภูมิภาคที่จะเป็นผู้
จัดเก็บเงินสนับสนุนที่กล่าวมานั้น จะ
ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหาร
กองทุนฯ และจะไม่เก็บค่าใช้จ่ายใดๆ
ทั้งสิ้น สำหรับการมีส่วนร่วมในการ
ดำเนินการครั้งนี้
- ทำหน้าที่คล้ายกับบุรุษไปรษณีย์ เป็น
เพียงผู้นำส่งเท่านั้น →

ก่อนตัดสินใจขอให้ท่านคำนึงถึงประเด็นต่อไปนี้

- หากมีการจัดตั้งกองทุนคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์จริง ก็จะต้องได้รับความ
เห็นชอบจากประชาชน คือ เสียงส่วนใหญ่

- โปรระลึกเสมอว่า การศึกษาที่ผ่านมาพบว่า คนบางคนมักจะตอบว่าจะสนับสนุนโครงการในลักษณะเดียวกันกับที่นำเสนอ
- แต่เมื่อถึงเวลาจริงๆก็จะไม่สนับสนุน นั่นคือคนที่ตอบมีแนวโน้มที่จะตอบว่าสนับสนุนโดยที่ไม่มีความจริงใจที่จะสนับสนุนจริงๆ

คำตอบของท่านจะเป็นตัวชี้วัดว่าประชาชนเห็นว่า พื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ และทุเรียนมีความสำคัญพอที่จะทำให้ตัดสินใจบริจาคเงินส่วนตัวหรือไม่ ดังนั้นจึงขอให้ท่านตอบโดยไม่ต้องเกรงใจ

Can not payment

- เราจึงอยากจะขอร้องให้ตามตัวท่านเองว่า ถ้าหากว่ามี การสำรวจความคิดเห็นจริงๆ “การตอบว่า สนับสนุน หมายถึง ว่าท่านจะไม่มีเงินจำนวนนี้ไปใช้จ่ายในด้านอื่นๆ เช่น ซื้อของใช้ที่อยากซื้อ หรือ เอาเงินไปช่วยเหลือด้านอื่นๆ ฉะนั้นเราขอให้ท่านตอบให้ตรงกับ ความรู้สึกถ้าหากว่าจะมีการให้ลงคะแนนเสียงในประเด็นนี้จริงๆ

ข้อ 14 กรณีที่ท่านตอบว่า **ไม่สนับสนุน** เงินสมทบกองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียน นนท์ ข้อใดเป็นสาเหตุที่ทำให้ตัดสินใจไม่สนับสนุน (ตอบข้อเดียวเท่านั้น)

1. ประเทศไทยยังมีพื้นที่ที่สามารถปลูกทุเรียนได้อีกมาก ไม่จำเป็นต้องจังหวัดนนทบุรี
2. คิดว่าหากไม่มีทุเรียนนนท์ก็สามารถบริโภคทุเรียนจากจังหวัดอื่นๆที่ทดแทนได้
3. พื้นที่ปลูกทุเรียนอยู่ในจังหวัดนนทบุรีก็ให้คนนนทบุรีรับผิดชอบ
4. อาจมีการใช้สิทธิพลและการทุจริตจนไม่ได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์
5. ไม่เชื่อว่าโครงการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์นี้จะคุ้มค่ากับการลงทุน
6. ไม่ไว้วางใจองค์กรที่จะมาดูแลกองทุนฯ
7. คิดว่ามาตรการที่เสนอนี้คงมีการดำเนินการอยู่แล้วไม่ว่าท่านจะมีส่วนร่วมหรือไม่ ก็ตาม
8. ควรจะเป็นความรับผิดชอบของรัฐบาลมากกว่า เพราะได้เก็บเงินภาษีด้านอื่นๆไปแล้ว
9. ควรจะนำเงินไปแก้ปัญหาเร่งด่วนด้านอื่นๆมากกว่า จะเอามาใช้เพื่อเพิ่มมาตรการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์
10. ไม่มีเงินพอที่จะจ่ายได้
11. ไม่ควรเป็นการบังคับเก็บ แต่ควรเป็นการบริจาคโดยความสมัครใจ
12. อื่นๆ.....

15. ข้อใดเป็นสาเหตุที่ทำให้ท่านตัดสินใจที่ สนับสนุน นโยบายที่จะเก็บเงินเพื่อสนับสนุนโครงการคุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ (ตอบข้อเดียวเท่านั้น)

1. การรักษาพื้นที่เกษตรกรรม กรณีพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ จะช่วยลดความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ของทุเรียนนนท์
2. ทุเรียนนนท์มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนาน เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดนนทบุรีและระดับประเทศ
3. เป็นคนที่ชอบบริโภคทุเรียนอยู่แล้ว จึงสนับสนุนโครงการฯเท่ากับเป็นการรักษาพื้นที่สีเขียว
4. การรักษาพื้นที่สีเขียว (พื้นที่เกษตรกรรม) เท่ากับ เป็นการอนุรักษ์ทุเรียนนนท์ไปด้วย
5. การอนุรักษ์ทุเรียนนนท์ เท่ากับ เป็นการรักษาพื้นที่สีเขียว(พื้นที่เกษตรกรรม)ไปด้วย
6. การรักษาพื้นที่ปลูกทุเรียนหรือพื้นที่สีเขียว เท่ากับมีเครื่องฟอกอากาศขนาดใหญ่ให้กับคนทั่วไป
7. ชอบแนวคิดเกี่ยวกับโครงการอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี เพราะจริงแล้วคงไม่ต้องจ่าย
8. ชอบแนวคิดเกี่ยวกับโครงการ ฯ เพราะจะนำไปสู่การอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่สีเขียวอื่นๆ
9. เป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องช่วยกันอนุรักษ์พื้นที่ เพราะเท่ากับเป็นการอนุรักษ์พันธุ์ทุเรียนนนท์
10. อื่นๆ.....

ข้อ19. ท่านคิดว่ามาตรการใดที่จะกระตุ้นให้ประชาชนสนับสนุนกองทุนอนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ปลูกทุเรียนนนท์ กรุณาเรียงลำดับความสำคัญ เพียง 3 ลำดับแรก 1,2,3

1. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความสำคัญ สถานการณ์ของทุเรียนเมืองนนท์มากขึ้น
2. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบของการบริหารจัดการกองทุนฯ
3. สร้างความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือในการบริหารจัดการกองทุนฯ
4. ทำให้การบริจาคมีความสะดวกมากขึ้น
5. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมในการอนุรักษ์คุ้มครองทุเรียนนนท์และพื้นที่ที่จะดำเนินการ
6. ให้องค์กรที่มีชื่อเสียงประชาสัมพันธ์และถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของพื้นที่และพันธุ์ทุเรียนนนท์
7. ให้นำบุคคลที่มีชื่อเสียงและน่าเชื่อถือประชาสัมพันธ์ในกิจกรรมของกองทุนฯ
8. ให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องต้องเข้ามาช่วยดำเนินการและประชาสัมพันธ์
9. จัดตั้งศูนย์วิจัยทุเรียนนนท์ในจังหวัดนนทบุรี เพื่อให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ เช่น ห้องทดลองและปฏิบัติการ สถานีวิจัย และแปลงทดลอง เทคโนโลยี ป้อนผลการผลิต รวมทั้งแก้ปัญหาต่างๆ เป็นต้น
10. จัดตั้งเครือข่ายเกษตรกรในจังหวัดนนทบุรีเพื่อรณรงค์ปลูกจิตสำนึกในอาชีพชาวสวนนนท์
11. อื่นๆ....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายเรืองยศ ทอง โสภิน
วัน เดือน ปีเกิด	30 พฤศจิกายน 2507
สถานที่เกิด	อำเภอคลองสาน กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี บริหารธุรกิจ (การจัดการทั่วไป) สาขาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
สถานที่ทำงาน	ศูนย์ประสานการศึกษา นโยบายที่ดิน 72/372 พาร์คแกลเลอรี หมู่ 8 ซอย 7 ตำบลบางกระสอบ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
ตำแหน่ง	ผู้ช่วยนักวิจัย
2551	ผู้ช่วยนักวิจัย โครงการประเมินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างรูปแบบใหม่ และผลกระทบต่อการใช้ที่ดิน (สกว.)
2552	ผู้ช่วยนักวิจัย การศึกษามูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของโฉนดที่ดินในประเทศไทย : กรม ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
2552	ผู้ช่วยนักวิจัย โครงการจำแนกและกำหนดมาตรการการใช้ที่ดินอย่างยั่งยืน : สำนักงาน นโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)
2552	ผู้ช่วยนักวิจัย การประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของทรัพยากรในพื้นที่อุทยาน แห่งชาติคอคอยอินทนนท์ : สำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
2552	ผู้ช่วยนักวิจัย โครงการพัฒนาของภาครัฐที่กระทบต่อการใช้ที่ดิน กรณีศึกษา เกาะ เต่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
2553	ผู้ช่วยนักวิจัย โครงการเสริมสร้างความรู้และการศึกษามูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ชายหาด) : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
2553	ผู้ช่วยนักวิจัย โครงการศึกษาแนวทางการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในอนาคต : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)